

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma [Persikat ja Mintut](#)

Yksikkö: Emolan päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Työmme lähtökohtana on luoda lapsille ja huoltajille turvallinen, avoin ja yhteistyökykyinen kasvatusympäristö. Jokainen lapsi kohdataan yksilönä ja meille on tärkeää, että jokainen kokee tullessa kuulluksi ja nähdyksi. Emolassa tavoitteena on: Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoittelu: Lasten vuorovaikutus- ja tunnetaitoja harjoitellaan ja tuetaan ikätason mukaisesti kaikissa ohjatuissa ja vapaan toiminnan tilanteissa. Kasvattajat huomioivat lapset yksilöllisesti ja lukevat tilanteita missä lapsi tarvitsee erityisesti aikuisen tukea vahvojen tunteiden käsittelyyn rakentavalla tavalla. Kaikki arjen tilanteet ovat hyviä mahdollisuuksia vahvistaa tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Käytämme ikätasolle sopivia tunnetaitomateriaaleja, satuja, sadutusta sekä draamamenetelmiä.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Meidän talossamme on kaksi leikkimentoria, joiden ryhmissä aloitamme lokakuussa pilotoinnin leikin pedagogiseen kehittämiseen. Aiomme varata viikosta kolme päivää leikin kehittämiseksi. Ja sille, että löydämme aikuisille toimivat roolit leikissä ja että, olemme leikeissä aidossa vuorovaikutuksessa lasten kanssa. Aikuiset osallistuvat leikkiin mallittamalla leikkiä, tukemalla, ohjaamalla, rikastuttamalla ja kannattelella leikin juonta. Lapsia tuetaan leikkiin sitoutumiseen ja leikkirauhan antamiseen. Ulkoleikkitoiminta on käynnistynyt talossamme ja sitä kehitämme edelleen. Aiomme avata leikkiprojektia ja osallistaa keväällä 2026 vanhempia järjestämällä Emolan päiväkodin ensimmäisen leikkihetken, johon lapset ovat tervetulleita perheineen.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Lapsia osallistetaan toiminnan suunnitteluun ja arviointiin kuuntelemalla heidän toiveitaan ja mielipiteitään. Minttujen ryhmän vanhemmille annetaan mahdollisuus antaa ehdotuksia eteisissä sijaitsevien toivelaatikoiden kautta. Persikat-ryhmän vanhempainillassa keräämme myös ideoita tälle toimintakaudelle. Lasten toiveet, kiinnostuksen kohteet ja ideat ovat yhtenä lähtökohtana toiminnan suunnittelussa. Askarteluja, toiminnallisia juttuja piiritilanteisiin, lauluvalintoja, liikuntaa, kaikkea suunnitellaan lasten kiinnostus, toiveet ja tarpeet huomioon ottaen. Lapsia rohkaistaan ilmaisemaan

omia mielipiteitään ja niitä arvostetaan. Näin lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi. Aidolle keskustelulle, kohtaamiselle ja silmiin katsomiselle on varattava riittävästi aikaa ja tilaa.

Vasu-keskusteluissa lasten toiveet nousevat esiin. Toiveisiin ja aloitteisiin tartutaan, vaikkei niitä heti voitaisikaan toteuttaa.

Järjestetään lasten kokouksia, joissa lapsi itse saa tuoda esiin omia toiveita ja ajatuksia. Tukena lasten kokouksissa käytetään kuvia ja esimerkiksi tukipiirtämistä.

Toiminta toteutetaan lasten ikä- ja kehitystason mukaisesti lasten osallisuutta tukien. Jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua toimintaan erilaisia osallistumis- ja toimintatapoja tarjoten. Toiminnassa lapsen osallisuutta ovat tukemassa muun muassa kuvat, tukiviittomat sekä aikuisen tuki ja ohjaus.

Toimintaympäristö suunnitellaan ja muokataan siten, että se tukee lapsen omatoimisuutta. Lisäksi aikuisen apu on lapsen saatavilla. Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin avulla lisätään toiminnan läpinäkyvyyttä.

Erityisesti pienten kohdalla lasten aloitteita havainnoidaan tarkasti ja niihin vastataan. Hyödynnämme Daisy-sovellusta ja ilmoitustaulua tiedottamisessa.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Rohkaisemme ja tuemme hyvien käytöstapojen ja terveellisten ruokailutottumusten kehittymistä. Ruokailuun katetaan jokaiselle lapselle ikätason ja tarjottavan ruuan mukaan asiaankuuluvat ruokailuvälineet, haarukka tai lusikka sekä veitsi ja servetti. Lapsilla on oma kehitystaso huomioiden mahdollisuus ottaa oma ruokansa aikuisen avustamana. Rohkaisemme lapsia tutustumaan erilaisiin ruokiin positiivisin keinoin, kuten kokeilemalla miltä ruoka tuntuu kädessä tai suussa, miltä ruoka tuoksuu, maistuu tai kuulostaa puraistessa. Huomioimme myös eri kulttuureista tulevien lasten taustat ruokailutottumuksissa ja sanoitamme heille suomalaisia ruokailutapoja ruokailujen yhteydessä.

Ruokailu on tärkeä sosiaalinen vuorovaikutustilanne. Aikuiset ruokailevat lasten kanssa ja kannustavat maltilliseen keskusteluun omassa ruokapöydässä niin että ruokarauha säilyy. Sekä lapsilla että aikuisilla on oikeus ruokarauhaan. Ruokarauhaa edistää esimerkiksi seuraavanlainen kattamisjärjestely: Jokaisessa pöytäryhmässä on oma leipäkori, levite ja veitsi sekä ruokajuomat.

Tänä toimintakautena yksi ruokapöytä on siirretty toiseen tilaan mahdollistaen ruokailun pienryhmässä.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Emolan päiväkodilla on käytössä kokopäiväpedagogiikka, johon sisältyy vahvasti tunnetaitokasvatus kaikissa arjen tilanteissa. Harjoittelemme päivittäin tunteiden tunnistamista, ilmaisemista ja kohtaamista muiden tunteet huomioon ottaen. Ristiriitatilanteiden ratkaisemisessa harjoittelemme sovittelua ja ratkaisujen löytämistä MiniVerso-ohjelmaa hyödyntäen.

Käytössä on myös tunnerobotti, jonka avulla lapset saavat ilmaista leikin kautta oman tunnetilansa muille. Kasvattaja voi yksilön kanssa päivän mittaan palata tunnerobotin äärelle arvioimaan ja sanoittamaan uudestaan sen hetkistä tunnetilaa, jolloin lasten itseymmärrys lisääntyy.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Kaikkia lapsia ja perheitä kohdellaan yhdenvertaisina ja tasa-arvoisina kaikessa toiminnassa. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus suunnitellaan kirjassimme työntekijöille materiaalia luettavaksi. Kaikki lapset saavat osallistua toimintaan omien kykyjensä mukaan. Tarvittaessa toimintaa mukautetaan lasten taitoihin soveltuvaksi kuvin ja aikuisen tuen avulla. Käytämme myös puhelimen kielen kääntäjää apuna, kun jokin tärkeä asia täytyy sanatarkkaan saada ilmaistuksi suomea toisena kielenään puhuvalle lapselle tai vanhemmalle. Huoltajien kanssa tehtävä kasvatusyhteistyö on avainasemassa. Keskusteluissa ja palavereissa esille tulleet kehitykseen liittyvät tuen tarpeet ovat toiminnan ja arjen käytäntöjen suunnittelun pohjana. Konsultoimme tarvittaessa aktiivisesti varhaiskasvatuksen erityisopettajaa ja suomen kielen opettajaa.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Arjen, suomalaisten merkkipäivien ja kalenterivuoteen kuuluvien pyhien myötä suomalainen kulttuuri tulee lapsille tutuksi. Lapsiryhmän toimintaan tuo rikkautta ja moninaisuutta lasten erilaiset etniset ja kulttuuriset taustat. Keskustelemme eri kulttuureista ja erilaisista perinteistä osana arjen toimintaa. Avainasemassa kielitietoisuuden kasvamiselle ja suomen kielen taitojen vahvistumiselle on aikuisen ja lapsen välinen monipuolinen, selkeä, vivahteikas ja tunneilmaisuun liittyvä kielellinen vuorovaikutus. Lapsille luetaan, lorutellaan ja yhdessä sadutetaan ja keksitään omia mielikuvitustarinoita. Tarjoamalla lapsille monipuolisesti erilaista kirjallista materiaalia, esimerkiksi kuvakirjoja, satukirjoja, runokirjoja ja tietokirjoja, tuetaan lapsen kielen ja ilmaisun kehitystä. Persikat-ryhmässä lapset nauttivat myös pienistä kielikylvyistä: esimerkiksi tervehdimme ja kiitämme toisiamme toisinaan eri kielillä, myös ulko-ovessa on tervetuloitovotus kaikkien ryhmän lasten äidinkielellä. Lapsille, jotka eivät puhu suomea äidinkielenään, pyritään tarjoamaan S2-opettajan antamaa opetusta, materiaaleja ja kuvatukea. Suomea toisena kielenään puhuvien lasten kanssa voidaan käyttää esimerkiksi Lukulumo-sovellusta sekä Viitotun rakkauden materiaaleja. Myös kuulumisten kertominen kuvatuella on käytössä sekä kodin ja päiväkodin välillä kulkeva kuvakansio, johon lapsi voi kuvien avulla kertoa esim viikonlopun tekemisistään. Kuvallinen struktuuri, tukiviittomat sekä tarvittaessa pikapiirtäminen selkeyttävät lapsen oppimisympäristöä ja ovat kommunikoinnin tukena.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Päiväkodin aikuiset ja tiimi luovat omalla vuorovaikutuksellaan ja toiminnallaan sensitiivisen ja turvallisen ilmapiirin, johon lapsen on hyvä saapua päivittäin ja jossa hänen on turvallista harjoitella leikkiä ja vuorovaikutusta.

Aikuiset huolehtivat leikki- ja toimintaympäristöjen turvallisuudesta: rikkoutuneet rakenteet, kalusteet tai lelut korjataan tai poistetaan käytöstä mahdollisimman nopeasti.

Yhteiset pelisäännöt, johon sitoutuvat sekä päiväkodin työntekijät että lasten huoltajat, luovat turvaa jokaiselle lapselle niin sisätiloissa kuin ulkonakin. Esimerkiksi portin lukitseminen tuplavarmistuksella voi estää tai ainakin hidastaa karkaamisyrityksiä päiväkodin pihalta. Aikuisten johdonmukainen toiminta lisää lasten turvallisuutta.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Leikit mukautetaan lapsen kehitys- ja ikätasoa vastaaviksi. Lapsilla on myös mahdollisuus harjoitella leikkitaitoja erilaisten kavereiden kanssa. Lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa leikkiympäristöihin ja esillä oleviin leikkeihin. Aikuinen mallittaa leikkiä ja käytetään kuvattukia leikeissä. Hannelandian ohjeistuksella kehitämme leikkiympäristöjä ja leikin pedagogiikkaa. Minttujen ja Persikoiden ryhmissä on leikkimenttorit, jotka kehittävät myös talon yhteistä leikkitoimintaa. Lasten mielenkiinnon kohteita hyödyntäen voidaan suunnitella projektiluonteista toimintaa. Olemme aloittaneet leikkipienryhmät missä lapset kiertävät kolmesti viikossa eri leikkipisteiden kautta, joissa aikuinen suunnittelee leikin pedagogisesti.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Avoin päivittäinen kohtaaminen lasten tuonti- ja hakutilanteissa on toimivan yhteistyön perusta. Vanhempainilloissa ja varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen ja arvioinnin yhteydessä keskustellaan huoltajien ideoista ja toiveista toiminnan suhteen. Huoltajia kannustetaan ottamaan matalalla kynnyksellä yhteyttä päiväkotiin ideoiden, toiveiden ja palautteen antamiseksi myös muina ajankohtina. Huoltajilla on mahdollisuus antaa palautetta tai esittää toiveita myös eteisissä olevien palauteboxien kautta.

Toiminnan dokumentointi ja kuukausitiedotteet tuovat läpinäkyvyyttä toiminnalle ja arviointia ja havainnointia voi kirjata sähköiseen vasuun läpi toimintavuoden.

Moniammatilliset palaverit tukea tarvitsevien perheiden kanssa helpottavat lasten tarpeista lähtevää toiminnan suunnittelua.

Kasvatussyhteistyön käytänteet

Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja on yhteydessä uuteen perheeseen ja sopii yhdessä perheen kanssa varhaiskasvatuksen aloittamisen käytänteistä ja tutustumiskäynneistä. Ennen varhaiskasvatuksen aloitusta huoltaja kertoo lapsestaan, omista tuntemuksistaan ja toiveistaan. Tutustumiskäynnillä päiväkodin työntekijä tutustuu lapseen, esittelee tilat ja kertoo ryhmän toiminnasta. Varhaiskasvatuksen opettaja laatii tiimin ja perheen kanssa varhaiskasvatussuunnitelman, jossa huomioidaan lapsen yksilölliset ja erityiset tarpeet. Koko varhaiskasvatustiimi tekee yhteistyötä huoltajien kanssa esimerkiksi tuonti- ja hakutilanteissa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Kaikki tiimin jäsenet havainnoivat lapsia ja kirjaavat ylös oppimisen ja kehityksen kannalta merkityksellisiä havaintoja sekä pedagogisia käytänteitä ja niistä keskustellaan reflektoiden tiimin palaverissa. Havainnot toimivat ryhmän pedagogisten käytänteiden pohjana.

Pedagogista dokumentointia toteutetaan valo- ja videokuvaamalla sekä tallentamalla dokumentteja lapsen omaan kansioon Daisyyn. Lisäksi päiväkodilta löytyy jokaiselle lapselle oma kansio, johon kerätään heidän piirustuksiaan, askartelujaan ja kynätehtäviään.

Tarpeen mukaan havaintoja kirjataan myös yhteistyötahojen pyynnöstä. Yhteistyötahoja ovat esimerkiksi puhe- ja toimintaterapeutit, neuvola ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Toimintasuunnitelmien arviot keväällä.

Keskustelut tiimin ja huoltajien välillä.

Oman toiminnan itsearviointi.

Kehityskeskustelut esihenkilön kanssa.

Tiimisopimusten arviointi.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 25.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 25.9.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 30.9.2025

toimenpiteistä päättäminen: 30.9.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 30.5.2025

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 25.9.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus (Keke_paivakodissa.pdf (kierratyskeskus.fi) s. 62-81 tai Valssi Ympäristö- ja kestävyyskasvatus)

Valitut kehittämiskohteet (1-3 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Tavoite: Lapset oppivat arvostamaan ja kunnioittamaan ympäristöä, toisia ihmisiä ja juuriaan.

Tavoite: Kulutusta hillitsevien käytänteiden vakiinnuttaminen arkeen.

Tavoite: Hiilijalanjäljen pienentäminen

Näihin tavoitteeseen pääsemme muun muassa seuraavin keinoin:

Tutustutaan ympäröivään luontoon erilaisten retkien avulla.

Ei vahingoiteta ympäristöä ja tuodaan omat roskat pois.

Pidetään huolta leluista harjoittelemalla lasten lelujen oikeaa käyttöä. Leluja lainataan ryhmien välillä.

Hankinnat keskitetään niin, että kuljetuksia on mahdollisimman vähän.

Rakenteiden kuntoa tarkkaillaan jatkuvasti, huoltotarpeista ilmoitetaan sähköisesti.

Ruoka- ja puhtaanapitopalveluilta ostettu ruoka on luonnonmukaista ja sydänystävällistä lähiruokaa.

Pyritään ostamaan kestäviä ja laadukkaita tuotteita.

Askartelussa hyödynnetään luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.

Ruokailussa opettelemme ottamaan/antamaan sopivia annoksia, jotta ruokahävikkiä tulisi mahdollisimman vähän.

Paperin ja biojätteen kierrätys ryhmä- ja henkilökunnan taukotiloissa.

Opetetaan lapsia käyttämään askartelumateriaalia säästävasti (esimerkiksi ei leikata keskeltä paperia).

Opetellaan säästämään vettä, sähköä ja paperia.

Tiedotteet lähetetään pääsääntöisesti sähköisesti esimerkiksi Daisyn kautta.

Kannustetaan lapsia ystävälliseen vuorovaikutukseen.

Ristiriidat ratkaistaan MiniVersion keinoin.

Tunnetaitokasvatusta annetaan kaikissa ryhmissä.

Kaikki kulttuurit huomioidaan erilaisissa tapahtumissa.

Leikitään myös perinneleikkejä ja –lauluja muiden leikkien ohella.

arviointi: 30.5.2026

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 25.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 9.10.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: 25.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa:9.10.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Outi

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Kirsi

Kieli- ja kulttuurivastaava: Anne

Leikkimentori (ja -tiimi): Janna ja Mari

Liikuntavastaava: Henna

Lääkehoitovastaavat: Lea ja Heidi

Miniverso-mentorit: Mira

Tiedekasvatusvastaava: Tepi

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Opettajat suunnittelee omissa tiimeissään.

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

+++++

Yksikkö: Kaarisillan Päiväkot

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilöteamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 27.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Kaarisillan päiväkodin arvoja ovat luottamus, ilo, huumori, tasa-arvo ja sitoutuminen. Luottamus ilmenee avoimena vuorovaikutuksena kaikkien kanssa (työyhteisö, perheet, lapset). Tasa-arvo näkyy tasavertaisena kohteluna lapsien, perheiden ja koko työyhteisön välillä ja lapset kasvatetaan tasa-arvoisesti. Sitoudutaan yhdessä sovittuihin asioihin. Ajatellaan positiivisesti ja viljellä huumoria/hupsutellaan päivän aikana. Vuorovaikutus välitöntä, rentoa ja avointa niin huoltajien, lasten kuin työyhteisön jäsenten välillä. Työn perusta on vastavuoroista mm. huoltajien kanssa ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Kaarisillan Päiväkodissa muutos ryhmien osalta 27.10.2025. Päiväkodissa toimii jatkossa 2 ryhmää.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Täysikuiden ryhmässä leikki kuuluu tärkeänä osana jokaista päivää. Leikin avulla leikissä harjoitellaan vuorovaikutustaitoja sekä ryhmässä toimimista sekä äänenkäytön säätelyä leikissä. Leikissä harjoitellaan kaikkia Vasun osa-alueita yhdessä aikuisten kanssa. Lapsi valitsee leikin aikuisen tuella. Leikinvalintataulua käytetään apuna leikin valinnassa. Aikuiset huolehtivat, että jokaiselle lapselle löytyy leikki ja leikkikaveri. Lapsia kannustetaan leikkimään kaikkien kanssa. Aikuinen on läsnä leikissä ohjaamassa, tukemassa ja rikastuttamassa ja roolittamassa leikkiä eteenpäin. Aikuinen havannoi ja dokumentoi lasten leikkejä. Kirjaa havainnoinnit ylös. Leikille varataan aikaa sisällä ja ulkona. Pitkäkestoista leikkiä tuetaan mahdollisuudella jatkaa leikkiä iltapäivällä. Leikkitilat on rakennettu Mikkelin minimin mukaan houkutteleviksi ja lelut aseteltu näkyville sekä luotu viihtyisyyttä leikki tilaan, joka motivoi lasta leikkimään. Yhdessä harjoitellaan aikuisen kanssa tavaroiden paikoilleen laittoa. Ulkona leikitään pihaleikkejä ohjatussa ja vapaassa leikissä. Aikuisilla pihalla erilaisia rooleja ympäri leikkipihaa. Ulkona käytetään leikittäjänliivi, joka auttaa lasta havannoimaan yhteisen liikuntaleikin alkaneen. Ulko leikkivälineet ovat lasten saatavilla. Ulkoidun päätyttyä yhdessä lasten kanssa viedään tavarat paikoilleen.

Puolikuut ryhmässä aikuinen on läsnä lasten leikissä. Järjestetään kiireetöntä aikaa leikille ja tutkimiselle. Aikuinen asettuu lattialle lapsen tasolle ja osallistuu leikkiin. Aikuinen kuuntelee ja

havainnoi leikkiä, sekä sanoittaa ja rikastuttaa leikkiä esimerkiksi esittämällä kysymyksiä leikkiin liittyen tai tuomalla leikkiin jotain uutta mm. sopivaa rekvisiittaa. Leikkirauha turvataan jakamalla leikkejä useampiin tiloihin ja toimimalla pienryhmissä. Leikin valinnassa käytämme apuna leikinvalintataulua toimintakauden aikana. Leikkiympäristöä rikastutetaan ja muokataan lasten kiinnostuksen kohteiden ja ikätason mukaiseksi. Leikkialoitteita on vastassa jo ulkoeteisessä. Leikkikoti sekä kaupunkileikki on muokattu vastaamaan juuri meidän lasten mielenkiinnonkohteita ja tarpeita.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Luodaan lämmin ja turvallinen vuorovaikutussuhde aikuisen ja lapsen välille. Aikuiset ovat fyysisesti ja psyykkisesti läsnä, kuunnellaan lasta aidosti, huomioidaan tarpeet/ehdotukset. Aikuinen on aina sensitiivinen lapsen tai lapsiryhmän aloitteille. Lapsia kuunnellaan ja annetaan puheenvuoroja päivittäin. Lapsen on mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja oppimisympäristön kehittämiseen. Lapsella on mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä liittyviin asioihin sekä tulla hyväksytyksi omana itsenään. Aikuinen huomioi vasun tuomat vaateet toiminnan suunnittelussa. Pyritään myönteisen oppimisilmapiirin sekä positiivisen kasvatuskielen kautta luomaan lapsille sellainen tunne, että he voivat vapaasti ilmaista itseään, tarpeitaan ja mielenkiinnon kohteita. Osallisuuden ydin on siinä, että lapsilla on tunne, että he voivat tuoda esille tarpeitaan ja aikuinen vastaa niihin. Jos lapsen ideoita ei voi toteuttaa, niin aikuisen tehtävä on ilmaista, että lasta on kuunneltu ja lapsen tasoisesti kertoa, miksi ideoita ei voida tällä kertaa toteuttaa. Lasten leikkitoiveista otetaan selvää kuvien avulla, kysymällä ja haastatteleamalla lapsia, havainnoimalla ja seuraamalla mistä lapset innostuvat. Aikuisen kohdalla osallisuus tarkoittaa, että hän on läsnä toiminnassa eikä vetäydy omiin töihin. Aikuinen on leikissä roolissa, kanssa kulkija, havainnoija ja dokumentoijana.

Täysikuut:

Ryhmän aikuiset havainnoivat lapsia ja heidän kiinnostuksen kohteitaan. Lapsien kanssa keskustellaan ja heidän toiveensa otetaan mukaan huomioon toiminnassa. Vasu toimii pohjana toiminnan suunnittelulle. Lapset osallistuvat arjen pikku askareisiin, kuten ottamalla itse ruuan, viemällä astiat ruokakärrtiin, huolehtimalla omista tavaroistaan kuten vaatteista. Omatoimiseen tekemiseen kannustetaan omien taitojen mukaan. Aikuinen auttaa, kannustaa ja rohkaisee lasta selviämään arjen toiminnoista itse sekä opetellaan pyytämään apua.

Puolikuut:

Aikuinen seuraa ja havainnoi ryhmän lasten kiinnostuksen kohteita leikeissä ja arjessa. Kannustetaan lasta yrittämään itse ja harjoittelemaan arjen taitoja kuten pukemista, riisumista ja ruokailua. Mahdollistetaan lapselle olla arjessa aktiivinen toimija oman taitotason ja osaamisen mukaisesti. Aikuisen vahva läsnäolo ja positiivisen ilmapiirin luominen auttaa lasta tekemään aloitteita ja tuomaan omia mielipiteitään julki.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Ohjataan lapsia monipuoliseen ja riittävään syömiseen. Järjestään päivittäiset ruokailuhetket kiirettömässä ilmapiirissä opetellen ruokarauhaa, hyviä pöytätapoja ja yhdessä syömisen kulttuuria.

Tutustutaan eri aisteja hyödyntäjien eri ruokiin, niiden alkuperään, koostumukseen, makuominaisuuksiin ja ulkonäköön.

Ruokakasvatuksen osalta jatketaan ruokapalveluiden ja varhaiskasvatuksen välisen työryhmän toimintaa.

Täysikuut:

Ruoka tarjoillaan linjastolla, josta lapset käyvät sen itse ottamassa. Lounaan ja välipalan jälkeen otetaan pastilli. Lapsilla omat ruokapaikat. Ruokailuvälineitä käytetään tarkoituksen mukaisesti. Harjoitellaan hyviä ruokatapoja. Kiitetään ruuasta ruokailun lopuksi. Lapset palauttavat astiat kärryyn ruokailun lopussa.

Puolikuut: Ryhmän nuorimmille lapsille laitetaan ruoka valmiiksi lautaselle pöytään. Ryhmän isommat lapset ottavat ruuan ja välineet linjastosta matalalta pöydältä tarjottimelle ja kantavat sen pöytään. Ruokailuvälineitä käytetään tarkoituksen mukaisesti. Aikuiset pilkkovat ruuan lapselle sopivaksi tai yhdessä lapsen kanssa. Lapsilla omat ruokapaikat. Pastilli syödään lounaan ja välipalan jälkeen omalla ruokapaikalla. Lapset palauttavat astiat kärryyn taitojensa mukaan. Harjoitellaan hyviä pöytätapoja; siistiä ruokailua, välineiden käyttöä ja kaunista puhetta ja ruuasta kiittämistä ruokailun jälkeen.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tärkein lapsen tunnetaidon ohjaaja on aikuinen. Kasvattajan sensitiivinen ohjaus ja mallintaminen erilaisissa arjen tilanteissa tukee lapsen itsesäätelyä ja tunnetaitojen vahvistumista.

Kasvattajayhteisö luo taloon toimintakulttuurin, jossa on luvallista turvallisessa ilmapiirissä tuntea kaikkia tunteita ja niihin tunteisiin saa aikuisen kannattelua ja tukea. Talossa on käytössä ristiriitojen selvittelyyn MiniVerso metodi ja sitä lähestytään ensin käymällä läpi ja sanoittamalla erilaisia tunteita. Harjoitellaan puhehiiren käyttöä ja opetellaan aikuisen kanssa yhdessä sanastoa, jonka avulla lapsi oppii sanallisesti ilmaisemaan ja sanoittamaan omia tunteita ja tunnetiloja.

Tunnetaitojen kehittyminen luo pohjaa lapsen positiivisen itsetunnon kehittymiselle. Tunnetaitojen harjaannuttaminen on päivittäistä ja jokaiseen pieneen arvokkaaseen hetkeen sidottua niin aikuisten kuin lastenkin kohdalla. Lapsia kannustetaan ja keuhutaan onnistumisissa.

Täysikuut:

Kaikki tunteet ovat sallittuja. Tunnetaitoja harjoitellaan päivittäin ryhmän leikeissä ja perushoitotilanteissa toisten lasten ja aikuisten kanssa. Tunnetaitoja harjoitellaan myös tunnetuokiolla eri toimintatapojen avulla. Lasta rohkaistaan avoimeen tunneilmaisuun sekä sanoitetaan ja nimetään tunteita yhdessä. Lasta kannustetaan kertomaan tunteistaan aikuiselle ja näin saamaan myös tarvitsemansa avun. Opetellaan keinoja selvittää erilaisista tunnetiloista. Ryhmässä pohditaan myös yhdessä, kuinka helpottaa ikäviä tunteita. Ryhmässä tutustutaan MiniVersion käyttämiseen ristiriitatilanteiden sovittelussa.

Puolikuut:

Leikin lomassa aikuinen opastaa lapsille vuorovaikutus- ja kaveritaitoja. Aikuisen kanssa yhdessä harjoitellaan ristiriitatilanteissa lelujen jakamista ja vuorottelua sekä toisen huomioimista. Lasten kanssa opettelemme tunnistamaan ja nimeämään erilaisia tunteita. Suurin oppiminen tapahtuu, kun tunteen ollessa läsnä pääsemme tunnistamaan ja nimeämään kyseistä tunnetta sekä samalla harjoittelemaan tunteen kanssa olemista. Ryhmässämme on sallittua kokea erilaisia tunteita; itkusta nauruun, kiukusta suruun. Aikuisen syli tuo turvaa, jossa voi rauhoittua. Opettelemme sietämään pettymystä tilanteissa, jos ei saa heti mieleistään leikkikalua, vaate ei mene heti ensimmäisellä yrittämällä päälle tai ei pääse ensimmäisenä askartelemaan.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Jokainen lapsi huomioidaan yksilönä ja lapsi saa harjoitella omaan tahtiin taitoja. Aamu ja pienissä keskusteluhetkissä puhutaan elämän moninaisuudesta, erilaisuuden hyväksymisestä ja hyvistä tavoista. Aikuinen kohtaa ja huomioi jokaisen omana itsenään. Perheet kohdataan tasavertaisesti. Huomioidaan perheiden monimuotoisuus.

Ryhmän jokaiselle lapselle tehdään yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma, johon kirjataan kiinnostuksen kohteet, vahvuudet ja tavoitteet pedagogiselle toiminnalle.

Täysikuut:

Ryhmä koostuu lapsista, jotka ovat persoonaltaan, temperamentiltaan sekä ikä- ja kehitystasonsa mukaan erilaisia. Heidän kaikkien tarpeiden huomiointi yksilöllisesti vaatii ryhmän aikuisilta sensitiivisyyttä. Ryhmässä tuetaan jokaisen lapsen mahdollisuutta vaikuttaa itseään koskeviin asioihin sekä ryhmän toimintaan. Ryhmän toiminnassa huomioidaan lasten ikä- ja kehitystasot. Jokainen lapsi kohdataan omana itsenään ja omine taitoineen.

Puolikuut:

Ryhmän aikuisten tehtävä on rakentaa arki ja toiminta siten, että se tukee lasten tarpeita ja harjoiteltavia asioita. Lasten ikä- ja taitotasot huomioidaan ryhmän toiminnoissa ja siirtymissä. Jokainen lapsi on yksilö ja hänet kohdataan omana persoonana.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Huomioidaan eri kulttuureista tulevat lapset ja perheet. Mahdollistetaan erilaiset kommunikointitavat kielen oppimisessa; kuvat, tukiviittomat, kommunikaatiokansio ja perheiden kanssa käytetään tulkkipalveluita tarvittaessa. Sadut ja musiikki ovat luontainen tapa moninaisuuden oppimiseen. Kielen harjoittelu ja huumori ovat mukana päivittäisessä toiminnassa. Tarjotaan lapsille elämyksiä, kokemuksia ja tunteita ympäröivästä maailmasta sekä Suomen omasta kulttuurista ja perinteistä arvokkaana osana tätä suurempaa maailmaa. Teemme tarvittaessa yhteistyötä puheterapeuttien ja S2 kanssa. Tulkkipalveluita käytetään tarpeen mukaan huoltajien kanssa pidettävissä keskusteluissa.

Täysikuut:

Ryhmässä kommunikoinnin tukena käytössä aktiivisesti kuvat sekä tukiviittomia ja kommunikointikansio. Lasten kanssa lorutellaan, lauletaan ja luetaan satuja, sekä tehdään kielijumppaa. Lasten kanssa harjoitellaan hyväksymään jokainen ihminen yksilönä, juuri sellaisena

kuin on. Lapsia rohkaistaan olemaan oma itsensä ja kertomaan rohkeasti omista ajatuksistaan ja toiveistaan. Ryhmän toiminnassa huomioidaan kotimaiset juhlapyhät.

Puolikuut: Ryhmässämme käytössä on kuvatuki, tukiviittomat sekä kuvitettu päivästrukturi. Lapsen oma lokero, ruokapaikka, sänky ja kori on nimen lisäksi kuvitettu omalla eläinhahmolla. Kielitietoisuutta harjoitellaan satujen, laulujen sekä lorujen avulla. Tärkeintä on kuitenkin aikuisen rikas sanoittaminen ja mallintaminen siirtymä-, leikki- ja arkitilanteissa. Leikki- ja toimintaympäristö on myös suunniteltu tukemaan jokaisen lapsen kielenkehitystä. Leikkitiloista löytyy mm. muotoja, värejä, lukumääriä, eläinten kuvia jne. Joita voidaan lapsen kanssa nimetä päivittäin.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Säännöllinen liikunta ja mahdollisuus liikkua ovat tärkeä osa jokapäiväistä ohjelmaa. Ohjattujen tuokioiden suunnittelussa suositetaan toiminnallisia työskentelytapoja. Mutta myös rauhoittuminen ja levon mahdollisuus turvataan. Aikuinen on aina saatavilla ja syliä ja lohdutusta tarjotaan jokaiselle lapselle joka päivä. Päiväkodin työskentelyilmapiiri on hyväksyvä, kuunteleva, empaattinen. Aikuinen arvostaa lasta ja opettaa myös lapsia arvostamaan toisiaan. Toisesta ja toiselle puhutaan kunnioittavasti; harjoitellaan siis joka hetki ja joka päivä ystävällisyyttä toista kohtaan. Erilaisuus, fyysinen, psyykinen, kulttuuriin tai muuhun perustuva hyväksytään. Aikuinen tunnistaa fyysisen ympäristön vaaranpaikat ja ehkäisee tapaturmat. Turvallisen toiminnan puitteissa aikuinen tarjoaa lapselle monipuolisia oppimisen ja kokeilemisen mahdollisuuksia: lapselle syntyy ilon, onnistumisen ja oivaltamisen kokemuksia. Aikuinen kehuu ja kannustaa lasta ja täten vahvistetaan lapsen itsetuntoa. Kiusaamistilanteisiin puututaan aina ja kiusaamisen ehkäisystä on laadittu päiväkodin yhteinen suunnitelma. Lasten kanssa keskustellaan siitä, mitä kiusaaminen on, miltä se tuntuu, mitä kaverille saa tehdä ja mitä ei. Sadut ja kuvat ovat apuna.

Käytämme Miniverso-sovittelua ristiriitatilanteiden ratkaisuisa ikätason mukaisesti. Jokaisessa lapsella on paljon hyvää ja hän on monessa asiassa taitava. Se mihin kiinnitetään huomiota kasvaa: eli hyvyys ja osaaminen lapsessa vahvistuu positiivisen palautteen kautta. Samalla opetamme myös lapsia kiinnittämään huomiota toisten onnistumisiin ja osaamiseen, erilaisuuden tai epäonnistumisten sijaan.

Täysikuut:

Ulkoilemme kaksi kertaa päivässä, joka tukee lasten luontaista tapaa liikkua ja touhuta. Ulkoilu vahvistaa lasten hyvinvointia ja heidän keskinäisiä kaverisuhteitansa. Ulkoilemme päiväkodin pihalla kahdessa pienryhmässä aamupäivän aikana tai lähimetsässä sekä teemme retkiä läheisiin leikkipuistoihin. Hyödynnämme toiminnassamme lähellä olevaa hiekkakenttää liikuntaan, joka talvella myös jäädytetään luistelemiseen. Läheltä päiväkotia löytyy myös latuja hiihtämiseen. Päiväkodin sisätiloihin järjestämme lapsille virikkeitä liikkumiseen mikä mahdollistaa karkeamotoristen taitojen ja tasapainoilun harjoittelun. Oppimisympäristöjä muokataan lapsille monipuoliseen liikkumisen vahvistamiseen. Ryhmässä jokainen lapsi osallistuu lepoaikaan. Lepoaikalla rauhoitutaan ja kuunnellaan satua, jonka jälkeen lapset pääsevät aikuisen kanssa hiljaisille pöytätehtäville ja nukkuvat lapset saavat tarvitsemansa levon. Ryhmässä puututaan kaikkiin kiusaamistilanteisiin asianmukaisesti ja tuetaan lasten hyviä kaveritaitoja. Ryhmässämme kannustamme ravitsemuksellisuuden monipuolisuuteen ja kannustamme rohkeasti maistamaan uusia makuja. Aikuinen on läsnä arjessa. Huomioidaan lapsen aistimaailma ja kuormittavuus ja tarjoamme tarvittaessa esim. rauhallisen pukeutumistilan. Aikuiset on läsnä kokoajan huolehtimassa lasten fyysisestä ja psyykkisestä turvallisuudesta.

Puolikuut: Ulkoilemme päivittäin päiväkotimme pihalla. Siellä pääsee mm. kiipeämään rinnettä ylös, juoksemaan, keinoon, potkumopoilemaan, touhuamaan hiekkalaatikolla ja talvella laskemaan mäkeä. Viikoittain on ohjattuja liikuntatuokioita, joissa harjoittelemme ikätason vaativia taitoja esim. palloilua, liikkumista eri tyylein, tempurata. Retkeilemme päiväkotimme lähimaastossa pururadalla, metsässä, hiekkakentällä ja leikkipuistossa. Ryhmässämme on päivittäinen lepoaika, jolloin jokainen ryhmämme lapsi saa tarvitsemansa levon. Aikuisen läsnäolo ryhmässämme korostuu merkittävästi sylin, turvan ja avun tarjoajana. Aikuinen kannustaa lasta suoriutumaan arjen toiminnoissa ja on empaattinen auktoriteetti, kun rajoja tarvitaan. Positiivisella palautteella pyritään vahvistamaan lapsen itsetuntoa. Ryhmään suunnitella rauhoittumispaikka lapsille, jossa aistileikkejä myös voidaan toteuttaa.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Lähtökohtaisesti oppimisympäristön luo aluksi varhaiskasvattajat lasten ikätason mukaan. Oppimisympäristöön on rakennettu MikkelinMinimin mukaisesti leikkipaikkoja. Oppimisympäristö muokkautuu lasten tarpeita vastaavaksi. Lasten tarpeita ja kiinnostuksen kohteita kysellään ja havainnoidaan päivittäin muutoksia tehdään tarvittaessa. Mikkelin kaupungin varhaiskasvatus on lähtenyt Hannelandian kanssa kehittämään leikkiä. Tämän pohjalta leikkimentoreita koulutetaan ja koulutuksesta saatu viety tieto tuodaan omaan yksikköön.

Täysikuut:

Ryhmän toiminta-ajatus pohjautuu siihen, että jokainen lapsi tulee nähdä ja kuulla joka päivä. Lapsi tuntee kuuluvansa ryhmään ja kokee olevansa arvokas sellaisena kuin on. Toiminnassa huomioidaan lapsen kiinnostuksen kohteet, oppimistavoitteet ja tuen tarpeet. Lapsi harjoittelee toimimaan yhteisössä ja ottamaan toiset huomioon sekä toimimaan yhteisten sääntöjen mukaan. Yhdessä aikuisen kanssa harjoitellaan tunnetaitoja ja keskustellaan niistä. Aikuiset luovat oppimisympäristön lapsiryhmän tarpeita vastaavaksi ja ikä- sekä kehitystason mukaiseksi. Ympäristö rakennettu leikkiin houkuttelevaksi ja viihtyisäksi. Leikkiympäristöjen suunnittelussa huomioidaan lasten toiveet. Leikissä ja pienryhmissä harjoittelemme ja opettelemme vasun tuomia taitoja. Tällä toimintakautena leikimentorin ryhmässä otetaan leikki aikuisen työotteeksi.

Puolikuut:

Ryhmän toiminta-ajatus pohjautuu siihen, että jokainen lapsi tulee nähdä ja kuulla joka päivä. Lapsi tuntee kuuluvansa osaksi ryhmää ja kokee olevansa arvokas sellaisena kuin on. Toiminnassa huomioidaan lapsen kiinnostuksen kohteet, oppimistavoitteet ja tuen tarpeet. Lapsi harjoittelee toimimaan osana ryhmää ja ottamaan toiset huomioon sekä toimimaan yhteisten sovittujen sääntöjen mukaan.

Leikki on ryhmässämme melkein kaiken oppimisen perusta. Aikuisen tehtävänä on muokata ympäristö niin, että se tukee lasten tarpeita ja kiinnostuksen kohteita. Leikkiympäristöt ovat muutoksessa ryhmän siirtymisen vuoksi. Ryhmästä löytyy kotileikki, kaupunkileikki, rakenteluleikkialue, ateljee ja kirjasto. Leikkiympäristöjä muokataan lasten mielenkiinnonkohteita havainnoimalla ja lasten taitotason mukaan. Ryhmässä käytössä aistileikit. Leikeissä harjoitellaan esineiden tarkoituksen mukaista käyttöä ja vuorotellaan leluilla leikkimistä. Meidän ryhmässämme siis korostuu vahvasti esineleikki ja aikuisen ohjaamana mielikuvitusleikki.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Vanhempien tiedottamisessa ovat keskeisessä osassa puhelinviestit, tiedottaminen, digitaalisesti tapahtuva suunnittelu ja arviointi. Kehotetaan vanhempia käyttämään DaisyFamilya. Kuunnellaan aktiivisesti vanhempia päivittäisissä tuonti- ja hakutilanteissa. Daisyyn päivitetään tärkeät viestit, tiedotetaan ryhmän toiminnasta, lasten valokuvat jne. Vasukeskusteluissa panostetaan vanhempien kuuntelemiseen sekä kysytään vanhemmilta kehittämisideoita sekä yhteistyömalleja. Tulkkipalveluita käytämme perheiden kanssa tarvittaessa.

Täysikuut:

Ryhmän yhteydenpito huoltajiin tapahtuu ryhmän puhelimen kautta. Lisäksi käytämme Daisyn ilmoitustaulua ja puhelimen viestejä muuhun viestintään ja tiedonsiirtoon. Daisyyn kirjaamme lasten päivän kuulumiset, josta tieto siirretään huoltajille päivittäin lasten haku- ja tuontitilanteissa. Vasukeskustelut käydään vanhempien haluamalla tavalla kasvotusten, puhelimitse tai Teamsin kautta. Vanhempien toiveita ja ideoita sekä palautetta kerätään toimintakauden aikana. Vanhempain illassa tiedusteltiin mielipiteitä ja toiveita.

Puolikuut: Käytämme ryhmämme omaa puhelinta yhteydenpitoon. Soitamme ja laitamme tekstiviestiä, kun tilanne vaatii nopeaa ja henkilökohtaista yhteydenpitoa. Daisyn kautta laitamme huoltajille ryhmän toimintaan liittyviä viestejä ja kuvia. Päivittäin keskustelemme tulo- tai hakutilanteissa huoltajien kanssa. Ryhmässä voidaan tarvittaessa käyttää kuvatukea sekä valokuvia kertomaan lapsen päivästä.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Huoltajin kanssa käymme aktiivisesti keskustelua päivittäisten kohtaamisten aikana. Varhaiskasvatuksen opettajat pitävät vasu-keskustelut, mutta kaikki työntekijät toimivat kasvatusyhteistyössä vanhempien kanssa. Pyrimme avoimeen ja kunnioittavaan vuorovaikutukseen jokaisen lapsen perheen kanssa. Tätä kautta voimme saavuttaa sujuvan ja lasta tukevan kasvatusyhteistyön. Tiedostamme myös, että suhteen rakentuminen vanhempiin voi joskus kestää pitkäänkin ja sisältää aluksi väärinkäsityksiä. Kasvatusyhteisö on kuitenkin velvollinen pitämään suhteen muodostamista yllä ja kuunnella herkäällä korvalla vanhempia ja heidän tietotaitoansa omasta lapsestaan. Vieraskielisten perheiden kanssa käytämme tulkkipalveluita.

Täysikuut:

Vanhempien ja kasvattajien välistä yhteistyötä toteutetaan sensitiivisesti ja vuorovaikutuksellisesti päivittäin lasten tuonti- ja hakutilanteissa. Tarjotaan mahdollisuus yhteiseen keskusteluun ja avoimeen vuorovaikutukseen, sekä otetaan vanhemmat mukaan toiminnan suunnitteluun. Viestintä tapahtuu Daisyn, puhelimen ja ryhmän eteisen ilmoitusten kautta. Lisäksi vanhempien kanssa keskustellaan henkilökohtaisesti. Tiedote ryhmän toiminnasta on jaettu Daisyn kautta sekä paperisena versiona vanhemmille eteiseen ilmoitustaululle. Lasten vasut jaettu ryhmän kahden vo:n kesken. Huolen puheeksiottaminen tapahtuu varhaiskasvatuksen opettajan toimesta. Vasukeskustelut ja niissä esiin nouseet asiat käydään yhdessä läpi tiimissä. Tarvittaessa yhteistyötahojen palaverit huoltajien ja työntekijöiden kanssa lapsen kasvun tueksi.

Puolikuut: Huoltajien ja kasvattajien välistä yhteistyötä pidetään yllä päivittäisissä kohtaamisissa. Kuunnellaan huoltajien toiveita ja näkemyksiä lapsestaan. Viestimme vanhempien kanssa puhelimitse, Daisyn kautta sekä eteisen ilmoitustaululla tiedottamalla. Meidän ryhmässä viestimme vanhemmille kuukausitasolla millaisia tavoitteita meidän ryhmällämme on tulevalle kuukaudelle. Ryhmän varhaiskasvatuksen opettajalla on vasuista vastuu, mutta tiimi käy yhdessä keskustelua lapsista ennen vasujen kirjauksia ja keskustelujen pitoa. Varhaiskasvatuksen opettaja kirjoittaa perjantaisin viikkokirjeen vanhemmille kuluneesta viikosta. Kirjeessä kerrotaan ryhmän asioista vapaamuotoisesti ja kerrotaan ryhmässä havaittuja asioita, muutoksia ja tärkeitä asioita koskien seuraavaa viikkoa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Havaintoja lapsista kirjataan ylös jokaisessa ryhmässä ja kaikki tiimin jäsenet ovat kirjaamisvelvollisia ja tuovat mukaan omaa osaamistaan havainnoinnissa. Tiimien palaverissa keskustellaan lapsista ja havainnoista. Lapsen kansio, videointi ja kuvat ovat pedagogisen dokumentoinnin työvälineinä. Nämä auttavat havaintojen tekemisessä ja vanhemmille työn näkyväksi tekemistä. Arviointia tukevat tehtävät ovat säännöllisiä ja toimintoja kuvaavien tehtävien säilyttäminen tärkeää. Lapsi osallistuu ikätason mukaan niiden töiden valintaan, mitkä hän haluaa laittaa kansioon.

Täysikuut:

Ryhmässä käytössä havainnointi kansio, johon kaikki ryhmän aikuiset kirjaavat huomioitaan. Tiimipalaverissa käydään lasten asioita läpi. Valokuvaamme lasten leikkejä, tuotoksia ja toimintaa, joita jaamme perheille näkyväksi eteisen kuivauskaapin oveen ja laitamme Daisyn lapsen kasvunkansioon. Toiminnasta viestitetään vanhemmille Daisyn kautta sekä paperiversiona päiväkodin ilmoitustaululla. Lapsen kansion täydentäminen askarteluin/muiden tuotosten.

Puolikuut: Ryhmässämme on käytössä lapsista havainnointivihko, johon jokainen ryhmän aikuinen on velvollinen kirjaamaan havainnot ylös. Tiimipalaverissa keskustelemme lapsiryhmästä. Otamme kuvia lapsista touhuissaan ja laitamme kerran kuukaudessa Daisyn kautta vanhemmille omasta lapsestaan kuvia. Eteisen ilmoitustaululla on näkyvillä kuvia ryhmän toiminnoista. Lapsella on oma kansio, jonne laitetaan väritaskuvia ja askarteluja. Tämän kansion on tarkoitus kulkea lapsen mukana koko hänen päivähoitopolun ajan.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Palaverissa arvioidaan arjen käytänteitä ja kehitettäviä asioita. Lasten kanssa toteutetaan arviointia ikätason mukaan. Kehityskeskusteluissa arvioidaan päiväkodin ja työntekijöiden toimintaa. Lasten vasukeskustelut ja arvioinnit vähintään 2krt/vuosi samoin tiimisopimusten arviointia.

Täysikuut:

Ryhmävasua tarkastellaan vuoden aikana ja keväällä teemme arvioinnin. Tiimipalaverissa arvioidaan ja kehitetään oman ryhmän toimintaa yhdessä keskustellen. Vasukeskustelut lasten huoltajien kanssa syksyllä ja keväällä. Tarvittaessa pidämme erillisiä kasvatusyhteistyökeskusteluja huoltajien ja yhteistyökumppaneiden kanssa lasten asioista.

Puolikuut: Ryhmän tiimisopimusta arvioidaan 2 krt/ vuosi. Tiimipalavereissa arvioidaan ja kehitetään ryhmän toimintaa aikuisten havaintojen pohjalta. Vasu-keskustelut ovat 2 krt/vuosi.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 23.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 31.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 30.10.2025

toimenpiteistä päättäminen: 30.10.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 29.5.2026

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 28.10.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Kulttuurinen kestävyys

arviointi: 29.5.2026

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

käsitelty henkilöstön kanssa: 29.10.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: 13.8.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 3.9.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Katri Kasila

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Katri Kasila ja Ritva Ripatti

Kieli- ja kulttuurivastaava: Tarja Valjakka

Leikkimentori (ja -tiimi): Marjukka Häkkinen Tiimi: Ritva Ripatti, Venla Avikainen

Liikuntavastaava: Venla Avikainen

Lääkehoitovastaavat: Tiia Mättö ja Sari Kourunen

Miniverso-mentorit: Ritva Ripatti

Tiedekasvatusvastaava: Tiia Mättö

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotiösalkkuvastaava: Täysikuut: Tunnetaitovastaava Tiia Mättö, erotiösalkku Sari Kourunen. Puolikuut: Tunnetaito- ja erotiösalkkuvastaava Katri Kasila

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025-2026

Yksikkö: Kalevankankaan päiväkot

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Tavoitteemme on, että jokainen lapsi ja jokainen huoltaja kokee olevansa tervetullut päiväkotimme. Meille on tärkeää, että jokainen kokee tulleen nähdyksi ja kuulluksi. Tavoitteemme on, että päiväkotimme on turvallinen paikka kaikille ja paikka, jossa jokainen saa olla juuri sellainen kuin on. Kehittämiskohteet: Havainnointien kirjaaminen säännöllisesti ja lasten osallistuminen dokumentointiin. Nämä nousivat myös valssiarvioinnissa. Päiväkodin arvotaulu on esillä päiväkodin käytävällä ja arvoja käytiin läpi syksyn kehittämisspäivässä.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikkiympäristöt ovat pitkäkestoista leikkiä ja lasten aloitteellisuutta tukevia, Mikkelin minuimi toteutettu jokaisessa ryhmässä

- Lasten kuunteleminen ja osallistaminen
- Muokataan oppimisympäristöjä säännöllisesti yhdessä lasten kanssa
- Käytetään myös pihaa, leikkipuistoja, koulun pihaa ja muita rakennettuja ympäristöjä oppimisympäristöinä
- Välineet lasten saatavilla sisällä ja ulkona, välineitä hankitaan lisää tarvittaessa ja tarpeista keskustellaan yhdessä tiimiparin kanssa, ettei tule turhia päällekkäisyyksiä
- Kuvitettu leikkiympäristö sekä sisällä että ulkona, kaikissa ryhmissä leikinvalintaa kuvista ikätaso huomioiden
- Leikkilaaikat eri aihealueista keskusvarastossa, niiden laina-aika 2vk
- Kierrätetään pienryhmätilojen eri aihealueiden leikkikalusteita (koirankopit, nukketalo, kauppaleikki, kampaamo) ryhmästä toiseen, toiveet signalin kautta
- Käytetään hyödyksi naapuriryhmän tilaa ja materiaaleja!

- Käytetään metsää leikkiympäristönä ja luonnon materiaaleja monipuolisesti, viedään toimintaa luontoon ja pyritään käymään metsässä säännöllisesti

Käsitteiden käsittelyn toteutus ja suunnitelma:

- *Lapsikäsitys: Ensin tiimeissä elo-syyskuussa, syyskuussa suunnittelupäivänä ja vo ja vlh palaverissa jatko

- *Oppimiskäsitys: Vo ja lh palaverit sekä tiimit marraskuussa

- *Hyvinvointikäsitys: Vo ja lh palaverit tammikuussa-maaliskuussa

Panostetaan leikkiin, leikin ohjaamiseen, ja havainnointiin:

- Aikuisen mukanaolo, mallittaminen, leikin rikastuttaminen kaikissa ikäryhmissä
- Leikki on keskeinen työtapo arjessa jokaisessa ryhmässä. Leikki on lapselle ominainen tapa elää ja oppia, se on lähtökohta toiminnassa ja toiminnan suunnittelussa. Aikuisen rooli on tärkeä ja olennainen mm. ristiriitojen ennaltaehkäisyssä. Aikuisen rooli on taata lapselle leikkirauha myös omalla toiminnallaan (ei aikuisten välistä keskustelua kesken intensiivisen leikin). Leikillisyyks on myös leikkiä ja leikillisyyttä voi olla kaikessa arjen toiminnassa. Muistetaan ilo ja huumori arjessa.
- Tuetaan suunnitelmallisesti lasten leikkien kehittymistä. Ohjataan ja tuetaan sitä leikin ulkopuolelta sekä olemalla itse leikissä säännöllisesti mukana: havainnoidaan, arvioidaan ja kehitetään, mietitään ryhmässä aikuisten sijoittuminen leikkiin.
- Erilaiset leikkiryhmiin jaot (arvotaan, määrätään, saa valita). Huomioidaan kaikille yhdenvertainen mahdollisuus leikinvalintaan.
- Leikin havainnointi ja kirjaaminen on jokaisen vastuulla: kirjoitetaan ylös havainnot esim. Leikin havainnointilomake tai muu vastaava
- Aikuisen varmistettava kaikille leikkiin pääsy omien taitojensa ja valmiuksiensa mukaisesti sekä mahdollisuus kehittää leikkitaitojaan.
- *Leikkien järjestely yhdessä lasten kanssa seuraavaa leikkikertaa varten. Ryhmien omat järjestämiskäytännöt.
- Henkilöstöä koulutetaan leikkiin liittyen (Hannelandia)
- Muistetaan ulkopedagogiikan merkitys ja leikin tukeminen myös ulkona sekä leikittäjäliivin säännöllinen käyttö

Kehitetään erilaisia tapoja luoda mahdollisuuksia ryhmien väliselle vuorovaikutukselle ja yhteistyölle:

- Eri ryhmien väliset pienryhmät
- Lasten kulttuuritaustan huomioiminen
- Vierailut toisiin ryhmiin leikkimään
- Yhteiset juhlat ja tapahtumat (itsenäisyyspäivä, ystävänpäivä, vappu, juhannus, lasten oikeuksien päivä) Tiimipareittain järjestysvastuu

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Pysähdytään aidosti kuuntelemaan lasta

- Tuumaustauot jokaisessa ryhmässä jokaisella lapsella n. kerran kuussa lastenhoitajien toteuttamana
- Lasten palaverit kerran kuussa yli 3-vuotiaiden ryhmässä tai lapsen kuuleminen muuten jokapäiväisissä tilanteissa
- Kuvat ja tukiviittomat apuna arjessa
- Eri kulttuuritaustaisten lasten tasavertainen osallisuus leikkeihin ja kaikkeen toimintaan
- Lasten ideoiden ja toiveiden hyödyntäminen ja huomioiminen sekä niiden tuominen arkeen: kerrotaan vanhemmille, kun lapsen toive toteutuu
- Lapset mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa leikkiympäristöjä
- Lapsille mahdollisuus vaikuttaa arkeen
- Pukemistilanteet, lepoaika, ohjattu toiminta, ruokailu (kts. Ruokakasvatus)
- Lapset voivat osallistua siivoukseen ja lakanoiden vaihtoon
- Kannustetaan toisten auttamiseen
- Aikuiset antavat lapsille työrauhan arjen tilanteissa: turha jatkuva ohjeistus ja kiellot pois, vaaditaan sopivasti mutta ei liikaa (jokainen lapsi on yksilö), autetaan tarvittaessa
- Osallisuuden huomioiminen säännöllistä ja jatkuvaa
- Toiveiden puu tms. Käyttöön välineeksi vanhempien ja lasten osallistumiseen suunnittelussa

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

- Lapsi valitsee ja annostelee ruokansa itse ikätasonsa mukaisesti
- Jokaisella lapsella on vahvuuksia ja taitoja ruokailutilanteessa → kehuminen
- Yhteiset säännöt ruokailuun ruokalan seinällä sekä niiden ryhmien seinällä, jotka syövät ryhmätilassa
- Ilmapiiri, toiminta ja keskustelu ovat positiivista sekä kannustavaa ja käytämme maalaisjärkeä. → Henkilöstöllä on vastuu myönteisestä ruokailutilanteesta
- Aikuisen tehtävä on rohkaista lasta maistamaan, mutta lasta ei saa pakottaa, kiristää tai lahjoa maistamaan
- Lapsi päättää kuinka paljon syö ruokailussa vai syökö ollenkaan
- Lapsella on oikeus osallisuuteen ja kommunikointiin myös ruokaillessa (tarvittaessa kuvat tai muut kommunikointimenetelmät)

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

- Arjen tilanteet tärkeitä, erilaiset tunteiden kohtaamiset arjessa, ei yhtä tiettyä menetelmää/materiaalia
- Materiaaleja: Huomaa mut, Fanni, Piki, Pedapuun pöytäteatteri, Molli, Susihukka ja muut materiaalit
- * MiniVerso aktiivisessa käytössä
- Tunnekuvat jokaisessa ryhmässä: arjen tilanteiden läpikäynti niiden avulla
- Ryhmissä kuvia tunnesäätelyyn
- Tunteiden sanoittaminen ja nimeäminen arjessa. Kaikki tunteet ovat sallittuja.
- Erilliset tunnetaitotuokiot arjen tilanteiden lisäksi
- Tunnetaitojen harjoittelu ja opettelu leikkien, laulujen, kirjojen, taiteen ja pienten näytelmien avulla
- Erotyösalkku
- Hyödynnetään veon Lasten ja nuorten tunnetaito-ohjaaja – koulutus -POIS
- Aikuisten tiedostettava omien tunteidensa vaikutus- Sanaton viestintä huomioitava

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

- Jokainen kiinnittää huomiota omiin eleisiin, ilmeisiin ja asenteeseen
- Kohdataan lapset sensitiivisesti sekä pidetään yllä myönteistä ja kannustavaa vuorovaikutusta
- Läheisyyden kehä ja sosiogrammi jokaiseen ryhmään käyttöön
- Kirjallisuuden hyödyntäminen
- Lapsia ja perheitä kohdellaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti
- Huomioidaan erilaiset kulttuuritaustat
- Kaveritaitoja ja tunnetaitoja vahvistetaan: Jokaisella lapsella oikeus tulla hyväksytyksi vertaisryhmässä, yksinäisyyden ja kiusaamisen ehkäisy
- Jokaisessa ryhmässä käsitellään tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan kirjattuja asioita ikätasoisesti

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

- Kuvat ja tukiviittomat tukena jokaisessa ryhmässä, käytetään selkokieltä tarvittaessa, päiväkodille on tehty kielitietoisuuden toimintasuunnitelma
- Nähdään kulttuurinen moninaisuus voimavarana
- Ymmärretään kielen keskeinen merkitys lasten kehityksessä ja oppimisessa ja vuorovaikutuksessa

- Tervetuloa kyltit eteisessä eri kielillä, joita ryhmäparissa on
- Otetaan vasukeskusteluissa puheeksi lapsen oma kulttuuri ja tavat. Kysytään vanhemmilta, mitä he haluaisivat meidän huomioivan arjessa
- Toiminnassa otetaan huomioon eri kulttuurit: Opetellaan sanoja eri kielillä, kuunnellaan ja lauletaan lauluja, luetaan ja kuunnellaan satuja (Lukulumo)
- Hyödynnetään ja viedään aktiivisesti arkeen S2 opettajan työpanos sekä hänen tuomansa keinot ja menetelmät (esim. KieliPeda työkalu)
- Vietämme suomalaisia perinnejuhlia ja mainitsemme niistä myös monikulttuurisille perheille --> valmiit kuvataulut kopiokoneen viereisessä kaapissa

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

- Kaveritaitojen tukeminen: Aikuisen läsnäolo ja havainnointi arjessa, tuetaan lasten vertaissuhteita
- Miniverson pohjalta arjen tilanteiden läpikäynti
- Tapaturmien suunnitelmallinen ehkäisy ja turvallisuuden huomiointi, aikuisen läsnäolo ja valvonta
- Tunnekasvatusta toteutetaan jokaisessa ryhmässä
- Erityisopettajan tuki tarvittaessa
- Myönteinen ja kannustava ilmapiiri lasten ja aikuisten kesken
- Lasten osallisuus arjessa
- Opetetaan itsestä huolehtimisen taitoja sekä toisesta huolehtimisen taitoja
- Vuorovaikutusleikit osana ohjattua toimintaa joissakin ryhmissä
- Annetaan kaikille rauha toimia, ei "tartuteta" omaa kiireen tuntua toisiin
- Kehotunnekasvatus, lasten kanssa käsitellään turvataitoja, kehonosien nimeäminen ym. perusasioita ikätasoisesti (ns. uimapukualue)

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

- Lapsia havainnoidaan ja kuunnellaan vasukeskusteluissa, tuumaustauolla, lasten palaverissa ja niistä esiin nousseet asiat huomioidaan
- Jatkuva arviointi ja kirjaaminen
- Materiaalit lasten saatavilla, kuvat
- Lapsen perspektiiviin asettuminen ja sen huomioiminen
- Pienryhmätilojen ja oppimisympäristöjen muokkaaminen ja ideointi säännöllisesti lasten kanssa yhdessä, leikkien rikastuttaminen

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

- Päivittäinen lämmin kohtaaminen, daisysta kuulumiset hakutilanteessa
- Huomioidaan monimuotoiset perheet
- Daisyn kasvun kansio (pedagoginen dokumentointi) ja ilmoitustaulu, mistä vanhemmat voi katsoa arjesta kuvia ja tietoa: hyödynnetään Daisya monipuolisesti
- Toiveiden puu/pilvi
- Ryhmien ilmoitustaululle viikko-ohjelma (kuvat ja tekstit)
- Vasukeskustelut, sähköinen vasu: Keskustelut käydään päiväkodissa, puhelimitse tai teamsin välityksellä, huomioidaan lapsen osallisuus
- Vanhempien toiveiden kuuleminen
- Palautelaatikat eteisissä pysyvästi
- Lapset puheeksi menetelmä käytössä, uusille perheille tarjotaan keskustelua niissä ryhmissä, joissa on koulutuksen käynyt työntekijä sekä keskustelua tarjotaan tarvittaessa myös muille

Kasvatusyhteistyön käytänteet

- Lapset puheeksi koulutuksiin osallistuminen ja keskusteluiden pitäminen
- Tutustumiskäynnit uusien lasten kanssa kotona sekä päiväkodilla
- Aloittavan lapsen keskustelut
- Siirtopalaverihin osallistuminen
- Toimitaan Mikkelin varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti
- Moniammatilliset palaverit
- Kulttuurikameli
- Terapeuttien käynnit päiväkodilla, neuvolan kanssa tehtävä yhteistyö

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

- Jokaisessa ryhmässä käyttöön Daisyn kasvun kansio pedagogisen dokumentoinnin välineeksi
- Kuvataan säännöllisesti arkea
- Henkilökunta havainnoi tietoisesti arjessa ja sitä dokumentoidaan, jokaisella havaintovihko
- Kuvia vanhemmille tulostettuna näytille. Siirrytään enemmän digitaaliseen dokumentointiin.
- Oppiminen.fi sivuston käyttäminen

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

- Arvioidaan toimintaa tiimi- ja ammattiryhmien palaverissa säännöllisesti
- Arvioidaan leikkiä ja leikkiympäristöjen kehittämistä ammattipalaverissa
- Tammikuussa vuosisuunnitelman toteutumisen välitarkistus, toukokuussa arviointi
- Arvioidaan erityiset tapahtumat ja päivystysviikot erikseen tiimeittäin
- Kehityskeskustelut: Yksilökeskustelut tai ryhmäkeskustelut keväällä

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 19.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 2.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 17.10.2025

toimenpiteistä päättäminen: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

arviointi: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 30.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 2.10.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: 27.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 27.10.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Minna Leinonen, Mira Musakka

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Miina Miettinen, Sari-Anne Mukkonen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Mira Musakka, Katri Vainikainen

Leikkimentori (ja -tiimi): Pirjo Kyckling, Heli Hirvonen, Mari Vänskä, Maarit Kälviäinen

Liikuntavastaava: Heli Hirvonen, Susanna Torniainen

Lääkehoitovastaavat: Katja Himanen, Outi Leinonen

Miniverso-mentorit: Maarit Kälviäinen, Mari Vänskä

Tiedekasvatusvastaava: Mirva Brunou

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Pihkapirtti: Niina Suontakanen, Kaarnakolo:

Päivi Parkkonen, Mahlamaja; Oona Korja, Kerkkäkota: Pirjo Kyckling, Tuohitupa: Mirva Brunou,

Silmusoppi: Mari Vänskä, Naavanotko: Maarika Naskali, Käpykumpu: Hannamari Helistekangas

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue
Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Kattilansillan päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä: 15.9.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Tarjotaan laadukasta ja tavoitteellista varhaiskasvatusta yhteistyössä huoltajien kanssa. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa huomioidaan varhaiskasvatussuunnitelman perusteista ja varhaiskasvatuslaista tulevat arvoperustat ja lain tuomat vaatimukset. Kattilansillan päiväkodin painopistealueita vuodelle 2025-2026 ovat toisten arvostaminen ja kunnioittaminen, lasten ja työntekijöiden hyvinvointi, leikki, liikunta, osallisuus ja tunne- ja vuorovaikutustaidot.

Kattilansillan päiväkodin lapsikäsityksen, oppimiskäsityksen ja hyvinvointikäsityksen työstäminen aloitettu tiimeittäin keväällä 2025. Tiimien pohdinnoista tehty kooste, minkä työstämistä jatketaan.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Jatkamme yhdessä leikin ja leikkiympäristöjen kehittämistä ja käytämme leikkiä yhtenä oppimismenetelmänä arjessa. Olemme mukana Mikkelin kaupungin "Ilo kasvattaa - leikin voimalla" -hankkeessa. Tämä on kehittämisprosessi, joka vaatii aikaa. Kehitämme leikkipedagogiikkaa sekä sisällä että ulkona.

Lapsi osallistuu leikin valintaan ja käytössä on mm. leikinvalintataulut. Ne helpottavat lasta valitsemaan leikin. Lapset osallistuvat leikkiympäristöjen rakentamiseen ikä- ja kehitystasonsa mukaan. Kiinnitetään erityisesti huomiota siihen, että aikuiset ovat mukana leikissä, mallintamassa, rikastuttamassa ja ohjaamassa leikkiä. Kehitetään edelleen leikkiä sekä sisällä että ulkona. Lähiympäristöä hyödynnetään leikissä sekä ulos oppimaan -materiaalin käyttäminen toiminnassa. Vuorovaikutuksessa aikuisen mallintaminen tärkeää. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja kuulemista sekä pyritään löytämään yhteinen ratkaisu. Laululähteen ryhmässä pilottina kokeilu leikki oppimisen menetelmänä.

Lasten osallisuuden edistämisen arjessa

Lasta kuullaan ja hänen ajatuksiaan/ ideoitaan huomioidaan ja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Lapset ovat mukana toiminnan suunnittelussa kehitystasonsa mukaan. Lapsi pääsee arjessa osallistumaan ja tekemään itse, on aktiivinen toimija. Kannustetaan omatoimisuuteen ja itsenäiseen ajatteluun. Samoin lapset ovat mukana esim. talon yhteisten tapahtumien suunnittelussa. Lapsen omassa päivässä tai muussa vastaavassa ryhmälle soveltuvassa toimintamallissa hän erityisesti osallistuu toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Hyödynnetään Daisyn pedagogista dokumentointia kuvilla ja viikko-ohjelmilla. Lapsi osallistuu vasu- ja esiopetuskeskusteluihin.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Ruokakasvatus pedagogisena toimintona: leikit, laulut ja tarinat. Ruokapuuhat vuodenaikojen ja juhlapyhien mukaan. Koko talon yhteiset Sadonkorjuumarkkinat syksyllä. Keväällä istutukset istutuslaatikoihin, niiden hoitaminen, kasvun seuranta ja omasta sadosta nauttiminen.

Mahdollistetaan lapsille ruoan ottaminen omatoimisesti. Huomioidaan ikätaso. Kannustetaan maistamaan uusia makuja, rohkaistaan "ruokarohkeuteen". Harjoitellaan hyviä pöytätapoja ja opetellaan huomioimaan toiset ruokailijat.

Omalla esimerkillään kasvattajat mallintavat ruokailussa hyviä pöytätapoja ja ruokapuheita.

Kuvitetut ruokalistat käytössä.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Positiivinen palaute ja kannustava toimintakulttuuri auttaa vuorovaikutustaitojen kehittämisessä. Jokainen lapsi osallistuu kerran vuodessa vuorovaikutusleikkikerhoon tai vastaavanlaiseen toimintaan. Arjessa lasten kanssa käydään tunteita läpi ja harjoitellaan vuorovaikutustaitoja. Tärkeää on kasvattajan vahva läsnäolo ja herkkyys huomioida erilaisia tilanteita. Hyödynnetään draamaa ja päiväkodissamme olevia tunnetaitomateriaaleja, kuten Fanni, Piki ja Huomaa hyvä.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Jokainen lapsi tulee huomioiduksi yksilöllisesti päivittäin. Kiinnitetään huomiota, että lasten mielipiteet ja ajatukset kuullaan ja tarpeisiin vastataan. Harjoitellaan toisten kanssa yhteistyötä ja toisten huomioimista esim. kuuntelemisessa ja mielipiteissä. Lapsen toiveet kirjataan ylös ja niihin palataan myöhemmin ryhmän toiminnassa.

Yksikössä kartoitetaan syyskauden aikana toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarpeita ja suunnitellaan kehittämistoimenpiteitä.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Huomioidaan kaikista kulttuureista tulevat lapset ja perheet. Otetaan selvää eri kulttuurieroista, että käytännön toiminta saadaan sujuvaksi. Mahdollistetaan erilaiset kommunikointitavat; kuvat, reissuvihko, tulkki, tukiviittomat ja puhelimen käännösohjelmat. Tuodaan ryhmissä esille kulttuurin moninaisuus ja kerrotaan mm. erilaisista kulttuuriperinteistä, kielestä jne. Lapselle annetaan mahdollisuus kertoa omasta kulttuuristaan toisille lapsille sekä vahvistetaan lapsen omaa kulttuuriperintöä. Lapsille mm. opetetaan perinneleikkejä niin ulkona kuin sisälläkin.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Liikuntaa ja terveellisiä elämäntapoja korostetaan. Liikunnan mahdollistumiseen päivän aikana sisällä ja ulkona kiinnitetään huomiota. Lapsen päivässä annetaan mahdollisuus riittävään lepoon, terveelliseen ravintoon, syliin ja huolenpitoon. Kiusaamisen, syrjintään ja häirintään kiinnitetään huomiota ja sitä ei sallita. Miniversoa hyödynnetään ristiriitatilanteiden ratkaisussa. Ohjaamme terveellisiin ja turvallisiin elämäntapoihin kaikissa arjen tilanteissa. Yhdessä lasten kanssa harjoitellaan erilaisten tunteiden nimeämistä ja tilanteissa toimimista. Päivittäisessä toiminnassa hyödynnetään erilaisia, ikätasonmukaisia tunnetaitomateriaaleja.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Lasten mielenkiinnon kohteista rakennetaan oppimisympäristöjä ja lapset ovat osana tätä suunnittelua. Jatketaan leikki- ja toimintaympäristöjen kehittämistä. Pienryhmätoiminta on keskeisessä roolissa toiminnassa. Henkilökunnan herkkyyttä vaaditaan, että lasten mielenkiinnon kohteet huomioidaan. Huomioidaan myös yksilölliset tavoitteet. Käytetään päiväkodin pihaa ja lähiympäristöä oppimisympäristönä ja huomioidaan sen mahdollisuudet. Päiväkodissa käytetään ulos oppimaan menetelmää soveltaen ryhmäkohtaisesti. Päiväkotiin tulossa metsäpiha, jota hyödynnetään toiminnassa.

Dokumentointi on tärkeässä roolissa lasten havainnoinnissa ja heidän mielenkiinnon kohteiden huomioimisessa.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Kasvatusyhteistyökäytännöt Mikkelin mallin mukaiset. Huoltajien kanssa keskustellaan lasten asioista päivittäisissä kohtaamisissa. Lisäksi huoltajilta kysytään vanhempainilloissa, vasukeskusteluissa ja arjen tilanteissa palautetta ja kehittämisajatuksia. Säännöllisesti mahdollisuus keskustella päiväkodin ja lapsen arjesta. Ryhmät kirjaavat päivittäin toiminnastaan lapun, mihin merkitsevät jokaisen lapsen kohdalle mitä on tehty, mitä on päivän aikana tapahtunut ja mikä on ollut toiminnan tavoite. Tämä tietolappu on iltapäivästä ulkoilussa henkilökunnalla, aina ei ole oman ryhmän aikuisia paikalla. Tällä lisätään perheiden tietoisuutta varhaiskasvatuksen arjesta. Koko Mikkelin varhaiskasvatussuunnitelma on luettavissa www.mikkeli.fi/sisalto/palvelut/varhaiskasvatus

Lapset puheeksi- keskustelua tarjotaan kaikille päiväkodissa aloittavien lasten perheille ja tarvittaessa lapsen elämän muutoksissa myös perhe itse pyytää keskustelua ryhmän henkilökunnalta. Tarvittaessa käytetään keskusteluissa tulkkia. Toiminnasta ilmoitetaan Daisyn ilmoitustaululla.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Toimitaan Mikkelin mallin mukaan silloin, kun hoidon aloittamisen alkaessa se on mahdollista. Kasvatusyhteistyöhenkilö on joku ryhmän kasvatusvastuullisista työntekijöistä.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Havainnot lapsista kirjataan säännöllisesti ylös ja kaikki ovat velvollisia kirjaamaan. Ryhmittäin on sovittu menetelmä millä tavoin havainnot kirjataan. Näitä havaintoja käydään tiimeissä säännöllisesti lävitse. Käytössä kasvunkansio, mihin sovittu jokaisesta lapsesta kerättävän tietyt työt vuosien aikana (oma kuva, värityskuva, nimi, joku työ). Tämä toimii dokumenttina käytäessä mm. vasukeskusteluja ja lapsi osallistuu tiettyjen töiden valitsemiseen kansioon. Dokumentoinnissa hyödynnetään esim. tuumaustaukoja ja sähköisiä menetelmiä. Työntekijöiden toimintaa kuvataan ja työntekijä reflektoi omaa toimintaansa kuvauksen myötä. Kasvunkansiot kiertävät lapsen mukana hänen siirtyessään ryhmästä toiseen.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Toiminnan arviointi viimeistään keväällä, mutta tarvittaessa koko vuoden aikana. Avointa keskustelua ja jatkuvaa toiminnan arviointia.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 29/09/2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): syksy 2025

selvitysmateriaalit / -tavat: Keskustelu henkilöstön kanssa

toimenpiteistä päättäminen (pvm): Syksy 2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 2026 kevät

Kestävän kehityksen suunnitelma

Päiväys 16.10.2025

Valitut kehittämiskohteet, joita toimintavuonna edistetään:

Ekonomisesti kestävä kehitys

- Päiväkodissa kiinnitetään erityisesti huomiota:
- olemassa olevien materiaalien hyödyntämiseen
- kestävien lelujen, välineiden ja kalusteiden hankkimiseen
- välineiden vaihtaminen ryhmien kesken (lelut ja pelit)

Sosiaalisesti kestävä kehitys - lasten osallisuus

- Lasten mukaan ottamista vielä paremmin toimintaympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen

arviointi (pvm): 31.05.2026

Pelastussuunnitelma

Laadittu 08.06.2020/päivitetty 13.09.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentorit: Päivi Karuvaara ja Anniina Hasu

Kieli- ja kulttuurivastaavat: Pirjo Iskanius ja Tarja Pylvänäinen

Miniverso-mentorit: Anne-Maria Iivonen ja Suvi Nikulainen

Liikuntavastaavat: Jenni Sormunen ja Suvi Nikulainen

TVT-vastaavat: Jasmiina Purolehto, Katja Kärkkäinen, Anniina Hasu, Tiina Seppänen, Tiina Blomstedt, Santeri Parkkinen ja Pia Myyryläinen

Tiedekasvatusvastaavat: Anne-Maria Iivonen ja Elina Viholainen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Anniina Hasu ja Salla Miettinen

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Lorulampi: Katja Kärkkäinen, Sanasilta: Anniina Hasu, Satupuu: Salla Miettinen,
Satusaari: Elina Viholainen, Laululähde: Päivi Karuvaara

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025-2026

Yksikkö: Launialan päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 29.8.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Tarjoamme yksilöllistä ja turvallista varhaiskasvatusta sekä monipuolista toimintaa lapsilähtöisesti ja lasten ideoita kuunnellen. Painopiste-alueita ovat tunnekasvatus ja kielitietoinen oppimisympäristö sekä oppiminen leikin, tutkimisen ja havainnoinnin kautta. Leikki ja leikillisuus ovat mukana jokaisessa päivässä. Hyödynnämme aktiivisesti toiminnassa lähiympäristön metsiä ja puistoja.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

- leikki kuuluu jokaiseen päivään; ohjattua ja tuettua leikkiä säännöllisesti, jota voidaan havainnoida leikinhavainnointikaavakkeen avulla
- kannustetaan lapsia pitkäkestoiseen leikkiin, käytössä leikkien valintataulu
- leikki oheistoimintana muun toiminnan ohessa, jos toinen pienryhmä on muussa toiminnassa, toiset leikkivät sillä aikaa
- ulkopedagogiikkaa kehitetään ja vahvistetaan kuvatuella
- välineistöä on monenlaiseen leikkiin, sekä kaikkia tiloja hyödynnetään toimintaan

- Leikkiympäristöjä on rakennettu ja leikkivälineitä hankittu
- lasta kuunnellaan ja annetaan tilaa lapsen ajatuksille, lasten toiveiden kysely (kirjataan ylös lasten leikkitoiveita, tai ideoita voi tulla arjen toimissa; pyritään vastaamaan toiveisiin mahdollisuuksien mukaan)
- aikuinen rohkaisee lapsia leikkimään eri lasten kanssa
- ketään ei jätetä sisä- ja ulkoleikeistä ulkopuolelle, annetaan myös mahdollisuus leikkiä yksin
- leikin havainnointi ja kehittäminen
- oppiminen leikin kautta
- vertais- ja kaverisuhteiden rakentaminen ja tukeminen
- aikuiset aktiivisesti leikissä mukana

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

- lapsen mielipiteiden kunnioittaminen
- lapsella on mahdollisuus valintoihin ikätasoisesti
- lapset arvioivat toimintaa säännöllisesti (sanallinen palaute, peukku ylös - alas, kuvien avulla) ja lasten toiveita kysellään
- yhteisesti sovitut säännöt myös kuvina, käydään säännöt läpi lasten kanssa ja he voivat vaikuttaa niihin
- kuvien käyttö valintojen tukena eri toiminnoissa
- lasten ideoiden muistiin merkitseminen ja toteuttaminen
- tuumaustauot

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

- Positiivinen ruokailuilmapiiri

- Omatoimisuuden ja taitojen tukeminen ja hyödyntäminen ikätason mukaisesti mm. Ruuan ottaminen, leivän voitelu
- Rohkaistaan maistamaan omalla esimerkillä, tutustutaan erilaisiin ruoka-aineisiin, sapere
- ruokasopimuksen noudattaminen

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

- Tunnetaidot läsnä jatkuvasti arjessa
- tuokiot pienryhmissä säännöllisesti, Tunteet hukassa- materiaali käytössä
- kuvitetut tunteet lasten nähtävillä
- tunteiden sanoittaminen ja pohtiminen yhdessä lapsen kanssa erilaisissa tilanteissa

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Ks. Suunnitelma

- kaikilla samat säännöt
- tasapuolinen kohtelu kaikille
- lapsia ei syrjitä iän tai sukupuolen mukaan
- leluja ja välineistöä kaikille ikäryhmille
- sukupuolisensitiivisyys puheessa ja toimintaan ohjaamisessa

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

- jokaisen lapsen kulttuuri otetaan huomioon
- lasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään kaikin tavoin

- monipuolinen lukemisen, loruilun ja laulamisen käyttö
- kielellä leikkiminen, huumori
- sanavaraston rikastuttaminen: sanoitetaan tunteita, asioita ja tilanteita ääneen
- saduttaminen
- suujumppaa säännöllisesti pienryhmissä sekä toimintahetkillä

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

- hyvä perushoito
- säännöllinen päivärytmi
- kiusaamisen ehkäisy ja välitön puuttuminen
- Miniverso, rakentavat keinot ristiriitojen ratkaisemiseen
- turvataidot
- hyvä ja avoin yhteistyö perheiden kanssa
- opettelemme tunnetaitoja, aikuinen sanoittaa tunteita, kuvat käytössä tunteiden tulkitsemisen apuna
- tunneilmasto työntekijöiden välillä sopuisa, joka tasapainottaa myös lasten arkea

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

- lasten toiveiden ja tarpeiden huomioiminen suunnittelussa ja toiminnassa, lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun; kysellään säännöllisesti ideoita lapsilta

- pienryhmät toimivat säännöllisesti
- lelut ja välineet ovat lasten helposti saatavilla, laatikoihin merkitty mitä ne pitävät sisällään, leikin kehittämistä tehty myös "leikki astuu ulos laatikosta" periaatteella
- käytössä olevien pelien vaihtelu, ja pelipisteen rakentaminen

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

- vasu-keskustelut
- vanhempainilta, yhteiset juhlat
- päivittäiset kohtaamiset
- Lapset puheeksi -keskustelut
- huoltajilta kysytään toimintakauden alussa toiveita toiminnalle vanhempain illassa, toivelaatikko käytössä
- kaupunki toteuttaa huoltajille suunnitellun toiminnan arvioinnin joka toinen vuosi

Kasvatusyhteistyön käytänteet

- tutustumiskäynnit kotona ennen varhaiskasvatuksen aloittamista
- aloituskeskustelu, aloittavan lapsen lomake
- lapsen tutustumiskäynnit ennen hoidon aloitusta
- vasu-keskustelut 2 kertaa vuodessa ja tarvittaessa useammin
- päivittäiset kohtaamiset
- perheiden kasvatuskäytänteiden kunnioittaminen

- työntekijöillä yhteiset arvot ja toimintatavat
- perheiden tukeminen ja ohjaaminen kasvatustilanteissa

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

- säännöllinen havainnointi: havainnointikaavakkeet ja havainnointivihko sekä vasun kirjaaminen
- pedagogisen dokumentoinnin suunnitelma
- toiminnan tekeminen näkyväksi padien avulla
- lapset otetaan mukaan omien töiden ja ideoiden dokumentointiin
- oppiminen.fi -sivuston päivittäminen

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

- Lasten arvio toiminnan jälkeen
- Aikuiset arvioivat omaa työtänsä itse ja yhdessä palaverissa keskustellen, myös erillinen kaavake
- Täytetään suunnitelmakalenterin arviointi osiota
- Vanhempainillassa vanhemmat voivat esittää toiveita toiminnasta, kirjallisesti kysellen
- Kysely vanhemmille toiminnasta kerran vuodessa
- Osallistuminen varhaiskasvatuksen yhteiseen laadunarviointiin

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 29.8.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): 26.9.2023 ja jatkettu 16.10.2024

selvitysmateriaalit / -tavat: Läheisyyden kehä, lapsiryhmän sosiogrammi, tilakävely

toimenpiteistä päättäminen (16.10.2024): Hankitaan kirjallisuutta ja leikkivälineitä moninaisuus huomioiden

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta:

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma 16.10.2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: ruokahävikin vähentäminen, paperiton viestintä ja digitaalisuuden lisääminen viestinnässä

arviointi (pvm):

Pelastussuunnitelma

Laadittu/päivitetty 29.8.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Piia Viinikainen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Pauliina Nykänen

Miniverso-mentorit: Pauliina Nykänen

Liikuntavastaava: Kaisa Kivimäki

TVT-vastaava: Kaisa Kivimäki

Lomake päivitetty 29.8.2025

Tiedekasvatusvastaava: Kaisa Kivimäki

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Kaisa Kivimäki

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava. Piia Viinikainen

Lomake päivitetty 29.8.2025

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikkö: Lähemäen lastentalo

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 16.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

LÄHEMÄEN LASTENTALON PERUSTEHTÄVÄ: Perheen kotikasvatusta ja vanhemmuutta tukeva hyvä ja välittävä hoito, kasvatus ja opetus. **TOIMINTA-AJATUS:** Lapsen hyvä päivä **ELÄMÄNMYÖNTEISYYS JA VAHVA ITSETUNTO** Opettelemme yhdessä elämisen taitoja kannustamalla lapsia omalla myönteisellä asenteellamme ja huumorin avulla. Kohtaamme lapsen pedagogisella rakkaudella kiireettä, avoimesti ja arvostavasti. **TOISEN KUNNIOITTAMINEN JA ARVOSTAMINEN** Toimimme erilaisten ja eri kulttuureista tulevien lasten ja heidän perheidensä kanssa. Perheiden toiveita kuunnellaan ja pyritään toteuttamaan lapsen edun mukaisesti. Lapsi saa kokea kelpaavansa sellaisenaan, hänen ei tarvitse täyttää mitään ehtoja. Kunnioitamme ja arvostamme toisiamme työntekijöinä. **LEIKKI** Leikki on lapsen tärkein ja luonnollisin toimintatapa sekä oppimisen keino. Arvostamme leikkiä ja luomme sille puitteet päivittäin. Kiinnitämme erityistä huomiota leikkiympäristöjen, sekä leikkiä edistävien toimintatapojen kehittämiseen sekä aikuisen läsnäolevaan rooliin lasten leikeissä. Mahdollistamme lasten leikkialoitteet, kokeilut ja elämykset. Annamme tilaa, aikaa ja leikkirauhaa. Lastentalolla leikki saa näkyä ja kuulua. **OSALLISUUS** Toiminta perustuu lapsilähtöisyyteen, lasten kuulemiseen ja heidän ajatustensa todeksi tekemiseen. Huomioimme lasten yksilölliset taipumukset, taidot ja kiinnostuksen kohteet. Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen aikuiseen, joka kohtaa lapsen herkillä mielellä ja antaa toivoa. **YHTEISÖLLISYYS** Yhteiset tapahtumat antavat lapselle ja perheelle kokemuksen yhteenkuuluvuudesta – ”Me lastentalolaiset”. Lapsi kasvaa lastentalolla yhteisössä, jossa jokainen tulee kuulluksi. Yhdessä laadittuihin sopimuksiin sitoudutaan ja niitä noudatetaan.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikin tärkeys ja arvostus näkyvät Lastentalon jokapäiväisessä toiminnassa. Joka päivä leikitään ulkona ja sisällä ja leikille järjestetään suunnitelmallisesti aikaa. Leikkiympäristöjä muokataan lasten mielenkiinnon kohteiden mukaan ja pyritään luomaan leikkiin kutsuvia ympäristöjä. Tulevana toimintakautena kiinnitämme huomiota ulkopedagogiikkaan: kehitämme ja rikastamme leikkiympäristöä sekä aikuisen läsnäolevaa työotetta. Aamu-ulkoiluun on lisätty ohjattua yhteisleikkiä,

johon pyritään innostamaan kaikki lapset mukaan. Jokainen kasvattaja vuorollaan on vastuussa leikkien ohjaamisesta. Leikittäjäliivi on merkinä lapsille siitä, kuka leikkejä ohjaa.

Mitä pienemmästä lapsesta on kyse, sitä tärkeämpi on aikuisen rooli lapsen leikin tukijana. Vastuu leikin onnistumisesta on aikuisella ja hän on leikkitilanteessa lasten käytettävissä. Aikuinen havainnoi lasten toimintaa ja on kanssalleikkijänä joko leikkiä ohjaten, mallintaen tai muuten sitä rikastuttaen. Kasvattajien tulee panostaa omaan läsnäoloonsa ja rooliinsa leikeissä. Leikkejä suunniteltaessa otetaan huomioon myös vasun mukaiset oppimisen eri osa-alueet. Pedagogisessa suunnittelussa huomioidaan leikillisuus ja tarinallisuus sekä lapselle luontainen tapa oppia.

3-5-vuotiaiden ryhmissä on käytössä leikkivalintataulut, josta lapset valitsevat leikin ja sitoutuvat siihen. Kuvat auttavat valinnassa. Pienten ryhmissä kannustetaan keskittymään leikkiin, mutta huomioidaan taaperoleikin luonteenomaiset piirteet.

Vuorovaikutusleikki, satuhieronta ja MiniVerso ovat menetelminä käytössä koko talossa. Aikuiset tiedostavat, että heidän tapansa toimia ja olla vuorovaikutuksessa vaikuttaa ja välittyy mallina lapsille.

Toimintakauden aikana ryhmissä panostetaan leikkiympäristöjen muokkaamiseen ja rikastuttamiseen sekä aikuisen läsnäolon vahvistamiseen lasten leikkien ohjauksessa.

Leikkimentoreiden ryhmissä pilotoidaan leikkiä toimintatapana.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Kunniatehtävänä Lapsen Hyvä Päivä

Vertaisryhmä ja kokemus yhteisöön kuulumisesta ovat lapsen osallisuuden kannalta keskeisiä. Pidämme ryhmäytymistä ja yhteisöllisyyden tunnetta tärkeänä ja siihen kiinnitetään erityistä huomiota. Myös päivittäinen pienryhmätoiminta tukee lasten osallisuutta ja heidän kuulemistaan.

Lastentalolla lasten osallisuus huomioidaan jokapäiväisissä perustoiminnoissa. Toimintaympäristöä muokataan aina kulloisenkin lapsiryhmän tarpeita ja kehitystasoa ajatellen niin, että lapsen on mahdollista toimia omassa arjessaan aikuisen tukemana. Tilat, paikat, välineet, lelut ja käytännöt on järjestetty niin, että lapsi voi toimia itsenäisesti ja omatoimisesti. Näin lapsen itseluottamus ja minäkuva vahvistuvat. Toimintaympäristön pitää olla oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen.

Lapsi kohdataan arvostavasti, hänen ajatuksiaan kuunnellaan ja aloitteisiin vastataan. Aikuiset mahdollistavat eri toiminnoissa ja tilanteissa lasten omat tarpeet, valinnat ja mielipiteet.

Muita osallisuutta tukevia toimintatapoja Lastentalolla ovat tuumaustauko, leikkivalinnat, viikon/päivän henkilö (oman viikon/päivän suunnittelu aikuisen kanssa: toivepäivä, oma

kirja/liikuntaleikki, lapsen keuhut), sadutus, lasten kokoukset, juhlien suunnittelu, lasten ideoimat ja toteuttamat projektit, yhteisöllisyys (yhteiset laulutuoikiot, liikunnalliset perjantait, juhlat, retket).

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Ruokailuhetkien yhteydessä toteutettu ruokakasvatus on meillä arkipäivää ja myös muissa päivän toiminnoissa voidaan ottaa ruoka ja ruokakasvatus huomioon. Tavoitteena on, että lapsille kasvaa myönteinen ja tasapainoinen suhde itseensä ja ruokaan. Tiedostamme, että lapset ottavat herkästi mallia siitä, miten aikuinen puhuu ja kommentoi ruokaa. Tämän ns. ruokapuheen kautta välittyy omat asenteemme ruokaa ja syömistä kohtaan. Ruokapuuhat vuodenaikojen ja juhlapyhien mukaisesti kuuluvat olennaisesti päiväkodin arkeen. Tutustumme mahdollisuuksien mukaan myös eri ruokakulttuureihin.

Ruokakasvatukseen kuuluvat käsienpesu, omalle ruokailupaikalle rauhoittuminen, kohtelias puhetapa ja ruokailuvälineiden oikea käyttö. Ruokailutilanne ja -ympäristö järjestetään niin, että lapsen on hyvä toimia tilanteessa omatoimisesti aikuisen tukemana: nostetaan ruuat lasten tasolle, laitetaan kasvikset linjaston alkuun, annetaan lasten itse ottaa ruokaa, voidella leipä, tarjotaan lasten ruokailulle riittävästi aikaa ja rauhaa. Lapsia kannustetaan maistamaan eri makuja ja tutustumaan ruokiin eri aistein. Ruokailun jälkeen lapset palauttavat ruokailuvälineet, lautaset ja lasit omille paikoilleen ruokakärrtiin ja lajittelevat mahdolliset ruuantähteet bioastiaan.

Ruoka voi myös näkyä leikeissä, lauluissa, loruissa ja muussa toiminnassa; esim. keväällä istutetaan eri siemeniä ja tutkitaan versojen kasvua, kesällä hoidetaan ja kastellaan ulkoistutuksia, syksyllä lähdetään metsäretkelle maistamaan marjoja ja joulun alla leivotaan pipareita. Lastentalon perinteisiin kuuluu syksyllä vietettävä sadonkorjuujuhla.

Lasten ruokailuun liittyvissä haasteissa ja huolissa voimme käyttää huoltajien kanssa keskustellessa Eloisan Pikkulasten syömispuhmien ehkäisy ja hoito kartoiuslomaketta.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Aikuisen rooli lapsen tunnetaitojen kehityksen tukena on keskeinen. Lapsi tarvitsee aikuisen tukea tunteiden tunnistamisessa, niiden nimeämisessä ja ilmaisussa.

Tunnetaitoja vahvistetaan kaikissa ryhmissä arjen eri tilanteissa lasten kehitystaso huomioiden. Keskeisenä tavoitteena on tukea lapsen taitoja tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan. Pienryhmissä tunnetaitojen harjoittelu rohkaisee lapsia ilmaisemaan tunteitaan avoimemmin. Kaikki tunteet sallitaan ja yhdessä aikuisen kanssa etsitään sopivia keinoja tunteiden ilmaisuun ja käsittelyyn.

MiniVerso menetelmä tukee hienosti tunnetaitojen harjoittelua. Muita käytössä olevia materiaaleja ovat mm. Kadonnut avain, Mun ja sun juttu sekä Meidän juttu (Piki), Huomaa hyvä (Vahvuus varis), Pikkuli, Molli, Fanni, Tunnelintu ja vuorovaikutusleikki (VVL).

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Edistämme yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kohtaamalla ja kohtelemalla lapsia ja perheitä yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti. Tiedostamme työntekijöinä omien asenteidemme tulevan ilmi puheissa, eleissä, teoissa ja toimintatavoissa ja näin välittyvän lapsille ja heidän huoltajilleen. Emme aseta lapsia ja huoltajia ennalta tiettyihin sukupuoli- ja kulttuurisidonnaisiin rooleihin.

Huomioimme monikulttuurisuuden, perheiden monimuotoisuuden ja lapsia askarruttavat arkiset asiat. Vanhojen perinteisten ja uusien suomalaisten laulujen ja lorujen rinnalla on lauluja, loruja ja kirjoja eri kulttuureista ja kieliryhmistä. Vietämme yhdessä erilaisia juhlapäiviä, joiden tavoitteena on tarjota lapselle kokemuksia perinteisistä suomalaisista ja muiden kulttuureiden juhlista. Jos lapsi ei katsomuksellisista, kulttuurisista tai muista syistä voi osallistua juhlaan, hänelle tarjotaan vastaavaa korvaavaa toimintaa. Juhlat pyritään järjestämään niin, että kaikki voivat osallistua. Isän- ja äitienpäivään liittyen huomioimme erilaiset perheet. Isovanhempien juhlaan voi lapsen kanssa tulla myös joku muu tärkeä aikuinen, jos isovanhempi ei pääse paikalle. Monipuolinen toiminta (esim. iPadien käyttö, teatteriesitykset, konsertit, liikuntamahdollisuudet) mahdollistaa lapsille päiväkodin arjessa tasavertaiset kokemukset.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Lastentalolla on lapsia useista eri maista ja kulttuureista. Huomioimme perheiden toiveet katsomukseen, uskontoon, kieleen ja kulttuuriin liittyvissä asioissa. Lasten keskinäisellä kanssakäymisellä lisätään suvaitsevaisuutta ja ehkäistään syrjäytymistä.

Toiminnassa tuetaan ja vahvistetaan lapsen omaa kulttuuri-identiteettiä (ruokailu, juhlat, leikit) ja yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeää. Kaksikielisyys rakentuu oman äidinkielen pohjalle ja huoltajia rohkaistaan puhumaan omaa äidinkieltään lapsilleen. Vasukeskusteluissa ja mahdollisissa palaverissa käytämme tulkkipalvelua. Toimintaympäristössä monikulttuurisuus huomioidaan mm. kirjoissa, kuvissa, leluissa.

Suomen kielen opettaja konsultoi 3-5v. lasten ryhmissä.

Aikuinen on mallina ja vastuussa vuorovaikutuksesta ja lasten kielitietoisuuden kehittämisestä. Päivittäiset perustoiminto- ja leikki-tilanteet ovat tärkeitä pienten lasten kielenkehityksessä. Aikuinen toimii vuorovaikutuksessa lapsen kanssa sanoittaen toimintaa ja nimeten asioita, kehittäen näin lapsen sanavarastoa. Aikuiset huomioivat lasten pienetkin aloitteet vuorovaikutuksen syntymiseksi. Myös lasten keskinäiseen vuorovaikutukseen kiinnitetään huomiota. Lapsen kasvaessa häntä rohkaistaan ilmaisemaan itseään puhumalla ja opetetaan kuuntelemaan toisia. Isommilla lapsilla myös kielelliset harjoitukset ja tehtävät tukevat lapsen kielen kehittymistä sekä edistävät luku- ja kirjoitustaidon oppimisen valmiuksia. Kielen harjoittelussa käytämme loruja ja riimejä, satuja ja tarinoita, sadutusta, pelejä, leikkejä ja kuvia. Luemme lapsille päivittäin ja kirjat ovat lasten saatavilla. Kirjaston kirjakassi sekä Lukulumon äänikirjat lisäävät lasten mahdollisuutta kuulla monipuolisesti satuja.

Hyödynnämme KieliPeda materiaalia sekä Kielinuppu -sovellusta.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lämmin ja hyväksyvä ilmapiiri luo pohjan lapsen psyykkiselle ja sosiaaliselle turvallisuudelle. Aikuinen vastaa siitä, että lapsi tuntee olonsa turvallisesti ja ryhmä tulee tutuksi. Turvaa tuo myös päivän selkeä ja suunnitelmallinen, mutta joustava rakenne. Kuvat jäsentävät päivää. Tunne ryhmään kuulumisesta on tärkeää. Ryhmytymiseen panostetaan ja aikuiset huolehtivat, että kaikilla on kavereita. Ristiriitatilanteissa on käytössä MiniVerso- menetelmä ja kiusaamisen suhteen on nollatoleranssi. Myös vuorovaikutusleikki ja satuhieronta ovat menetelmänä koko talossa (esim. syntymäpäivälahjana satuhieronta).

Ulkoilemme aamu- ja iltapäivisin säällä kuin säällä. Pihan ympärillä oleva aita, riittävä henkilökunnan määrä, yhteiset pihäsäännöt ja ehjät leikkivälineet mahdollistavat turvallisen ulkoilun. Kaikki ryhmät ulkoilevat samalla pihalla ja turvallisuuden tunnetta lisää yhteisvastuullinen pihavalvonta. Pihatarkastus tehdään joka aamu. Aamu-ulkoiluun on lisätty ohjattua yhteisleikkiä, johon pyritään innostamaan kaikki lapset mukaan. Jokainen kasvattaja vuorollaan on vastuussa leikkien ohjaamisesta. Leikittäjäliivi on merkinä lapsille siitä, kuka leikkejä ohjaa. Joka toinen perjantai vietämme lelutonta aamupäiväulkoilua, jolloin piha täyttyy erilaisista liikuntavälineistä, musiikista ja liikkumisen riemusta.

Talossamme toimii liikuttajat -työryhmä, joka huolehtii mm. välineiden hankinnasta, yhteisistä liikuntatapahtumista ja jakavat tietoa käymistään koulutuksista. Ryhmissä retkeillään viikoittain metsässä ja kaikilla on huomioliivit käytössä. Ennen retkeä laadimme retkisuunnitelman.

Ruokailussa pienryhmissä toimiminen mahdollistaa jokaisen lapsen tarpeiden yksilöllisen huomioimisen ja rauhallisen tunnelman.

Pukemisessa ja riisumisessa kannustamme lapsia omatoimisuuteen. Aikuiset huolehtivat viime kädessä, että lapsilla on sopiva ja riittävä vaatetus ja vaatteet puetaan kunnolla päälle. Tarvittaessa lapselle lainataan päiväkodin varavaatteita. Järjestämme aikaa ja tilaa pukemiselle ja riisumiselle porrastamalla ryhmien siirtymiset ulos ja sisälle. Riisumis- ja WC-tilanteissa lapsia opetetaan kunnioittamaan toisen kehon koskemattomuutta. Käymme lasten kanssa läpi kehoon liittyviä turvataitoja: nimet ihmiskehon eri osille, uimapukusääntö, kosketuksen sääntö ja kolmen kohdan sääntö (sano ei, lähde pois, kerro tutulle aikuiselle). Yli 4v. lasten kanssa käymme läpi Turva10 lomakkeen (Ensi -ja turvakotien liitto). Mahdolliset esiin nousevat huolenaiheet otamme puheeksi huoltajien ja tarvittaessa muiden viranomaisten kanssa. Lasten hyvinvointia edistetään antamalla mahdollisuus päivän aikana rauhoittumiseen ja lepoon. Kuuntelemme rauhallista musiikkia ja luemme sadun. Pienen lepo hetken jälkeen voi siirtyä "hiljaisiin hommiin", jotta nukkuvat lapset saavat tarvitsemansa rauhan.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Oppimisympäristön suunnittelussa ja rakentamisessa ovat lähtökohtana aina lapsi ja lapsiryhmän tarpeet. Oppimisympäristö tarjoaa vaihtoehtoja mieluisaan tekemiseen, liikkumiseen, leikkeihin, peleihin sekä rauhalliseen oleiluun ja lepoon. Oppimisympäristö vaatii jatkuvaa havainnointia, arviointia ja edelleen kehittämistä. Lasten mielipiteet tulevat kuulluksi oppimisympäristöjä arvioitaessa esim. tuumaustauoilla, lasten kokouksissa sekä vasu -keskusteluissa. Lasten roolia ja

osallisuutta oppimisympäristön suunnittelemisessa ja rakentamisessa pyritään huomioimaan entistä enemmän. Välineistö ja materiaalit mietitään lasten kehitystason ja kiinnostuksen mukaisesti. Lapset pyritään ottamaan mukaan välineiden hankintaan. Välineistön ja lelujen vaihtoa tapahtuu myös yhteistyössä ryhmien välillä.

Toimintaa suunnitellessa huomioimme myös erilaiset oppimisympäristöt ja ulos oppimaan - menetelmän: luonto, leikkipuistot ja erilaiset julkiset tilat. Fyysisen oppimisympäristön lisäksi kiinnitetään huomiota ilmapiiriin ja vuorovaikutukseen. Pidämme tärkeänä ryhmäytymistä, lasten keskinäistä vuorovaikutusta, kaverisuhteita, aikuisten ja lasten välistä vuorovaikutusta sekä tiimin saumatonta toimivuutta.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Päivittäiset keskustelut ja kohtaamiset huoltajien kanssa luovat pohjan hyvälle yhteistyölle. Varhaiskasvatuksen aloittamisen jälkeen työntekijä (varhaiskasvatuksen opettaja sekä kasvatusyhteistyöhenkilö) ja huoltajat käyvät vasukeskustelun, jossa lapselle laaditaan oma varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatuksessa aloittavien perheiden kanssa käydään Lapset puheeksi -keskustelu. Keskustelu voidaan käydä myös perhetilanteen niin vaatiessa. Varhaiskasvatussuunnitelmaa arvioidaan vuoden kuluessa sekä kevään vasukeskustelussa. Tarvittaessa pidetään useampi keskustelu vuoden aikana. Perheillä, huoltajilla ja vanhempainryhmä Ötökkä toimivat hyvinä yhteistyön muotoina.

Lisäksi huoltajat antavat palautetta ja arvioivat toimintaa mm. asiakastyytyväisyyskyselyn kautta (viimeisin keväällä 2024).

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Jokaiselle perheelle nimetään kasvatusyhteistyöhenkilö. Varhaiskasvatus tukee ja ylläpitää lapsen ja huoltajien välistä kiintymyssuhdetta ja kasvatusyhteistyö helpottaa lapsen sopeutumista varhaiskasvatukseen. Kasvatusyhteistyöhenkilö tutustuu lapseen ja perheeseen ja paneutuu syvemmin lapsen asioihin hyödyntämällä aloittavan lapsen lomaketta. Hän tutustuttaa lapsen varhaiskasvatuspaikan muihin aikuisiin ja lapsiryhmään sekä toimii yhteyshenkilönä perheen, hoitopaikan ja muiden toimijoiden välillä. Kasvatusyhteistyöhenkilö ottaa yhteyden uuteen perheeseen. Hän kutsuu huoltajat tutustumaan päiväkotiin ensimmäisellä kerralla ilman lasta. Samalla sovitaan työntekijän tutustumiskäynnistä lapsen kotiin. Tutustumiskäynnillä tutustutaan lapseen ja hänen leikkeihinsä. Seuraavaan tapaamiseen päiväkodilla huoltajat saapuvat lapsen kanssa. Lapsi voi tutustua päiväkotiin huoltajiensa kanssa tarvitsemansa ajan. Huoltajat viettävät päiväkodilla aikaa yhdessä lapsensa kanssa tutustuttaen hänet yhdessä varhaiskasvattajan kanssa tiloihin ja toimintaan. Tällöin hoito ei ole vielä virallisesti alkanut ja lapsi on huoltajiensa vastuulla. Lapsi voi harjoitella päiväkotiin jäämistä ensimmäisinä päivinä muutaman tunnin ajan. Tällöin lapsella tulee olla voimassa oleva päivähoitopäätös.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Käytössä olevia dokumentoinnin välineitä ovat mm. lapsen vasu ja siinä lapsen mielipide ja toiveet, lapsen eops, Lapset puheeksi-keskustelu, lapsen tuumaustauko, lapsen toivepäivä/viikko, lasten kokoukset, iPad albumi ja BookCreator. Daisyn pedagoginen dokumentointi on käytössä. Koko talossa on käytössä vasuun pohjautuva havainnointilomake. Pedagogiikkaa tehdään näkyväksi myös avaamalla toiminnan sisältöjä ja tavoitteita ryhmien tiloissa sekä oppimaan.fi sivustolla. Arjessa käydään jatkuvaa vuoropuhelua kasvattajien ja huoltajien kesken.

Varhaiskasvatuksen pedagogisen dokumentoinnin vuosikello otetaan käyttöön toimintavuoden aikana.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Käytäntönä on toiminnan jatkuva arviointi tiimissä päivittäin, tiimipalaverissa ja henkilöstön viikko-palaverissa joka toinen viikko. Tiimiarviointi pidetään kaksi kertaa vuodessa. Kehityskeskustelut käydään keväällä. Kulunutta toimintakautta arvioidaan keväällä yhdessä koko henkilöstön kanssa.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 1.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 18.9.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 4.8.2025

toimenpiteistä päättäminen: 18.9.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: kevät 2026

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 1.9.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

arviointi: kevät 2026

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 4.8.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 5.9.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: 13.3.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 13.3.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Kirsi Rajantie, Hannariina Kääriäinen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Kaisa Mäkinen, Ella Halme, Marita Seppänen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Jaana Lindholm, Niina Heikkinen

Leikkimentori (ja -tiimi): Kiti Ihalainen, Nina Hujanen, Tanja Ruotsalainen, Tuija Muinonen

Liikuntavastaava: Liikuttajat työryhmä: Ella Niittuaho, Heidi Matilainen, Kiti Ihalainen, Niina Heikkinen, Jaana Lindholm, Laura Tynys, Anne määttänen

Lääkehoitovastaavat: Pia Kuparinen, Nina Hölttä

Miniverso-mentorit: Sari Suutari, Heidi Matilainen

Tiedekasvatusvastaava: Kiti Ihalainen, Hannariina Kääriäinen

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Vanhempainryhmä Ötökkä: Tanja Ruotsalainen, Salla Ruhanen

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

MIKKELI

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025-2026

Yksikkö: Naisvuoren päiväkot:

Keijukaiset, Päivänsäteet, Revontulet, Saahinkaiset, Tähtenlennot ja Vuorenpeikot sekä iltaryhmä.

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma käsitellään yksikön viikkopalaverissa marraskuun aikana.

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Lapsen edun ensisijaisuus ohjaa toimintaamme. Kasvatustyötä tehdään yhteistyössä lasten perheiden kanssa. Jokainen lapsi tulee otetuksi huomioon omana aktiivisena itsenään. Lapsille taataan turvallinen arki, jossa he tulevat kuulluiksi ja nähdyiksi sekä ymmärretyiksi omina itsenään. Toiminnassa huomioidaan lasten osallisuus, toiveet ja mielipiteet sekä yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kohtelu. Lasten luontaista uteliaisuuttaan tuetaan ja heitä kannustetaan aktiivisiksi toimijoiksi omassa elämässään ja ympäristössään. Oppiminen edistyy monimuotoisessa lähiympäristössä toimien sekä myönteisessä vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Leikkipedagogiikka on keskeinen painopistealueemme. Panostamme kokopäiväpedagogiikkaan ja leikin kautta oppimiseen. Leikki ja leikillisuus ovat läsnä päivän kaikissa tilanteissa. Leikkiympäristöjä kehitetään aktiivisesti. Aikuiset osallistuvat leikkeihin ja rikastuttavat niitä.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikkipedagogiikka on keskeinen osa arkeamme. Päivittäinen toimintamme, siirtymät ja perushoitotilanteet mukaan lukien, rakentuu leikille ja leikillisyydelle. Leikille annetaan aikaa päivittäin sekä lapselle mahdollisuus leikkiä sekä yksin, että eri kavereiden kanssa. Lapsia kuunnellaan ja heidän toiveitaan otetaan huomioon leikkejä suunniteltaessa. Kannustamme lapsia leikkimään monipuolisesti. Huolehdimme, että kaikki pääsevät leikkeihin ja saavat tuntea osallisuutta niihin. Aikuiset osallistuvat leikkiin aktiivisesti ja ohjaavat, mallintavat, sanoittavat ja rikastuttavat sitä. Lapsi kohdataan aidosti kuuntelemalla ja asettumalla lapsen tasolle myös fyysisesti (esim. lattiatasossa leikkiminen). Lasten leikkirauha pyritään turvaamaan pedagogisin

menetelmin, kuten jakamalla pienryhmiin ja sopiviin tiloihin. Lapsille pyritään takaamaan aika keskeytymättömiin leikkeihin ja leikkirauhaan. Leikkejä ei aina kerätä pois, vaan leikin jatkaminen on myöhemmin mahdollista. Esillä olevia pelejä, leikkejä, kirjoja ja muuta materiaalia vaihdellaan ryhmissä ja ryhmien kesken. Mahdollistamme eri ryhmien välisen leikkitoiminnan. Järjestämme ”leikit sekaisin” -päiviä, jolloin ryhmät hyödyntävät toisten ryhmien leikkiympäristöjä. Leikkiympäristömme ovat Mikkelin minimin mukaisia. Ryhmillä on käytössä leikinvalintatauluja, joiden avulla lapset ohjautuvat mieleisensä leikin pariin. Aikuiset huolehtivat siitä, että kaikki pääsevät osallisiksi monipuolisista leikeistä sisällä ja ulkona. Lasten kanssa keskustellaan monipuolisesti asioista ja lasten välisissä konfliktitilanteissa käytetään Miniverso-sovittelua. Keskustelemme päivittäin arjen tilanteissa lasten kanssa heidän kuulumisistaan ja heille tärkeistä asioista. Kannustamme lapsia yhteiseen vuorovaikutukselliseen keskusteluun lasten ja aikuisten välillä. Kuvatukea käytetään monipuolisesti arjen tukena. Leikkiympäristöjä tullaan rakentamaan ja kehittämään lasten mielenkiinnon kohteita hyödyntäen monipuolisesti. Iltaryhmän toiminta rakentuu vahvasti leikin ympärille.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Jokainen lapsi tulee kuulluksi ja huomioon otetuksi erilaisissa arjen tilanteissa. Kuuntelemme lasten toiveita ja mielipiteitä. Lapset saavat pääsääntöisesti valita itse leikkinsä ja leikkivälineet sekä leikkitoverinsa aikuisen tukemana. Lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa myös muodostuviin leikkiryhmiin sekä niiden kokoon tai halutessaan he voivat valita myös yksin toimimisen. Aikuiset havainnoivat lasten leikkejä ja toiminnan valintoja ja voivat tarvittaessa ohjata leikin valinnassa tai ryhmien muodostamisessa. Toiminnan suunnitteluun lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa kertomalla toiveitaan ja kiinnostuksen kohteitaan. Tuetaan lasten omaa kertomista jakamalla puheenvuoroja tasapuolisesti sekä auttamalla lasta sanoittamaan oman asiansa tarpeen mukaan. Huolehditaan, että kaikki pääsevät osallistumaan yhteiseen toimintaan tasapuolisesti. Toiminnan aikana pyritään luontevasti ottamaan huomioon lasten omia ideoita ja ajatuksia. Lasten omaa toimijuutta tuetaan ja vahvistetaan ohjaamalla ja neuvomalla sekä perustellen. Keskustelu on tärkeä osa lasten osallisuuden tukemista päivittäin. Kuuntelun ja keskustelun taidot vahvistuvat yhteisessä arjessa. Kiinnitämme huomiota lasten kiinnostusten kohteisiin sekä henkilökohtaisiin tarpeisiin ja otamme ne huomioon toiminnan suunnittelussa. Lapsilta kysytään palautetta toiminnasta ikä- ja kehitystasoon sopivalla tavalla. Lämminhenkinen vuorovaikutus ja avoin ilmapiiri rohkaisevat osallisuuteen. Huomioimme lapset yksilöllisesti tilanteiden ja mahdollisuuksien mukaan. Lapsilla on mahdollisuus tehdä omia valintoja päivän aikana esim. leikkien, leikkiryhmien ja muiden toimintojen parissa. Lapset voivat osallistua arjen askareisiin ikä- ja kehitystasoaan vastaavalla tavalla. Kirjastokäynneillä lapsilla on mahdollisuus valita itseään kiinnostava kirja lainattavaksi. Lasten välineistö on lasten ulottuvilla ja helposti saatavilla. Leikkiympäristöjen suunnittelussa ja järjestelyissä sekä ulkoleikkien valinnoissa lapsilla on aktiivinen rooli. Harjoitellaan omatoimisuuteen liittyviä taitoja, kuten pukeutumista ja riisumista. Lapsia kannustetaan monipuoliseen vuorovaikutukseen ja jokaiselle lapselle annetaan mahdollisuus ilmaista mielipiteensä. Lapsilla on mahdollisuus kertoa omasta päivästä ja kuulumisistaan vanhemmille päivän päätteeksi.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Päiväkodissa on tarjolla ruokapalvelujen ruokalistan mukaiset ateriat. Lapsille kerrotaan päivittäin, mitä kaikkea aterialla on tarjolla. Ruokailuvälineet on katettu valmiiksi omille paikoille ja lapset voivat toimia aikuisten kattausapuna. Ruokailussa pyrimme kiireettömyyteen ja rauhallisen tunnelman luomiseen, jossa hyvien ruokatapojen omaksuminen on mahdollista. Kannustamme lasta maistamaan kaikkea, mutta maistamisen määrän päättää lapsi, eikä lautasta tarvitse syödä tyhjäksi. Ruoan maistamisessa voidaan käyttää apuna kuvilla varustettuja käännettäviä maistelulusikoita, joiden kuvat saa katsoa ruokaa maistettuaan. Käytämme ruokailutilanteessa aisteja kokonaisvaltaisesti. Lapsen oikeus on ottaa itse leipä, juoma ja ruoka. Niiden syömisjärjestyksen päättää lapsi. Lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa oman annoksensa kokoon ja siihen, miten ruoka sijoitellaan lautaselle. Lapsi voi valita leivän ja ruokajuoman itse. Ruokaa saa hakea lisää, aikuinen auttaa annoksen määrässä. Ruoka-aineilla ei ”pelleillä”, mutta tutkiminen on sallittua. Jälkiruoka ja pastilli kuuluvat kaikille riippumatta pääruoan määrästä. Kannustamme lapsia hyviin pöytätapoihin. Lasten yksilölliset tarpeet huomioidaan ruokailun aikana. Ne ovat keskusteltu ja sovittu huoltajien kanssa, ja tarvittavat asiat kirjataan lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin. Päiväkotiin on perustettu ruokakasvatustyöryhmä, joka kokoontuu alkuvuodesta. Työryhmä täyttää nykytila.fi -arvioinnin ja suunnittelee päiväkodin ruokakasvatusta tavoitteellisesti. Ruokalistailla on säännöllisesti (2krt/kk) Sapere -merkitty ruoka/välipala, jolloin moniaistisesti on tutkittavissa ja yhdessä pilkottavissa kokonaisia hedelmiä tai kasviksia.

Tunnetaitokasvatus

Tunnetaitokasvatus on osa jokapäiväistä arkea. Vahvistamme lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja arjen toiminnoissa. Kaikki tunteet ovat sallittuja. Lapsia autetaan tunnistamaan, nimeämään sekä ymmärtämään erilaisia tunteita. Aikuinen on lapsen tukena tunnekuohuissa. Aikuiset ovat sensitiivisenä tukena lasten tunneilmaisuissa ottaen huomioon lasten yksilölliset tavat ja tarpeet tunteen käsittelyssä. Aikuiset luovat hyväksyvän ja ymmärtävän ilmapiirin lasten tunteiden ilmaisulle. Lapselle annetaan tilaa tuntea tunteensa turvallisesti ja aikuisen syli on tarjolla tarvittaessa. Apuna tunnetaitojen käsittelyssä ja opettelussa käytetään mm. tunnetaitokirjoja, -tuokioita, satuja/tarinoita, kuvia, osallistavaa draamaa, keskustelua ja Miniverso-menetelmää.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Jokainen lapsi ja aikuinen on arvokas omana itsenään. Jokainen ihminen kohdataan tasa-arvoisesti ja kaikkia kohdellaan kunnioittavasti. Kunnioitamme yksilöiden ja perheiden moninaisuutta ja kohtelemme kaikkia yhdenvertaisesti. Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen arki pohjaa hyväksi havaittuihin ja yhdessä rakennettuihin toimintamalleihin. Ne ovat rakentuneet yhteistyössä henkilöstön, tiimin jäsenten, huoltajien ja lasten kanssa, ja pohjaavat varhaiskasvatussuunnitelmasta esiin nousevaan arvoperustaan sekä yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja moninaisuuden kunnioittamiseen. Ks. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Suomalainen runsas kulttuuriperintö siirtyy kalenterivuoden juhlia ja merkkipäiviä sekä tapakulttuuria toiminnassa huomioimalla: laulaen, leikkien, liikkuen sekä laadukkaaseen suomalaiseen kirjallisuuteen tutustuen (sadut, tarinat, runot). Vuoden aikana käydään kirjastoretkillä lainaamassa lapsille mieluisia kirjoja ja satuja. Hyödynnetään kirjoja ja tietotekniikkaa lasten monilukutaidon edistämiseksi. Vuodenkierto ja erilaiset juhlapyhät rytmittävät päiväkodin arkea. Erilaiset kulttuurit rikastuttavat toimintaa. Huomioimme eri kulttuureista ja kielitaustoista tulevat perheet kohtaamalla heidät tasa-arvoisesti. Kielitaitoista oppimisympäristöä pyritään rakentamaan niin, että äidinkielenään muuta kuin suomea puhuvien lasten kotikielet myös näkyisivät ja kuuluisivat arjessamme. Voimme käyttää tarvittaessa kuvallista tukea, tukiviittomia tai puhelinsovelluksen kääntäjää kommunikoinnin tukena. Tulkkaus- ja käännöspalveluja käytetään tarvittaessa. S2-opettajaa käytetään konsultointiapuna toiminnan suunnittelussa.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Huolehditaan, että jokainen lapsi saa tuntea itsensä arvokkaaksi osaksi ryhmää ja tulla hyväksytyksi sellaisena kuin on. Strukturoitu ja ennakoitu päivärytmi luo turvaa ja selkeyttä lapsen päivään. Lapsille tarjotaan turvallinen ja rauhallinen toimintaympäristö. Läsä olevat, lempeät, sensitiiviset sekä turvalliset rajat asettavat aikuiset ohjaavat lapsia johdonmukaisesti ja pitkäjänteisesti. Hyvä, lämminhenkinen yhteistyö ja arjen kohtaamiset huoltajien kanssa ovat toimintamme vankka perusta. Lasten kanssa yhdessä laaditut ryhmän säännöt sekä tiimin jäsenten keskinäinen työnjako ja avoin vuorovaikutus tuovat selkeyttä ja turvaa arkeen. Huolehdimme lasten päivittäisestä hygieniasta, ravinnosta ja levosta. Huolehdimme, että lapsilla on ulkona säänmukaiset vaatteet. Lasten kanssa harjoitellaan turvataitoja. Aikuiset noudattavat päiväkodin turvallisuussuunnitelmaa. Lasten riittävään liikkumiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Liikutaan monipuolisesti sekä sisällä että ulkona. Vuorotellaan lepoa ja rauhoittumista sekä riehakkaampaa leikkiä. Sallitaan hupsuttelu ja peuhuleikit turvallisuuden rajoissa. Huolehditaan, että jokaisella lapsella on hyvä olla päiväkodissa.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Hyödynnämme monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä päiväkodilla ja lähiympäristössä. Retket metsään ja rakennetun kaupunkiympäristön kohteisiin toteutuvat toiminnassamme suunnitellusti ja säännöllisesti. Päiväkodin oppimisympäristöt pyritään pitämään mahdollisimman selkeinä ja jäsennehtyinä. Lapset ovat mukana arjen ja ympäristön suunnittelussa sekä toteutuksessa. Tilat elävät ja muokkaantuvat läpi toimintavuoden. Tarvittavat lelut, pelit ja

välineet ovat lapsille helposti saatavilla. Tavaroille pyritään pitämään oma selkeä, kuvalla merkitty paikka, mikä edesauttaa lasten toimintaa, esteettömyyttä ja viihtyisyyttä ryhmien tiloissa. Teemme yhteistyötä eri ryhmien välillä ja mahdollistamme koko päiväkodin tilat sekä välineet monipuolisesti lasten käyttöön. Toimimme mahdollisuuksien mukaan pienryhmissä ja hyödynnämme rinnakkaistoimintoja työ- ja leikkirauhan ylläpitämiseksi. Havainnoimme päivittäin lasten kehitystä ja oppimista. Huomioimme lasten iän ja kehitystason ja tarjoamme heille niiden mukaisia aktiviteetteja. Lasten yksilöllisiä tarpeita huomioidaan niin, että lapsilla on tarvittaessa mahdollisuus käyttää aktiivisuutta, painokäärmettä, melukuulokkeita ym. apuvälineitä. Lapsilla on mahdollisuus toteuttaa työt ja tehtävät oman taitotasonsa mukaan, ja tarvittaessa eriytämme toimintaa lapselle sopivaksi. Lapsilla on mahdollista saada henkilökohtaista ohjausta tarvitsemassaan asiassa. Toimimme mahdollisuuksien mukaan pienryhmissä ja hyödynnämme useita rinnakkaistoimintoja työ- ja leikkirauhan ylläpitämiseksi. Ryhmässä kaikkien ei tarvitse tehdä samoja asioita yhtä aikaa ja samana päivänä. Arjen pedagogisilla rakenteilla ja ratkaisulla on suuri merkitys, jotta toiminta on kokonaisuutena mielekästä ja toimivaa. Kirjaamme lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan ajankohtaiset ja keskeisimmät kehitystavoitteet sekä sovimme yhdessä vanhempien kanssa käytännön toimenpiteet, joilla tuemme lapsen kehitystä sekä varhaiskasvatuksessa että kotona. Lapsen oikeuksien viikkoa vietetään tänä vuonna 17.–23.11.2025. Viikon teemana on lapsen oikeus kuulua. Teemalla on kaksi merkitystä: lapsella on oikeus kuulua yhteisöön ja yhteiskuntaan, sekä toisaalta oikeus tulla paitsi nähdyksi, myös kuulluksi.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Kohtaamme lasten huoltajat päivittäin lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Keskustelemme avoimesti päivän tapahtumista ja kuulumisista sekä tiedotamme ajankohtaisista asioista. Huoltajia on tärkeä kuulla ja heidän kanssaan käydään sensitiivistä keskustelua lapsen sekä perheen asioista. Otamme vanhemmilta vastaan palautetta, toiveita ja kehitysideoita. Toimintakauden aikana varhaiskasvatuksen opettaja pitää kaksi vasu -keskustelua vanhempien kanssa (syksyllä ja keväällä). Uusille perheille tarjoamme Lapset puheeksi -keskustelua. Lapset puheeksi -keskustelu voidaan käydä myös myöhemmin tarvittaessa. Huoltajilla on mahdollisuus osallistua päiväkodin järjestämiin yhteistapahtumiin. Päiväkodille laaditaan toimintasuunnitelmat syksyille ja keväälle. Tapahtumista tiedotetaan huoltajille hyvissä ajoin. Oman ryhmän toiminnasta huoltajat saavat ennakkoon Daisyyn viikkosuunnitelman ja jakson vaihtuessa jaksoon ja sen sisältöön liittyvän kuvauksen. Ne ovat nähtävissä ja tutustuttavissa myös ryhmän eteistilassa. Viikkosuunnitelma toimii hyvänä pohjana myös ryhmän tai päiväkodin yhteisistä asioista tiedottamiseen. Vanhempia osallistetaan ja aktivoidaan lapsen asioita käsitteleviin tapahtumiin ja arviointeihin sekä pedagogiseen vuoropuheluun. Vanhemmat voivat ottaa yhteyttä päiväkodin henkilökuntaan matalalla kynnyksellä.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Jokainen työntekijä vastaa osaltaan avoimen, hyvän ja lämminkeskustelun luomisesta tiimissä, ryhmässä, suhteessa lapsiin, huoltajiin ja kasvattajayhteisöön. Tiimien jäsenet vastaavat

yhdessä ryhmien kasvatustyöstä ja huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä sekä huolehtivat sovittujen asioiden toteutumisesta. Varhaiskasvatuksen opettajat pitävät varhaiskasvatuskeskustelut huoltajien kanssa. Kaikki työntekijät toteuttavat kasvatusyhteistyötä perheiden kanssa ja ovat vastuussa perheiden kanssa käytävästä luottamuksellisesta, sensitiivisestä kohtaamisesta. Kaikki työntekijät voivat tehdä kotivierailuja. Huolehdimme huoltajien kanssa yhdessä sovittujen asioiden toteutumisesta arjessa. Tarvittaessa yhteistyön tukena on varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja tarvittavat moniammatilliset yhteistyökumppanit. Lapset puheeksi -koulutuksen käyneet työntekijät voivat käydä Lapset puheeksi -keskusteluja. Jokainen työntekijä kirjaa aktiivisesti lasten kuulumisia ja keskustelee niistä ja muista ajankohtaisista asioista tasapuolisesti kaikkien vanhempien kanssa. Huolehditaan tiedonkulku myös iltoihin ja aamuihin tarvittaessa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Lapsia havainnoidaan päivittäin. Käytössämme on lapsikohtaiset havainnointilomakkeet. Havainnoista keskustellaan tiimeissä ja tehdään tarvittavia muutoksia toimintaan. Opettaja ottaa havainnot huomioon varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa. Käytämme aktiivisesti arjessamme sähköistä varhaiskasvatussuunnitelmaa. Päivittäiset kuulumiset kirjataan lapsen kuulumislomakkeeseen, jossa kerrotaan jokaisen lapsen yksilölliset kuulumiset kunakin päivänä. Dokumentoimme toimintaamme esimerkiksi valokuvaamalla ja koostamme niistä lasten ja huoltajien nähtävillä kuvakoosteita. Dokumentoinnin apuna meillä on käytössämme Daisy-järjestelmä. Pyrimme pitämään lapsen tiedot ajantasaisena.

Kukin varhaiskasvatuksen opettaja suunnittelee vuorollaan iltatoimintaa lapsiryhmän tarpeita huomioiden. Toiminnan suunnitelma dokumentoidaan iltatoimintavihkoon. Viikon aikana olevat iltatoimintahetket ovat lasten ja vanhempien nähtävillä iltatoimintaseinällä, joka sijaitsee päiväkodin keskialueen käytävällä.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Tiimit arvioivat omaa toimintaansa ja tiimisopimuksia tiimipalavereissa läpi vuoden. Kehityskeskustelut käydään esihenkilön kanssa kerran vuodessa. Vanhempien kanssa käytävissä vasu -keskusteluissa arvioidaan toimintaa ja lapsen henkilökohtaisia tavoitteita. Arviointia tapahtuu myös läpi vuoden kaikissa käytävissä keskusteluissa. Viikkopalavereissa ja tiimivastaavien palavereissa keskustelemme ja arvioimme koko päiväkodin toimintaa säännöllisesti. Vuosisuunnitelman toteutumista arvioidaan keväällä 2026. Osallistumme kansalliseen laadunarviointiin VALSSI-järjestelmässä.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 9.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

laadittu/päivitetty 27.1.2025

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke_paivakodissa.pdf](#) ([kierratyskeskus.fi](#)) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: 9.10.2025

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: Materiaalien kierrätys

arviointi: syksy 2026

Pelastussuunnitelma

laadittu/päivitetty 8/2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentorit: Kirsi ja Anne

Kieli- ja kulttuurivastaavat: Kirsi ja Miia D.

Miniverso-mentorit: Saija ja Virpi

Liikuntavastaavat: Tuuli, Tiina T. ja Saija

Digimentorit: Emma ja Minna

Tiedekasvatusvastaava: Tiina K.

Ruokakasvatustyöryhmä: Sami, Annamari, Emmi, Kia, Hanne-Mari

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025-2026

Yksikkö: Norpanhovin päiväkot

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Tunne-, kaveri- ja vuorovaikutustaitojen oppimisen tukeminen.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Käytössä leikinvalintataulu, jossa lapsi valitsee tilan/huoneen ja kertoo aikuiselle, mitä siellä leikkii. Mahdollistetaan leikin vaihtaminen, liike ja mukauttaminen. Leikki kulkee mukana kaikissa arjen toiminnoissa, kokopäiväpedagogiikan mukaisesti. Hyödynnetään leikillistä ohjaamista. Mahdollistetaan pitkäkestoinen leikki (leikit voi jättää kesken, esim välipalan ajaksi), purku kerran viikossa. Leikkivälineet lasten saatavilla, vaihdetaan leluja aika-ajoin lasten kiinnostuksen kohteiden mukaan. Aikuinen on leikissä mukana eri rooleissa. Aikuinen tukee leikissä ja arjessa lasten keskinäistä vuorovaikutusta. Tuetaan yhteisöllisyyttä, yhteistyötä ja vuorovaikutusta yli ryhmärajojen. Lapsille annetaan mahdollisuus leikkiä yksin. Huomioidaan ennakointi leikin lopettamisessa. Leikkirauhaa kunnioitetaan. Hyödynnetään leikkiryhmiä ja leikkipareja. Ulkopedagogiikkaa toteutamme säännöllisesti mahdollistamalla erilaisia leikkiympäristöjä ja rakentamalla leikkitarjounta lasten kiinnostuksen kohteiden mukaisiksi. Käytössä leikittäjän liivi kerran viikossa.

Sääntö ja roolileikit.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Lapsille annetaan mahdollisuuksia arjen valinnoissa, jonka raamit luo aikuinen. Lasten mielenkiinnon kohteet ja aloitteet huomioidaan toiminnan suunnittelussa, leikeissä ja leikkiympäristöjen rakentamisessa. Lasten vasut toiminnan suunnittelun pohjana. Toiminnoissa annetaan lapsille mahdollisuus valintoihin, omaan pohdintaan ja itsenäiseen päätöksen tekoon. Lapsilta kysytään toimintojen ohessa toiveita sekä keskustellaan lapsen kanssa kahden kesken.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Ruokailutilanne pyritään järjestämään mahdollisimman rauhallisesti/porrastaen. Aikuinen tukee lapsia ruokailussa muun muassa omalla esimerkillään. Ruokailun ilmapiiri pyritään pitämään rauhallisena ja ruokapuhe positiivisena. Ruokat ovat tarjolla lapsen tasolla ja lapset harjoittelevat

säätelmään ottamaansa ruoan määrää. Kaikkea otetaan tarjottimelle (listan mukaan), kasviksia ollessa useampi lapsi saa päättää mitä ottaa. Lapsi saa päättää itse mitä syö tarjottimelta, kannustetaan maistamaan, haistamaan, nuolaisemaan ruokia. Tarvittaessa lapsille käytössä tukikuvat apuna. Ruokakasvatuksen tueksi käytetään arjessa kirjallisuutta, leikkejä ja keskustelua. Ruokakasvatus on huomioitu pedagogisen toiminnan suunnittelussa. Tutustumme leikin kautta ruoan alkuperään, satokauteen ja kalenterijuhliin. Tutustumme erilaisiin ruokakulttuureihin. Lapsilla on nimetyt paikat ruokailuissa. Ruokalassa mahdollisuus kuulosuojainten ja istuintyynyn käyttöön. Ruokakasvatuksen nykytilanarviointi tehdään päiväkodissa tammi-helmikuussa (RuPun työntekijä, päiväkodin henkilöstö ja päiväkodin johtaja). Ilmapiiri. Ruokarohkeus. Keskustelu, ruokakasvatus, leikit, kirjallisuus, kulttuuri.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunteiden sanoittaminen ja nimeäminen on aktiivinen osa päivittäistä arkea ja leikkejä. Lapset harjoittelevat tunne- ja empatiataitoja sääntö- ja mielikuvitusleikkien avulla. Aikuinen tukee lasta tunteiden nimeämisessä ja tunnistamisessa, sekä tunnesäätelykeinojen löytämisessä. Käytössä on tunnemittari, Fanni materiaalin tunnekuvat ja leikkien hahmoille on luotu tunteita. Tiedostamme myös tunnetaitokasvatuksessa aikuisen positiivisuuden ja ilon vaikutuksen lapsen oppimista edistävänä asiana.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Pidämme tärkeänä, että jokainen lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi juuri sellaisena ainutlaatuisena ja arvokkaana yksilönä kuin on. Lapsen psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia vaalitaan. Lapset huomioidaan yksilönä, sekä osana ryhmää. Ryhmytymistä tuetaan erityisesti toimintakauden alussa, sekä ryhmän muuttuessa. Kirjallisuutta valikoitaessa huomioidaan yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. Päiväkodin yhteiset toimintatavat ja yksilölliset tuen tarpeet on yhdessä sovittu ja niitä sitoudutaan noudattamaan. Henkilökunta osallistuu säännöllisesti yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa käsitteleviin koulutuksiin. Yksikössä on valittu yhdenvertaisuus ja tasa-arvo vastaava.

Säännöt kaikille yhteiset, työntekijät sitoutuvat noudattamaan. Kirjallisuus. Kohtaaminen.

1. Leikkiympäristöt. Yksikössä on valittu leikkimentori, joka osallistuu aktiivisesti kaupungin leikki koulutuksiin ja tuo tietoa yksikössä valittuun leikkitiimiin, jossa on edustaja jokaisesta ryhmästä. Leikkiympäristöt on rakennettu Mikkelin minimin mukaisiksi, eli meiltä löytyy leikkikoti, kaupunkileikki, atejlee, kirjasto ja omien ajatusten tila, pelipaikka, leikkittäjän liivi, retkireppu ja monipuoliset mahdollisuudet ulkona ja sisällä liikkumiseen. Leikkiympäristöt mukautuvat lapsiryhmän tarpeiden ja mielenkiinnon kohteiden mukaan. Leikkeihin järjestetään tarjoumia jotka kannustavat ja inspiroivat lasta ryhtymään leikkiin. Ympäristö virittää ja innostaa lasta mielikuvituksellisuuteen.

2. Syrjintää ennaltaehkäistään säännöllisessä arvokeskustelussa lasten ja huoltajien kanssa. Ennaltaehkäisy. Havainnointi. Puuttuminen. Syrjintään puuttumisen pelisäännöt: miten toimitaan havaittaessa syrjintää, johdonmukaisuus, työyhteisö sitoutuu syrjintään puuttumiseen ja ehkäisyyn. Esteetön ympäristö, riittävä tietämys, sukupuolisensitiivisyyden juurtuminen käytäntöihin, avoin keskustelu asenteista, syrjinnän tunnistaminen, rohkeus puuttua syrjivään puheeseen ja toimintaan, inklusiivinen puhetapa. Ystävällisyyden, erilaisuuden, reiluuden käsittely lasten kanssa leikin keinoin.

3. Riita- ja kiusaamistilanteiden sovittelu taitoja harjoittelemme Mini-Verso sovittelumenetelmän avulla. Tilanteisiin puututaan viipymättä lasten ikä ja taitotaso huomioiden. Riitatilanteissa osapuolet

kohdataan rauhallisesti, lämpimästi ja syyllistämättä. Sanoitetaan tapahtumia ja tunteita, autetaan ratkaisujen löytämisessä, sekä käytetään vuorovaikutuksen tukena mm. kuvia. Yksikössä on valittu Mini-Verso vastaava ja henkilöstö koulutautuu säännöllisesti. Toimintakauden alussa, sekä tarvittaessa kesken toimintakauden käydään läpi ryhmässä ja lasten kanssa Mini-Verson toimintatavat ja toimintaperiaatteet. Jokaisella työntekijällä on Mini-Verso

4. huoltajien osallisuus yhdenvertaisuussuunnittelussa. Pääsevät osallistumaan vasu-keskusteluissa ja huoltajien iltapäivässä.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Kielitietoisuutta edistetään arjessa rikkaalla kielellä ja aikuisen esimerkillä arjessa. Huomioidaan lukemistilanteissa vuorovaikutus aikuisten ja lasten kesken, arjessa lorutellaan ja lauletaan. Kielen- ja puheenkehityksen tukena käytössä kuvatuki ja päivästrukturi.

Aikuinen tukee lapsia monipuoliseen vuorovaikutukseen. Arjessa käytetään pienryhmiä ja leikkiryhmiä, myös yli ryhmärajojen. Yksikössä on nimettyä kieli- ja kulttuurivastaava. Henkilökunta koulutautuu kielipeda- työvälineen käyttöön.

Tuomme leikkeihin ja leikkiympäristöihin suomalaiset kulttuurijuhlat. Keskustelemme huoltajien kanssa perheiden kulttuuri-, kieli- ja uskontotaustoista, jotta voimme huomioida ne arjessa.

Katsomustietoisuutta edistämme säännöllisillä arvokeskusteluilla, joissa huomioidaan reiluus, ystävyyden ja kunnioitus. Arjessa tuemme lapsen identiteetin kehittymistä ja ymmärrystä eri katsomuksista, mm. nukketatterin, aistien ja keskustelemalla. Huomioimme myös lasten ikätaoiset turvataidot.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Aikuisen läsnäololla on tärkeä rooli lapsen turvallisuuden edistämässä. Pidämme tärkeänä, että lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi arjessa. Aikuinen osallistuu aktiivisesti esimerkiksi leikkeihin, jolloin aikuinen voi havainnoida lasta ja reagoida nopeastikin ilmeneviin tarpeisiin. Pieni yhteisö tarjoaa mahdollisuuden sille, että kaikki aikuiset ja lapset tuntevat toisensa ja aikuiset ovat sitoutuneet yhteisiin toimintatapoihin. Huolehdimme, että leikkiympäristöt, toimintaympäristöt ja välineet ovat turvallisia ja lasten tarpeiden mukaisia. Liikunta pyritään mahdollistamaan sisällä ja ulkona. Liikkuminen luo lapsessa iloa ja sitä kautta edistää fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia. Kiinnitämme huomiota siihen, että pedagogisen työvälineen kautta jokaisesta lapsesta huomataan ja kirjataan päivittäin hyvää ja positiivista ja huomiota jaetaan myös vanhempien kanssa.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Hyödynnämme viikottain lähialueen mahdollisuudet ja erityisesti läheiset metsät, joita voimme hyödyntää oppimisympäristönä. Hyödynnämme kaupungin ylläpitämiä alueita, kuten koulun luistelukenttää ja hiihtolatuja. Luomme yleisten leikkipedagogisten periaatteiden ja Mikkelin minimin mukaisia leikkiympäristöjä lasten toiveet ja kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajien kanssa keskustellaan päivittäin tuonti ja hakutilanteessa. Käytämme apuna kuulumislappua johon on kirjattu päivittäin lapsen kuulumiset, sekä havainnot lapsen päivästä. Pidämme varhaiskasvatussuunnitelmaan liittyvät keskustelut huoltajien kanssa vähintään kahdesti toimintakauden aikana. Toimintakauden alussa lapselle kirjataan varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatussuunnitelman toteutuminen arvioidaan toimintakauden päätteeksi. Suunnitelmat ja tavoitteet asetetaan aikuisen toiminnalle. Mikkelin kaupungin toimintamallin mukaisesti varhaiskasvatuksessa aloittavalle lapselle tarjotaan kotivierailua ja lapset puheeksi keskustelua. Kiinnitämme huomiota lapsen varhaiskasvatustaipaleen alkuun ja sen tärkeyteen vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön ja suunnitelmallisten tutustumiskäyntejen muodossa. Ensisijaisena yhteydenpitokanavana DaisyFamily. Akuutit yhteydenotot puhelimitse. Vuosittain järjestetään huoltajien ilta/iltapäivä, jossa huoltajilla on mahdollisuus vaikuttaa suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Lisäksi muita tapahtumia, kuten joulu- ja kevätjuhla.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Lapselle suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavat tukitoimet yhteistyössä huoltajien ja moniammatillisten työryhmien kanssa. Teemme yhteistyötä mm. varhaiskasvatuksen erityisopettajan VEO, koordinoivan varhaiskasvatuksen erityisopettajan, terapeuttien, suomi toisena kielenä (S2) opettajan, lastenneuvolan, lastensuojelun, perhetyön ja muiden lasta tutkivien/hoitavien tahojen kanssa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Kuulumislomakkeiden dokumentointi, jota hyödynnetään varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa. Havainnoista keskustellaan tiimeissä ja havaintoja hyödynnetään toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Kehitämme toimintatapoja Daisyn pedagogisen dokumentoinnin osalta. Huoltajille tehdään näkyväksi toimintasuunnitelma ja sen toteutuminen daisyn ja eteisen ilmoitustaulujen avulla. Lasten tuottamaa taidetta hyödynnetään leikki- ja toimintaympäristöjen kehittämisessä ja elävöittämisessä. Päivitämme oppiminen.fi sivustoa suunnitelmallisesti ryhmittäin.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Vuosisuunnitelma laaditaan syksyllä ja sitä arvioidaan keväällä. Jatkovaa arviointia tehdään koko toimintakauden ajan tiimin kesken ja yhteisissä palaverissa. Huoltajia ja lapsia osallistetaan suunnitelmien laatimiseen ja arviointiin.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 1.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 29.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 11.8.2025

toimenpiteistä päättäminen: 9.10.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 2.10.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

1. Saada (aikuiset +) lapset ymmärtämään, että he ovat osa luontoa ja voivat itse vaikuttaa siihen.
2. Kierrätyksen tehostaminen

arviointi: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 1.7.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 29.10.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: 15.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 29.10.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Jenni Pärnänen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Outi Montonen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Milla Kaipainen ja Sari Laakkonen

Leikkimentori (ja -tiimi): Tiia, Milla ja Sari Laa

Liikuntavastaava: Jenni Nikulainen

Lääkehoitovastaavat: Heli Pulkkinen ja Sari Lautiainen

Miniverso-mentorit: Heli Pulkkinen, Sari Lautiainen

Tiedekasvatusvastaava: Suvi Hietanen, Annukka Järvinen

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Milla Kaipainen ja Annukka Järvinen

Jokainen työntekijä vastaa yhteisvastuullisesti kaikkien tilojen siisteydestä,

Daisymanageri: Sari Laakkonen, Milla Kaipainen ja Tiia Kokkonen

Turvallisuusvastaava: Tiia Kokkonen

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Jenni Pärnänen, Suvi Hietanen, Sari Lautiainen

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025-2026

Yksikkö: Nuppulan päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 29.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Nuppulan päiväkoti tarjoaa perheille varhaiskasvatuspalveluja ympärivuorokautisesti perheiden tarpeiden mukaan. Tarjoamme lapselle varhaiskasvatuspäivän aikana lapsen oppimista, kasvua ja kehitystä tukevaa, yksilölliset tarpeet huomioivaa toimintaa. Toiminnassa painottuvat lapsen osallisuus, leikki, tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettelu sekä monipuolinen luonnossa toimiminen. Toimintakauden 2025-2026 keskiössä on leikki, leikki työtapana ja sen kehittäminen leikkipedagogiikan keinoin.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Mikkelin kaupunki on mukana Hannelandian Leikki astuu ulos laatikosta –hankkeessa. Sen mukaisesti tavoitteena on leikkiympäristöjen kehittäminen yhdessä lasten kanssa ja heidän mielenkiinnonkohteensa huomioiden. Leikkiympäristöjen tarkoituksena on houkutella lapsia pitkäkestoiseen leikkiin. Aikuinen on mukana tukemassa lasten leikkiä. Aikuinen toimii havainnoijana, leikin rikastuttajana tai on osallisena leikissä. Leikkivälineistö ja leikkitarjoumat on helposti lasten saatavilla, ja saatavilla olevia leluja vaihdellaan. Lapset pääsevät leikkimään myös toisten ryhmien leikkiympäristöihin.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja sen toteuttamiseen omalta osaltaan. Tilanteen mukaan isommat lapset voivat olla mukana vasu-keskusteluissa. Heidän ajatuksiaan ja ideoitaan kuunnellaan sekä toteutetaan toiminnassa. Kasvattajat ovat kiinnostuneita lapsesta, hänen ajatuksistaan, kiinnostuksen kohteistaan sekä tarpeistaan. Kasvattajien tehtävänä on toimia sensitiivisesti lasten viestejä tulkiten. Lasta arvostetaan omana itsenään ja tavoitteena on, että lapsi tuntee kuuluvansa päiväkotiyhteisöön.

Vahvistamme koko päiväkodin yhteisöllisyyttä yhteisten tapahtumien ja teemojen kautta. Järjestämme vuoden aikana koko päiväkodin yhteisiä teema- ja leikkipäiviä.

Lapsia kannustetaan omatoimisuuteen sekä rohkaistaan ilmaisemaan itseään ja omia ajatuksiaan.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Ruokailutilanteesta pyritään tekemään rauhallinen ja rento sekä salliva, jossa lapsi saa tutustua ruokaan kaikilla aisteillaan. Ruokailutilanteissa kannustetaan ja rohkaistaan maistelemaan uusia makuja. Lapsella on oikeus päättää minkä verran syö. 4-5-vuotiaat lapset harjoittelevat ruoan ottamista itse. Harjoittelemme hyviä pöytätapoja. Opettelemme tunnistamaan itselle sopivaa annoskokoa ruokahävikin vähentämiseksi. Lisäksi lapset harjoittelevat huolehtimaan omista ruokailuvälineistään ruokailun päätteeksi ikätason mukaisesti.

Tutustumme ruoan alkuperään, eri ruokakulttuureihin ja -perinteisiin sekä terveelliseen ravintoon.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetaitoja opetellaan arjen tilanteissa sekä leikeissä päivittäin kannustaen ja rohkaisten lasta näyttämään kaikenlaiset tunteensa. Lasta ei jätetä yksin tunteidensa kanssa, vaan niitä käsitellään yhdessä kasvattajan kanssa lapsen ikätaso ja taidot huomioiden.

Käytössä olevat materiaalit:

- * Mini Verso
- * Ei-valmis materiaali (esim. draamavälineistö)
- * Fanni
- * Netistä löytyvä valmis materiaali

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Jokaista lasta arvostetaan yksilönä ja hänen perhekulttuuriaan kunnioitetaan. Lapsia kohdellaan tasapuolisesti ja yhdenvertaisesti.

Toimintakulttuurissamme arvostamme ja hyväksymme kaikenlaisuutta.

Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma valmistuu tämän toimintakauden aikana.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Lasten erilaiset katsomus- ja kulttuuritaustat huomioidaan ryhmässä ja niistä keskustellaan yhdessä.

Lapsi oppii kieltä vuorovaikutuksessa lasten ja aikuisten kanssa päiväkodin kaikissa toiminnoissa. Tarvittaessa kielen oppimista tuetaan esimerkiksi kuvilla ja tukiviittomilla. Kääntäjä (Translator tai Google kääntäjä) on käytössä tarvittaessa sekä lasten että huoltajien kanssa kommunikoidessa. S2-opettaja käy päiväkodilla esikouluryhmässä joka toinen viikko ja on silloin muidenkin ryhmien käytettävissä. S2-opettajan laatimat kuvitetut ruokalistat ovat käytössä päiväkodin jokaisessa ryhmässä.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Päiväkotiin on laadittu suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Huoltajien kanssa on sovittu tiedottamisen toimintatavoista mikäli väkivaltaa, kiusaamista tai häirintää tapahtuu. Asia otetaan puheeksi asianomaisten huoltajien kanssa (toimija ja kohde)

Lasten perustarpeista huolehditaan. Lapsen varhaiskasvatuspäivään luodaan säännöllinen rytmi (mm. ruokailu, lepo, ulkoilu, hygieniasta huolehtiminen) kuvia apuna käyttäen. Päiväkodin kaikissa toiminnoissa perusarvona on turvallisen varhaiskasvatuspäivän takaaminen lapselle.

Kasvattajayhteisön tapa toimia ja olla vuorovaikutuksessa luo lapselle turvallisen kasvu- ja oppimisympäristön. Positiivisella ja myönteisellä asenteella vaikutamme ilmapiiriin. Jokaisen persoonaa ja vahvuuksia arvostetaan sekä hyödynnetään työyhteisön hyväksi.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Toimintaa järjestetään pienryhmätoimintana. Teemme yhteistyötä varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja muiden lapsen asioissa toimivien yhteistyötahojen kanssa tukea tarvitsevien lasten toiminnan suunnittelussa.

Lasten kiinnostuksen kohteita kartoitetaan vasu-keskusteluissa ja päivittäisissä vuorovaikutustilanteissa. Toimintaa ja fyysistä oppimisympäristöä muokataan lasten kulloistenkin tarpeiden ja mielenkiinnonkohteiden mukaisesti.

Kasvattajat noudattavat positiivisen pedagogiikan periaatteita

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Päiväkodissa järjestetään huoltajien iltoja ja teematapahtumia vuoden aikana. Huoltajilla on mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin toimintaan. Toiminnan suunnittelussa otamme huomioon perheiltä tulleet ideat ja ajatukset.

Huoltajat arvioivat toimintaa joka kolmas vuosi. Tarkoitus on myös kehittää palautekanava, jonka avulla huoltajat antaa palautetta nimettömästi qr-koodin kautta.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Varhaiskasvatuksenopettaja pitää vasu-keskustelut huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuspolun alussa ja tarvittaessa esim. siirtymävaiheissa perheiden kanssa pidetään Lapset puheeksi –keskustelu.

Ennen kuin lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa, yksi kasvattajista käy perheen luona kotikäynnillä tutustumassa perheeseen ja erityisesti lapseen. Kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa, tämä kasvattaja syventyy tarkemmin lapsen ja perheen asioihin ja tutustuttaa lapsen muuhun kasvattajayhteisöön ja päiväkodin ympäristöön. Tavoitteena on näin luoda lapselle ja perheelle helppo ja turvallinen varhaiskasvatuksen aloitus. Varhaiskasvatuksen alettua keskustelut lapsen tulo- ja hakutilanteissa ovat tärkeitä.

Varhaiskasvatuksen viestintäkanavana on Daisy-ohjausjärjestelmä.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Käytössämme on leikin havainnointilomakkeet, varhaiskasvatuksen erityisopettajien yhteydenottolomake, 4-vuotis neuvolalomake sekä havainnointien kirjaaminen Daisyssa olevaan vasuun sekä lapsen omaan kasvunkansioon.

Otamme lapsista myös kuvia kansioon ja nähtäville infonäyttöön

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Jokainen kasvattaja arvioi omaa yksilöllistä toimintaansa jatkuvasti käyttäen itselleen sopivinta menetelmää. Itsearviointit käydään esimiehen kanssa läpi ainakin kehityskeskustelun yhteydessä ja tarvittaessa myös muulloin. Tiimit arvioivat omaa toimintaansa säännöllisesti. Koko yksikkö arvioi toimintaansa Mikkelin kaupungin varhaiskasvatuksen arviointisuunnitelman mukaisesti. Varmistamme, että huoltajilla on mahdollisuus antaa palautetta jatkuvasti.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 30.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 14.11.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 30.9.2025

toimenpiteistä päättäminen: 29.04.2024

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 22.5.2026

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

arviointi: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 31.10.2024

käsitelty henkilöstön kanssa: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

käsitelty henkilöstön kanssa: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Jaana Sirén

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Kieli- ja kulttuurivastaava: Suvi Liukkonen

Leikkimentori (ja -tiimi): Jaana Sirén

Liikuntavastaava: Minna Tammola

Lääkehoitovastaavat: Tarja Paavilainen

Miniverso-mentorit: Satu Hämäläinen ja Kati Liukkonen

Tiedekasvatusvastaava: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma Ryhmis Omppu

Yksikkö: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 12.9.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Toiminta-ajatuksena Ompun ryhmiksessä on tukea lapsen kokonaisvaltaista kehitystä ja oppimista. Tarjoamme lapsille turvallista ja välittävää kasvatusta ja ohjausta. Ilmapiirimme on myönteinen ja avoin, ja aikuinen antaa lapselle positiivista palautetta aidosti päivittäin. Tavoitteenamme on luoda turvallinen ja luottamuksellinen suhde lapseen ja perheeseen. Koemme yhteistyön perheiden kanssa tärkeäksi. Tarjoamme lapsille arkipäivän elämyksellisyyttä ja opettelemme kunnioittamaan luontoa ja ympäristöä. Toimimme ihanassa maaseutu-ympäristössä, jossa pääsemme läheltä seuraamaan maaseudun töitä ja luonnon ilmiöitä. Olemme pieni ja kodinomainen yksikkö. Hyödynnämme toiminnassamme koulun pihaa ja liikuntasalia sekä ympäröiviä lähimetsiä. Opettelemme toisten huomioon ottamista ja kauniita käytöstapoja. Arvostamme kovasti leikkiä ja varaamme riittävästi aikaa lapsen leikkiin. Leikki ja leikki työtehtävänä painopistealueena tulevana toimintakautena. Tänä syksynä olemme panostaneet ulkopedagoogiikkaan. Kohtelemme kaikkia tasa-arvoisesti. Avoimessa ja turvallisessa ilmapiiirissä lapsi oppii uusia asioita tutkimalla, kokeilemalla ja leikkimällä.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikkiympäristöt luotu Hannelandian ympäristön sabluunan mukaan. Annetaan leikeille riittävästi aikaa ja mahdollistetaan myös pitkäkestoinen leikki. Aikuinen käyttää leikin ohjaamiseen monipuolisia työtapoja. Aikuinen tukee leikkiä, aikuinen osallistuu leikkiin niin sisällä kuin ulkona, havannoi leikkiä ja arvostaa leikkiä. Syksyllä aloitimme ohjatut/tuetut leikit pienryhmissä Hannelandian mallin 1 mukaisesti.

Lapsia kannustetaan vuorovaikutukseen lasten ja aikuisten kanssa.

Pienryhmät, lasta kuunnellaan ja lapsi tulee kuulluksi.

Leikit pienryhmissä.

Ohjattu leikki ja jaettu leikki, omaehtoinen leikki

Leikkikuvat

Leikkiympäristöjen kehittäminen ja muokkaaminen lasten mielenkiinnon kohteiden mukaan. Leikkimentori tuo uusia ideoita ja toimintatapoja leikitapaamisista yksikköömme.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Jokainen lapsi tulee kuulluksi ja lapsilla mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa arjen toimintoihin. Aikuinen on läsnä hetkessä ja kuuntelee ja havainnoi lasten mielenkiinnon kohteita. Toiminnan sisältöjen suunnittelu tapahtuu lasten tarpeiden, mielenkiinnon kohteiden ja motivaation pohjalta. Kuuntelemme lasten aloitteita ja lasten ideoita. Luodaan lasten kanssa tilanteen vaatiessa yhteisiä sääntöjä.

Halinallen vierailut lasten kotona. Vanhemmat kirjaavat vihkoon puuhia, joita ovat yhdessä perheenä tehneet halinallen vierailun aikana.

Lapset otetaan mukaan oppimisprosesseihin ja leikkiympäristöjen rikastuttamiseen. Lapsen osallisuus aamunuotiossa huomioitu.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Ruokailutilanteet pyritään säilyttämään rauhallisena ja positiivisena ja olemme tiedostaneet arjen pedagogiikan ruokailutilanteessa. Lapsen osallisuus huomioitu niin, että lapsi opettelee voitelemaan oman leipänsä ja harjoittelee kaatamaan ruokajuomansa itse. Ruokailun päätteeksi lapsi vie omat astiansa tarjoilukärryyn.

Kannustamme lapsia maistelemaan eri makuja. Muistamme, että ruokaan voi tutustua myös katsomalla ja haistelemalla.

Ruokailutilanteita voi myös leikillistää esimerkiksi niin, että laittaa puuroon hillosta hymynaaman ja leivät koristelee vihanneksilla erilaisiksi hahmoiksi.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunne- ja vuorovaikutuskasvatus. Tunnekortit, kirjat, Ompun omat jaetut tunnehetket, tunteista puhuminen ja sanoittaminen.

Miniverso menetelmä käytössä. Tunnetaitokasvatus koetaan tärkeäksi. Käytämme tunnekuvia, sanoitamme tunteita, tunnetaitojen harjoittelu arjen tilanteissa ja leikkien lomassa, tunnetaitokasvatus suunniteltujen leikkien avulla.

Leikit pienryhmissä

Miniverso käytössä.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Jokainen lapsi tulee hoitopäivänsä aikana kuulluksi ja kohdatuksi turvallisten, hyväksyvien ja lasta kunnioittavien aikuisten myötä.

Lapselle kotona tärkeillä asioilla on merkitystä myös päiväkodissa. Perheiden toiveista ja ajatuksista keskustellaan mm aloitus-, Lapset puheeksi- ja vasu-keskusteluissa.

Aikuisten kesken käymme arvokeskustelua.

Ryhmikseen on tehty toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (liitteenä), jonka myötä on havainnoitu toimintaa ja suunniteltu toimenpiteitä.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Jokaisella lapsella on oikeus omaan kieleen, kulttuuriin ja katsomukseen.

Rohkaistaan lasta käyttämään kieltä monipuolisesti. Lukeminen, laulut, lorut, kielellä leikkittelyä, satuhieronta, suujumppa. Lapset saavat esiintyä, esittää.

Lukulumo.

Lasten ja perheiden kohtaaminen arvostavasti.

Kerrotaan ja jutellaan eri maista ja kielistä. Syksyllä suunnitteilla teemapäivä monikulttuurisuudesta.

Syntymäpäivien vietto.

Noudatetaan kielipediaa työvälineenä. Kielitietoisuuskortit työn tukena.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Kannustetaan terveelliseen, turvalliseen ja liikunnalliseen elämäntapaan. Huomioidaan toiminnassa lasten luonnollisen liikkumisen tarve ja pyritään minimoimaan istumisen määrä. Ulkoilemme lähes joka aamupäivä Rahulan koulun pihalla ja siellä mahdollistuu/mahdollistetaan monipuolinen ja vasun tavoitteiden mukainen liikunta.

Pyrimme 4-5kertaa viikossa liikkumaan pois ryhmiksemme pihasta. Käytämme hyödyksi Rahulan koulun pihaa ja liikuntasalia, pallokenttää, metsiä.

Miniverso käytössä. Opettelemme lasten kanssa ratkomaan ristiriitoja turvallisesti ja rakentavasti. Tuemme hyvien kaverisuhteiden syntyä ja ryhmään sopeutumista.

Retkireppu on käytössä ulkoleikeissä.

Aikuinen on empaattinen ja jokaisella lapsella mahdollisuus saada syliä, lohdutusta ja haleja päivän aikana.

Turvallisuuteen perustuvat yhteiset säännöt.

Leikkikuvat ja leikit pienryhmissä

Huomioidaan kestävä elämäntapa, erillinen kestävä kehityksen suunnitelma.

Käytäntönä, että vanhemmat hakevat lapsen sisäpihalta ja yhdessä poistuvat portista ja huolehtivat ettei lapsi lähde juoksemaan autoalueelle.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Havainnoimalla lapsia ja heidän mielenkiinnon kohteitaan pystymme hyödyntämään suunniteltaessa oppimisympäristöjä. Toimintaympäristöjä muokataan toimintakauden aikana lasten tarpeet huomioiden.

Leikkikuvat ja leikit pienryhmissä

Lasten saatavilla lelut, piirustusvälineet, kirjat, lautapelit, palapelit. Laatikoissa kuvat leluista. Oppimisympäristöt Hannelandian ympäristösabluunan mukaan.

Uutuutena aamunuotio ja tämä toteutetaan sekä ulkona että sisällä. Päivästruktuurikuvia muokkaamme parhaillaan uuden lapsiryhmän mukaiseksi.

Vasukeskustelut sekä lapset puheeksi keskustelut.

Lapsihaastattelut 1 krt syksyllä ja 1 krt keväällä.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Vasukeskustelut

Päivittäiset keskustelut

Kuukausisuunnitelmat näkyvillä sekä eteisen seinällä että Daisyn ilmoitustaululla

Kysellään vanhempien toiveita

Perheiden yhteiset tapahtumat

Mikkelin kaupungin arviointisuunnitelman mukainen arviointi.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Kun tieto uudesta perheestä saapuu, otetaan perheeseen yhteyttä soittamalla, ja sovitaan tutustumiskäynti lapsen kotiin perheen niin halutessa sekä sovitaan tutustumiskäynnit ryhmikseen.

Tutustumiskäynnillä vanhempien kanssa keskustellaan lapsesta/lapsista, ja kirjataan ylös tärkeimmät asiat lapsen hoitopäivään liittyen. Vanhemmille myös kerrotaan päiväkodin tavoista, Daisystä ym.

Lapsi tulee huoltajien/huoltajan kanssa tutustumaan ryhmikseen. Tutustumiskertoja lapsesta ja perheestä riippuen n.1-4kertaa.

Vasukeskustelut 1-2x/vuosi, riippuen lapsen hoidon aloittamisen ajankohdasta. Vasukeskustelut pitää varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja perhepäivähoitaja. Lapsi osallistuu vasukeskusteluun vähintään lapsen puheenvuoron ajan.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Havainnointivihko

Kuvaaminen i padilla ja kuvia näkyvillä toiminnasta (vanhemmilta pyydetty lupa)

Piirustukset ja askartelut näkyville

Moniammatillinen yhteistyö (veo, neuvola)

Päivittäiset keskustelut vanhempien kanssa

Daisy vasu ja kasvunkansio

Oppiminen.fi

Daisyn ilmoitustaulu

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Jatkuva havainnointi ja yhteinen keskustelu, käytäntöjä muutetaan joustavasti- sovitaan tiimin kesken.

Tiimisopimus

Oman työn arviointi

Daisyn ilmoitustaululla arviointia edellisen kuukauden toiminnasta

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

käsitelty henkilöstön kanssa Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 29.8.2025

toimenpiteistä päättäminen: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

arviointi: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

käsitelty henkilöstön kanssa: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: maalis-huhtikuussa 2025

käsitelty henkilöstön kanssa: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Kylli, Satu

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Tiina

Kieli- ja kulttuurivastaava: Satu

Leikkimentori (ja -tiimi): Satu ja Tiina

Liikuntavastaava: Kylli

Lääkehoitovastaavat: Satu

Miniverso-mentorit: Satu

Tiedekasvatusvastaava: Kylli ja Tiina

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaava: Tiina

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Satu, Tiina, Kylli

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025-2026

Yksikkö: Oravanpesän päiväkot

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Oravanpesässä toiminnan päätavoitteena on kehittää lasten sosiaalisia taitoja leikin kautta. Tunneilmaisuus on myös tärkeässä asemassa. Lapset harjoittelevat päivittäin näitä taitoja leikeissä, jossa lapsi tekee yhteistyötä yhden tai useamman lapsen kanssa, myös aikuinen on leikissä aina mukana. Yksikön työntekijät havainnoivat lasten leikkiä sekä auttavat lapsia erimielisyyksien selvittelyssä sekä ohjaavat tarvittaessa (Miniverso). Ohjatussa toiminnassa lasten ikä, yksilölliset tarpeet, mielenkiinnon kohteet sekä mielipiteet huomioidaan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Lapsia ohjataan toiminnassa aikuisen esimerkillä kohtelevaan kaikkia tasa-arvoisesti ja kunnioittaen. Kiusaamista ja syrjintää ei hyväksytä missään muodossa.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Lapset saavat ensisijaisesti valita itse mieleiset leikit ja aikuinen on apuna. Pienryhmien leikkipäivät ovat tiistai ja keskiviikko.

Leikkiryhmiä ja leikkejä vaihdellaan sosiaalista vuorovaikutusta kehittävässä mielessä. Leikissä lapsia ohjataan toimimaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa, jotta leikki olisi kaikille leikkijöille mieleinen. Tarvittaessa aikuinen ohjaa leikkiä ja sen sisällä tapahtuvaa vuorovaikutusta eli aikuinen on lähellä ja läsnä.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Oravanpesässä lapsen osallisuutta edistetään ohjaamalla ja kannustamalla heitä ottamaan ja kantamaan vastuuta. Arjessa tuetaan omatoimisuuteen ja siihen annetaan mahdollisuuksia ja aikaa huomioiden lapsen ikä, kehitystaso sekä erityiset tuen tarpeet.

Lisäksi lapsen osallisuutta edistetään ottamalla lapset, sekä vanhemmat mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Jokaisen lapsen toiveita ja mielenkiinnon kohteita kunnioitetaan ja otetaan huomioon toiminnassa.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Monipuolinen ja terveellinen ruoka on tarjolla aamiaisella, lounaalla sekä välipalalla. Kannustetaan lasta maistamaan. Ruokajuomana on maito, piimä tai vesi, lapsen oman toiveen mukaisesti. Omalla esimerkillä mallinnetaan sekä terveellinen ruokavalio että rauhallinen ruokailutilanne. Neuvotaan, ohjataan ja autetaan lasta tarvittaessa. Lounaan ja välipalan jälkeen tarjotaan lapsille xylitol-pastillit.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetaitokasvatusta tapahtuu päivittäin arjessa. Tunteita sanoitetaan, kuvitetaan ja pohditaan yhdessä lasten kanssa leikin ohessa arjen tilanteissa. Apuna käytetään mm. Molli-tunnetaitomateriaalia ja muita soveltuvia, kuvitettuja materiaaleja, joissa on nähtävissä eri tunnetiloja. MiniVerso sovittelukäytänteet ovat mukana arjen tilanteissa.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Oravanpesässä jokaista asiakasta sekä asiakasperhettä kohdellaan tasa-arvoisesti. Yksikössä annetaan jokaiselle lapselle tasavertaiset mahdollisuudet terveeseen kasvuun ja kehitykseen huomioiden lapsen ikä, vahvuudet sekä tuen tarpeet.

Tuen tarpeet ja vahvuudet huomioidaan toimintaa suunniteltaessa niin, että toiminta on mielekästä ja sopivasti haastavaa kaikille ryhmän lapsille.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Kulttuurilliseen moninaisuuteen liittyviä asioita jutellaan ja pohditaan lasten kanssa ikätaso huomioon ottaen. Lapsia tutustutetaan erilaisiin kulttuureihin, niihin liittyviin tapoihin sekä juhlapäiviin; huomioidaan päiväkotiryhmän lapset, jotka tulevat vieraista kulttuureista. Kielitietoisuutta lisätään arjessa kuvien ja arjen toiminnan sanoittamisen avulla. Laulut, lorut, leikit ja päivittäiset lukuhetket tukevat kielitietoista toimintaa. Kunnioitamme perheen toiveita ruokavalioon, wc-käytäntöihin, alastomuuteen ym. liittyen.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Oravanpesässä toimintaympäristöt on luotu siten, että ne ovat lapsille turvallisia, virikkeellisiä ja samalla leikkiin innostavia. Käytämme paljon lähileikkipuistoja sekä Peitsarin pururataa, joissa liikkuminen tukee monipuolisesti lapsien kehittymistä. Lähiympäristössä liikkumisen myötä opimme turvallista liikennekäyttäytymistä.

Vasu-keskustelut, Lapset puheeksi-keskustelut sekä tarvittaessa erotyösalkku toimivat välineinä psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden lisäämisessä. Perheiden kanssa käytyjen keskusteluiden tavoitteena on edistää lapsen hyvinvointia sekä luoda yhteiset linjat päiväkodin ja kodin välille, jolla edistetään lapsen turvallista kasvua ja kehitystä.

Lapsia ohjataan kunnioittamaan ja suojelemaan omaa ja toisten kehoa (tunne- ja turvataitoja lapsille).

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Leikkipedagogiikka on Oravanpesässä tärkeässä asemassa. Hannelandia ja siihen liittyvä leikkikoulutus on antanut meille ideoita ja käytännön vinkkejä toiminnan kehittämiseksi. Toimintaa ja toimintaympäristöjä muokataan ja suunnitellaan lasten mielenkiinnon ja ryhmän toimivuuden pohjalta. Kotileikki on rakennettu ryhmän tarpeita huomioiden. Kaupunkileikki muokkautuu lasten mielenkiinnon kohteiden ja heille tuttujen Mikkelin maamerkkien pohjalta.

Annamme leikkirauhan: leikkivää lasta ja/aikuista ei saa tarpeettomasti häiritä!

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen Oravanpesässä, otamme perheeseen yhteyttä ja sovimme tutustumiskäynnin. Tutustumiskäyntejä voidaan sopia useampia ennen varsinaista hoidon aloittamista. Kesustellen käydään läpi lapsen varhaiskasvatuksen aloittamiseen liittyviä asioita.

Päivittäiset kuulumisten vaihdot, säännölliset vasukeskustelut sekä Lapset puheeksi- keskustelut luovat hyvän yhteistyön pohjan. Perheiltä pyydetään niin suullista kuin kirjallista palautetta sekä toiveita toiminnalle. Joulun aikaan tarjotaan perheille aamupala.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Lapseen liittyvistä asioista keskustellaan aina koko tiimin kesken, jonka pohjalta yksikön varhaiskasvatuksen opettaja pitää vasukeskustelun. Varhaiskasvatuksen alkaessa työntekijät tutustuttavat asiakasperheen päiväkotiin ja ohjaavat sekä opastavat käytännön asioissa, jotka varhaiskasvatus tuo tullessaan. Tarvittaessa veo:lta saamme tukea.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Jokainen kasvatusvastuullinen havainnoi lapsia kaikissa arjen tilanteissa. Havainnoista keskustellaan, arvioidaan asioiden toimivuutta, kuinka voimme omaa toimintaa muuttamalla auttaa lapsen kehittymisessä. Lapsen vasuun kirjataan vanhempien kanssa/ suostumuksella toimenpiteet lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseksi.

Vasu-keskustelua varten kirjataan havainnot lapsesta jokaisen omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan, joita käytetään pohjana vasun luomiseksi.

Lasten toimintaa, leikkejä sekä arjen touhuja kuvataan positiivisella otteella iPadeilla. Lapset saavat mahdollisuuden ottaa kuvia itsekin. Kuvia voidaan esittää vanhemmille hakutilanteissa tai Daisyn kautta jakaa. DaisyFamilyn kautta jaetut kuvat tuovat näkyväksi toimintaa.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Palaverissa käydään keskustellen läpi toimivuuden ja kehittämistarpeiden arviointia. Päivittäinen jatkuva itsearviointi ja keskustelu tiimin kanssa. Esihenkilön kanssa käydään vuosittain kehityskeskustelu.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 17.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 17.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 25.6.2025

toimenpiteistä päättäminen: 12.9.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 15.5.2026

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 12.9.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Jätteiden kierrätys ja energian säästäminen

arviointi: 15.5.2026

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 25.6.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 12.9.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: 12.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 12.9.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Ville

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Riikka

Kieli- ja kulttuurivastaava: Laura

Leikkimentori (ja -tiimi): Sari Paavilainen ja tiimissä Riikka, Laura ja Ville

Liikuntavastaava: Ville

Lääkehoitovastaavat: Sari

Miniverso-mentorit: Ville

Tiedekasvatusvastaava: Riikka

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Laura tasa-arvo ja yv.vastaava

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Laura

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025-2026

Yksikkö: Orikon helmi

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 31.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Ympäristökasvatus ja leikki

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Orikon Helmessä leikki on toiminnan keskiössä. Tunnistamme leikin merkityksen lasten hyvinvoinnille ja oppimiselle. Pyrimme turvaamaan leikille ja muulle vapaavalintaiselle toiminnalle riittävästi aikaa. Leikki kuuluu jokaiseen päivään toteutuen sekä sisä- että ulkoleikkinä. Vastaamme lasten leikkialoitteisiin ja muokkaamme leikkiympäristöä lasten tarpeita vastaaviksi. Yksikön leikkimentori osallistuu sovittuihin tapaamisiin ja koulutuksiin sekä tuo tietoa yksikköön yhdessä esihenkilön kanssa.

Molemmissa lapsiryhmissä leikkiä on ruvettu toteuttamaan niin, että koko pienryhmä leikkii yhdessä leikkiympäristössä. Aikuisen rooli leikissä on tukea, rikastaa ja edistää leikkiä. Helmissä pitkäkestoista leikkiä tuetaan siten, että leikille suodaan aamupäivissä aikaa eri toimintaympäristöissä. Esimerkiksi sisällä leikitty leikki voi siirtyä pienryhmän mukana ulos, metsäpihalle tai leikkimökkiin. Leikki ja pienryhmätoiminta on usein ennalta suunniteltua, mikä tukee paitsi leikin pitkäkestoisuutta, myös lasten vuorovaikutussuhteita ja ryhmäytymistä. Lapsille tarjotaan leikki-ideoita ja leikissä hyödynnetään tarinallisuutta.

Huolehdimme siitä, että leikkivälineet ovat lasten saatavilla, ehjiä ja turvallisia. Helmien ryhmässä pidetään toisinaan myös leluttomia ulkoiluja. Metsä ja luonto nähdään tärkeinä leikkiympäristöinä, joissa lapsia kannustetaan hyödyntämään luonnonmateriaaleja leikeissään.

Vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri näkyy toiminnassamme siten, että aikuiset ovat lapsille aidosti läsnä, kuuntelevat lapsia, ovat kiinnostuneita lasten kertomista asioista ja vastaavat lasten aloitteisiin. Pyrimme toimimaan sensitiivisesti ja kiireettömästi. Kannustamme lapsia itseilmaisuun. Helmien ryhmässä keskustelemme erilaisista asioista piireillä ja pienryhmätuokioilla sekä ruokailun ohessa. Pidämme keskustelunaiheet lapsille läheisinä, jotta kaikkien on mahdollista osallistua. Harjoittelemme kuuntelemista ja omalla vuorolla puhumista. Kannustamme lapsia itse kertomaan päivästäan huoltajille päivän päättyessä. Moni pientenkin ryhmästä osaa kertoa päivästäan jotakin, ja autamme kertomisessa esittämällä lapselle kysymyksiä, jotka palauttavat

asioita mieleen. Kuuntelemme lapsia ja keskustelemme heidän kanssaan arjen tilanteiden lomassa niin yksilöllisesti kuin ryhmänäkin. Kaikki hetket ovat mahdollisuuksia keskustelun virittämiseksi. Aikuiset toimivat vuorovaikutuksen malleina lapsille, mikä huomioidaan kaikissa tilanteissa.

Pedagogista keskustelua käydään tiimi- ja viikkopalavereissa. Työntekijöiden keskinäinen kunnioitus, arvostus, avoin keskustelu ja yhteistyö ovat toimivan vuorovaikutuksen perustana.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Perusta lapsen osallisuuden toteutumiselle on lapsen sensitiivinen kohtaaminen. Pyrimme siihen, että jokainen lapsi tuntee tulewansa kuulluksi ja nähdyksi ja kokee olevansa tärkeä osa ryhmää sekä koko päiväkotiyhteisöä. Lapsi saa vaikuttaa oman kehitystasonsa mukaisesti itseään koskeviin asioihin päiväkotiarjessa sekä osallistua varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen sekä arviointiin. Osallisuuden tunteen kehittymistä tuetaan arkisissa toiminnoissa. Havainnoimme ja kuuntelemme lapsia päivittäin perustoiminnoissa, kuten pukemis-, lepo- ja ruokailuhetkillä sekä leikissä.

Tuemme lasten omatoimisuutta ja osallistumista arjen toimintoihin lasten tarpeet, ikä- ja kehitystaso sekä tunne- ja viireystila huomioiden. Kannustamme yrittämään, autamme alkuun ja annamme aikaa toimia itse. Esimerkiksi isommat lapset voivat katsoa itse lokerostaan, mitä ulkoiluvaatteita tarvitaan. Ruuanjakotilanteissa huomioimme lasten toiveet, esim. lapset saavat päättää, mitä haluavat aamupuuron päälle, juovatko vettä vai maitoa ja ottavatko pienen vai ison leivän. Harjoittelemme osallisuutta ja omatoimisuutta omista pöytäryhmissämme osallistavin keskusteluin ja omien ruoka-astoiden poisviemisellä. Pienimpien kanssa näitä taitoja harjoitellaan vähitellen. Helmien ryhmässä toteutetaan viikoittain ”kierrätysankari”- hetkeä. Lapsi saa olla mukana viemässä ryhmien muovi/paperi/kartonkiroskat roskakatokseen yhdessä aikuisen kanssa.

Yksin ei kenenkään tarvitse pärjätä, vaan aikuiset auttavat eteenpäin. Lapset myös auttavat toisiaan oma-aloitteisesti, mikä tekee arjesta sujuvaa ja luo hyvää ilmapiiriä sekä mahdollistaa onnistumisen kokemuksen toteutumisesta. Huomioimme lasten aloitteet ja onnistumiset. Näin vahvistamme omatoimisuutta ja oman toiminnan ohjausta. Miniverso-sovittelu ristiriitatilanteissa tukee osallisuuden toteutumista.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Ruokakasvatusta toteutetaan eri tavoin. Pedagogisena toimintana ruokakasvatus huomioidaan muun muassa leikeissä, loruissa ja lauluissa. Orikon Helmessä on istutettu lasten kanssa alkukesästä kasvulava, johon on istutettu eri kasviksia sekä yrttejä. Lapset ovat esikasvattaneet, istuttaneet ja kastelleet kasveja, saaneet seurata niiden kasvua sekä lopulta maistelleet satoa. Metsäretkillä maistellaan luonnonantimia. Helmien ryhmässä toteutettiin syyskuussa sadonkorjuuleikki, jonka yhteydessä lapset pääsivät tutustumaan eri aistein sadonkorjuuantimiin, kuten juureksiin, hedelmiin ja marjoihin. Tavoitteena on leikkiä tämänkaltaista leikkiä eri vuodenaikojen mukaan.

Lasten kanssa pohditaan ruoan alkuperää ja vastataan lasten aloitteisiin aiheeseen liittyen. Etenkin pienemmät lapset toimivat ruokailun kanssa moniaistisesti; kannustetaan haistelemaan, maistamaan ja tunnustelemaan eri ruokalajeja. Pyritään luomaan avoin ja hyväksyvä ilmapiiri ruokailuhetkiin. Aikuiset toimivat esimerkkinä luoden positiivista keskustelua ruoasta ja erilaisista mieltymyksistä. Käydään keskustelua ruokailuihin liittyvistä käytänteistä ja toiveista myös huoltajien kanssa. Kannustetaan ja rohkaistaan, mutta ei luoda pakkoja ruokailuihin. Huomioidaan lasten yksilölliset tarpeet.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Ryhmissä toteutetaan tunnetaitokasvatusta erilaisia arjen tilanteita hyödyntäen päivittäin. Sanoitamme tunteita sekä opettelemme tunnistamaan ja nimeämään niitä. Aikuinen on sensitiivisesti ja empaattisesti läsnä samalla hyväksyen ja ottaen vastaan lasten erilaiset tunteet. Tartumme lasten keskustelunavauksiin ja pohdintoihin keskustellen niistä. Tunteista puhumisen tukena käytämme esim. kuvia. Helmien ryhmässä on tunnemittari sekä eteisen- että salin seinällä. Tunnemittaria voidaan käyttää tarpeen mukaan lapsen tunnetilan selvittämisessä ja sanoittamisessa. Myös lääkrileikkiin on tulostettu kipu- ja pelkomittari osaksi leikkiä. Rauhoittumisen tukena on käytetty lohikäärmetulivuori -hengitysharjoitusta. Rauhoittumisessa auttaat tarvittaessa myös kuvatuki. Lapsille on saatavilla kuulokkeita, jos ympäristön äänet kuormittavat.

Tunnetaitokasvatusta toteutetaan sekä sisätiloissa että luonnossa suunnitellusti jaksoittain. Tällä toimintakaudella Helmien ryhmässä käytetään Kielinuppu- sovelluksesta löytyviä lauluja ja kuvia. Simpukoilla tunnetaitoja harjoitellaan kirjoja lukemalla sekä draaman keinoin. Tunteita käsitellään molemmissa ryhmissä piireillä esim. laulujen ja eläytymisen kautta. Helmien ryhmässä on tavoitteena viedä tunnetaitokasvatus leikkiin kokeilemalla ohjatusti eri tunnetiloja esim. kotileikissä. Ristiriitojen sovittelussa käytämme soveltaen Miniverso -menetelmää, johon jokainen työyhteisön jäsen on koulutettu. Tärkeää sovittelumenetelmässä on se, että kaikkia osapuolia kuullaan ja aikuinen on puolueeton. Kannustamme lapsia selvittämään tilanteita myös itse taitojen karttuessa. Pienten ryhmässä ristiriitatilanteiden selvittämisessä korostuu aikuisen havainnointi ja tilanteiden sanoittaminen.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Kohtaamme lapset yksilöinä, jotta jokainen voi tuntea olevansa arvokas omana itsenään. Annamme jokaiselle lapselle tilaisuuksia tehdä valintoja sekä kehittää omia taitojaan, riippumatta hänen sukupuolestaan, syntyperästään, kulttuuri-, uskonto- tai perhetaustastaan. Emme kohdista heihin edellä mainituista seikoista johtuen odotuksia, toiveita tai rajoitteita.

Henkilökunta pyrkii tietoisesti luomaan jokaista yksilöä kunnioittavan ilmapiirin ja kiinnittämään huomioita myös nonverbaaliseen viestintään, niin lasten kuin aikuistenkin välillä. Lapset huomioidaan tasa-arvoisesti kaikissa toiminnoissa kunkin lapsen yksilölliset tarpeet huomioon ottaen. Pyrimme tarjoamaan mahdollisimman monipuolista toimintaa, satuja, musiikkia ja läsnäoloa, jotta jokaisen lapsen erilaiset tarpeet tulevat huomioiduiksi.

Huomioimme perheiden moninaisuuden. Huomioimme erilaiset perhetaustat sekä perheiden omat toimintakulttuurit ja suhtaudumme kunnioittavasti niihin. Huomioimme toiminnassamme, että jokaisella perheellä ja huoltajalla on mahdollisuus osallistua lapsensa varhaiskasvatukseen ja yhteistyöhön päiväkodin henkilöstön kanssa. Tilanteessa, jossa lapsen vanhemmat asuvat eri osoitteissa, järjestämme esimerkiksi varhaiskasvatuskeskustelut molemmille vanhemmille yhdessä tai erikseen sekä tiedotamme molempia lasten huoltajia tulevista tapahtumista.

Molemmissa ryhmissä on lasten leikkeihin etnisiä nukkeja. Moninaisuus tulee huomioiduksi myös kirjojen aiheissa ja kuvituksissa sekä kuvatuissa. Helmien ryhmän kaupunkileikissä on lasten kanssa

yhdessä tehtyjä invaparkkipaikkoja. Lasten kanssa on keskusteltu, millaisia tarpeita ja apuvälineitä ihmisillä voi eri syistä olla.

Tälle toimintakaudelle on laadittu uusi toiminnallinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, jossa on määritelty tavoitteet tälle toimintakaudelle.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Tarjoamme lapsille mahdollisuuksia ja rohkaisemme monipuoliseen itsensä ilmaisuun eri tavoin esim. leikin, liikunnan, musiikin, kuvallisen ilmaisun ja draaman keinoin. Huomioimme vuodenkierron juhlia ja käsittelemme niitä lapsille sopivalla tavalla. Päiväkodin eteisessä on esillä vuosikello, jossa on esillä erityisiä päiviä vuodenkierron mukaan.

Päiväkoti hyödyntää kirjaston kirjakasseja, jolloin lasten kirjat vaihtuvat säännöllisin väliajoin ja mielenkiinto kirjoihin säilyy. Käytämme myös Lukulumo-sovellusta. Lapsille luetaan lepopöytäkirjoja tai satuja tai kuunnellaan niitä äänitteiltä. Pidämme lukuhetkiä muulloinkin mahdollisimman usein. Lorut ja riimittelyt kuuluvat viikoittaiseen toimintaamme. Osallistumme kulttuuritapahtumiin mahdollisuuksien mukaan ja hyödynnämme Kulttuurikamelin tarjontaa.

Huomioimme lasten yksilölliset tarpeet kielenkehityksen tukemisessa. Iän tai kielenkehityksen niin edellyttäessä lähdetään liikkeelle asioiden nimeämisestä ja tilanteiden sanoittamisesta. Annamme lapsille heidän tarvitsemansa ajan asiansa ilmaisulle. Hyödynnämme perustoimintoja kuten ruokailuja ja pukemistilanteita sekä esim. peli- ja leikkihetkiä lasten kuuntelemisessa ja heidän kanssaan keskustelemisessa. Tuemme lasten kielellisen ilmaisun kehittymistä myös kuvien avulla. Käytössä on S2- havaintolomakkeisto sekä materiaalit. Lisäksi Helmien ryhmässä toteutetaan tarvittaessa kielikerhoa, jonka tavoitteet asetetaan lasten tarpeista käsin. Huomioidaan kaikessa toiminnassa aikuisten rooli kielellisenä mallina. Helmien ryhmässä pyritään käyttämään erikielisiä arjen ilmaisuja. S2-opettaja käy Orikon helmessä muutamia kertoja kaudessa.

Simpukoiden ryhmässä lorutellaan ja lauletaan pitkin päivää eri toiminnoissa, esim. ulkoilussa sekä pukemis- ja leikkitilanteissa. Kirjoja katsellessa ja arjen tilanteiden lomassa nimetään asioita ja lapsille sanotetaan tilanteita ääneen. Leikkien lomassa luetaan lapsille ääneen kuvakirjoja ja järjestämme säännöllisesti rauhallisia lukuhetkiä. Ryhmässämme käydään asioita läpi myös aikuisten lapsille tekemien esitysten, esim. pöytäteatteriesityksin. Pidämme yllä avointa ja hyväksyvää ilmapiiriä.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Tavoitteemme on tarjota lapsille säännöllinen ja tasapainoinen päiväkotiarki. Lapsi kohdataan sensitiivisesti ja ryhmiin luodaan turvallinen, lämmin ja kunnioittava ilmapiiri. Syliä on tarjolla kaiken ikäisille lapsille. Huomioimme jokaisen lapsen päivittäin henkilökohtaisesti ja kuuntelemme lasten kuulumisia. Pienryhmätoimintaa toteutetaan molemmissa ryhmissä. Pienryhmätoiminta tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Toimittaessa pienryhmässä aikuisen rooli on aktiivinen ja läsnä oleva.

Turvallisuutta edistäviä toimintatapoja ovat myös ennakointi ja tilanteiden sanoittaminen. Aikuiset toimivat tunteiden ja tilanteiden sanoittajina sekä mallittajina. On tärkeää, että aikuiset suhtautuvat

lasten välisiin konflikteihin riittävällä vakavuudella ja kantavat vastuunsa tilanteiden käsittelystä. Huolehdimme siitä, että aikuiset jakautuvat tarkoituksenmukaisesti ryhmässä ja koko talon tasolla.

On tärkeää, että aikuiset pohtivat lasten ryhmädynamiikkaan liittyviä asioita ja huomioivat nämä toiminnassa. Opettelemme ikä- ja kehitystaso huomioiden toisten kunnioittamista ja omien rajojen asettamista leikin, keskustelun ja toiminnan keinoin. Turvataan lapsille riittävä wc-rauha.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Huomioidaan eri oppimisympäristöjen monipuolinen käyttö. Hyödynnämme oppimisympäristöinä päiväkodin sisätilojen ja piha-alueiden lisäksi myös metsäpihaa, (joka sijaitsee etupiha vieressä), lähellä olevaa isompaa metsäaluetta, Orijärven rantaa ja kotaa, pulkkamäkeä ja muuta lähiympäristöä. Toimintaa toteutetaan yhtä lailla ulkona kuin sisälläkin. Esimerkiksi metsäretkeen saamme sisällytettyä niin motoristen perustaitojen harjoittelua, lauluja, matematiikkaa, luontokasvatusta kuin vuorovaikutustaitojen harjoittelua.

Pyrimme pitämään päivärytmin säännöllisenä, mutta aamupäivän toimintojen osalta joustavana. Käytämme myös kuvia jäsentämään päivän toimintaa, esim. Helmien ryhmästä löytyy päivän ja viikon kulku kuvina. Kuvitettu päivän kulku löytyy myös alle 3-vuotiaiden Simpukoiden ryhmästä.

Toimintaympäristöjä ja leikkitiloja muokataan lasten kiinnostuksen kohteiden, tarpeiden ja kehitystason mukaan. Lapset saavat myös suunnitella ja rakentaa omia oppimisympäristöjään. Molemmissa ryhmissä leikkivälineet, lauta- ja palapelit, kirjat sekä piirustusvälineet ovat jatkuvasti lasten saatavilla. Leikkitiloja ja välineistöä muunnellen rikastamme lasten leikkejä ja pyrimme innostamaan lapsia kokeilemaan erilaisia toimintoja niin sisällä kuin ulkona. Simpukoilla ympäristöä on selkiytetty valitsemalla kulloinkin esillä olevat lelut, ja osa välineistä on turvallisuussyistä aikuisten annettavana. Seinällä on leikki-, peli- ja välinekuvia muistuttamassa, mitä kaikkea lapset voivat pyytää käyttöönsä. Vaihtelemme välineitä ja materiaaleja aika-ajoin ryhmien kesken.

Kiinnitämme huomiota tilojen viihtyisyyteen ja innostavuuteen. Olemme esimerkiksi teipanneet lattioihin jokia, pitkospuita, kantoja, kiviä, eri värisiä jalanjälkiä, numeroita, nopan silmälukuja sekä perusmuotoja, joita pitkin lapset voivat hypellä ja tasapainoilla, samalla oppien. Lasten työt sekä erilaiset teemat, kuten vuodenajat ja juhlat näkyvät päiväkotimme tiloissa. Tällä hetkellä kehitämme aktiivisesti leikkiympäristöjä molemmissa ryhmissä.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on tärkeä merkitys lapsen turvalliselle kasvuille ja oppimiselle. Vastuu luottamuksellisen ja avoimen yhteistyön rakentamisesta on ensisijaisesti päiväkodin henkilöstöllä. Lapsen päivästä ja asioista kerrotaan huoltajille avoimesti. Haastavat asiat viestitään sensitiivisesti yksityisyyttä kunnioittaen.

Pidämme yllä avointa ja positiivista vuorovaikutusta vanhempien kanssa: kuuntelemme ja huomioimme toiminnassamme vanhemmilta tulevia toiveita, ideoita ja palautteita. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisen yhteydessä huoltajia kannustetaan esittämään ajatuksiaan ja toiveitaan heille ja lapselle tärkeistä asioista toimintamme suhteen. Helmien ryhmässä on

vanhempien toiveita varten konkreettinen palautelaatikko. Simpukoiden vanhemmilla puolestaan on mahdollisuus kirjata toiveitaan eteisessä olevalle vasuseinälle.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Pohja hyvälle yhteistyölle huoltajien kanssa luodaan jo ennen kuin lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa. Yhteistyö alkaa työntekijän yhteydenotolla, aloituskeskustelulla sekä kotivierailulla. Tiimissä sovitaan, kuka työntekijöistä pitää aloituskeskustelun, käy kotivierailulla ja tutustuttaa lapsen ryhmään. Aloituskeskustelussa huoltajat kertovat lapsestaan ja perheelle kerrotaan päiväkodin käytännöistä. Kotivierailun tarkoituksena on tutustua lapseen hänelle tutussa ja turvallisessa ympäristössä. Lisäksi perheen kanssa sovitaan tutustumiskäynneistä lapsiryhmään. Pyrimme siihen, että sama työntekijä on ottamassa lasta vastaan ensimmäisinä hoitopäivinä ja on lapsen tukena hoidon alkuvaiheessa.

Ryhmiä varhaiskasvatuksen opettajat käyvät vanhempien kanssa lapsen vasukeskustelut syksyllä ja keväällä. Tarvittaessa järjestämme keskusteluja vanhempien kanssa myös keskellä toimintavuotta. Keskustelut järjestetään päiväkodilla tai etäyhteyksin. Vasukeskusteluihin valmistaudutaan tiimipalavereissa keskustelemalla ja kokoamalla yhteisiä havaintoja Daisy- vasuun. Myös huoltajia kannustetaan kirjaamaan havaintoja lapsestaan ennen keskustelua. Uusille perheille tarjotaan mahdollisuutta Lapset puheeksi –keskusteluun. Keskustelua tarjotaan myös aina tarvittaessa.

Merkittävä osa kasvatusyhteistyötä ovat päivittäiset kohtaamiset vanhempien kanssa. Huomioimme jokaisen perheen henkilökohtaisesti ja tasapuolisesti tulo- ja lähtötilanteissa sekä erilaisissa tapahtumissa. Rakennamme luottamusta huoltajiin olemalla rehellisiä, kuuntelemalla ja kunnioittamalla heidän toiveitaan ja ajatuksiaan. Reagoimme huoltajilta saamaamme palautteeseen ja toiveisiin sekä muutamme toimintaamme tarpeen mukaan. Kiinnitämme erityistä huomiota muuttuneisiin perhetilanteisiin. Mikäli työntekijöillä esiintyy huolta lapsen kehitykseen, oppimiseen tai hyvinvointiin liittyen, otetaan asia puheeksi huoltajien kanssa. Tämän jälkeen aloitetaan tarpeen mukaan monialainen yhteistyö.

Viestimme päiväkodin asioista huoltajille Daisyn kautta. Päivittäisessä viestinnässä hyödynnetään ryhmäkohtaista päivälistaa. Päivälistaan kirjataan olennaisia asioita lapsen päivästä, mm. millaiseen toimintaan lapsi on osallistunut ja mitä hän on leikkinyt. Näin jokainen työntekijä pystyy kertomaan hakutilanteessa lapsen kuulumiset. Jos päivän aikana on tapahtunut jotakin erityistä, kertoo tilanteesta mukana ollut työntekijä asiasta huoltajille, mikäli on vielä työvuorossa lasta haettaessa. Tiimin sisäisen tiedonkulun välineenä käytämme viestivihkoa, johon jokainen tiimiläinen kirjaa olennaiset viestit ja jota jokainen lukee säännöllisesti.

Toimintakauden aikana järjestetään vanhempainilta sekä erilaisia yhteisöllisiä tapahtumia.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Tiimit sopivat elo-syyskuussa, miten keräävät dokumentteja. Lasten dokumentointiluvat tarkistetaan ennen dokumenttien keräämistä. Tänä vuonna Orikon helmessä kerätään dokumentteja mm. Valokuvaten ja videoiden toimintaa, leikkejä sekä lasten piirustuksia ja muita tuotoksia.

Lapsia havainnoidaan perustoiminnoissa, leikissä ja ohjatuissa toiminnassa ja kirjataan havaintoja välittömästi havainnointivihkoon. Kaikki tiimin jäsenet havainnoivat ja tuovat asioita esille omasta näkökulmastaan. Havaintoja kootaan lasten vasujen vasu-keskustelun valmistavat havainnot – kohtaan Daisyyn. Tehdyistä havainnoista keskustellaan tiimipalaverissa, ja havaintoja hyödynnetään ryhmän toiminnan suunnittelussa ja lasten yksilöllisten tarpeiden huomioimiseksi.

Helmässä pienryhmätoiminnassa lapset voivat esittää toiveitaan, jotka kirjataan ylös. Helmet -ryhmässä kirjataan ryhmän kalenteriin toteutunut toiminta. Kirjauksia tarkastelemalla varmistetaan toiminnan monipuolisuuden ja vasun eri osa-alueiden toteutuminen. Tiimit sopivat kuinka toiminnan suunnittelu ja arviointi tehdään näkyväksi. Simpukat -ryhmässä käytetään mm. Book Creator –sovellusta, johon kerätään lapsille merkityksellisiä asioita, kuvia piirustuksista tai kädentaitotöistä. Kuukausittain kuvista koostetaan ryhmän yhteinen BC-kirja, jonka vanhemmat näkevät yhdessä lapsen kanssa. Lapset pääsevät muistelevaan, mitä olemme tehneet. Ryhmän isoimmat myös opettelevat kertomaan tapahtumista näiden kuvien avulla. Samalla kuuntelemme palautetta, mistä tekemisestä lapset ovat erityisesti pitäneet ja mikä on jäänyt mieleen. Toimintaa tuodaan näkyväksi myös vasuseinällä.

Helmet -ryhmässä toimintaa tehdään näkyväksi vanhemmille tulostamalla seinälle valokuvia toiminnasta. Tavoitteena on alkaa lisätä kuvia ja kerrontaa toiminnastamme Daisyyn kasvunkansioon. Helmien ryhmässä viikkosuunnitelma on huoltajien nähtävillä Daisyyn ilmoitustaululla sekä tulosteena ryhmän ovelle. Lasten kanssa käydään viikkosuunnitelma yhdessä läpi maanantaisin kuvatukea käyttäen. Lasten toiveita pyritään kuuntelemaan päivittäin ja välillä toteutamme päiväkodilla lasten toivepäiviä. Kuvattujen videoiden avulla reflektomme omaa toimintaamme ja käytämme sitä oman oppimisen välineenä. Videoita käytetään myös lasten havainnoinnin apuna. Havaintoja käydään läpi tiimissä, ja hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja muokkaamisessa oikeaan suuntaan. Elo-syyskuussa luetaan lasten vasut ja kerätään valmistavia havaintoja vasujen päivitystä varten. Aloitetaan vasu-keskusteluja vanhempien kanssa.

Loka-marraskuussa käydään vanhempien kanssa lasten vasukeskustelut, joiden pohjalta laaditaan lasten varhaiskasvatussuunnitelmat lasta kuunnellen ja kerättyjä dokumentteja hyödyntäen. Varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisesta vastaavat varhaiskasvatuksen opettajat. Loka-marraskuussa asetetaan ja arvioidaan lasten ja lapsiryhmän tavoitteet.

Joulukuussa teemme toiminnan arviointia ja kevään toiminnan suunnittelua syksyn dokumentointia hyödyntäen. Mietimme tiimeittäin, onko kerätty niitä dokumentteja, mitä suunniteltiin ja miten niitä on hyödynnetty.

Tammi-helmikuussa palataan loka-marraskuussa asetettuihin lasten tavoitteisiin tiimeissä sekä yksilö- että ryhmätasolla.

Valmistellaan tiimeissä tulevia keskusteluja tarkastellen ja arvioiden tavoitteita. Havainnoinnin ja lasten kanssa käytävien keskustelujen pohjalta kartoitetaan lasten vertaissuhteita ryhmissä esim. sosiogrammin avulla. Muutetaan tarvittaessa toimintaa tai pedagogisen dokumentoinnin tapoja. Maalis-huhtikuussa käydään vanhempien kanssa lasten vasu-keskustelut ja päivitetään

lasten varhaiskasvatussuunnitelmat. Arvioidaan tavoitteiden toteutumista. Touko-kesäkuussa arvioidaan toimintaa tiimin ja lasten kanssa. Lasten kanssa tehtävässä arvioinnissa hyödynnetään vuoden aikana koottuja kuvia. Järjestetään palautekysely vanhemmille. Määritellään pedagogisen dokumentointiprosessin kehittämiskohteet ja suunnitellaan tulevaa toimintakautta.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Suunnittelemme ja arvioimme yksikköemme toimintaa tiimi- ja viikkopalavereissa läpi vuoden. Toimintamme kehittämiseksi pyydämme vanhempia antamaan palautetta ja ideoita palautelaatikkoon ja arvioimaan toimintaamme vasukeskustelujen lisäksi myös erillisellä kyselylomakkeella keväällä. Helmien ryhmässä harjoittelempa toiminnan arviointia ja palautteen antamista myös lasten kanssa eri tavoin. Henkilökunta tekee itsearviointin sekä tiimiarviointin joului- ja toukokuussa. Teemme yksikön vuosisuunnitelman väliarviointin tammikuun lopussa ja loppuarviointin toukokuussa. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien päivittäminen vanhempien kanssa tapahtuu syksyisin ja keväisin, tarvittaessa useammin. Varhaiskasvatussuunnitelma nähdään pedagogisena prosessina. Varhaiskasvatuksen opettajat huolehtivat vasujen toteutuksista ja päivityksistä vuoden mittaan. Osallistumme yhteisiin paikallisesti toteutettaviin arviointeihin, esimerkiksi Valssi-laadunarviointiin.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 30.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 31.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 1.9.2025

toimenpiteistä päättäminen: 27.10.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: keväällä 2026

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 30.10.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Lähiympäristön käyttö ja kierrätys

arviointi: Kevät 2026

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 31.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 31.10.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

käsitelty henkilöstön kanssa: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Mari Juslenius

Kieli- ja kulttuurivastaava: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Leikkimentori (ja -tiimi): Elisa Juutilainen

Liikuntavastaava: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Lääkehoitovastaavat: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Miniverso-mentorit: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Tiedekasvatusvastaava: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025

Yksikkö: Otavan päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 14.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Otavan päiväkodissa toiminta-ajatuksena on lasten vahva osallisuus ja leikki. Talossamme lapset otetaan huomioon yli ryhmä rajojen, ei ole vain "oman" lapsiryhmän lapsia vaan ajattelemme taloa yhteisenä kokonaisuutena. Otavan päiväkodin arvot ovat läsnäolo, yhteisöllisyys

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Ryhmissä on selkeät leikkialueet, Mikkelin minimi toteutuu kaikissa ryhmissä ja ryhmien yhteisessä käytössä ovat mm. jumppasali, näyttämö ja eläinlääkäri leikki. Leikkiympäristöjä kuitenkin kehitetään ja muutetaan toimintakauden aikana lasten mielenkiinnonkohteiden mukaan.

Yläpihalle tarvittaisiin leikkikuvia varaston seinään esim polttopallo, piilosleikki, ym. Alapihalla on kivoja kuvia joita voi lasten kanssa katsella ja jotka kannustavat leikkiin, qr- koodeja ym. Ulkopedagogiikassa muutenkin edelleen kehitettävää.

Aikuiset voisivat edelleen olla enemmän leikissä läsnä. Syksyn leikkimentoreiden tehtävien myötä tähän kiinnitetään huomiota.

Vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri tarkoittaa Otavassa sitä, että lapsilla on aidosti mahdollisuuksia vaikuttaa ja kertoa mielipiteitään. Lapsia kuunnellaan, kannustetaan ja keuhataan. Aikuiset ovat paikalla lapsia varten.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Lapset ovat mukana leikkiympäristöjen kehittämisessä. Pienryhmätoiminta on käytössä jokaisessa ryhmässä ja tämä mahdollistaa jokaisen lapsen kuulluksi tulemisen. Otavassa kaikki lapset ja työntekijät tuntevat toisensa ja lapset tietävä, että kaikilta aikuisilta voi tarvittaessa pyytää apua, "kaikki lapset ovat kaikkien lapsia".

Kannustetaan omatoimisuuteen ja aikuinen on vieressä tukemassa ja kannustamassa, myös pienten kanssa mahdollisimman paljon. Esimerkiksi pukemiseen ja riisumiseen varataan kunnolla aikaa, jotta mahdollistetaan lapsen oma harjoittelu. Pienten kanssa kiinnitetään huomiota lasten havainnointiin,

jolloin saadaan kerättyä lasten toiveita ja mielipiteitä, vaikka lapsi ei pystysikään vielä sanallisesti ilmaisemaan itseään.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Ruokailu on iloinen ja myönteinen tilanne. Ruokapöydässä saa keskustella kavereiden kanssa. Kannustetaan maistelemaan kaikkia ruokia. Tutustutaan kaikilla aisteilla.

Tavoitteena saada ruokalan ruokarauha paremmaksi. Vältetään "turhaa" liikehdintää ruokasalissa ja mietitään eri ryhmien kohdalla käytäntöjä esim leivän ja juoman hakuun liittyen, jotta saataisiin ruuhkaa ja meteliä vähennettyä.

Lasten yksilöllisyys huomioidaan myös ruokailussa. Jokainen tuntee oman ryhmän lapset ja tietää, miten kannattaa toimia.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Miniverso- menetelmä käytössä kaikissa ryhmissä. Viimeksi nyt Lokakuussa 2025 kolme vasoa kävivät Miniverso- koulutuksen, joten useampi työntekijä on nyt koulutettu, ja lapset ovat tottuneet miniversoon jo pienestä pitäen.

Otavan päiväkodissa henkilökunta auttaa, rohkaisee ja ohjaa lapsia tunteiden tunnistamisessa, ilmaisussa ja säätelyssä. Tunnetaitoja vahvistetaan opettelemalla havaitsemaan, tiedostamaan ja nimeämään tunteita. Lisäksi lasten kanssa harjoitellaan esimerkiksi asettumista toisen asemaan, asioiden tarkastelua eri näkökulmista ja ristiriitojen ratkaisemista rakentavasti ja toiset huomioon ottavasti. Näitä taitoja harjoitellaan arjen tilanteissa. Kasvattajat huomioivat, että lapsille välittyy mallina heidän tapansa toimia ja olla vuorovaikutuksessa. Tiedostamme, että tunnetaidot kehittyvät etenkin ryhmässä leikkiessä, sillä sen avulla lapsi oppii säätelemään tunteitaan ja tahtomistaan sekä huomioimaan muiden näkökulman. Oppimisympäristöstä luodaan ilmapiiriltään mahdollisimman turvallinen ja muita kunnioittava. Turvallisessa ympäristössä lapsille sallitaan tunteiden näyttäminen ja kasvattaja auttaa lapsia tunteiden ilmaisussa ja itsesäätelyssä. Tunnetaitojen tukeminen on Otavan päiväkodissa päivittäistä luonnollisissa tilanteissa ja etenkin ongelmien ilmaantuesssa. Luonnollisten tilanteiden lisäksi on säännöllisiä toimintatuokioita ja opetustilanteita. Talossa on paljon tunnekasvatuksen materiaalia käytettävissä mm. Molli, Pienin Askelin, Piki, Jukka Hukka, Tunteet hukassa, Kadonnut Avain, Pikkuli ja henkilökunnan itse tekemää tunnekasvatusmateriaalia. Tunteista keskusteleminen auttaa lasta myös eläytymään toisen asemaan ja ymmärtämään, kuinka muut tuntevat, siis ymmärtämään muiden näkökulmia.

Otavan päiväkodissa tiedostetaan, että lapsen tunnetaitojen kehityksen kannalta on tärkeää, että aikuinen reagoi lapsen tunteisiin antamalla niihin oikeuden ja kunnioittaa ja ottaa vakavasti sekä lapsen että hänen tunteensa. Kun lapsen ja kasvattajan välillä on riittävä hoivasuhde, lapsella on perusturvallinen olo, niin aikuinen kykenee lukemaan ja säätelämään lapsen tunteita.

Tunteiden ilmaisua harjoitellaan roolileikein, satujen ja draaman avulla, koska ne antavat lapselle mahdollisuuden harjoitella turvallisessa ympäristössä erilaisten tunteiden ilmaisua sekä tilanteiden hallintaa. Satujen sisältämät tunteet ja tunnepitoiset tapahtumat auttavat lasta tulemaan tietoisiksi omista tunteistaan ja tunnetiloistaan. Draaman keinoin dramatisoidaan lapsille, mitä lasten välisessä leikkitilanteessa on tapahtunut, ja mistä sen herättämät tunteet ovat johtuneet.

Käytämme Otavan päiväkodissa MiniVerso-toimintaa, joka lisää lasten omaa pohdintaa ja vuorovaikutustaitoja, koska he itse miettivät ratkaisuja riitatilanteisiin. Samalla tunteiden

nimeäminen ja niiden tunnistaminen helpottuvat. Lapsi saa kokea olevansa mukana tilanteen selvittelyssä aidosti, eikä vain aikuisen ohjeistuksen ja puheen kautta, ns. ylhäältäpäin.

Mikään tunne ei ole kielletty eikä lasta käsketä tukahduttamaan tunteitaan, vaan autetaan näyttämään ne hyväksyttävällä tavalla. ”Kiitos ja ole hyvä” -sanon käyttöä harjoitellaan aktiivisesti. Käytössäännoista myös toisten tervehtimistä harjoitellaan. Arjessa tunnetaitokasvatus näkyy siten, että aikuiset muistavat sanoittaa lapsille tunteita ja käyttää monipuolisia kiellisiä ilmaisuja. Aikuinen voi näyttää omalla esimerkillään eri tunteita ja paljon olemme esimerkiksi laulaneet ”eri tunteilla”. Leipuri Hiiva voi laulaa hyvällä tuulella tai surullisesti tai vihaisesti jne.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Ymmärretään, mitä tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus tarkoittavat. Jokaisen työntekijän tulisi tiedostaa oman käytöksensä, asenteidensa ja käyttämänsä sanaston merkityksen arjessa.

Kaikille ei tarvitse antaa juuri saman verran, vaan kaikille annetaan sen verran, mitä kukakin milloinkin tarvitsee. Lapsia kohdellaan tasapuolisesti, mutta yksilöllisesti.

Kaikenlainen moninaisuus ympärillämme pyritään tuomaan näkyväksi lasten arkeen, esim kirjallisuudessa ja kotileikki- ympäristössä kiinnitämme huomiota siihen, millaista kuvastoa lapset näkevät.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Kulttuurinen monimuotoisuus näkyy Otavan päiväkodissa edelleen aika vähän.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Otavan päiväkodissa rakennetaan turvallista ja hyväksyvää ilmapiiriä, jokainen lapsi on ainutlaatuinen. Syliin saa tulla ja henkilöstön on oltava helposti lähestyttäviä ja valmiita menemään lasten tasolle. Pienryhmissä toimiminen auttaa osaltaan tuomaan rauhaa ja vähentää lapsen sosiaalisten kontaktien määrää päivän aikana. Kiireetön, rauhallinen ja lapsentahtinen arki on tavoitteena ja tämä saavutetaan hyvällä suunnittelulla ja struktuurilla. Jokainen tiimin jäsen tietää paikkansa ja työtehtävänsä ja lapsia ohjataan esim siirtymätilanteissa pienissä ryhmissä.

Kaikkien lasten tulee kokea olevansa osa ryhmää. Leikki-paritoimintaa toteutetaan usein siten, että aikuiset valitsevat lapsille leikkikaverit. Tällä tavalla lapset oppivat toimimaan myös vähemmän tuttujen kavereiden kanssa ja tämä vahvistaa koko ryhmän yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Pihalla aikuiset ovat leikeissä mukana, mutta myös valvovat ja havainnoivat leikkejä. Etenkin kauden alussa saattaa isolla pihalla olla lapsia, jotka eivät osaa kiinnittyä leikkiin tai jotka eivät uskalla mennä toisten mukaan, ja tällaisia lapsia aikuisten tulee lähestyä ja mennä avuksi. Aikuinen lähtee mukaan etsimään kavereita tai innostamaan johonkin tiettyyn leikkiin.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Lasten havainnoinnin tulisi olla järjestelmällisempää ja jatkuvaa. Lasten kiinnostuksen kohteita ja tarpeita voi huomata toiminnan ohessa, seuraamalla leikkejä.

Toki lapsilta myös kysytään ja haastatellaan, vastataan lasten aloitteisiin ja järjestetään esim. äänestyksiä. Päivittäiset keskustelut huoltajien kanssa tuovat myös tietoa lapsen tarpeista ja taidoista.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Päivittäin huoltajien tuodessa tai hakiessa lasta, keskustellaan niin arjen pienistä asioista, kuin pitkän tähtäimen tavoitteistakin. Kun lapsi näkee huoltajien luottavan päiväkodin henkilöstöön, on hän itsekin luultavasti luottavaisempi ja kokee olonsa turvallisiksi.

Syksyllä 2025 järjestettiin perheiden ilta, jossa perheet saivat kiertää päiväkodin pihalla joitakin tehtävärasteja ja viettää yhteistä aikaa. Esikoululaisten huoltajille pidettiin huoltajinen ilta.

Joulujuhlaa vietetään perinteisesti pajatyypisenä, henkilöstö valmistelee rasteja päiväkodille ja perheet saavat kiertää niitä omaan tahtiinsa.

Isänpäivän sekä äitienpäivän tienoilla päiväkodilla järjestetään aamukahvit/iltapäivän ulkoilun yhteyteen toimintarasteja tms, joihin perheet voivat halutessaan osallistua.

Muuten huoltajien kanssa pidetään yhteyttä puhelimitse sekä Daisyn kautta.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Vasu- tai Leops- keskustelut kahdesti vuodessa.

Viikkokirjeet, tiedotteet.

Päivittäiset keskustelut.

Otavassa lasten päivän kuulumiset kirjataan Daisyyh, puhelimen muistutukset-kohtaan, josta iltavuorolainen voi ne lukea.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Kasvattajat havainnoivat lasten leikkiä ja toimintaa päivittäin. Viikottaisissa tiimipalaverissa ryhmän henkilökunta keskustelee havainnoista, ja toiminnan suunnittelussa ottavat huomioon havaintonsa lapsen kehityksessä. Dokumentointi tapahtuu kirjaamalla lapsen vasuun sekä kuvaamalla (videot, valokuvat). Arjessa käydään jatkuvaa vuoropuhelua vanhempien ja lasten kesken. Oppiminen.fi sivustoa päivitetään ryhmäkohtaisesti siihen nimetyn vastuuhenkilön toimesta.

[Kuvaaminen, kirjaaminen, Daisyyh valokuvien lisääminen \(jos lapsella valokuvausluvat kunnossa\), pedagoginen dokumentointi seinä yms.](#)

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Arvioimme ja kehitämme toimintaa niin tiimien kuin koko talon toimesta. Talon palaverit ja pedapalaverit myös hyviä tilanteita keskustella toimintamme kehittämiseksi. Pyritään pitämään kiinni pedapalavereista, jotta myös pedagogista keskustelua syntyy useammin.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 25.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 31.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 1.9.2025

toimenpiteistä päättäminen: 29.10.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: kevät 2026

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 31.10.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Lähiympäristön käytön lisääminen, metsäretket ja lasten luontosuhde.

arviointi: kevät 2026

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 31.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 4.11.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

käsitelty henkilöstön kanssa: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Digitutor: Roni Pekkinen, Riku Nikkanen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Tiia Valtonen, Hanna Korja

Kieli- ja kulttuurivastaava: Tiia Valtonen

Leikkimentori (ja -tiimi): Marjut Korpelainen, Hanna- Leena Pylkkänen

Liikuntavastaava: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Lääkehoitovastaavat: Kaisa Kilpeläinen

Miniverso-mentorit: Roni Pekkinen, Sanna Liikka, Minja Pärnänen

Tiedekasvatusvastaava: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025-2026

Yksikkö: Peitsarin päiväkot

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 15.9.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Peitsarin päiväkodissa ei ole yksittäistä painopistettä, vaan tarjoamme lapsille monipuolista toimintaa kaikilta vasun osa-alueilta fyysisesti- ja psyykkisesti turvallisessa oppimisympäristössä. Painopistealueemme vuonna 2025-2026:

- Lasten monipuolisen leikin mahdollistaminen, kehittäminen, havainnointi ja aikuisen aktiivinen läsnäolo. Leikin dokumentointi kuvien ja videoiden avulla sekä leikkiympäristöjen aktiivinen kehittäminen lasten aloitteista huomioiden myös ulkopedagogiikka.
- Tiedekasvatus osaksi arkea, joka näyttäytyy esimerkiksi metsäretkillä, pihaleikeissä yms.
- Lasten liikunnan monipuolistaminen, liikunnan vuosikelloa ja Liikkuva varhaiskasvatus/ Neuvokas perhe –materiaaleja hyödyntäen.
- Lapset osallistuvat arjen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin oman ikätasonsa mukaisesti.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Mikkelissä on vuodesta 2023 alkanut leikin kehittämiseen keskittynyt prosessi, jonka puitteissa kehitämme leikkiä ja leikkiympäristöjä. Peitsarin päiväkodissa toteutuu jokaisessa ryhmässä Hannelandian minimi ja ulkopedagogiikkaan on panostettu esimerkiksi rakentamalla keppihevostalli, grillikioski sekä liikennepuisto ja suunnitelmassa on toteuttaa musiikkiseinä. Talon leikkimentori on jalkauttanut leikkiperusteisen arjen alle kolme vuotiaiden ryhmään.

Lasten leikeissä mahdollistetaan pitkäkestoinen leikki, jossa aikuinen on aktiivisena rikastuttamassa ja tukemassa leikkiä. Aikuinen havainnoi ja dokumentoi leikkiä. Leikkiympäristöjä muokataan lasten tarpeiden ja kiinnostuksenkohteiden perusteella. Ryhmissä on sellainen ilmapiiri, että jokainen lapsi tulee nähdyksi, kuulluksi ja arvostetuksi. Suhtaudutaan lasten aloitteisiin ja puheenvuoroihin kannustavasti sekä kunnioittavasti. Aikuisilla sensitiivinen ote vuorovaikutuksessa lasten kanssa.

Leikki nivoutuu kaikkiin oppimisen osa-alueisiin.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Lapsi on mukana kaikessa häntä koskevassa toiminnassa. Lapset kohdataan tasavertaisena vuorovaikutustilanteissa. Lapset osallistuvat arjen toimintoihin yhdessä työntekijöiden kanssa

ikätasonsa mukaisesti. Huomioidaan lasten mielipiteet ja ajatukset suunnitellessa päiväkodin yhteisiä tapahtumia. Aikuinen varmistaa, että jokainen lapsi tulee kuulluksi ja ymmärretyksi omana itsenään.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Olemme laatineet koko talon yhteiset käytänteet ruokailuun liittyen (kts. Liite). Käytänteissä rohkaisemme lasta tutustumaan erilaisiin ruokiin. Ruokailutilanteet ovat oppimistilanteita, joissa ylläpidetään rentoa ja kannustavaa ilmapiiriä. Lapsen osallisuus ruokailutilanteissa pyritään varmistamaan muun muassa niin, että lapsi päättää itse ruuan määrän ja maistamisen koon. Herätellään ruokaan liittyviä keskusteluja esimerkiksi julisteiden avulla.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Ryhmissä voidaan käyttää monipuolisesti päiväkodin tarjoamia erilaisia tunnetaito-ohjelmia; muun muassa Molli- ja Piki ohjelmat, KOPA –hankkeen tunnetaito –kirjat sekä Lasten mieli, kieli ja kulttuuri –kirjat; hyödynnämme myös Lukulumo-sovelluksessa löytyviä tunnekasvatuskirjoja, Kielinappu-sovelluksen materiaalia ja muuta materiaalia. Lasten kanssa harjoitellaan omien tunteiden tunnistamista ja niiden nimeämistä. Tunnetaitokasvatus on säännöllistä, osa arkea ja sitä tehdään pitkin vuotta erilaisissa tilanteissa, se ei rajoitu tuokioihin vaan on jatkuvasti läsnä. Tunnetaitokasvatus nivoutuu kaikkeen toimintaamme, mutta konkreettisimmin se tulee esiin leikissä.

Konfliktien ratkaisussa käytämme MiniVerso-vertaissovittelumenetelmää. Ryhmissä tehdään näkyväksi MiniVersion sovittelu lasten ideoiden pohjalta, esimerkiksi soputaulu.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Jokainen lapsi tulee hoitopäivän aikana kuulluksi ja kohdatuksi turvallisen, hyväksyvän ja lasta kunnioittavan aikuisen toimesta. Päiväkodissa laaditaan toiminnallinen tasa-arvo - ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Käymme aikuisten kesken jatkuvaa arvokeskustelua niin koko talon tiimeissä, ryhmäpalavereissa kuin jokapäiväisissä kohtaamisissa. Henkilökunta kiinnittää erityistä huomiota sukupuolisensitiivisyyteen toiminnassaan eikä jaottele esim. leikkejä, värejä yms. sukupuolen mukaan. Kaikkiin, sekä lapsiin että aikuisiin, suhtaudutaan tasapuolisesti riippumatta heidän uskonnollisesta tai kulttuurisesta taustastaan.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Jokaisella lapsella on oikeus omaan kieleen, kulttuurin ja katsomukseen. Eri kielet tehdään ryhmissä näkyviksi. Jokainen ryhmä huomioi oman lapsiryhmänsä lasten eri kulttuuritaustat ja uskonnot mm. kertomalla ryhmän muille lapsille näistä kulttuureista/uskonnoista ja niihin liittyvistä juhlapäivistä ja niiden viettoon kuuluvista tavoista. Kysellään eri kulttuureita edustavilta huoltajilta heidän toiveitaan kerrottaessa heidän kulttuuristaan. Hyödynnetään Kielipediaa sekä kielioppaan materiaaleja. Tiimisopimusta laadittaessa käydään läpi Kielipedan lomake 1 (Kielitietoisien oppimisympäristön arviointi) ja Lasten vasuja laadittaessa käytetään hyväksi Kielipedan lomaketta 2A tai 2B (Monikielisen lapsen kielimaailma). Kieli- ja monikulttuurisuuden opettaja ohjaa ryhmän tarpeen mukaan lapsia ja/tai tiimiä. Kielitutor laatii päiväkotia koskevan toimintasuunnitelman yhdessä päiväkodin johtajan kanssa.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Pelastus- ja turvallisuussuunnitelmien vuosittainen päivitys sekä ns. turvallisuuskävelyt joka syksy henkilökunnan kesken. Pihasuunnitelma on jokaisen työntekijän tiedossa (löytyy Suunnitelmat-kansiosta kahvihuoneesta) ja pihäsäännöt leluvaraston ovesta. Lasten kuvat ja yhteystiedot löytyvät puhelimesta Daisy-ohjelman kautta. Päiväkodin piha-alueelta poistuttaessa täytetään retkisuunnitelma, puetaan liivit ja lapsista otetaan ryhmäkuva ulkovaatteissa.

Lapsille mahdollistetaan riittävä ravinto ja lepo päivän aikana. Tarjotaan lapsille riittävästi mahdollisuuksia liikuntaan päivän aikana sekä ohjatuissa tuokioissa että ns. vapaan toiminnan aikana. Pedagogisessa toiminnassa otetaan huomioon valtakunnalliset lasten liikuntasuositukset (suositus liikkua 3 h/päivä) ja toteutamme liikunnallista elämäntapaa. Lasten kanssa ulkoillaan säännöllisesti päivittäin säällä kuin säällä. Ollaan mukana leikin kehittämisessä (Hannelandia) ja sitoudutaan siihen. Kiinnitämme erityistä huomiota ulkoleikkeihin ja ulkopedagogiikkaan. Meillä on käytössämme leikkiliivi pihalla ja retkireppu retkillä.

Kiinnitämme erityistä huomiota kiusaamisen estämiseen ja käytämme ristiriitojen sovittelussa apuna Miniverso-ohjelmaa (kts. Liite). Lapsia kannustetaan yhteisöllisyyteen ja huolehtimaan paitsi itsestään myös toisistaan. Huolehdimme jatkuvasta ryhmäytymisestä, jonka tärkein keino on leikki. Tuetaan myös ns. hiljaisia lapsia osallistumaan toimintaan. Kaikessa toiminnassa otetaan huomioon lasten osallisuus. Suositetaan arjessa pienryhmätoimintaa. Huolehdimme, että kaikki lapset saavat ainakin yhden kaverin.

Jokainen lapsi tulee huomioiduksi ja kohdatuksi joka päivä. Aamuisin lapsi toivotetaan tervetulleeksi päiväkotiin nimellä ("Huomenta Minna") ja kysellään kuulumisia. Myös aikuiset kiinnittävät huomiota keskinäiseen vuorovaikutukseen. Aikuisten välinen lämmin ilmapiiri välittyy myös lapsille ja perheille.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Oppimis- ja leikkiympäristöjä rakennetaan lapsilähtöisesti, lasten toiveet ja tarpeet huomioiden yhdessä lasten kanssa. Leikkiympäristöt on suunniteltu Hannelandian periaatteiden mukaan. Lapsilla on monipuolisia ikätasoisia leluja ja tarvikkeita saatavilla. Leluja vaihdellaan lasten mielenkiinnonkohteiden mukaan. Hyödynnetään vapaana olevia ryhmätiloja joustavasti ryhmien tarpeiden mukaan. Jokaisella ryhmällä on oma salipäivä, uimapäivä ja porrastettu ulkoilupäivä. Mahdollistetaan myös yksinleikki sekä rauhoittuminen päivän aikana.

Käytetään ympärillä olevia rakennettuja ja rakentamattomia oppimisympäristöjä; päiväkodin metsäpiha, leikkipuisto, lähimetsät, liikuntakentät, kirjasto, lähikoulujen tilat jne. Käytetään myös Mikkelin kaupungin liikuntapaikkoja.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajien kanssa vaihdetaan lasten kuulumiset päivittäin tuonti- ja hakutilanteissa. Avataan vanhemmille tarkemmin myös päivän pedagogista merkitystä ja lapsen kaverisuhteita, esim. kenen kanssa lapsi on leikkinyt. Hyödynnetään kuulumisten vaihdossa esim. Moi-sovellusta, Daisyn muistutus-ominaisuutta (kellon kuva) ja päivän aikana otettuja valokuvia. Jokaisen ryhmän

velvollisuus on jättää viimeiselle työntekijälle viestiä oman ryhmänsä päivän toiminnasta ja lapseen liittyvät terveiset.

Lasten oppimis- ja varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut käydään säännöllisesti hoitajien kanssa syksyllä. Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja osallistuu aina keskusteluihin ja ryhmän muut työntekijät mahdollisuuksien mukaan. Asetettujen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan vastaavasti keväällä ja lisäksi tarpeen mukaan.

Daisy-ohjelmaa käytetään hoitosuhteeseen liittyvissä asioissa esim. tiedottamisessa ja viestimisessä. Vanhemmat tekevät lasten hoitoaikavaraukset Daisyyn.

Varhaiskasvatuksen omia facebook-sivuja hyödynnetään laittamalla sinne kuvia päiväkodin eri tapahtumista ja toiminnasta lasten kanssa.

Oppiminen.mikkeli.fi sivuilla on päiväkodin ja jokaisen ryhmän omat sivut. Sivuille tulee päivittää materiaalia vähintään 4 kertaa vuodessa.

Päiväkodissa toimii vanhempaintoimikunta, johon voivat osallistua kaikki halukkaat hoitajat.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Kasvatusyhteistyön perustana on avoimen ja luottamuksellisen suhteen luominen heti hoitosuhteen alussa, sekä lapsen joustava siirtyminen varhaiskasvatukseen. Ennen varhaiskasvatuksen aloitusta vanhemmat ja lapset tulevat tutustumaan päiväkotiin, tulevaan ryhmään ja työntekijöihin. Samalla sovitaan tutustumiskäynti lapsen kotiin. Tutustumiskäynnillä solmitaan vuorovaikutussuhde lapsen kanssa hänen omassa kotiympäristössään. Työntekijän työvuorot pyritään suunnittelemaan aloittavan lapsen hoitoaikojen mukaan ensimmäisen viikon ajaksi. Vastuu kasvatusyhteistyöstä on kaikilla ryhmän työntekijöillä.

Jokaiselle lapselle laaditaan syksyllä varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä hoitajien ja lapsen kanssa. Suunnitelmaa arvioidaan tarpeen mukaan ja viimeistään keväällä. Uusien hoitajien kanssa käydään lapset puheeksi- keskustelu hoitosuhteen alussa tai vasukeskustelun alussa. Lapset puheeksi- keskustelu voidaan käydä tarpeen mukaan myös muulloinkin.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Jokainen ryhmän työntekijä havannoi lapsia arjessa. Havainnot kirjataan muistiin säännöllisesti. Kirjauksissa keskitytään lapsen mielenkiinnonkohteisiin, vahvuuksiin ja tarpeisiin. Painotetaan kirjauksissa keinoja lapsen tukemiseksi oppimisympäristöjen näkökulmasta. Nämä havainnot kirjataan lapsen vasaan ja niiden perusteella suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan ryhmän pedagogista toimintaa.

Toteutamme pedagogisen dokumentoinnin vuosikelloa. Kts. liite.

Jokaiselle lapselle täytetään kasvukansiota Daisyyn.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Peitsarin päiväkodissa käytetään arvioinnin vuosisuunnitelmaa. Jokainen työntekijä arvioi omaa toimintaansa vähintään kaksi kertaa toimintakauden aikana. Itsearviointilomake löytyy kalenterin takaa.

Jokainen ryhmä tekee tiimisopimuksen Daisyyn lokakuun loppuun mennessä ja se käydään läpi esihenkilön kanssa. Tiimisopimuksen arviointi tehdään keväällä myös Daisyyn.

Kerran vuodessa käydään esihenkilön kanssa kehityskeskustelu.

Yksikön arvot ja arvotaulu käydään läpi kerran vuodessa syksyllä koko henkilöstön kanssa. Arvoja ja niiden toteutumista arvioidaan ja reflektoidaan jokapäiväisessä toiminnassa.

Vuosisuunnitelmaa ja sen toteutumista arvioidaan keväällä 2026 toukokuun loppuun mennessä.

Huoltajat ja lapset arvioivat varhaiskasvatusta parittomina vuosina. Henkilöstön laatukysely järjestetään parillisina vuosina.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

käsitelty henkilöstön kanssa Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

toimenpiteistä päättäminen: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

arviointi: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

käsitelty henkilöstön kanssa: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

käsitelty henkilöstön kanssa: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Satu Oittinen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Anne Koskinen & Satu Oittinen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Jutta Julkunen

Leikkimentori (ja -tiimi): Kaisa Kuivainen

Liikuntavastaava: Outi Turunen ja Elina Saronki

Lääkehoitovastaavat: Outi Turunen ja Anna Rinta-Harri

Miniverso-mentorit: Sara Heimonen

Tiedekasvatusvastaava: Jutta Julkunen

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Tasa-arvo ja yv. vastaava: Pirkko Rahikainen ja Minna Summanen

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Saundit: Kaisa Kuivainen, Musikatit: Outi Turunen ja Riitta Viljakainen, Rytmiset: Sara Heimonen ja Arja Honkanen, Mollikollit:

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025-2026

Yksikkö: Rantakylän päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi VK Esihenkilöteamssiin lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 15.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Sensitiivinen kohtaaminen Luomme kiireettömän ja turvallisen ympäristön, jossa kohtaamme lapset, huoltajat ja työkaverit avoimesti, kunnioittavasti ja ymmärtävästi. Harjoittelemme tunne- ja vuorovaikutustaitoja jokaisessa ryhmässä ikätason mukaisesti. Rakennamme luottamuksellisen ilmapiirin, jossa jokainen on vastuussa omalta osaltaan. Arvostamme ja kuuntelemme jokaisen mielipidettä ja tapaa toimia. Lapsilähtöisyys Kuuntelemme lapsia ja perheitä, jotta voimme luoda ympäristön, jossa he tulevat aidosti kuulluiksi ja työntekijät ovat läsnä. Lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Toimimme pääsääntöisesti pienryhmissä ja huolehdimme vasu- ja leops-keskusteluiden sujumisesta luottamuksellisessa ilmapiirissä. Osallisuus Kehitämme toimintatapoja, joiden avulla lapset ja perheet voivat osallistua toiminnan suunnitteluun ja heidän mielenkiinnon kohteensa huomioidaan arjessa. Otamme lapset mukaan vasu- ja leops-keskusteluihin. Luonto- ja lähiympäristö Hyödynnämme monipuolisesti ympäröivää luontoa ja rakennettua ympäristöä oppimiseen sekä käytämme luonnosta saatuja materiaaleja toiminnassamme.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikki on Rantakylän päiväkodissa keskeinen osa pedagogista toimintakulttuuria. Leikki ei ole vain lapsen oikeus, vaan myös aikuisen ammatillinen tehtävä. Leikkiympäristö ei synny sattumalta-se rakennetaan tietoisesti, tarinallisesti ja lapsilähtöisesti. Aikuiset ovat aktiivisia osallistujia, eivät vain tarkkailijoita. He tukevat leikin aloittamista, jatkumista ja syventämistä- myös ulkona. Aikuinen toimii leikin mahdollistajana, joka tunnistaa lasten leikkiviestit ja vastaa niihin sensitiivisesti. Leikkiä arvostetaan arjessa ja sille varataan riittävästi aikaa päivittäin. Leikkiä rajoittavia toimintatapoja pyritään tunnistamaan ja poistamaan. Leikkitilaa ja -rauhaa kunnioitetaan, eikä leikkiä häiritä. Leikkiä ei keskeytetä turhaan-leikkirauhaa kunnioitetaan. Leikkiympäristöjä kehitetään kuin kertomuksia: jokainen tila kertoo, mitä siellä tapahtuu ja kutsuu lasta toimintaan.

Tilat eivät ole vain siistejä ja järjestettyjä, vaan ne ovat pedagogisesti jäsenneltäviä ja muunneltavia.

Leikinvalintataulu ja leikkiparitoiminta tukevat lasten leikin valintaa ja leikkiin sitoutumista. Aikuinen huolehtii, että jokaisella lapsella on leikkikaveri. Leikkiympäristöjä kehitetään lasten kiinnostuksen mukaan, ja leikkiä rikastetaan vaihtelemalla leluja sekä hyödyntämällä sisätiloja, pihaa ja luontoa.

Aikuiset ovat aktiivisesti läsnä leikeissä, tukevat leikin aloittamista ja jatkumista sekä osallistuvat leikkeihin myös ulkona. Ulkoleikkien pedagogiikkaa kehitetään ja leikkiliivit otetaan käyttöön. Yhteisiä ohjattuja ulkoleikkejä lisätään.

Leikkiä havainnoidaan ja dokumentoidaan suunnitelmallisesti, ja havaintoja hyödynnetään toiminnan suunnittelussa sekä niistä keskustellaan huoltajien kanssa. Toimintakulttuuri perustuu sensitiiviseen ja kunnioittavaan kohtaamiseen, joka kannustaa avoimeen vuorovaikutukseen. Kehitetään yhteisiä toimintatapoja leikin havainnointiin.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Päiväkodissa toimitaan inklusiivisten periaatteiden mukaisesti ja toimintakulttuuria kehitetään niin, että jokainen lapsi voi toimia, oppia ja kehittyä omana itsenään yhteisössä. Tavoitteena on, että kaikki lapset kokevat olevansa arvostettuja ja hyväksytyjä ryhmän jäseniä. Lasten toiveita kartoitetaan monin tavoin, kuten palaverissa, tuumaustauoilla ja syntymäpäivätoivepäivinä. Kasvattajat havainnoivat aktiivisesti lasten kiinnostuksen kohteita ja kirjaavat niitä ylös. Pienten lasten kohdalla huoltajien havainnot ovat erityisen tärkeitä.

Lasten toiveita ei aina voida toteuttaa heti, mutta niiden kuuleminen ja kirjaaminen mahdollistaa myöhemmän huomioimisen. Tärkeää on, että lapset kokevat tulevaisuutensa kuulluiksi ja että heidän aloitteisiinsa reagoidaan kannustavasti.

Osallisuus nähdään monitasoisena – myös osallistumatta jättäminen on hyväksyttävä valinta. Lapsia ohjataan kuitenkin huomioimaan toisten osallistumismahdollisuudet. Vuorovaikutuksessa vältetään oletuksia ja annetaan lapselle tilaa ilmaista itseään.

Lapset ja huoltajat osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Lapset saavat vaikuttaa arjen asioihin, kuten leikkiin, ruokaan ja vaatetukseen. Toimintaa arvioidaan yhdessä lasten kanssa – pienissä ryhmissä painottuu kasvattajien arviointi, isommissa käytetään esimerkiksi palaveria ja peukkuäänestyksiä.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Ruokailu ja ruokakasvatus ovat tärkeitä asioita lapsen päiväkotipäivässä. Niiden avulla tuetaan lapsen kokonaisvaltaista kasvua, terveyttä ja hyvinvointia. Työntekijät tuntevat varhaiskasvatuksen ruokailusuositukset (2018), jotka antavat yleisiä suuntaviivoja ruokakasvatuksesta varhaiskasvatuksesta. Rantakylän päiväkodissa on laadittu ”yhteiset ruokailukäytännöt”- sopimus, jonka myötä pyritään ruokailuissa johdonmukaiseen, yhteneväiseen ja ohjeistusten mukaisiin toimintatapoihin koko yksikön tasolla.

Varsinaisten ruokailutilanteiden lisäksi ruokaa aiheena käsitellään muun muassa laulujen, tarinoiden sekä leikin avulla. Nähdään ruokakasvatus sekä ruokailutilanteet pedagogisena toimintana ja myös yhtenä osana hyvinvointioppimista. Harjoitellaan ruokailuihin liittyviä hyviä pöytätapoja, mutta huomioidaan, että ruokailutilanteet ovat myös vuorovaikutustilanteita. Lapsia kannustetaan

ruokailemaan ruokasuositusten mukaisesti ja rohkaistaan tutustumaan eri ruokalajeihin, mutta tunnistetaan lasten yksilölliset tarpeet ja erot. Näitä voivat olla mieltymysten lisäksi esimerkiksi aistijärjestelmään liittyvät tekijät. Keskeistä on luoda ruoan ja ruokailujen ympärille myönteistä ilmapiiriä. Kasvattajat toimivat sensitiivisesti ja kunnioittavasti. Kasvattajat kiinnittävät huomioita muun muassa positiiviseen ruokapuheeseen ja lasten aloitteisiin vastataan.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tavoitteen Rantakylän päiväkodin tunnetaito kasvatuksessa on vahvistaa lasten tunnetaitoja osana kokonaisvaltaista hyvinvointia ja oppimista. Tukea henkilöstöä tunnetaitojen ohjaamisessa ja luoda yhteisöllinen, turvallinen ilmapiiri, jossa tunteiden tunnistaminen, nimeäminen ja säätely ovat osa päivittäistä toimintaa. Painopiste, on että jokainen lapsi tulee kohdatuksi yksilönä, hänen tunteitaan kuunnellaan ja kunnioitetaan. Tunnetaitojen opettelu integroidaan arkeen. Tunnetaitoja harjoitellaan osana aamupiiriä, leikkiä ja siirtymätilanteita. Käytämme erilaisia tunnetaitomateriaaleja ja esim. satuja tunteiden nimeämiseen ja käsittelyyn. Rauhoittumishetket ja tietoisuustaitojen harjoitukset (esim. hengitysharjoitukset, kehonkuuntelu). Ryhmissä on käytössä erilaisia tunnetaitomateriaaleja kuten Tunteet hukassa, Pikkuli, Fanni –sarja sekä Ympyräiset tunnetaitokasvatuksen tukena. Tunnetaitokasvatusta harjoitellaan monipuolisin menetelmin, kuten leikin, draaman, musiikin sekä muiden ilmaisun keinojen avulla. Henkilöstön osaamisen vahvistetaan tarjolla olevien koulutusten avulla. Tiimit käyvät yhteisiä keskusteluja ja reflektiota tiimipalaverissa: miten tunteet näkyvät arjessa ja miten niihin vastataan. Huoltajien kanssa tehdään yhteistyötä. Lasten osallisuutta ja ajatuksia tunteista kerätään ja hyödynnetään toiminnan suunnittelussa.

Tunnetaitokasvatus on päivittäistä ja sitä toteutetaan arjen eri tilanteissa. Tunteita tunnustetaan ja nimetään yhdessä sekä pyritään säätämään tai harjoittelemaan niiden säätelyä yhdessä aikuisen kanssa. Aikuinen kohtaa lapsen sensitiivisesti ja empaattisesti, ja ottaa vastaan lapsen sen hetkisen tunnetilan. Lasta ei jätetä yksin haastavan tunteen kanssa, vaan aikuinen auttaa tunteen kohtaamisessa ja käsittelyssä. Kaikki tunteet ovat sallittuja.

Miniverson sovittelumenetelmä on käytössä kaikissa ryhmissä soveltaen ikätason mukaan.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutuminen on toiminnan keskiössä. Kasvattajat tiedostavat oman asenteensa ja toimintatapansa, jotka tukevat tasa-arvoista ja yhdenvertaista varhaiskasvatusta sekä ne asiat, jotka toimivat tätä heikentävästi. Edellisten vuosisuunnitelmien arviointien pohjalta kehittämiskohteiksi nousee edelleen kunnioittava puhe kaikista yhteisön jäsenistä ja perheistä sekä siitä, mitä puhumme etenkin lasten kuullen. Lasten kanssa keskusteltaessa käytetään ikätason mukaista kieltä sekä, mistä asioista lasten kanssa keskustelemme. Esimerkiksi huoltajille tiedotettavista asioista ei vastuuteta lapsia.

Arvostamme jokaista lasta omana itsenään, lapsen yksilölliset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet huomioiden. Tuetaan lapsen myönteisen minäkuvan vahvistumista hyödyntäen mm. erilaisia ilmaisun keinoja. Toimitaan sukupuolisensitiivisesti. Tämä huomioidaan mm. leluhankinnoissa.

Tapahtumien järjestämisessä huomioidaan perheiden, uskontojen sekä kulttuurien moninaisuus. Esimerkiksi isän- tai äitienpäivänä perheestä voi osallistua joku muu lapselle tärkeä läheinen. Varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisen yhteydessä on tärkeä käydä keskustelua huoltajien toiveista ja näkemyksistä.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Tiedostetaan, että on erilaisia katsomuksia, aatteita, kieliä sekä identiteettejä, jotka toimivat vuorovaikutuksessa keskenään ja ympäristön kanssa. Lasten ja perheiden kanssa keskustellaan heille tärkeistä toimintatavoista sekä aatteista. Tunnistetaan ja kunnioitetaan erilaisia tapoja, jotka liittyvät kieleen, kulttuuriin, katsomukseen sekä uskontoon. Toimitaan mallina moninaisuuden kohtaamisessa myönteisesti. Käsitellään lapsiryhmästä nousevia asioita lasten kanssa aktiivisesti hyödyntäen erilaisia ilmaisun keinoja.

Suomalainen kulttuuriperintö näkyy toiminnassa ympäri vuoden mm. juhlapyhien vieton sekä erilaisten leikkien, tarinoiden ja laulujen myötä. Pyritään lisäämään perinneleikkejä arkeen. Toiminnassa huomioidaan lapsiryhmän perheiltä nousevat eri kulttuuriset tavat sekä juhlapyhien viettotavat. Keskustellaan lasten erilaisista toiminta- sekä ajattelutavoista.

Toimitaan kielitietoisesti, ymmärtäen kielitietoisuuden merkitys lasten kehitykselle, oppimiselle sekä vuorovaikutukselle. Toimitaan kielellisenä mallina ja kannustetaan lapsia monipuoliseen kielenkäyttöön antamalla mahdollisuuksia ja aikaa. Kasvattajat kannustavat lapsia ilmaisemaan itseään lapselle ominaisella tavalla. Käytetään puhutun kielen tukena kuvatukea, kuten leikkikuvia tai pikapiirtämistä. Kielipeda, tukiviittomat ja erilaiset viestivihot ovat käytössä tarpeen mukaan. Perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä käytetään tarvittaessa tulkkipuhelinta.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lasten hyvinvointia edistetään havainnoimalla leikkiä, toimintaa ja ympäristöä. Kasvattajat huolehtivat, että lapsilla on riittävästi leikkiä, lepoa ja ulkoilua kiirettömässä ilmapiirissä, yksilölliset tarpeet huomioiden. Turvalliset aikuiset, talon omat resurssityöntekijät, ryhmien välinen yhteistyö, arjen rytmi ja rutiinit luovat perustan hyvinvoinnille. Päivän aloitus on rauhallinen, kiireetön ja lämmin.

Rantakylän päiväkodissa aamurauhaan on sovittu kuuluvan, että lapsi saa tulla kohdatuksi omana itsenään. Aikuiset ovat lapsen tasolla, katsekontaktissa ja läsnä. Lapselle tarjotaan syliä ja turvaa, ei ole pakkoa osallistua. Valaistus on aamulla himmeä ja äänet ovat rauhallisia. Lapsi saa vain olla, köllötellä, kuunnella tai leikkiä hiljaa. Poukamatilassa on varattuna peittoja ja tyyynyjä, jotta varhaisimmille tulijoille on mahdollisuus lepoon. Menemme mahdollisuuksien mukaan huoltajaa ja lasta vastaan. Siirtymä päivän toimintaan tapahtuu lempeästi ja johdonmukaisesti

Lapsia ohjataan terveellisiin elämäntapoihin ja liikkumiseen sekä sisällä että ulkona. Liikkumista tuetaan tarttumalla lasten aloitteisiin ja hyödyntämällä monipuolisesti lähiympäristöä. Ympäristön turvallisuudesta ja terveellisyydestä huolehditaan säännöllisesti, ja mahdolliset puutteet korjataan viipymättä.

Henkilöstöllä on selkeät ohjeet turvallisuuteen, ensiapuun ja retkiin liittyen. Osallisuus, vuorovaikutus ja kaverisuhteiden tukeminen ovat osa sosiaalista turvallisuutta. Tunnetaitoja, itsetuntoa ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan, ja kiusaamisen ehkäisyyn on laadittu oma suunnitelma. Miniverso-menetelmällä opetetaan sovittelutaitoja, ja lapsia kannustetaan myötätuntoon ja toisten huomioimiseen.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Oppimisympäristöjä muokataan lasten kehitysvaiheiden, ikätason ja kiinnostuksen kohteiden mukaan. Lapset osallistuvat ympäristöjen suunnitteluun esimerkiksi kalusteiden ja leikkivälineiden sijoittelussa. Tilat tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia liikkumiseen, rauhoittumiseen, leikkiin ja työskentelyyn, ja välineet pidetään lasten saatavilla. Kuvat tukevat lasten toimintaa.

Pedagoginen dokumentointi ja havainnointi ohjaavat ympäristöjen kehittämistä. Henkilöstö arvioi ja suunnittelee oppimisympäristöjä tiimeissä ja yhteisissä palaverissa. Pienryhmätoiminta ja lasten aloitteisiin vastaaminen ovat keskeisiä toimintatapoja. Lelujen ja materiaalien valinnassa huomioidaan lasten toiveet, ja ryhmät voivat vaihdella leluja keskenään.

Luonto ja lähiympäristö ovat tärkeä osa oppimisympäristöä ja pyritään lisäämään niiden käyttöä monipuolisesti.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä päivittäin, ja lapsen päivästä sekä ryhmän toiminnasta viestitään tulo- ja hakutilanteissa. Arkaluontoiset asiat käsitellään mahdollisuuksien mukaan lapsen oman ryhmän aikuisten toimesta rauhallisessa ympäristössä tai puhelimitse. Kuulumislaput auttavat tiedon välittämisessä koko henkilöstölle.

Viestintää tuetaan viikko-ohjelmilla, kuukausi- ja toimintakirjeillä. Vasukeskustelut käydään syksyllä tai lapsen aloittaessa, ja niiden sisältöä arvioidaan tarpeen mukaan. Keskustelut voidaan järjestää etänä tai kasvotusten. Tarjolla on myös vanhempainvartteja ja vanhempainiltoja, joiden tiedot jaetaan koteihin.

Perheille järjestetään erilaisia tapahtumia ja juhlia. Huoltajien osallisuus on tärkeää, mutta osallistumisen taso on vapaaehtoinen. Huoltajien toiveita ja palautetta kerätään eri tavoin, ja ne huomioidaan toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Myös Mikkelin kaupunki kerää palautetta asiakastytyytyväisyyskyselyllä.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Kaikki tiimin jäsenet osallistuvat kasvatusyhteistyöhön ja ovat vastuussa lapsen hyvästä arjesta. Yhteistyö perustuu ammatilliseen, avoimeen ja kunnioittavaan suhtautumiseen perheiden

monimuotoisuuteen. Lapsen aloitusvaiheessa järjestetään tutustumiskäynnit kotiin ja päiväkotiin sekä aloituskeskustelu huoltajien kanssa.

Vasukeskustelut perustuvat koko tiimin havaintoihin, vaikka opettajat vastaavat kirjaamisesta. Huoltajat kirjaavat omat havaintonsa sähköiseen vasuun ja voivat osallistua keskusteluun lapsen kanssa. Pienten lasten kohdalla korostuvat huoltajien ja kasvattajien havainnot. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä erityisopettajan, neuvolan ja muiden asiantuntijoiden kanssa.

Siirtymävaiheissa huolehditaan tiedonsiirrosta ja huoltajille kerrotaan avoimesti, mitä tietoa siirretään. Huoltajat voivat osallistua siirtokeskusteluihin. Esiopetukseen siirtyessä täytetään tiedonsiirtolomake yhdessä huoltajien kanssa.

Kasvatusyhteistyöhön kuuluu myös yhteistyö koulun ja kirjaston kanssa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Pedagogisen dokumentoinnin tarkoituksena on arvioida, suunnitella ja kehittää varhaiskasvatusta. Dokumenteilla tarkoitetaan sisältöä, esimerkiksi tallenteita, jotka tuovat esille varhaiskasvatukseen liittyviä ilmiöitä. Tavoitteena on rakentaa henkilöstön, lasten ja vanhempien käsitystä siitä, mitä ilmiöt tarkoittavat varhaiskasvatuksessa suunnittelun, toteuttamisen ja arvioinnin kannalta. Päiväkodille on laadittu pedagogisen dokumentoinnin suunnitelma, johon on eritelty ja avattu tarkemmin pedagogisen dokumentoinnin käytänteitä. Kyseinen suunnitelma päivitetään ja arvioidaan vuosittain. Jokainen tiimi sopii toimintakauden alussa yhteiset, omaan ryhmäänsä parhaiten sopivat havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet. Pedagogista havainnointia toteutetaan päivittäin eri tilanteissa. On tärkeää havainnoida yksittäisiä lapsia sekä koko lapsiryhmän toimintaa. Havainnoista keskustellaan tiimipalaverissa sekä päivän mittaan. Pedagogisen dokumentoinnin yhteydessä tulee huomioida huoltajien antamat luvat ja suostumukset. Osa pedagogista havainnointia ja dokumentointia ovat myös keskustelut huoltajien kanssa ja sen pohjalta tehtävä lapsen varhaiskasvatussuunnitelma sekä neuvolan 4-vuotislomake.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Työntekijät pyrkivät aktiivisesti arvioimaan omaa työskentelyään ja toimintaansa sekä yksilö- että tiimitasolla. Työntekijät näkevät arvioinnin varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria ja vallitsevia toimintatapoja kehittävänä käytänteenä.

Jokaisessa ryhmässä järjestetään tiimipalaveri viikoittain, joka mahdollistaa toiminnan arvioinnin tiimin kesken säännöllisesti. Viikoittaisissa koko talon henkilöstön yhteisissä palaverissa pyritään aktiivisesti ja avoimesti keskustelemaan sekä kehittämään koko talon yhteisiä käytäntöjä. Palaverit ovat joko infopalavereita tai pedagogisia palavereita. Pedagogisissa palaverissa nostetaan yhteiseen keskusteluun ajankohtaisia tai tarpeista nousevia asioita. Tiimisopimuksen laadinta ja arviointi on yksi tärkeä arvioinnin käytänte, johon osallistuu koko tiimin henkilöstö. Vähintään kerran vuodessa henkilöstö käy kehityskeskustelun päiväkodin johtajan kanssa, jossa arvioidaan toimintaa sekä yksilö, ryhmä että yksikön tasolla.

Vasukeskusteluissa arviointia toteutetaan yhdessä huoltajien sekä lapsien kanssa. Lapsiryhmän tasolla jokainen ryhmä toteuttaa toiminnan arviointia ryhmälle sopivalla tavalla, esimerkiksi lasten

palaverien tai äänestysten keinoin. Arjessa huomioidaan lapsilta ja huoltajilta nousevat aloitteet ja palaute yhtenä arvioinnin käytänteenä.

Vuosisuunnitelmien sekä niiden liitteiden sisältöjä ja tavoitteiden toteutumista arvioidaan toimintakauden päätteeksi. Päiväkodissa toteutetaan arviointeja kansallisen Karvin Valssi-laadunarviointijärjestelmän avulla ohjeiden mukaisesti

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 27.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 27.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 1.11.2024

toimenpiteistä päättäminen: 26.9.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 30.1.2026

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 30.7.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys, Vastuulliset hankinnat ja kestävä kulutus

arviointi: 29.5.2026

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 24.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 15.10.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: 17.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 17.10.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Titta-Riina Kärkkäinen, Maarit Valtonen, Heidi Paunonen, Eevi Volatinen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Riina Lintunen, Annu Keskinen, Minna Pöysä

Kieli- ja kulttuurivastaava: Titta-Riina Kärkkäinen

Leikkimentori (ja -tiimi): Sanni Jukkara, Minna Lyytikäinen, Meea Pulkka, Satu Salminen, Iina Laakso, Titta-Riina Kärkkäinen, Miia Hirviniemi, Mari Piirainen

Liikuntavastaava: Anna Sirola, Sanna Sundvall, Satu Salminen, Jenna Korhonen, Heidi Pienmunne

Lääkehoitovastaavat: Tea Kärkkäinen, Heidi Paunonen

Miniverso-mentorit: Anne Nykänen, Jaana Ukkonen, Eevi Volatinen, Jenna Korhonen

Tiedekasvatusvastaava: Miia Hirviniemi

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotiösalkkuvastaava: Sinikka Laamanen, Mari Piirainen, Raila Ylönen, Tanja Kohvakka, Pirjo Tiisanen

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma Ristiinan päiväkoti 2025-2026

Yksikkö: Ristiinan päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 31.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Ristiinan päiväkoti on ympärivuorokautinen päiväkoti, jonka aukioloajat perustuu lasten hoidon tarpeeseen. Ristiinan päiväkodin tärkeitä arvoja on osallisuus, turvallisuus, tasa- arvo ja yhdenvertaisuus, kohtaaminen, ympäristö ja paikallisuus sekä sujuva yhteistyö. Ristiinan päiväkodissa toteutetaan varhaiskasvatusta varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti yksilöt huomioiden ja huoltajien kanssa yhteistyössä.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Päiväkodissämme on pienryhmät käytössä. Pienryhmissä toteutetaan ja harjaannutetaan lasten ikätasoon sopivia taitoja (tunnetuokiot, kädentaidot, liikunta, musiikki...) Lapset saavat valita leikkikuvista toimintansa. Aikuiset ovat läsnä lapsien kanssa yhdessä leikkien. Toiminnat suunnitellaan mahdollisimman lapsilähtöisiksi ja lapsia sekä huoltajia kuunnellen. Kehitetään leikkipari toimintaa ja yhdessä leikkimistä. Otetaan lelupäiväkäytännöt toimintaan. Leikit tuetaan kuvin. Keskustellaan, arvioidaan ja kehitetään toimintaa yhdessä ja erikseen sekä huoltajien kanssa.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Pidetään lasten toivepäiviä toiminnan suhteen. Lapsia otetaan aikuisten mukaan hoitamaan asioita yhdessä opetellen. Annetaan lapsille vastuuta asioista ikätasoisesti (pöydän kattaminen/ruuan kertominen/unisadun valinta/lelujen kerääminen jne.) Harjoitellaan lasten kanssa huolehtimaan omista tavaroista. Tuetaan lasten omatoimisuutta ja itsenäistä toimintaa. Kuunnellaan mitä lapset toivoo ja haluaa ja rakennetaan toimintaa sen ympärille.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Tutustutaan erilaisiin ruokiin haistellen ja maistellen. Lapset harjoittelevat ikätasoisesti omien astioiden vientiä ruokakärryihin, ikätasoisesti harjoitellaan oman ruoka annoksen ottamista. Lajitellaan ruuantähteet oikeaan paikkaan. Yksikössä perustetaan ruokakasvatuksesta vastaava ryhmä joka yhdessä miettii koko yksikön ruokakasvatus käytänteitä.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetuokiot, Arjessa tunnekasvatus, otetaan kaveri huomioon. Opetellaan ja harjoitellaan yhdessä riitatilanteiden selvittämisessä. Anteeksipyyntö, jakaminen. Kaikkien harmitus tilanteiden selvittäminen yhdessä lapsien kanssa. Miniverso menetelmää käyttäen. Opetellaan yhdessä tunteiden tunnistamista ja niiden tuomia harmituksia.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Luomme yhteisiä rakenteita koko yksikköön. Avaamme yhdessä mitä se tarkoittaa meidän yksikössä: omatoimisuus, hyvät käytöstavat, pukeminen ja riisuminen, ruokailu, WC-käynnit, ulkoilu, liikunta, saksien/kynän käyttö, lepoaika, leloa/päivä/synttärit, tunnetuokio, aamu/päiväpiiri ja kasvunkansio. Niissä huomioidaan ryhmän ikärakenne, joten joka ryhmässä on omannäköisensä pelisäännöt mutta rakenteet ovat yksikössä samat. Työntekijöitä kohdellaan tasavertaisesti ja -yhdenvertaisesti. Kuunnellaan niin lasten kuin aikuistenkin toiveita. Kiusaamiseen sekä syrjintään tartutaan heti ja asiat selvitetään yhdessä.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Järjestään erilaisia teemaviikkoja vuoden aikana jossa huomioidaan eri kulttuurit sekä kielet. Lisätään kehon ilmaisua teatterin ja draaman muodossa. Käydään erilaisissa kulttuuri tapahtumissa mahdollisuuksien mukaan. Yhteistyötä kirjaston ja päiväkodin välillä lisätään.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Luottamuksellinen ilmapiiri aikuisten, lasten ja huoltajien välillä. Turvalliset ja tutut aikuiset lapsille ja huoltajille. Tärkeää että jokainen lapsi saa kaiken tarvitsemansa tuen, huomion ja kannustuksen päivän aikana. Yhteistyö huoltajien kanssa eriarvoisen tärkeää. Turvataan lasten päivä tarvittavalla henkilöstöllä ja aikuisten läsnäololla. Kaikki lapset saa tulla ja olla juuri sellaisia kuin ovat. Nostetaan huolenaiheet huoltajille jos sellaisia ilmenee. Turvataan myös jokaiselle lapselle mahdollisuus syliin.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Ollaan tiiviisti yhteistyössä huoltajien kanssa sekä talon kaikkien työntekijöiden kanssa. Tarvittaessa ollaan yhteyksissä neuvolaan, lastensuojeluun ja muihin tarvittaviin kolmansiin tahoihin. Talossamme on oma varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Leikkipedagogiikan jäsentäminen arkeen ja sen jatkuva kehitys. Yhdessä lapsien kanssa kehitetään ja luodaan erilaisia leikkiympäristöjä.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Henkilökohtaiset kohtaamiset lasta tuotaessa ja hakiessa, huoltajienillat, erilaiset juhlat, Daisyn kautta tiedotus perheille. Lapsilla mahdolliset omat reissuvihkot/kansiot, joiden välityksellä viestitellään lapsen päivästä huoltajien kanssa. Ryhmien ilmoitustauluilla/seinillä on tiedotteita, joissa tietoa viikon toiminnasta. Huoltajilla on mahdollisuus esittää toiveita toiminnan suhteen henkilöstölle ja tässä pyrimme avoimeen vuorovaikutukseen perheiden kanssa. Lapsella toimintakauden aikana kaksi varhaiskasvatussuunnitelmaa keskustelua, toimintakauden alussa

suunnitelman luominen yhdessä huoltajien kanssa ja toimintavuoden lopussa varhaiskasvatussuunnitelman arviointi. Huoltajilla mahdollisuus keskustella työntekijän kanssa Lapset puheeksi- keskustelu. Pedagogisen dokumentoinnin kehittäminen yhdessä.

Kasvatussyhteistyön käytänteet

Keskustelut huoltajien kanssa 1-2 krt/vuosi, tarvittaessa useamminkin. Tarvittaessa on käytössä Lapset puheeksi-keskustelu. Vasta-aloittavan lapsen luona tutustumiskäynnit ja tutustumiset ennen hoitosuhteen alkua. Suunnitelmallisuus ja avoin vuorovaikutus hoidon aloituksessa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Kehitetään yhdessä koko henkilöstön kanssa havainnoinnin sekä dokumentoinnin perusteita meidän yksikössä. Siirrytään dokumentoinnin kanssa enemmän digitaaliseen muotoon. Luodaan pysyvät rakenteet havainnoinnin ja dokumentoinnin järjestämiselle ryhmissä.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Arvioidaan loppu vuodesta tavoiteiden väliarviointi ja loppu keväästä koko vuoden arviointi. Osallistutetaan huoltajat teettämällä heille kerran vuoteen oma arviointi yksikön tavoiteista ja huoltajien kokemuksista jotta voimme kehittää toimintaamme yhdessä. Tavoiteita lisätään vuoden aikana jos koemme sille tarvetta ja niitä arvioidaan vuoden ympäri.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: Laadittu lokakuussa 2025

käsitelty henkilöstön kanssa 31.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 1.8.2025

toimenpiteistä päättäminen: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 1.5.2026

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 1.8.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Kehittämiskohteet

1. Pihalelut, kestävät materiaalit ulkona
2. Pihan kehittäminen yhdessä huoltajien ja lapsien kanssa

arviointi: 1.5.2026

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 31.8.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: Syksyn aikana 2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: Keväällä 2024

käsitelty henkilöstön kanssa: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Sanna Immonen, Heli Hiltunen, Miika Kokkonen, Sanna Pöyry

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Sanna Pöyry, Reetta Vuorela

Kieli- ja kulttuurivastaava: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Leikkimentori (ja -tiimi): Laura Horn, Jenna Savikkomaa - Leikkitiimi - jokaisesta päiväkodin sekä esikoulun ryhmästä 1 vastuhenkilö leikkitiimissä

Liikuntavastaava: Miika Kokkonen & Sanna Pöyry

Lääkehoitovastaavat: Eini Kurvinen

Miniverso-mentorit: Eini Kurvinen & Paula Jääskeläinen

Tiedekasvatusvastaava: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Tasa arvo ja yhdenvertaisuus vastaava: Merita Kuukka

Ulkopedagogiikan vastaava: Miika Kokkonen

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotiösalkkuvastaava: Saukko, Kuutti, Sudet, Ketut, Ilvekset, Esikoulu

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikkö: Saksalan päiväkot

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 15.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Kohtaamme lapset yksilöinä, ja koko perheen arvostavasti ja kunnioittaen. Hyvän huomaaminen, kannustus, positiivinen puhe ja näihin ohjaaminen näkyvät toiminnassamme. Lapsi, lapsen osallisuus ja lapsiryhmän tarpeet, toiveet, kiinnostuksen kohteet sekä Varhaiskasvatussuunnitelma ovat suunnittelun ja toiminnan perustana. Haluamme vahvistaa lasten luontaista tapaa oppia, olla olemassa, ottaa maailma haltuunsa, kokea elämyksiä ja kasvaa omaan mittaansa.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Jokaisessa talon palaverissa on asialistalla leikki, ja ryhmät kertovat omia kuulumisiaan leikin tiimoilta. Leikkimentorit tuovat palaveriinkin terveisiä yhteisistä tapaamisista.

Lasten leikille on aikaa joka päivä niin sisällä kuin ulkona, ja leikkiympäristöjä kehitetään ja päivitetään lasten mielenkiinnon kohteiden mukaan. Aikuisella on rooli leikeissä, joko leikin vetäjänä, kanssalleikkijänä, leikin rikastuttajana, mahdollistajana tai havainnoijana. Yläkerran isompien lasten ryhmät ottavat käyttöön pienryhmätoiminnan pedagogisen leikin suunnittelussa Hannelandian ohjeistuksen mukaisten.

Lapsia kannustetaan ja opetetaan leikkimään kaikkien lasten kanssa. Talossa on säännöllisesti (1xvko, 1xkk) yhteisöllisiä leikki-, laulu- ja pajahetkiä koko talon kesken tai pienryhmissä yli ryhmärajojen.

Ulkoilemme pihalla kaikki yhtä aikaa. Kehitämme ulkopedagogiikkaa, ulkoleikkejä ja ulkoleikkiympäristöjä, leikittäjäliivi on käytössä.

Vahvistamme Me-henkeä luomalla yhteistä historiaa. Aamu- ja päiväpiirit ovat tärkeitä keskustelun ja kokoontumisen paikkoja.

Jokaisella leikkiympäristöllä on nimetty vastuuhenkilö tiimissä, joka muiden vastaavien kanssa kehittää oman ympäristönsä leikkiä.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Jokainen lapsi kohdataan ja huomioidaan omana yksilönään. Hänen mielipiteitään kuunnellaan ja arvostetaan, mielenkiinnon kohteet havaitaan ja huomioidaan toiminnan suunnittelussa.

Lapsia kannustetaan omatoimisuuteen kaikissa päivän askareissa ikätason mukaisesti, mm leikki, ruokailu, pukeutuminen, lelujen järjestely ja siivous. Aikuinen on tilanteissa saatavilla ja mallin antajana. Mahdollistetaan lapselle aktiivisen toimijan rooli.

Lasten kanssa keskustellaan heitä askarruttavista aiheista, ja herätellään ajattelemaan monipuolisesti. Keskustelujen pohjalta kumpuaa erilaista toimintaa.

Aikuinen sitoutuu etsimään lisätietoa lasta kiinnostavista asioista mm kirjoista ja tableteilta, yhdessä tutkiminen.

Lasten kanssa tehdään yhdessä ryhmän säännöt, mietitään mitä ne päivittäisessä toiminnassa tarkoittavat, niihin sitoudutaan ja niihin palataan kauden mittaan, ja aina tarvittaessa.

Yhteisen historian ja ryhmän Me-hengen luominen, mm kuvin ja videoin, tekstein.

Simpukat ryhmässä Senni-siilin ja Norpat ryhmässä oman henkilökohtaisen maskotin vierailut lasten kotona, satuhieronta erimuodoin päiväkodissa ja kotona. Perheille kotiin lähtevät kirjakassit käytössä joka ryhmässä.

Projektit, joissa vanhemmat ja lapset kuvaavat arkeaan päiväkodin toimintaa varten, esim ruokakasvatukseen liittyen.

Lasten saduttaminen.

Miniverso-sovittelumenetelmä käytössä.

Aikuiset havainnoivat lapsia ja lapsiryhmää.

Aikuiset perehtyvät Oph videomateriaaleihin osallisuudesta, osaamisen päivitys.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Ruokailulle annetaan aikaa. Ymmärretään, että ruuan katselu, koskettelu ja tutkiminen on myös tutustumista ruokaan, moniaistillisuus. Ruokapöydässä keskustellaan lasten kanssa ja ruuasta puhutaan positiivisesti. Aikuisen malli terveellisestä ruokailusta.

Pienimmille lapsille mahdollistetaan oman rytmin mukaan eläminen myös päiväkodissa. Tässä ruoka- ja puhtauspalveluiden henkilöstön tuki on isossa roolissa, ja ruokaa on aina saatavilla vaikkei lapsi vielä pystyisi ruokailemaan päiväkodin normaalissa rytmissä.

Tutustutaan ruuan alkuperään eri tavoin, kasvatetaan itse yrttejä ja kasviksia. Päiväkodilla on oma kasvimaata, marjapensaita ja hedelmäpuita, oman sadon edistymistä ihmetellään ja tuotoksia maistellaan.

Yli 3-vuotiaat harjoittelevat taitonsa mukaan ottamaan itse ruokansa, kaatamaan juoman ja voitelemaan leivän. Aikuinen on apuna.

Tarjolla olevan ruuan saa syödä haluamassaan järjestyksessä. Keskustellaan ruokahävikistä - voi maistella ja lisää saa aina ottaa. Ruokailun päätteeksi astiat palautetaan kärryyn.

Tehdään vuosittain Nykytilan arviointi yhdessä ruokapalvelujen työntekijän kanssa. Tutustutaan ruokakasvatukseen vuosikelloon (Neuvokas perhe). Huomioidaan vuodenajat, juhlapyhät ja perinteet mahdollisuuksien mukaan. Ruokakasvatus on osa ryhmien kuukausisuunnitelmaa.

Ohjataan tarvittaessa huoltajia ruokakasvatuksessa, ja siihen liittyvien matalan kynnyksen materiaalien ääreen (Neuvokas perhe, Ruukku). Materiaalit käytössä myös ryhmissä.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetaitokasvatus sisältyy suunnitellusti toimintaan viikoittain tunnetaitomateriaalien kautta ja erilaisissa tilanteissa, eri tavoin toteutettuna mm. aamupiirit, leikkihetket, lukupiirit. Lapsen ja ryhmän tarpeet huomioidaan.

Päiväkodilla tällä hetkellä käytettävät tunnetaitomateriaalit; Tunnemeduusat, Piki-materiaali, Molli-kirjat, Rauhametsämateriaali (+Huomaa Hyvä-toimintakortit, Vahvuus Variksen materiaali, Jukka-Hukka kirjat).

Kirjastosta tilattava tunnetaitokirjallisuuskassi.

Vesikirppujen kirjastossa tunnetaitokirjat esillä 2xvuodessa, 1kk ajan.

Kannustaminen. Positiivinen puhe. Aikuinen kiinnittää huomiota omaan ilmaisuun ja sanattomaan viestintään. Annetaan yksilö- ja ryhmätasolla positiivista palautetta hyvistä kaveritaidoista.

Miniverso-sovittelumenetelmä käytössä.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Jokainen lapsi tulee hoitopäivänsä aikana kuulluksi ja kohdatuksi turvallisten, hyväksyvien ja lasta kunnioittavien aikuisten myötä.

Lapselle kotona tärkeillä asioilla on merkitystä myös päiväkodissa, ja lasten sekä perheiden erilaiset taustat otetaan huomioon, myös perheiden toivomilla tavoilla. Perheiden toiveista ja ajatuksista keskustellaan mm aloitus-, Lapset puheeksi- ja vasu-keskusteluissa.

Aikuisten kesken käymme arvokeskustelua, murramme turhia ennakkoluuloja tutustumalla lasten perheiden tapoihin ja eri maiden kulttuureihin ja mm tapoihin viettää juhlia, ja tuomme näitä vuoden mittaan esille lapsiryhmissä.

Lapsiryhmän sisällä olevat kielelliset ja kulttuuriset taustat nostetaan osaksi ryhmän toimintaa.

Lukulumo, jokaisella lapsella on mahdollisuus kuulla satuja omalla äidinkielellään. Varhaiskasvatuksen S2 opettajan vierailut ryhmissä.

Arvioimme vuosittain kehittämisen tarpeita tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyen.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Lasten tietoisuutta erilaisista kulttuureista lisätään tutustumalla vuoden mittaan erilaisiin tapoihin ja kulttuureihin keskustelun, musiikin ja kirjallisuuden kautta, lasten ja perheiden tarpeiden pohjalta.

Lapset perheineen kohdataan yksilöinä lämpimästi, suvaitsevasti ja arvostavasti. Tulkin käyttö tarvittaessa yhteisissä vasu- ymv keskusteluissa.

Tutustutaan lasten perheiden omiin tapoihin ja keskustellaan niistä ryhmien kanssa. Otetaan vastaan vanhempien toiveita.

Keskustellaan suomen kielestä ja maailman muista kielistä lasten kokemusten ja kysymysten kautta. Osallistutaan KulttuuriKamelin tarjoamaan toimintaan osana kulttuurikasvatusta.

Käytössä olevaa materiaalia: mm Lapsen vuosi-kirja, erilaiset maailman sadut, musiikki ympäri maailman. Lukulumo käytössä, satuja myös lapsen omalla äidinkielellä.

Google kääntäjä käännössovellus puhelimissa apuna arkitilanteissa.

Materiaalien moninaisuus, mm pelit ja leikkiympäristöt.

Sadutus, draama, roolileikit osana vuosittain toimintaa.

Vuosittainen isovanhempien päivä ystävänpäivän tietämissä.

Käytöstavat ja niiden opettelu ja niistä keskustelu arkitilanteissa.

Keskustellaan aikuisten kesken arvomaailmasta, vasun arvoista ja tasa-arvosta. Päiväkodin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma käydään vuosittain yhdessä läpi ja siihen sitoudutaan.

Ryhmillä käytössä Kielipedan kielitietoisien oppimisympäristön arviointilomake.

Varhaiskasvatuksen s2 opettajan vierailut päiväkodilla.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Varhaiskasvatusikäisten lasten arjessa ruokailu, lepo ja liikunta ovat tärkeässä osassa. Keskustellaan kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista ja siihen vaikuttavista tekijöistä lasten ja huoltajien kanssa. Ohjataan huoltajia tarvittaessa erilaisten materiaalien, tai tukipalveluiden pariin.

Huomioidaan varhaiskasvatuksen liikuntasuositukset monipuolisesti. Käytämme säännöllisesti lähiluonnon tarjoamia liikkumismahdollisuuksia, sekä mm Lähemäen kentän palveluja. Myös kaupungin keskusta ja monet leikkipaikat ovat kävelymatkan päässä. Oma suuri ja monipuolinen piha Saksalassa hyödynnetään ympäri vuoden.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt huomioidaan.

Huomioliivit käytössä retkillä, sekä alle 3 vuotiaiden ryhmässä myös päiväkodin piha-alueilla.

Aikuisten ensiaputaitojen ylläpitäminen. Päiväkodilla on valitut lääkehoitovastaavat.

Teemme retkiä liikunta- ja ulkoilupaikoille. Osallistumme aktiivisesti erilaisten seurojen järjestämiin liikuntatapahtumiin. Liikkuva varhaiskasvatus - valtakunnallinen liikkumis- ja hyvinvointiohjelma, osallistuminen verkostotapaamisiin ja materiaalien hyödyntäminen ryhmissä.

Taataan lapsille turvallinen ja salliva ympäristö ja aikuiset. Tuetaan lasten ystävyyssuhteita ja niiden rakentumista.

Huolehditaan, että päiväkodin toimintaympäristö ja välineet ovat turvallisia. Käydään läpi säännöllisesti päiväkodin turvallisuussuunnitelma ja tehdään henkilöstön kesken turvakävely vuosittain, ja aina uuden työntekijän kanssa.

Päiväkodilla on tiloihin, toimintaan ja riskeihin liittyvä omavalvontasuunnitelma.

Suunnitelmat lasten suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä, ja ne käydään läpi vuosittain, ja aina tiimin vaihtuessa/muuttuessa.

Materiaalia: Rauhametsämateriaali, Piki, Askeleittain, Lapsen mieli, Molli-kirjat, Fanni-kirjat, Pienin askelin, JukkaHukka-materiaali, Huomaa Hyvä.

Lasten osallisuuden, sekä kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt huomioidaan. Päiväkodin toiminnallinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnittelu huomioidaan.

Kaikki aikuiset ovat osallistuneet Miniverso koulutukseen. Päiväkodilla on miniversovastaavat 2kpl, jotka vaihtuvat parin vuoden välein.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Aloituskeskustelut, vasukeskustelut, lasten puheenvuorot, lasten toiveet, puheet ja mielenkiinnon kohteet otetaan arjessa huomioon.

Ryhmässä keskustellaan ja kirjataan, kuinka huomioidaan lasten mielenkiinnon kohteet. Lapsia osallistava toimintakulttuuri. Aikuiset sitoutuvat tutustumaan lapsiin ja heidän mielenkiinnon kohteisiinsa.

Toimintaympäristöä muokataan kulloisenkin lapsiryhmän tarpeiden mukaan. Toimintaympäristö on lasten ikätason mukainen, ja toiminta kehitystason mukaista.

Lasten tuottama materiaali on näkyvillä ryhmien tiloissa.

Leikkiympäristöt ovat Hannelandian kanssa tehtävän yhteistyön myötä kehittämisen kohteina, toimintojen leikillistäminen.

Toimintaympäristöä laajennetaan päiväkodilta lähiympäristöön. Käytämme lähiluontoa monipuolisesti oppimisympäristönä.

Pienryhmäjaot iän ja/tai kehitystason mukaan.

Erilaiset havainnointilomakkeet käytössä joka ryhmässä.

Varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja S2 opettajan kanssa tehtävä yhteistyö.

Neuvolan ja mahdollisten muiden toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö, esim puhe- ja toimintaterapeutit.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Aloitus-, vasukeskustelut, sekä Lapset Puheeksi keskustelut huoltajien kanssa, päivittäiset keskustelut ja kuulumiset puolin ja toisin.

Palautteenanto päiväkodille vasukeskustelun yhteydessä.

Perheillat syksyisin koko talon kesken. Illoissa esitellään aina yhtenä osiona päiväkodin toimintaa, ja toimintaan vaikuttavia suunnitelmia.

Norppien jokakeväinen, erilainen toiminnan esittelyviikko tai muu tapahtuma.

Huoltajien osallistaminen päiväkodin yhteisissä tapahtumissa, mm joulu- ja kevätjuhla, sekä isovanhempien juhla.

Perheissä kiertävät kirjakassit. Ryhmien kotona vierailevat maskotit.

Vuosittain erilaista huoltajia osallistavaa toimintaa, esim ruokakasvatuksen tiimoilta.

Vuosisuunnitelma kotiin tutustuttavaksi kirjakassien yhteydessä kevätkaudelle.

Mikkelin kaupungin arviointisuunnitelman mukainen arviointi

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Kun tieto uudesta perheestä saapuu päiväkodille, otetaan perheeseen yhteyttä soittamalla, ja sovitaan huoltajan kanssa tutustumiskäynti päiväkodille.

Tutustumiskäynnillä huoltajien kanssa keskustellaan lapsesta/lapsista, ja kirjataan ylös tärkeimmät asiat lapsen hoitopäivään liittyen.

Huoltajille kerrotaan päiväkodin tavoista, Daisystä, viestinnästä.

Huoltajille tarjotaan henkilöstön tutustumiskäynti kotiin lasta tapaamaan. Lapsen kotona käyvä aikuinen/aikuiset tutustuvat lapseen hänelle tutussa ympäristössä.

Lapsi tulee huoltajien/huoltajan kanssa tutustumaan päiväkotiin. Tutustumiskertoja lapsesta ja perheestä riippuen n.1-4kertaa.

Huoltajien kanssa käydään Lapset Puheeksi keskustelu. Vasukeskustelut 1-2x/vuosi, riippuen lapsen hoidon aloittamisen ajankohdasta.

Vasukeskustelut pitää varhaiskasvatuksenopettaja yhteistyössä lastenhoitajan/tiimin kanssa. Lapsi osallistuu vasukeskusteluun ikätason mukaisesti.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Päiväkodilla on käytössä pedagogisen dokumentoinnin suunnitelma/vuosikello.

Ryhmissä käytössä erilaisia esim. motoriikkaan ja leikkiin liittyviä havainnointilomakkeita. Erilaiset tasotaitokartoitukset ja arvioinnit kehittymisestä, mm pelilistat, liikunta ja kädentaito.

Jatkuva päivittäinen havainnointi, ja niiden jako perheelle, omalle tiimille - koko talolle.

Mikkelin varhaiskasvatuksen Facebook ja Instagram-sivut, sekä päiväkodin omat sivut Oppiminen.fi, positiivisen mielikuvan luominen.

Kuvien ja videoiden hyödyntäminen päivän havainnollistamisessa lapsille ja huoltajille, mutta myös veon ja tiimin välisenä työkaluna.

Kuukausittaiset kuvakollaasit ryhmien toiminnasta.

Daisy-vasu ja kasvunkansio käytössä.

Sadutus

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Säännölliset keskustelut/arvioinnit viikottaisissa tiimipalavereissa, sekä henkilökunnan palavereissa tai pedapalavereissa joka viikko.

Tiimien omat arviointipalaverit loppuvuodesta ja keväällä. Näissä palavereissa palataan tiimisopimukseen kirjattuihin asioihin yleisen toiminnan arvioinnin lisäksi.

Tiimien pysäkki-illat.

Kehityskeskustelut, henkilökohtaiset ja tiimien yhteiset. Syksyn SyKe-keskustelut.

Pulssi-kysely, kaupungin henkilöstön yhteinen työhyvinvointikysely.

Pedagogiset keskustelut tiimeittäin ja peda-palavereissa.

Koko henkilökunnan kehittämispäivät 1x toimintakausi, ja kehittämisillat 1-2x toimintakausi.

Lasten tai huoltajien välittömät palautteet, lasten puheenvuorojen mukana tulevat palautteet vasukeskusteluista. Vanhempien palautteet vasukeskusteluissa.

Opiskelijoiden palautteet, käytössä päiväkodin oma palautelomake.

Lapsi-, oppimis- ja hyvinvointikäsitysten läpikäynti loppuvuodesta 2025, käsitellään yhdessä kehittämisillassa tammikuussa 2026. Samassa kehittämisillassa keskustellaan arvoista ja päivitetään yksikön arvotaulua käsityksistä nousseilla arvotoilla.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 30.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 15.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: Keväällä 2025 herätty tilanteeseen, keskusteltu asiasta alkusyksyn 2025 aikana.

toimenpiteistä päättäminen: Päiväkodin henkilökunnan tietämistä ja osaamista täytyy päivittää ajan tasalle mm termistön osalta. Moninaisuus päiväkodissamme on lisääntynyt, joten aihe on siksikin ajankohtainen. Lisäksi koko varhaiskasvatuksen yhteiset asiat, kts. liite.

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: Väliarviointi vuoden vaihteessa, mahdollisista jatkotoimenpiteistä päättäminen, ja vaikuttavuuden arviointi vuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä.

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 30.9.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Älä osta mitään kuukausi - tammikuu. Siirrymme käyttämään päiväkodin kaikissa juhlissa ja tapahtumissa, sekä retkillä jne kestopukeja.

arviointi: Vuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 8.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 15.10.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: 12.8.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 12.8.2025

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Digitutor: Petra Kainulainen, Päivi Tirronen ja Marja Haapsaari

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Petra Kainulainen ja Kati Vilén

Kieli- ja kulttuurivastaava: Ulla Turunen

Leikkimentori (ja -tiimi): Marja Haapsaari ja Päivi Tirronen, Sini Mustonen

Liikuntavastaava: Ulla Turunen ja Susanna Pekkanen

Lääkehoitovastaavat: Mia Wetterstrand ja Kati Vilén

Miniverso-mentorit: Ulla Turunen ja Päivi Kälviä

Tiedekasvatusvastaava: Päivi Kälviä ja Päivi Tirronen

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Sini Mustonen

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Mia Wetterstrand, Susanna Pekkanen ja Kati Vilén

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025-2026

Yksikkö: Sannan päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Toimintamme on jokaista lasta ja hänen perhettään kunnioittavaa. Toimimme siten, että saamme luotua lapsen varhaiskasvatusympäristöstä turvallisen, kiireettömän ja myönteisen ilmapiirin, jossa kaikkien on hyvä olla ja toimia. Luomme avoimen ja aidon vuorovaikutuksen lasten, henkilökunnan ja vanhempien välillä. Leikki-, tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä lasten osallisuus painottuvat pedagogiikassamme. Kiinnitämme huomiota iloon ja leikinomaisuuteen arjen eri tilanteissa.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Lapsi-, oppimis- ja hyvinvointikäsitysten käsittelysuunnitelma on tehty. Lapsikäsitely on käsitelty 11.6.2025. Oppimiskäsitys käsitellään 30.9.2025. Hyvinvointikäsitys käsitellään 13.1.2026.

Arvotaulu käsitellään henkilökunnan kanssa syksyn suunnitteluiltapäivässä, sekä huoltajailtapäivässä huoltajat ja lapset pääsevät osallistumaan arvokeskusteluun.

Järjestämme aikaa ja tilaa leikille lasten ikä-, kehitystaso sekä kiinnostusten kohteet huomioiden. Mikkelin minimin mukaisesti päiväkodissamme on perus leikkiympäristöinä leikkikoti, kaupunkileikki, ateljee, kirjasto sekä pelipaikka. Mahdollistamme monipuoliset ja innostavat tavat liikkua sekä sisällä että ulkona. Oppimisympäristöjä rikastamme vasun, vuodenaikojen, juhlien sekä lasten mielenkiinnonkohteiden mukaan. Toimimme säännöllisesti pienryhmissä ja pidämme tärkeänä aikuisen läsnäoloa leikeissä. Havainnoimalla ja rikastamalla leikkiä, tuemme lasten leikkitaitojen kehittymistä sekä monipuolistumista.

Kannustamme ja ohjaamme lapsia vuorovaikutussuhteissa. Aikuisen tuen avulla lapset harjoittelevat kuuntelemaan toisia, ilmaisemaan omia mielipiteitään ja odottamaan omaa vuoroaan. Käytämme kuvatukea apuna arjen tilanteissa. Onnistumisen kokemukset tukevat lapsen itsetunnon kehittymistä. Inklusion mukaisesti mahdollistamme jokaisen lapsen leikissä mukanaolon.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Osallisuuden kokemuksen lähtökohtana on tunne olla oman elämänsä tärkein toimija. Tämän tunteen löytämiseksi lapsilla on mahdollisuuksia osallistua oman toimintansa liittyviin valintoihin ikä- ja kehitystasonsa mukaan. Näiden valintojen kautta lapsi oppii syy-seuraussuhteita. Aikuisen

sensitiivinen läsnäolo on keskeinen tekijä, jotta lasten toiveet ja mieltymykset tulevat huomioituksi. Lasten kasvu- ja oppimisympäristöjä muokataan ja rakennetaan yhdessä lasten kanssa sellaisiksi, että ne kuvastavat heidän kiinnostuksen kohteitaan ja motivoivat heitä leikkimään. Pienryhmässä toimiminen on myös osa lapsen osallisuuden toteutumista.

Kuuntelemme, havainnoimme ja kirjaamme lasten kiinnostuksen kohteet, vahvuudet ja tuen tarpeet, niistä saamme pohjan kokovuoden toiminnan suunnitteluun. Tavoitteena on lasten kuuleminen ja heidän mielipiteiden huomioon ottaminen pienryhmien toiminnan lomassa sekä aamu- ja päiväpiireillä. Molemmissa ryhmissä huoltajien ja lasten toiveita kuullaan päivittäisissä kohtaamisissa.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Päiväkodissa ruokakasvatus on osana pedagogista toimintaa, jolloin ruokailuympäristö ja ruokatilanne luodaan lapsille sopivaksi. Luomme positiivisen ja mielekkään ruokailukokemuksen lapsille ja houkuttelemme lapsia maistelevaan uusia sekä vieraita makuja. Ruoka on lasten tasolla, josta he näkevät mitä ruokaa on. He saavat ikä- ja taitotasonsa mukaan osallistua/koota oman ruoka-annoksensa. Lapset vievät itse ruokailuvälineensä pois, harjoitellen myös ruokailuvälineiden oikeanlaista käsittelyä. Lapsia kannustetaan siistiin ruokailuun sekä tarjotaan lasten ruokailulle riittävästi aikaa ja rauhaa. Aikuiset pitävät yllä positiivista puhetta ja ajatusta ruoasta, joiden kautta välittyy myönteinen asenne ruokaa ja syömistä kohtaan.

Ruokakasvatusta harjoittelemme myös esim. vuodenaikojen ja juhlapyhien mukaisesti. Keväällä istutamme erilaisia kasveja ja tutkimme niiden kasvua. Syksyisin päiväkodilla on sadonkorjuu tapahtumia, jolloin tutustumme ja maistelemme erilaisia kasviksia ja juureksia. Joulun alla leivomme usein pipareita.

Arvioimme vuosittain ruokakasvatusta sähköisesti. Työryhmässä on edustajat varhaiskasvatuksen ja rupan henkilöstöstä.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetaitokasvatuksessa tavoitteena on oppia tunnistamaan ja nimeämään omia ja toisten tunteita. Aikuinen auttaa lapsia käsittelemään pettymyksiä sanoittamalla tunteita sekä olemalla läsnä. Käytämme päivittäin apuna erilaisia kuvia ja tunnekortteja. Käytössä on myös Tunteet hukassa metsäseikkailu-materiaali. Kielen kehityksen tukeminen on osana tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettelua. Tällöin myös arvot tulevat mukaan toimintaan; aikuisten malli siitä, kuinka ja millä äänensävyllä puhumme toisillemme, katsekontakti, kuunteleminen, pysähtyminen hetkeen, toiminta tilanteen edellyttämällä tavalla. Aikuiset oppivat lapsilta ja lapset aikuisilta.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Tiedostamme, kuinka asenteemme näkyvät puheissamme, eleissämme ja toimintatavoissamme. Toimimme esimerkkeinä lapsille ja olemme tietoisia sukupuolisensitiivisyydestä työskentelyssämme. Lapset voivat tehdä valintoja sukupuoleen tai muihin stereotyyppisiin rooleihin katsomatta. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnittelussa kehitettävänä teemoina ovat olleet lasten kirjojen päivittäminen ajanmukaiseksi sekä lasten positiivinen kohtaaminen. Toimintaa arvioimme ja kehitämme jatkuvasti. Palaverissa on säännöllisesti esillä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus asiat.

1. Leikkiympäristöt

Päiväkodissa on Mikkelin minimin mukaiset leikkiympäristöt: Leikkikoti, ateljee, kaupunkileikki, kirjasto/omien ajatusten tila, pelipaikka, monipuoliset liikkumisen tilat ja välineet sekä leikittäjäliivi. Muokkaamme leikkiympäristöjä lasten kiinnostusten kohteiden mukaan ja huomioimme leikkien valinnoissa sukupuolineutraalisuuden. Aikuinen innostaa lapsia leikkiin luomalla tarjoutumia, joiden avulla leikkiä rikastutetaan ja ohjataan tavoitteiden suuntaan.

2. Syrjintään puuttumisen käytännöt

Syrjintää ennaltaehkäistään käymällä säännöllisesti arvokeskustelua huoltajien, lasten sekä päiväkodin aikuisten kesken. Leikin keinoin käsittelemme ystävyyttä sekä toisen arvostamista.

Havainnoimme jatkuvasti lasten välistä vuorovaikutusta ja puutemme mahdolliseen syrjintään heti. Keskustelemme havaituista tilanteista lasten, huoltajien sekä oman tiimin kesken. Lasten kanssa keskustellessa huomioimme lasten ikätason.

3. Miniverso

Kiusaamisen ennaltaehkäisyssä kiinnitämme huomiota lapsiryhmän toimintaan luomalla heti toimintakauden alussa turvallisen ja vuorovaikutuksellisen ympäristön toimia. Luottamuksellisella ja avoimella keskusteluilmapiirillä rohkaisemme lapsia kertomaan aikuiselle mahdollisesta kiusaamisesta. Kiusaamisen suhteen meillä on nollatoleranssi ja tilanteet selvitetään Miniverso-menetelmää käyttäen, lasten ikä ja kehitystaso huomioiden. Henkilöstö osallistuu Miniverso-ohjelman koulutuksiin.

4. Huoltajien osallisuus yhdenvertaisuussuunnittelussa

Huoltajat pääsevät osallistumaan yhdenvertaisuus-suunnitteluun huoltajailtapäivässä sekä varhaiskasvatuskeskusteluissa.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Kunnioitamme sekä asenteillamme että toiminnallamme kulttuurista moninaisuutta, se on jokaisen ihmisen perusoikeus. Emme arvota tai arvostele. Huomioimme perheiden monimuotoisuuden kielellisesti, kulttuurillisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti toiminnassamme (mm. kynttilähetket ja muu uskonnollinen toiminta).

Tuomme ryhmään tervehdyksen ryhmäläisten kielillä. Ymmärrämme, että perheillä on omat arvonsa, asenteensa ja toimintatapansa. Toimimme esimerkkeinä lapsille kielellisesti, puhumme selkeästi, ymmärrettävästi, monipuolisesti ja rohkaisemme siihen myös lapsia. Luemme lapsille erilaista kirjallisuutta, kuuntelemme lukulumoa sekä laulamme, lorutteleme ja liikumme päivittäin.

Sanoitamme omia ja lasten tekemisiä sekä annamme lyhyitä, selkeitä ohjeita lapsille. Aikuiset pysähtyvät kuuntelemaan lasta, vuorovaikutuksemme on vastavuoroista ja annamme lapsille myös mahdollisuuksia hiljaisuuden kokemuksiin.

Tuemme lapsen minäkuvan ja itsetunnon kehittymistä erilaisilla pedagogisilla menetelmillä. Pedagogisina menetelminä käytämme mm. kirjojen lukemista ja asioiden nimeämistä, ja keskustelemista, sadutusta, kuvallisen ilmaisun ja draaman menetelmiä, musiikki- ja liikuntakasvatusta sekä tärkeimpänä tunne- ja vuorovaikutusmenetelmät.

Katsomuskasvatuksen tavoitteena on edistää reiluutta, ystävyyttä ja kunnioitusta toista kohtaan, sekä vahvistaa lapsen identiteetin kehittymistä. Katsomuskasvatusta toteutetaan leikin, sadun, draaman, musiikin, kuvataiteen sekä erilasten mediasisältöjen keinoin.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Pidämme tärkeänä turvallista ja toimivaa arkea, jossa korostuu turvallinen ympäristö sekä yhteisiin sopimuksiin ja tavoitteisiin sitoutuneet aikuiset. Huolehdimme, että leikkiympäristöt ja -välineet ovat turvallisia ja lasten ikätason mukaisia.

Toimimme pienryhmissä, sekä porrastamme toimintaamme. Luomme yhdessä tiiminä sujuvat päivittäiset arjen rutiinit, jotka luovat lapsille turvaa ja ennakoitavuutta hoitopäivään. Annamme lapsille aikaa tutustua toisiinsa ja meihin aikuisiin, joka luo lapselle ryhmäänkuulumisen tunteen.

Tuemme ja kannustamme lapsia omatoimisuuteen sekä omaan ajatteluun. Pohdimme yhdessä mm. säänmukaista pukeutumista, ruoka-annoskokoa sekä leikissä tarvittavia välineitä. Kiireettömyys on arjen pedagogiikan keskiössä. Siisteyskasvatuksessa pidämme tärkeänä vessarauhan turvaamisesta kaikille. Riittävän unen ja levon turvaaminen lapsille

Vuorovaikutus arjessa mm. tervehtimiset, heipat, päivän kuulumiset, tunneasiat, tiedonsiirto. Kiinnitämme erityistä huomiota perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä kuulumisten vaihtoon. Kirjaamme lasten kuulumiset kuulumislapulle, jonka säilytämme, ja keräämme sieltä tiedot lapsen henkilökohtaiseen vasuun.

Kiireettömän ja myönteisen ilmapiirin luominen, leikin arvostus antamalla sille aikaa ja tilat sekä tarvittava ohjaus. Ekologisuus ja luonnon kunnioittaminen osana toimintaa. Henkilöstö on koulutautunut Miniverso- koulutuksessa vertaissovitteluun, jota käytetään soveltaen lasten ikä- ja kehitystaso huomioiden. Ryhmissä toteutetaan tunnekasvatusta useilla eri toimintatavoilla pitkin lukuvuotta.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Toimintatilojen ja -välineiden järjestäminen niin sisällä kuin ulkona lapsilähtöisiksi ja viihtyisiksi huomioiden Mikkelin minimi. Otetaan huomioon toimintaympäristön esteettömyys, ergonomia, valaistus, akustiikka, sisäilman laatu, siisteys, selkeys, turvallisuus ja ekologisuus. Ja jos niissä on puutteita, tehdään tarvittavat muutokset. Leikkivälineet ovat esillä, niitä vaihdellaan lasten kiinnostuksen ja oppimistarpeiden mukaan. Lapsilla on tarvittaessa kuvat apuna leikkien valinnoissa.

Lähiluonnon ja rakennetun ympäristön hyödyntäminen toiminnassa. Yhteistyötahot/vierailut/retket. Suunnitellaan toimintaa lasten kiinnostuksen kohteita kuunnellen moniaistilliseksi ja keholliseksi. Toimitaan mahdollisimman paljon pienryhmissä ja siirtymät suunnitellaan sujuviksi ja kiireettömiksi. Kuukausisuunnitelmat huoltajille esillä. Molemmissa ryhmissä nähtävillä päiväohjelma.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Saatuamme tiedon lapsen pääsystä päiväkotiin, otamme yhteyden huoltajiin ja sovimme heidän kanssaan tutustumiskäytännöt ja tarjoamme kotivierailua. Pyrimme toteuttamaan lapsen hoitotapaaleen alun mahdollisimman lapsilähtöisesti ja luomaan alusta asti avoimen ja

luottamuksellisen suhteen huoltajiin ja lapseen. Opastamme ja neuvomme huoltajia lapsen hoitoon ja kasvatukseen liittyvissä asioissa kunnioittaen perheiden omia tapoja ja arvoja. Luomme mahdollisimman yhteneväiset ja lapsen kehitystä ja oppimista tukevat toimintamallit yhdessä vanhempien kanssa. Yhteistyön merkitys korostuu siirtymävaiheissa, ja kun suunnitellaan ja toteutetaan lapsen kehityksen ja oppimisen tukea. Osallistamme vanhempia toiminnan suunnitteluun, pedagogisessa huoltajailtapäivässä.

Hyödynnetään tiedonsiirron kanavina keskustelujen lisäksi päiväkodin ilmoitustaulua, Daisyn ilmoitustaulua tai -viestejä, sekä tekstiviestejä. Yhteiset tapahtumat ovat myös tärkeä osa yhteistyötä. Päivittäisiä havaintoja dokumentoidaan käytössä olevalle kuulumislapulle, jota myös hyödynnetään toiminnan suunnittelussa sekä laspen varhaiskasvatkussuunnitelman laatimisessa. Kuulumistenvaihdossa pidämme tärkeänä sanoittaa lapsen positiivista kohtaamista.

Molemmat ryhmät päivittävät oppiminen.fi sivustoa sekä pedagogista dokumentointia Daisyssä.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Päiväkodin työntekijä ottaa yhteyttä perheeseen, jonka jälkeen sovimme tutustumiskäytännöt vanhempien toiveiden mukaisesti sekä kerromme kotivierailumahdollisuudesta. Kotivierailu tehdään vain aloittavalle lapselle. Yritämme tehdä aloituksen mahdollisimman lapsilähtöisesti tukien ja kannustaen lasta ja vanhempia sekä annamme mahdollisimman paljon tarpeellista tietoa keskustelujen lomassa huoltajille ja vastaamme heidän mieltään askarruttaviin kysymyksiinsä. Uudelle lapselle annamme aikaa tutustua rauhassa uusiin aikuisiin ja kavereihin sekä hoitopaikan päivärytmiin. Tuemme lasten ryhmäytymistä ja kaverisuhteiden rakentumista. Lohdutus, kannustus ja syli ovat tärkeitä. Vanhempien kanssa pidämme vasukeskustelun noin. 2 kk päästä lapsen hoidon aloituksesta, kun henkilökunta on ehtinyt tutustua kunnolla lapseen. Perheille tarjotaan Lapset puheeksi-keskustelua. Tärkeitä yhteistyön muotoja ovat päivittäisten kuulumisten vaihtojen lisäksi myös yhteiset tapahtumat, joita järjestetään mahdollisuuksien mukaan.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Toimimme päiväkodin oman pedagogisen dokumentoinnin suunnitelman mukaan. Pedagoginen dokumentointi tuottaa tietoa lasten elämästä, kehityksestä, kiinnostuksen kohteista, ajattelusta, oppimisesta, tarpeista ja lapsiryhmän toiminnasta. Apuna käytämme mm. valokuvia, piirustuksia, lapsen omia kansioita sekä henkilöstön havaintoja. Voimme lasten kanssa tarkastella heidän kehitystään ja oppimistaan dokumentoinnin avulla. Havainnot tekevät yksittäisen lapsen näkyväksi yksilönä ryhmästä ja ovat suunnittelun perusta. Havainnoinnin avulla ymmärrämme paremmin lasten välisiä suhteita sekä henkilöstön ja lasten välisen vuorovaikutuksen luonnetta. Vasu-keskustelut ovat osa pedagogista dokumentointia. Lapsilla on Daisyssä omat pedagogisen dokumentoinnin kansiot, joihin viemme valokuvia lapsen arjesta päiväkodissa oppimisen osa-alueittain.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Lasten vasuissa nousseiden tavoitteiden toteutumista arvioidaan keväällä yhdessä huoltajien kanssa. Arjen käytäntöjen sujuvuutta, ryhmän toimivuutta, työtapoja, ilmapiiriä, lasten oppimista ja

oppimisympäristöjä sekä -sisältöjä arvioidaan säännöllisesti avoimen ja keskusteleavan toimintakulttuurin kautta. Henkilöstö itsereflektoi omaa toimintaansa tiimin jäsenenä. Pidämme noin 2 krt/toimintakaudessa toiminnan arviointipalaverin.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 23.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 29.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 1.8.2025

toimenpiteistä päättäminen: 23.10.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 23.10.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

- 1) Jätteen määrän vähentäminen ja kierrätyksen tehostaminen
- 2) Kestävään elämäntapaan ja vastuullisuuteen kasvamisen tukeminen

arviointi: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 1.7.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 29.10.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: 22.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 29.10.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Tiina

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Ida ja Sirpa

Kieli- ja kulttuurivastaava: Sirpa

Leikkimentori (ja -tiimi): Susanna+ Ida, Sirpa, Ria

Liikuntavastaava: Tiina ja Sari

Lääkehoitovastaavat: Tiina

Miniverso-mentorit: Sari

Tiedekasvatusvastaava: Tiina

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Ta ja yv: Ida ja Sirpa

Turvallisuusvastaava: Ria (Tarja ja Heli)

Daisymanager, vuorosuunnittelija: Susanna, Ria ja Sirpa

Pesulavastaava: Satu (Tiina ja Sari)

Kuljetusvastaava: Tiina ja Sari

Tilausvastaava: Sari

Jäjestelyvastaava: Sari, Sirpa, Ida, Tiina, Susanna, Ria, Satu

Suunnitelma lasten suojaamiseksi kiusaamiselta: Sari

Ulkovaraston järjestely: Satu (Tiina ja Sari)

Basware vara-asiatarkastajat: Ria ja Sirpa

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Susanna ja Ida

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025-2026

Yksikkö: Tikanpellon päiväkot

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Tikanpellon päiväkodin toiminta-ajatus perustuu siihen, että jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Meidän tehtävänä on omalta osaltamme suojella ja edistää lapsen oikeutta hyvään, turvalliseen lapsuuteen. Päiväkodissamme lapsella on oikeus ilmaista itseään, mielipiteitään ja ajatuksiaan sekä tulla kuulluksi ja ymmärretyksi niillä ilmaisunkeinoilla, joita hänellä on. Lasten, henkilöstön ja huoltajien aloitteita, näkemyksiä ja mielipiteitä arvostetaan. Monikulttuurisena yksikkönä meillä korostuu moninaisuutta kunnioittava ilmapiiri, avoin ja kunnioittava suhtautuminen perheiden erilaisiin kieliin, kulttuureihin, katsomuksiin ja uskontoihin, perinteisiin sekä kasvatusnäkemyksiin. Kulttuurinen moninaisuus on meille rikkaus. Leikki on suuressa roolissa päiväkodissamme. Tunnistamme leikin merkityksellisyyden lasten hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisessa. Lapsilla on mahdollisuus leikkiä ja olla vuorovaikutuksessa toistensa kanssa turvallisessa, kannustavassa, innostavassa ja stressittömässä ympäristössä. Leikin ilo saa näkyä ja kuulua. Tikanpellon päiväkodin sijainti luo erinomaiset puitteet terveellisen ja kestävä elämäntavan edistämiseksi. Toteutamme Provarhaiskasvatusta: sosiaalisen käyttäytymisen tukeminen henkilökunnan yhdenmukaisilla tavoitteilla ja toimintatavoilla, kohdennettua positiivista palautetta käyttäen. Yksikkömme arvot ovat ilo, arvostus, luottamus ja yhteisöllisyys.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Jatkamme leikkipedagogiikkaan ja leikkiympäristöjen rakentamiseen perehtymistä ja "Ilo kasvaa leikin voimalla" ajatuksen toteuttamista. Toimintaympäristöjä muokataan ja rakennetaan leikkiä silmällä pitäen. Lapsilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus kokea yhdessä tekemisen ja leikin iloa. Leikkiin kannustavassa toimintakulttuurissamme annetaan aikaa leikille ja leikin lopettamiselle. Annamme mahdollisuuden myös leikin jatkamiselle; aina ei tarvitse siivota esim. junarataa tai legorakennelmia.

Ohjaamme lasta eri leikkeihin ja eri kavereiden kanssa leikkimiseen. Opetellaan toisten huomioonottamista, ristiriitojen ratkaisua ja sovittelua. Arvostamme leikkiä mahdollistamalla ja kannustamalla pitkäkestoista leikkiä. Annamme myös mahdollisuuden leikkiä yksin. Aikuinen kuuntelee lasta ja antaa lapsen kertoa omat juttunsa ilman keskeytystä. Aikuinen menee mukaan

lasten leikkeihin: sanoitetaan leikkiä ja kannustetaan mielikuvituksen käyttöön, omaan ilmaisuun ja luovuuteen. Lelut ovat lasten saatavilla ja niitä vaihdellaan ryhmien kesken. Ulkoleikkiä rikastetaan ja monipuolistetaan "leikittäjä -liivin" käytöllä, Leikittäjä-aikuisen kanssa lapset oppivat perinteisiä pihaleikkejä.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Lasten oikeuksiin kuuluvat kuulluksi tuleminen ja osallisuus omaan elämään vaikuttavissa asioissa. Lapset otetaan päivittäin mukaan arjen töihin mm. tilojen siistimiseen, järjestämiseen, pöydän kattamiseen, vaatteiden viikkaukseen. Lapset aloittavat ruoka-astioiden pois viemisestä ja leivän voitelusta. Tavoitteena, että lapset ottavat itse ruokansa ja voitelevat leipänsä. Aikuiset antavat lapsille tilaa ajatella itse ja hankkia luottamusta. Lapsille tarjotaan vaihtoehtoja ja valinnan tekoa mm. kumpaa kirjaa luetaan, mihin mennään retkelle, mitä leikkejä otetaan leikinvalintatauluun. Lasten Tuumaustauot ovat osana toiminnansuunnittelua. Kuullaan lasten toiveita ja kiinnostuksen kohteita herkällä korvalla (vaikka lapsi ei oikein osaa vielä kertoa toiveitaan) ->sisällytetään niitä toimintaan.

Aikuinen huomioi ja havainnoi sekä pyrkii vastaamaan lasten aloitteisiin ja mielenkiinnon kohteisiin, tukemalla lapsen valintoja sekä osallisuutta arjessa. Aikuisen huomiointi, havainnointi ja kuuntelu lasten keholliseen ilmaisuun, ääneen, ja äänettömään viestintään, kun puhe ei vielä ole kehittynyt tai kun lapsi vasta harjoittelee suomen kieltä. Aikuinen pyrkii vastaamaan lapsen osallisuuden pyyntöihin selkeällä puheella, tarvittaessa kuvia ja tukiviittomaa käyttäen. Tavoitteena on että, osallisuus huomioidaan myös vuorovaikutustaitojen tukemisena lapsen omista lähtökohdista lähtien. Osallisuus pyritään huomioimaan osana ryhmätoimintaa, jossa lapsi pääsee osallistumaan toimintaan omien taitojen mukaan. Mm. Astioiden palautus, lelujen kerääminen, leikkien valinta ja tuumaustauot kuvin /"peukuttaen", huomioiden myös sanallisen viestinnän.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Ruokakasvatuksen edistäminen näkyy ruokailutilanteissa aikuisen roolina sanoittaa lapsille toimintaa. Harjoitellaan hyviä ruokailutapoja ja maistamisen tärkeyttä, rauhallista vuorovaikutusta ja luodaan kiireetön ilmapiiri hetkeen. Nimetään ja mietitään yhdessä aterialla lautasella olevia ruokia, huomioiden lapsen osallisuuden lapsen taitojen mukaan. Ruokakasvatusta edistää pöytäryhmittely, jossa aikuinen läsnäolollaan luo ateriahetkeen turvallisen kannustavan hetken. Tärkeätä on huomioida lapset yksilöllisesti, jossa myös kulttuurilla on vaikutuksena.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetaitoja käsitellään arjen toiminnoissa sekä erilaisten tunnetaitomateriaalien kautta. Aikuisen avulla lapset voivat oppia taitoja, joilla säädellä ja mukauttaa tunnereaktioitaan eri tilanteisiin sopiviksi. Leikit, pelit ja sadut eri muodoissaan ovat hyviä keinoja harjoitella. Pienten ryhmissä sovelletaan eri materiaalien vinkkejä; tunnistetaan ja nimetään erilaisia tunteita, käytössä myös Nallen tunnetaito-materiaali. Tiaisten (pienryhmä) ja Tikkojen ryhmässä käytetään Fanni-, Piki- ja

Pomenia tunnetaitomateriaalia sekä muuta soveltuvaa materiaalia. Talon omissa palavereissa jaetaan hyviä käytänteitä ryhmien kesken. Miniverso toimintatapa on mukana arjen tilanteissa.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Lapsia kohdellaan tasa-arvoisesti ja oikeudenmukaisesti riippumatta heidän taustastaan. Puutemme heti lasten puheisiin eli ei sallita erottelua ihonvärin tms. perusteella. Kaikki ollaan kavereita. Lapsi ei voi kieltää toista tulemasta leikkiin ja pyytää jotakuta toista samaan aikaan. Sukupuoli ei voi olla rajaava tekijä; esim. värit kuuluvat kaikille (ei tyttöjen/ poikien värejä). Kiinnitetään huomiota myös aikuisten "luutuneisiin"/vanhanaikaisiin asenteisiin. Annamme lapsille tukea tarpeellisen määrän: toinen tarvitsee enemmän ja toinen vähemmän saadakseen "kuppinsa" täyteen (edellyttää meiltä kasvattajilta sensitiivistä herkkyyttä).

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Jokainen lapsi huomioidaan omana itsenään, tasa-arvoisena taustastaan riippumatta. Lapsia rohkaistaan tutustumaan toisiin ihmisiin, kieliin ja kulttuureihin. Käytössämme on monipuolinen tarjonta kirjallisuutta: runoja, lauluja, loruja. Tarvittaessa kuvitamme kerrontaa ja käytämme myös sadutusta yhtenä toimintatapana. Olemme kiinnostuneita lasten omista kertomuksista ja tarinoista. Osoitamme kiinnostusta muiden uskontokuntien ja kielivähemmistöjen sekä suurempien maahanmuuttajaryhmien keskeisiin juhla- ja merkkipäivien viettoon. Kunnioitamme perheen toiveita ruokavalioon, wc-käytäntöihin, alastomuuteen ym. liittyen. Pysymme perinnetietoisina ja avaamme silmämme ja mielemme myös uudelle ja tuntemattomalle.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Toimintaympäristömme, sekä fyysinen että psyykinen ympäristö, on lapsille turvallinen ja virikkeellinen. Lasten itsenäisyyden asteittaista lisääntymistä tuetaan. Lapsia autetaan ja heitä kannustetaan pyytämään apua sitä tarvitessaan. Lapsia ohjataan toimimaan vastuullisesti ja turvallisesti päiväkodin oppimisympäristössä sekä lähiluonnossa ja liikenteessä. Lasten kanssa käsitellään heidän hyvinvointiaan edistäviä asioita kuten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen hyvinvoinnin merkitystä. Lapsia autetaan tunteiden ilmaisussa ja itsesäätelyssä. Lapsia ohjataan kunnioittamaan ja suojelemaan omaa ja toisten kehoa (Tunne- ja turvataitoja lapsille). Lasten asioita käsitellään lapsen itsensä sekä hänen vanhempiansa kanssa päivittäin. Lisäksi lapsen asioita käsitellään Vasukeskusteluissa. Näiden keskusteluiden tavoitteena on edistää lasten hyvinvointia sekä luoda yhteiset linjat päiväkodin ja kodin välille. Käymme myös sovitun ohjeistuksen mukaisesti Lapset puheeksi-keskusteluja.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Kuunnellaan lapsia herkällä korvalla, huomataan sanattomatkin toiveet. Huolehdimme, että leikkivälineet ovat ehjiä, kiinnostavia, monipuolisia. Pidämme huolta, että pelit, palapelit ja leikkivälineet vastaavat lasten ikä- ja taitotasoa. Seuraamme lasten osaamista ja tarjoamme sopivasti haasteita. Lelut ovat lasten saatavilla! Päivitämme ja uudistamme leikkiympäristöjä (esim. Kotileikki ja kaupunkileikki) ja teemme tilajärjestelyjä, jotka mahdollistavat myös osaltaan pitkäkestoista leikkiä. Annamme leikkirauhan: Leikkivää lasta tai/ja aikuista ei saa tarpeettomasti häiritä!

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on erittäin tärkeää varhaiskasvatuksessa. Yhteistyön tavoitteena on huoltajien ja henkilöstön yhteinen sitoutuminen lasten terveen ja turvallisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen. Kyselemme perheiden toiveita paperilomakekyselyllä (toivelaatikat joka ryhmässä): toiveista toiminnan suhteen. Lisäksi on Mikkelin kaupungin vanhemmille suunnattu asiakastyytyväisyyskysely (toteutetaan sähköisesti) joka toinen vuosi. Huoltajien verkostoituminen ja yhteinen toiminta erilaisissa tilaisuuksissa vahvistaa yhteisöllisyyttä ja antaa tukea henkilöstön työlle. Vasu -keskusteluissa perheillä on hyvä tilaisuus tuoda ajatuksiaan esille. Keskusteluissa käytämme tarvittaessa tulkkipalvelua molemminpuolisen ymmärryksen vahvistamiseksi. Lasten päivittäiset tapahtumat ja kokemukset jaetaan huoltajien kesken.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Toteutamme yhteistä Mikkelin sopimusta kasvatusyhteistyön käytännöistä. Lapsen aloittaessa varhaiskasvatusta päiväkodin työntekijä ottaa yhteyttä perheeseen ennen hoidon alkamista ja sopii huoltajien kanssa tapaamisen hoitopaikkaan. Tässä tapaamisessa käydään läpi lapsen varhaiskasvatuksen aloittamiseen liittyviä asioita ja sovitaan mahdollisesta tutustumiskäynnistä kotiin. Tutustumiskäyntejä toteutetaan myös esim. Ryhmän ja perheen yhteisellä leikkipuistokohtaamisella. Tutustumiskäynnin jälkeen huoltaja ja työntekijä yhdessä tutustuttavat lapsen tulevaan ryhmäänsä. Tutustumiskäyntejä on useampia ennen varsinaisen hoidon alkua. Kiintiöpakolaislasten huoltajien kanssa järjestetään aloituspalaveri varhaiskasvatuksessa ja siihen osallistuvat huoltajat, kotoutumisohjaaja, tarvittaessa Eloisan kotoutumisyksikön ohjaaja/sairaanhoitaja, varhaiskasvatusyksikön johtaja ja lapsiryhmän edustaja sekä S2-opettaja. Tämä tapaaminen on ennen lapsen ja perheen tutustumiskäyntiä yksikköön. Varhaiskasvatusyksiköstä ollaan hoitopaikan järjestymisen jälkeen yhteydessä kotoutumispalveluun ja sovitaan aloituspalaverin ajankohta (palaveri sovitaan sähköpostitse kotoutuminen@mikkeli.fi). Varhaiskasvatus tilaa puhelintulkkauksen 1,5 tunniksi sovittuun ajankohtaan tulkkipalveluohjeen mukaan.

Lapsen siirtyessä ryhmästä tai yksiköstä toiseen lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan liittyvien asioiden tiedonsiirto on siirtävän tahon vastuulla. Tiedonsiirron sisältö käydään läpi huoltajien kanssa keskustellen. Tehostettua tai erityistä tukea saavan lapsen tiedonsiirrosta voi olla mukana varhaiskasvatuksen erityisopettajan lisäksi myös muita lapsen ja perheen kanssa yhteistyötä tekeviä toimijoita. Lapsen siirtyessä esiopetukseen tai toiseen esiopetusryhmään täytetään huoltajan kanssa varhaiskasvatuksesta esiopetukseen tiedonsiirtolomake.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Havaintoja lapsesta ja lapsiryhmän toiminnasta kirjataan säännöllisesti. Kirjaamme tietoja lasten elämästä, kehityksestä, kiinnostuksen kohteista, ajattelusta, oppimisesta ja tarpeista sekä lapsiryhmän toiminnasta. Lasten jo saavuttamat tiedot ja taidot, kiinnostuksen kohteet ja tarpeet tulevat näkyväksi pedagogisen dokumentoinnin kautta. Ennen vasukeskusteluja tiimi läpikäy yhdessä havainnot. Varhaiskasvatuksen opettaja jakaa huoltajien kanssa käydyn vasukeskustelun keskeiset asiat tiimille. Lasten toiminnan dokumentoinnissa ja tiedon jakamisessa huoltajille käytämme Daisy-

familyä ja Oppiminen- sivustoa. Toiminnasta tiedotamme Daisy viesteillä ja eteisten ilmoitustauluviesteillä. Viestinnässä hyödynnämme Pedapuun materiaaleja.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Asiakasperheiden päiväkodin palautelaatikkoon antama kirjallinen palaute sekä suullinen palaute jaetaan kaikkien kesken. Henkilökunnan arviointikanavia ovat päivittävät palautteet lapsilta sekä aikuisilta, lisäksi asiakastytyytyväisyyskysely lapsille (toteutetaan joka toinen vuosi). Vuosittaiset kehityskeskustelut esimiehen kanssa. Jatkuva itsearviointi ja oman toiminnan seuranta ovat hyviä työvälineitä oman toiminnan kehittämisessä. Kokoonnumme varhaiskasvatuksenopettajien, varhaiskasvatuksen sosionomin ja lastenhoitajien kanssa säännöllisesti arvioimaan ryhmien toimintaa. Tiimisopimuksen tekeminen ja toimintatavoista sopiminen tehdään lokakuun loppuun mennessä ja sopimusta tarkastellaan toimintavuoden aikana vähintään yhden kerran. Ryhmien tiimipalaverit ovat hyviä oman työn arvioinnin paikkoja.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 11.9.2015

käsitelty henkilöstön kanssa 11.9.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 25.6.2025

toimenpiteistä päättäminen: 11.9.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 21.5.2026

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 11.9.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Energian säästäminen ja jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys

arviointi: 1.5.2026

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 15.8.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 11.9.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: 28.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 28.10.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Jonna

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Pia

Kieli- ja kulttuurivastaava: Eija ja Anita

Leikkimentori (ja -tiimi): Aila mentori ja tiimissä Saara ja Anja

Liikuntavastaava: Hanna

Lääkehoitovastaavat: Jonna ja Pirjo

Miniverso-mentorit: Eija

Tiedekasvatusvastaava: Anja

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Hanna K, Hanna S ja Anita

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025-2026

Yksikkö: Tuukkalan päiväkot

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Päiväkotimme toiminnan painopistealueena on leikin moninaisuuden ja rikkauden löytäminen yhdessä lasten kanssa sekä leikkiympäristöjen kehittäminen lapsilähtöisesti. Leikki luo perustan kokonaisvaltaiselle oppimiselle ja siksi leikille annetaan tilaa, aikaa ja rauhaa. Päiväkodissamme kiinnitetään huomiota liikunnan lisäämiseen monipuolisesti päivän aikana. Liikkuminen tukee motorista kehitystä ja siten on vahvasti yhteydessä oppimisen kokemuksiin ilon kautta. Lapsen myönteistä minäkuva ja itsetunnon kehitystä tuetaan kannustamisen ja myönteisen palautteen avulla. Huomioimalla lapsen osallisuuden mahdollistamme hänelle suuntaviivoja syville oppimiskokemuksille. Turvalliset ja pysyvät suhteet lasten ja aikuisten välillä tarjoavat hyvän lähtökohdan lapsen kasvulle itsenäisenä toimijana, joka voi aina luottaa aikuisen läsnäoloon ja apuun.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Lapsi-, oppimis- ja hyvinvointikäsitysten käsittelysuunnitelma on tehty. Lapsikäsitys on käsitelty 16.6.2025. Oppimiskäsitys käsitellään 29.9.2025. Hyvinvointikäsitys käsitellään 12.1.2026.

Arvotaulu käsitellään syksyn suunnitteluiltapäivässä.

Leikkiympäristöjä kehitetään lasten kanssa heidän kiinnostuksen kohteet huomioiden. Käytämme tiloja monipuolisesti ja mahdollistamme pitkäkestoisen leikin. Ohjattu leikki, tuettu leikki ja vapaa leikki toteutuvat erilaisissa pienryhmissä. Leikki- ja kuvatuon avulla järjestämme ympäristön lapsen tarpeita ja leikin toteutumista tukeviksi. Pyrimme mahdollistamaan aamurauhan jokaiselle lapselle järjestämällä leikki- ja kuvatuon aamurauhaa tukeviksi. Aikuinen osallistuu leikkiin havainnoimalla, tukemalla ja ohjaamalla leikkiä. Yhteinen tahtotilamme on, että lapsen koko varhaiskasvatuspäivä rytmittyy leikin pulssilla kokopäiväpedagogiikkaa noudattaen, esim. siirtymätilanteet, ulkoilu ja perushoitotilanteet.

Yhteisöllisyyttä totutetaan yhteisten retkien ja tapahtumien sekä erilaisten teemaviikkojen myötä. Yhteisöllisyys näkyy myös aikuisten siirtymisenä ryhmästä toiseen tarpeen mukaan.

Pienryhmätoimintaa käytämme pedagogisena toimintatapana, jolloin jokainen lapsi tulee paremmin

nähdyksi ja kuulluksi. Tällöin myös leikkiminen ja työskentely on rauhallisempaa ja sitoutuneempaa. Koko henkilökunta on sitoutunut toimimaan positiivisen pedagogiikan periaattein.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Osallisuuden kokemuksen lähtökohtana on tunne olla oman elämänsä tärkein toimija. Tämän tunteen löytämiseksi lapsille luodaan mahdollisuuksia osallistua tekemään omaan toimintaansa liittyviä valintoja ikä- ja kehitystasonsa mukaan. Näiden valintojen kautta lapsi oppii syy-seuraussuhteita. Lapsi voi yhdessä aikuisen kanssa miettiä mm. mitä ulos kannattaa pukea, millainen nälkä on jne.

Aikuisen sensitiivinen läsnäolo on keskeinen tekijä, jotta lasten toiveet ja mieltymykset tulevat huomioduksi. Lasten kasvu- ja oppimisympäristöjä muokataan ja rakennetaan yhdessä lasten kanssa sellaisiksi, että ne kuvastavat heidän kiinnostuksen kohteitaan ja motivoivat heitä leikkimään. Pienryhmässä toimiminen on myös osa lapsen osallisuuden toteutumista.

Lapsen osallisuuden tunnetta vahvistetaan myös mahdollisuudella tuoda päiväkotiin omia tärkeitä tavaroita kuten ulkoliikuntavälineitä, lelupäivänä leluja ja kirjaviikolla kirjoja.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Pidämme päiväkodissa tärkeänä, että ruokailutilanteet ovat myönteisiä ja erilaisia ruokia maistelemaan kannustavia. Miellyttävän esillepanon ja myönteisen ruokapuheen pohjalle rakentuu rauhallinen ja turvallinen ruokailukokemus. Ruuat nostetaan lasten tasolle, laitetaan kasvukset linjaston alkuun tai nostetaan pöytään, annetaan lasten itse voidella leipä ja ottaa ruokaa ikätason mukaan. Harjoitellaan sopivan ruokamäärän ottamista ja keskustellaan lasten kanssa hävikin minimoimisesta. Opetellaan ottamaan ruokaa huomioiden myös muut (käsihygieniä, ruoan ottaminen hygieenisesti, ruoan annostelu). Aikuiset ruokailevat yhdessä lasten kanssa näyttäen esimerkkiä rauhallisena malliruokailijana.

Ruokakasvatus on pedagogista toimintaa, jolloin se huomioidaan mm. päivän toiminnassa, leikeissä, lauluissa ja tarinoissa. Tutustutaan ruuan alkuperään, mahdollisuuksien mukaan valmistetaan ruokaa yhdessä tai tutustutaan ruokakulttuureihin erilaisten juhlaruokien kautta.

Tiedostamme aikuisen positiivisen ruokapuheen sekä ruokaan suhtautumisen merkityksen sille, millainen käsitys lapselle muodostuu suhteessa ruokaan ja ruokailuun.

Ruokakasvatusta arvioidaan sähköisesti vuosittain päiväkodin henkilöstön kanssa yhdessä.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Käytämme tunnetaitokasvatukseen erilaisia materiaaleja kuten Fanni, Askeleittain, Kielinuppu sekä tunnemittari. Tunnetaidot sisältyy arkisiin tilanteisiin, joissa aikuinen auttaa lasta tunnistamaan ja sanoittamaan tunteitaan sekä kehittämään empatia- ja itsesäätelytaitojaan. Erilaisia kuvia ja tunnekortteja käytetään apuna tunteiden tunnistamisessa ja sanoittamisessa.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Lapsen psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia vaalitaan ja lapsen perustarpeista huolehditaan päivittäin, mikä luo pohjan lapsen terveille kasvuille ja kehitykselle. Yksilöllisyys ja kodin toiveet pyritään huomioimaan päivittäisissä hoitotilanteissa ja arjen toiminnoissa.

Lasta arvostetaan ja kunnioitetaan sekä yksilönä, että arvokkaana yhteisön jäsenenä, mikä edistää hyvän itsetunnon muodostumista. Jokainen on yhtä tärkeä ja arvokas omana itsenään ja kaikki ovat tasavertaisia keskenään. Päiväkodissa on yhdessä sovitut säännöt, jotka ovat kaikille yhteiset ja joita kaikki sitoutuvat noudattamaan.

Toimintakauden aikana jatketaan lasten kirjojen inventointia. Näkökulmana inventoinnissa on yhdenvertaisuus ja tasa-arvo sekä kirjojen ajanmukaisuus (moninaisuus). Paneudutaan erityisesti lasten vastaanottamiseen ja kohtaamiseen aamuisin ja varhaiskasvatuksen arjessa.

1. Leikkiympäristöt

Päiväkodissa on Mikkelin minimin mukaiset, rakennetut leikkipaikat kaikissa ryhmissä. Mikkelin minimin mukaiset leikkipaikat ovat: Leikkikoti, Kylillä ja kaupungissa/kaupunkileikki, ateljee, kirjasto/omien ajatusten tila, pelipaikka, monipuoliset liikkumisen tilat ja välineet sekä leikittäjäliivi. Lisäksi leikkiympäristöt rakentuvat lasten kiinnostuksen kohteiden mukaisesti. Lapsille luodaan tarjountia, jotka kutsuvat ja innostavat heitä leikkiin.

2. Syrjintään puuttumisen käytännöt Tuukkalassa

Syrjintää ennaltaehkäistään käymällä säännöllisesti arvokeskustelua. Ystävyyttä, erilaisuutta ja reiluuutta käsitellään lasten kanssa leikin keinoin.

Seuraamme lasten vuorovaikutusta havainnoimalla lasten ryhmädynamiikkaa ja keskustelemalla havainnoista tiimin kanssa.

Havaittaessa syrjintää aikuinen puuttuu välittömästi ja tekee selväksi, että syrjintä ei ole hyväksyttävää. Tilanne käsitellään lasten ikätasoisesti ja korostetaan ystävyyttä ja oikeudenmukaisuutta.

3. Miniverso

Tuukalan päiväkodissa kiusaamista ehkäistään vaikuttamalla lapsiryhmän toimintaan, luomalla turvallinen ilmapiiri ryhmään sekä vahvistamalla vuorovaikutustaitoja. Avoimen keskusteluilmapiirin rakentaminen rohkaisee myös lapsia kertomaan aikuiselle esimerkiksi kiusaamisesta.

Kiusaamiseen on nollatoleranssi ja ristiriitatilanteisiin puututaan heti, kun ne havaitaan. Tilanteen selvittely ja sovittelu tapahtuu Miniverso- menetelmän mukaisesti, lapsen ikä ja kehitystaso huomioiden.

MiniVerso-ohjelma on käytössä koko päiväkodissa ja henkilöstö osallistuu ohjelman koulutuksiin.

4. Huoltajien osallisuus yhdenvertaisuus-suunnittelussa

Huoltajat pääsevät osallistumaan yhdenvertaisuus-suunnitteluun huoltajailtapäivässä sekä varhaiskasvatuskeskusteluissa.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Lasta kannustetaan ja rohkaistaan itseilmaisuun leikin ja keskustelun keinoin. Päiväkodissa on myönteinen ilmapiiri ja lasta rohkaistaan osallistumaan yhteiseen toimintaan yksilöllisesti ja erilaisissa ryhmissä. Lapselle annetaan aikaa uusiin tilanteisiin sopeutumisessa ja hänen temperamenttinsa ja tarpeensa otetaan huomioon.

Lapsia kannustetaan oman toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Leikissä on mahdollisuus tutustua eri materiaaleihin ja työskentelytekniikoihin sekä luoda leikkeihin käyttötaitetta. Musiikin kuuntelu, laulaminen ja laululeikit ovat päivittäinen osa leikkiä. Ilmaisun eri alueilla osaaminen ja onnistumiset tukevat lapsen itsetunnon kehittymistä.

Kieli- ja kulttuuritietoisuutta tuetaan käyttämällä rikasta kieltä keskusteluissa sekä lukemalla, loruttelemalla ja laulamalla. Lapsille mahdollistetaan monipuolisia vuorovaikutustilanteita. Henkilökunta koulutautuu kielipeda -työvälineen käyttöön. Monikulttuurisuus- ja kielisyys huomioidaan kaikessa toiminnassa. Kuvia ja tukiviittomia käytetään kielen- ja puheenkehityksen tukena.

Eri kulttuuri- ja uskontotaustaisten lasten ruokavalioista, kielistä ja uskonnoista sovitaan keskustellen vanhempien kanssa.

Katsomuskasvatuksen tavoitteena on edistää reiluutta, ystävyttä ja kunnioitusta toisia kohtaan. Tuetaan lasten kulttuurisen ja katsomuksellisen identiteetin kehittymistä sekä ymmärrystä eri katsomuksista. Päivitetty tähän asti

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Tuukkalan päiväkodissa lasten hyvinvoinnin kannalta tärkeitä tekijöitä ovat turvallinen ympäristö, turvalliset aikuiset sekä riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö, joka on sitoutunut yhteisiin sopimuksiin ja tavoitteisiin. Yksikössämme on yhteisöllinen työote, jossa kaikki työntekijät huolehtivat lapsista yli ryhmärajojen. Yhteisöllisyys luo lapselle turvallisuuden tunnetta erityisesti tilanteissa, joissa oman ryhmän aikuisia ei ole paikalla.

Leikkiympäristöt ja -välineet on mietitty lasten fyysinen turvallisuus huomioiden. Tuukkalan päiväkodissa kaikki työntekijät sitoutuvat yhteisesti sovittuihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Pidämme tärkeänä aikuisen läsnäoloa leikissä fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta näkökulmasta.

Aamulla sekä iltapäivällä lapsen kuulumiset vaihdetaan henkilökohtaisesti positiivista havainnointia sekä pedagogiikkaa painottaen. Työntekijöillä on käytössä pedagoginen työväline, jonka avulla päivittäisiä havaintoja kirjataan ja dokumentoidaan. Kiinnitämme huomiota aamurauhaan, jolla luodaan rauhallinen ja miellyttävä päivän alku lapselle.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Päiväkodin sisä- ja ulkotiloja kehitetään yhdessä lasten kanssa leikkipedagogiikan periaatteita noudattaen. Tiloja käytetään monipuolisesti erilaisiin leikkeihin ja toimintoihin lasten tarpeet ja toiveet huomioiden. Esillä olevien lelujen määrää ja laatua arvioidaan ja kehitetään leikkitarpeita vastaaviksi. Kaikki talon leikkitilat ovat kaikkien käytössä.

Päiväkotimme sijainti luonnon läheisyydessä mahdollistaa retkien tekemisen ja oppimisympäristön rakentamisen luontoon. Lähiympäristössämme olevat kaupungin ylläpitämät nurmikenttä, luistelukenttä ja talvisin ladut, mahdollistavat monipuolisen liikuntakasvatuksen ja lasten yksilöllisten tarpeiden huomioonottamiseen.

Retket erilaisiin kohteisiin tarjoavat lapsille elämyksiä ja kokemuksia. Ideat retkiin ja vierailukohteisiin voivat tulla myös lasten sekä huoltajien toiveita kuuntelemalla. Päiväkotimme osallistuu MLL:n kylämuumotoimintaan. Mummo vierailee päiväkodissamme pari kertaa kuussa.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajien kanssa keskustellaan päivittäin tuonti- ja hakutilanteissa (apuna kuulumislomake) ja tarvittaessa järjestetään aikaa kahdenkeskisille keskusteluille. Vasukeskustelut pidetään vähintään kaksi kertaa vuodessa. Varhaiskasvatuksessa aloittavan lapsen vanhempien kanssa käydään ”Lapset puheeksi”-keskustelu, joka on mahdollista järjestää myös muussa varhaiskasvatuspolun vaiheessa. Vuosittain järjestetään huoltajailtapäivä, jossa heillä on mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Huoltajia kannustetaan esittämään toiveita ja ideoita pitkin toimintakautta. Lisäksi järjestetään yhteisiä muita tapahtumia.

Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa kiinnitetään erityistä huomiota yhteistyöhön huoltajien kanssa. Tavoitteena on, että lapsen siirtyminen varhaiskasvatuksen piiriin sujuu mahdollisimman joustavasti ja tukee lasta siirtymävaiheessa. Varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan yhdessä huoltajien kanssa syksyisin ja arvioidaan keväällä. Tarvittaessa keskusteluja pidetään myös useammin. Lapsen kasvua ja oppimista tuetaan ja puheeksi otetaan huoltajien kanssa huolta herättävät asiat (varhainen puuttuminen).

Ensisijainen tiedostuskanava on DaisyFamily.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Lapsen tarvittavat tukitoimet suunnitellaan yhdessä huoltajien ja moniammatillisen työryhmän kanssa (varhaiskasvatuksen erityisopettaja (VEO), koordinoiva varhaiskasvatuserityisopettaja, puheterapeutti, psykologi, toimintaterapeutti, suomi toisena kielenä (S2-) opettaja, lastensuojelu, perhetyö ravitsemusterapeutti). Lisäksi tehdään yhteistyötä neuvolan ja muita lasta tutkivien/hoitavien tahojen kanssa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Lapsen kehitystä seurataan ja havainnoidaan jatkuvasti mm. keskustelemalla tiimeissä sekä koko henkilöstön kesken. Päivittäisiä havaintoja dokumentoidaan kuulumislomakkeelle, jota hyödynnetään toiminnan suunnittelussa sekä varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa. Lapsen osaaminen, oppiminen ja tuentarpeet kirjataan varhaiskasvatussuunnitelmaan. Lapsen havainnoinnin apuna käytetään valmiita eri ikäisille suunniteltuja lomakkeita, joiden avulla lapsen kehitystä arvioidaan yksityiskohtaisemmin.

Lapsen kehitykseen liittyvistä asioista keskustellaan huoltajien kanssa ja tavoitteet aikuisen toiminnalle kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Ennen varhaiskasvatuskeskusteluja tiimi keskustelee lapsesta yhdessä, jotta havainnointi olisi mahdollisimman monipuolista.

Pedagogista dokumentointia toteutetaan lisäksi tekemällä huoltajille näkyväksi ryhmän toimintasuunnitelma, joka julkaistaan Daisyn ilmoitustaululla. Toimintaa dokumentoidaan myös kuvaamalla, laittamalla esille lasten tuottamaa taidetta sekä opittuja lauluja, loruja, kirjaimia ym. Dokumentointiin osallistetaan lapsia ikätason mukaisesti.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Vuosisuunnitelma laaditaan yhdessä jokaisen toimintakauden alussa ja sitä arvioidaan toukokuussa. Jatkuvaa arviointia tehdään tiimeissä koko toimintakauden ajan ja tarvittaessa viikkopalaverissa.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 27.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 29.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 11.8.2025

toimenpiteistä päättäminen: 22.10.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 11.8.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

1. Kierrätysastiat ryhmiin sekä kahvihuoneeseen.
- 2.säännölliset luontoretkipäivät, jotka edistävät luontosuhteen kehittymistä

arviointi: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 1.7.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 29.10.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: 22.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Kimmo

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Aija ja Riina

Kieli- ja kulttuurivastaava: Tiina

Leikkimentori (ja -tiimi): Outi (Kati, Kimmo, Tiina, Aija)

Liikuntavastaava: Aija ja Kimmo

Lääkehoitovastaavat: Sirpa ja Riina

Miniverso-mentorit: Sanna ja Sirpa

Tiedekasvatusvastaava: Riina

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Aija ja Sirpa

Kiusaamisen ehkäisy suunnitelma:

Pyykkivastaava: Sirpa, Sanna

Ruokatilaukset: Tiina, Sirpa

Mummovastaava: Krisse

Kirjastokassit: Riina

Hankintavastaava: Tiina

Daisymanager: Kimmo, Tiina, Outi, Kati, Aija

Musiikkivastaava: Kati

Turvallisuusvastaava: Kimmo

Kuljetusvastaava: Kimmo

Opiskelijat /Jobiili: Kimmo

Ruokakasvatusvastaava (1/25 alkaen): Riina, Tarja, Kimmo (rupulta Anu)

Varastojen järjestys: Kimmo, Outi, Krisse, Tiina, Sirpa, Sanna, Kati, Riina, Päivi, Aija

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Kati, Krisse, Päivi

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Valkosenmäen päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä:

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Päiväkotimme painopistealueet ovat leikki sekä tunne- ja vuorovaikutus. Yksikkömme arvot ovat aitous, tasapuolisuus ja luottamus.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Tiedostamme leikin merkityksen lapselle; leikki tuottaa hyvinvointia sekä iloa. Lisäksi leikillä on suuri merkitys oppimiselle ja lapsen hyvinvoinnille.

Villihanhilla on tällä toimintakaudella 3-5 –vuotiaita lapsia. Leikki on osa jokapäiväistä toimintaa. Toteutamme mahdollisimman paljon lasten toiveita.

Leikkejä lapset voivat valita leikkitaulun ja leikkikuvien avulla. Leikkipari-toiminta nähdään tärkeänä menetelmänä, jonka avulla harjoitellaan neuvottelua ja erilaisten leikkijöiden kanssa leikkimistä.

Lapset osallistuvat leikkiympäristön suunnitteluun ja muokkaamiseen. Lasten kanssa valitaan ryhmässä käytössä olevia leluja sekä suunnitellaan leluhankintoja. Käytössä olevia leluja vaihdellaan säännöllisesti. Villihanhilla on mahdollisuus leikkien siirtämiseen huoneesta toiseen ja lasten käytössä on vapaasti valittavia materiaaleja. Leikkejä rikastetaan myös yhdistelemällä leluja ja tarvikkeita. Lelut ovat lasten saatavilla.

Pitkäkestoisen leikin tukeminen nähdään tärkeänä. Jakotiloja hyödyntämällä sen toteutumista voitaisiin tukea enemmän, jos leikkejä voidaan jättää siivoamatta muun toiminnan tieltä. Tällä mahdollistetaan pitkäkestoiset leikit.

Päiväkodin jakotilojen avulla turvataan myös leikkirauhaa. Aikuinen osallistuu leikin tukemiseen monin eri tavoin: esim. rikastuttamalla leikkiä, tukemalla lasten välisiä vuorovaikutussuhteita, ideoimalla ja viemällä leikkiä eteenpäin, havainnoimalla, olemalla kielen mallina ja auttamalla liittymään leikkiin. Aamupiiriä, siirtymiä ja ruokailuhetkiä on pyritty leikillistämään eri tavoin. Leikkiä suunnitellaan etukäteen paljon ja kalenteroidaan erikseen tuetun leikin päivät.

Sekä leikin että vuorovaikutuksen edistämisen kannalta aikuisten aito läsnäolo ryhmässä, keskustelu lasten kanssa sekä lasten väliseen vuorovaikutuksen tukeminen ovat merkityksellisiä asioita, joiden tulisi toteutua. Päiväkodissa tehdään yhteistyötä ryhmien välillä ja aikuiset toimivat vuorovaikutuksen malleina. Huomioidaan myönteisen ja kannustavan vuorovaikutuksen merkitys.

Rohkaisemme lapsia ilmaisemaan itseään ja kiinnitämme huomiota myös lasten sanattomiin viesteihin. Hassuttelemmme, ihmettelemme ja tutkimme arjen asioita yhdessä lasten kanssa. Järjestämme lapsille tunne- ja vuorovaikutustoimintaa ohjatuilla tuokioilla. Lasten välisiä riitoja käsittelemme Miniverson avulla.

Peukaloisilla on tällä toimintakaudella 0-3-vuotiaita lapsia. Peukaloisten ryhmässä kaikki toiminta tapahtuu leikin kautta ja yhdessä leikkien. Toimintaympäristö on muovattu pienille lapsille sopivaksi. Jaamme lapsia pienryhmiin eri leikkitiloihin. Pyrimme siihen, että aikuinen on aina leikissä mukana ja lapsen saatavilla.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Osallisuus meidän päiväkodissamme tarkoittaa sitä, että lapsella on mahdollisuus vaikuttaa omiin asioihinsa ja osallistua omatoimisesti arjen askareisiin aikuisen tuella. Osallisuuden toteutumisen kannalta on tärkeää, että lapsi tulee kohdatuksi sensitiivisesti. Jokainen lapsi vahvuuksineen ja tarpeineen otetaan yksilöllisesti huomioon. Myös lapsen sanaton viestintä on tärkeää ottaa huomioon (olemus, ilmeet ja eleet), erityisesti pienten ryhmässä. Toiminnan on joustettava tarpeen mukaan siten, että lasten aloitteet tulee huomioiduksi. Pyrimme ottamaan lasten vahvuudet, toiveet ja tarpeet huomioon yhteisissä prosesseissa. Kannustamme lasten osallistumista yhteiseen toimintaan, mutta huomioimme myös eri osallistumisen tasot.

Huolehdimme siitä, että vuorovaikutus lasten kanssa on lämmintä, myönteistä ja avointa. Villihamilla kyselemme ja kuuntelemme lasten toiveita piireillä. Peukaloisilla lasten toiveita kartoitetaan lasten ikä- ja kehitystason mukaan huomioiden puhuvat ja puhumattomat lapset. Peukaloiset hyödyntävät kuvatukea toiminnassaan ja piireillä.

Villihamilla lapset ottavat itse ruoka-annoksensa ja määrittävät annoskoon tarvittaessa aikuisen tuella. Lapset osallistuvat aikuisen apuna erilaisten tehtävien tekemiseen, kuten pöytien kattamiseen, sänkyjen levittämiseen ym. arjen askareisiin. Villihamet pitävät joka toinen viikko lasten kokouksia, jossa arvioidaan edellisiä viikkoja ja suunnitellaan seuraavia lasten mielenkiinnon kohteiden ja toiveiden mukaisesti.

Peukaloisilla aikuinen arvioi sopivaa kokoa ruoka-annokselle. Lapsilta kysytään, haluavatko he lisää ruokaa, juomaa tai leipää. Luemme lasten sanattomia viestejä (ilmeet, eleet, hymähdykset, nyökkäykset ym.) Mietimme yhdessä, minkä verran ryhmän isoimmat lapset osaavat tehdä asioita itse ja tuemme heidän omatoimisuuttaan, esim. ryhmän isoimmat lapset osaavat jo itse viedä ruokailuvälineensä kärryyn sekä aikuisen tuella tyhjentää ruuan bioastiaan.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Villihamilla ruokakasvatus näkyy kaikilla oppimisen alueilla. Tutkimme paljon ruokaa eri aistein: haistamalla, maistamalla ja käsin tunnustelemalla. Tutkitaan myös kasvisten rakennetta, värejä ja koostumusta. Leikkiympäristöjä on rikastettu ajatellen myös ruokakasvatusta, mm. Pesi-leikissä petseillä on kasvimaata. Ruokailuhetkillä luodaan mahdollisimman turvallinen, miellyttävä ja rento ilmapiiri, jotta uusiin ruokiin tutustuminen olisi lapsille mahdollisimman helppoja ja mielekästä. Aikuisen rooli ruokailutilanteessa on todella tärkeä ja kehujen ja kannustusten sekä positiivisen palautteen kautta lapsi voi iloita onnistumisista ja uusista mauista.

Peukaloisilla harjoitellaan itsenäistä ruokailua, ruokailuvälineiden käyttämistä, mukista juomista, ikä- ja kehitystason mukaista siistiä syömistä ja erilaisten makujen maistelua. Isommat lapset käyttävät haarukkaa, pienimmät käyttävät nokkamukia ja lusikkaa. Kerromme lapsille päiväpiirillä, mitä ruokaa meillä kulloinkin on, jolloin lapset tietävät, mitä ruokaa on luvassa. Sanoitamme yhdessä, mitä lautaselta löytyy. Luemme lasten sanallisia ja sanattomia viestejä koskien sitä, mitä he haluavat syödä tai juoda lisää jne. Useat lapset osaavat jo sanoa, mitä toivovat ja mitä eivät. Harjoittelemme myös kaunista kielenkäyttöä, esim. pyytämällä ”Saisinko...?” Pikkuhiljaa ja ikätason mukaisesti harjoittelemme myös arvioimaan yhdessä lapsen kanssa, jaksako hän syödä vielä lisäännoksen, toisen leivän ym. Annamme lapsille paljon positiivista palautetta ja rohkaisemme heitä maistamaan uusia makuja.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetaitokasvatusta toteutetaan päivittäin arkisissa tilanteissa. Kaikki tunteet tulee sallia. Aikuisten on hyvä pohtia myös omia lähtökohtiaan tunnekasvatukselle ja reflektoida toimintaansa tältä osin. Aikuiset ovat aloitteellisia selvittämään lasten tunnetiloja.

Tunnetaitokasvatusta toteutetaan Villihanhi-lapsiryhmässä säännöllisin tuokioin läpi vuoden. Toiminnan tukena on mm. Fanni- sekä Piki -tunnetaitomateriaalit. Miniverso-menetelmä on isossa roolissa tunnetaitojen käsittelyssä. Lisäksi käytössä on tunnemittari. Tunteita nimetään ja sanoitetaan paljon. Harjoitellaan omaa tunteiden ilmaisua ja tunteista puhumista. Leikki nähdään keskeisenä toimintatapana tunnetaitojen harjoitteluksi.

Peukaloisten ryhmässä tunteita käsitellään nimeämällä niitä arjessa sekä tunnetaitohetkillä. Leikkiessä tunteiden harjoittelu tulee luonnostaan, kun lapset harjoittelevat lelujen jakamista, kaverin oman tilan kunnioittamista, kaunista puhetapaa, pyytämistä ym. Tunnetaitohetkillä lauletaan "Miltä tuntuu nallesta?" -laulua ja harjoittelemme erilaisten tunteiden näyttämistä mm. ilmein. Hyväksymme kaikki tunteet ja harjoittelemme ilmaisemaan niitä niin, ettei kukaan satuta itseään eikä muita. Aikuinen toimii vuorovaikutuksen mallina, esim. silittämällä, puhumalla lempeästi ym. Puutemme kiusaamistilanteisiin välittömästi ja yritämme ehkäistä niitä parhaamme mukaan olemalla lähellä lapsia. Peukaloisilla aikuinen hyödyntää miniversoa lasten ikä- ja kehitystaso huomioiden.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)
Jokainen lapsi tulee kohdatuksi ja kuulluksi päivittäin. Luodaan ilmapiiri, jossa jokainen lapsi voi kokea olevansa tärkeä ja arvokas. Pyritään toimimaan lasten tasolla ja huomioidaan jokainen lapsi yksilöllisesti päivittäin. Päivälevolla lapsia huomioidaan silittelemällä ja pysähtymällä jokaisen äärelle. Tuemme lapsen vahvuuksia arjessa. Annamme lapsille välitöntä positiivista palautetta ja kannustusta. Toiminnallisessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa panostamme myönteisen kohtaamiseen ja kehumiseen.

Vietämme kunkin lapsen syntymäpäiviä, jolloin toteutamme lasten toiveita huomioiden jokaisen lapsen perheen arvot ja katsomuksen. Kannustamme oman mielipiteen ilmaisuun. Huomioimme toiminnassa sen, että lapsilla on erilaisia vahvuuksia ja tuen tarpeita. Tarvittaessa käytämme myös tukiviittomia sekä kuvia kommunikaation tukena.

Keskustelemme arvostavasti lasten kanssa ihmisten sekä tapojen moninaisuudesta. Ohjaamme kunnioittavaan ja arvostavaan tapaan kohdella toisia ihmisiä. Tuemme tätä mm. kirjallisuuden, keskustelujen ja toiminnallisten keinojen avulla. Toimimme sukupuolisensitiivisesti. Värit, leikit ja muut toiminnot kuuluvat jokaiselle lapselle sukupuolesta riippumatta.

Kunnioitamme perheitä ja perheiden moninaisuutta. Otamme huomioon heidän näkemyksiään ja toiveitaan toiminnassamme vuorovaikutuksellisesti. Kyselemme vanhemmilta palautetta toiminnastamme vasukeskusteluissa sekä muiden keskustelujen yhteydessä. Palautetta ja ehdotuksia on mahdollista antaa myös palautelaatikon ja toisinaan tehtävien toivekyselyiden avulla. Henkilöstö sitoutuu tutustumaan aiheen käsitteistöön, jotta voidaan hahmottaa mitä kaikkea tasa-arvolla ja yhdenvertaisuudella tarkoitetaan.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Tiedostamme kulttuurisen moninaisuuden ja näemme sen voimavarana. Viestimme moninaisuudesta arvokkaana asiana, jotta lapsille välittyy tunne siitä, että jokaisen tausta ja perhe on tärkeä ja arvokas. Monikielisyyteen suhtaudumme kiinnostuksella ja arvostaen. Tutustumme lasten kanssa perinteisiin juhlapäiviin ja kulttuurisiin tapahtumiin. Keskustelemme mm. eri kulttuurien juhlapäivien viettotavoista ja näin laajennamme lasten käsityksiä ympäröivästä maailmasta. Käymme mahdollisuuksien mukaan konserteissa sekä katsomassa teatteriesityksiä.

Työntekijät tiedostavat toimivansa kielellisenä mallina lapsille ja käyttävät monipuolista ja selkeää kieltä. Käytämme tukiviittomia sekä kuvia kommunikaation tukena. Tutustumme lasten kanssa myös eri kieliin laulujen ja tervehdysten kautta. Erityisesti huomioimme päiväkodissamme asiakkaina olevat kaksikieliset perheet tuomalla heidän kielestään tervehdyksiä tai lauluja arkeen. Päiväkodissamme on tällä hetkellä kaksi perhettä, jotka ovat kaksikielisiä. Kielipeda -materiaaleja on käytössä.

Harjoittelemme lapsiryhmissä oman mielipiteen kertomista, omaa kerrontaa, tilanteenmukaista puhetta ja puheen vuorottelua. Ohjaamme lapsia ystävälliseen vuorovaikutukseen. Piireillä tuemme lasten ilmaisua ja teemme kielellisiä harjoitteita esim. suujumppaa. Luemme erilaisia ja erisisältöisiä kirjoja, riimittelemme ja hyödynnämme loruja.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Turvallisuuden tunne kaikilla tasoilla on edellytys hyvinvoinnille ja oppimiselle. Kohtamme lapset sensitiivisesti ja luomme lapsiryhmään turvallista sekä hyväksyvää ilmapiiriä.

Toteutamme päiväkodissamme turvataitokasvatusta. Lapsia ohjataan kertomaan huolensa aikuisille tilanteesta riippumatta. Lasten kiinnostusta ja toimintaa liittyen omaan kehoon ja seksuaalisuuteen ohjaamme sensitiivisesti.

Kiusaamistilanteisiin puutumme välittömästi ja riidat sovitteluaan. Huomaamme ja tunnistamme myös kiusaamisen mahdollisesti piiloon jäävät muodot, kuten nimittelyn tai porukan ulkopuolelle jättämisen. Kuuntelemme lapsia ja olemme tukena ohjaten haastavissa hetkissä. Leikeissä lapset opettelevat ja harjoittelevat toimimaan joustavasti toistensa kanssa. Aikuinen tukee ja ohjaa leikitilanteita. Aikuiset ovat läsnä lasten toiminnassa päivän aikana.

Huolehdimme toimintaympäristön siisteydestä päivittäin. Ohjaamme lapsia terveelliseen ja liikunnalliseen elämäntapaan. Liikumme monipuolisesti ja huolehdimme lepoaikojen turvaamisesta. Ohjaamme hygieniasoissa ja kannustamme ruokailemaan terveellisesti sekä monipuolisesti. Ruokailuissa tavoitteenamme on paitsi kannustaa hyviin valintoihin, mutta myös nauttia yhdessä syömisestä ja lisätä sitä iloa, mitä ruokaan sekä ruokailuun liittyy. Haluamme tarjota lapsille ruokailun yhteydessä myös mahdollisuuksia tehdä oivalluksia esim. aisteista, ruokakulttuurista ja -perinteistä sekä tarjota tietoa ”ruoan reiteistä pellolta pöytään”. Peukaloisilla on laulettu lauluja, jotka kertovat esim. viljan reitistä kauppoihin. Keskustelemme myös ruokahävikistä ja pyrimme vähentämään sitä.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan paikkoja, tiloja ja toimintatapoja, jotka mahdollistavat vuorovaikutuksen ja oppimisen toteutumisen suotuisasti. Toimimme luonnossa sekä rakennetuissa ympäristöissä.

Käytämme oppimisympäristöjä monipuolisesti muokkaamalla tiloja ja leikkejä lapsen sekä lapsiryhmän tarpeita ja kiinnostuksen kohteita vastaaviksi. Havainnointi toimii tämän tukena. Ulkoilu tapahtuu vaihtelevasti joko koko ryhmässä tai pienryhmissä. Peukaloisilla ulkoilee aina koko ryhmä kerrallaan. Lapsia otetaan mukaan ympäristön suunnitteluun ja arviointiin. Laitamme lasten töitä esille tutkittaviksi ja ihasteltaviksi. Lelujen ja muiden tarvikkeiden säilytykseen lisäämme kuvia, jotta lasten olisi helpompi jäsentää ympäristöään ja löytää tarvitsemansa. Vaihtelemme leluja ja muokkaamme leikkiympäristöjä säännöllisesti teemojen sekä lasten kiinnostuksen kohteiden mukaisesti.

Ryhmiin on laadittu tai laaditaan ryhmien säännöt, jotka tukevat turvallisen ja kunnioittavan oppimisympäristön kehittymistä.

Vierailemme mahdollisuuksien mukaan kirjastossa, teatterissa tai muissa kohteissa monipuolisten kokemusten mahdollistamiseksi. Peukaloiset toivovat, että olisi mahdollista päästä kokemaan myös alle 3-vuotiaille sopivia tapahtumia. Parhaiten Peukaloisille soveltuvat tuokiot, jotka toteutuvat täällä päiväkodissa, esim. Kulttuuri Kamelin järjestämät muskarihetket. Kulttuurikeskus Vekkulassa käynnit ovat olleet mieleen sekä isommille että pienemmille lapsille. Ohjatut musiikki- ja liikuntatuokiot onnistuvat myös omassa lepoetkeihuoneessa.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeä osa päivittäistä työtä. On tärkeää jakaa huoltajille päivittäin lasten kokemuksia ja kuvauksia päivän tapahtumista. Yhteistyön avulla voimme parhaalla mahdollisella tavalla turvata lapsen oppimista ja hyvinvointia. Kasvatusyhteistyöstä keskustellaan päiväkodin henkilöstön sekä huoltajien kanssa ja siinä huomioidaan perheiden moninaisuus. Eri siirtymävaiheet varhaiskasvatuksessa ovat keskeisiä yhteistyön paikkoja. Lisäksi yhteistyön merkitys korostuu lapsen tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Pyrimme järjestämään vanhemmille/ huoltajille ja heidän lapsilleen yhteisöllisiä tapahtumia pitkin toimintakautta.

Varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa, vanhempain- ja perheilloissa sekä arjen kohtaamisissa kyselemme vanhempien toiveita toiminnasta ja toimintatavoista.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa järjestämme perheille aloituskeskustelun sekä tutustumiskäynnin kotiin sekä päiväkotiin. Keskustelemme päivittäin lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvistä asioista lapsen tulo- ja hakutilanteissa vanhempien kanssa tai tarvittaessa puhelimitse/ muutoin sovitusti.

Molemmilla ryhmillä on käytössään lapsikohtaiset kuulumislistat ja lisäksi toteutamme sähköistä viestintää Daisyn ilmoitustaulua käyttäen. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma (vasu) laaditaan syksyllä ja tavoitteiden toteutuminen arvioidaan keväällä tai tarvittaessa aiemmin. Tärkeää on huomioida vasu prosessina, jossa asetettuihin tavoitteisiin sekä sovittuihin menetelmiin palataan aina tarpeen mukaan. Mikäli ilmenee huolta lapsen kehitykseen, oppimiseen tai hyvinvointiin liittyen, viestitämme siitä huoltajille. Jokaiselle aloittavan lapsen perheelle tarjoamme *Lapset puheeksi* -keskustelua ja sitä on saatavilla myös muutoin tarvittaessa. Tiedotamme vanhempia tapahtumista ja muista tärkeistä asioista Daisyn ilmoitustaululla, viestein sekä ilmoitustaululla ryhmien eteisissä.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Näemme pedagogisen dokumentoinnin prosessina, joka tekee lasten oppimista ja toimintaa näkyväksi. Sen myötä saamme arvokasta tietoa myös lasten elämästä ja kiinnostuksen kohteista, jota voimme hyödyntää toiminnan suunnittelussa. Havainnoimme lapsia päivittäisellä tasolla sekä leikeissä että arjen toiminnassa. Ryhmissä hyödynnetään tabletilla tai puhelimella kuvaamista pedagogisen dokumentoinnin keinona. Tiimeissä keskustelemme lapsista tehdyistä havainnoista, ja havainnot ovat toiminnan suunnittelun tukena.

Dokumentoimme lasten töitä päiväkodin seinille sekä lasten omiin kansioihin. Villihanhien puolen eteisessä on ”dokumentointiseinä”, johon jokaisen oppimisen alueen alle laitetaan esille kuvia, loruja, lauluja ym. menneestä toiminnasta. Lisäksi Villihanhet lähettävät huoltajille koosteita toiminnoista muutamia kertoja toimintakauden aikana.

Peukaloisten ryhmässä teemme viikoittain Daisyn ilmoitustaululle koonnin edellisen viikon toiminnasta ja sen sisältämästä pedagogiikasta. Peukaloisten eteisessä on infoseinä, johon pyrimme laittamaan säännöllisesti uusia kuvia toiminnasta oppimisen alueiden alle. Huomioimme, että lasten Daisy - varhaiskasvatussuunnitelmat havaintoineen ja kirjauksineen ovat keskeinen osa pedagogista havainnointityötä. Pyrimme päivittämään toimintakauden aikana päiväkodin kotisivuja oppiminen.fi-sivustolle.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Ohjaamme lapsia arvioimaan päivittäin omaa toimintaansa erilaisissa tilanteissa ikä- ja kehitystason mukaisesti. Työntekijät reflektivat omaa toimintaansa sekä yksilöinä että tiiminä sekä koko talon tasolla. Tiimipalavereissa arvioimme viikoittain kulunutta viikkoa ja ryhmän toimintaa sekä tavoitteiden toteutumista. Talon palavereissa arvioimme koko talon toimintaa. Arvioimme toimintaa lisäksi toimintakausien välillä (syys/kevät) ja aina tarpeen mukaan. Arviointia kohdistamme eri asioihin, kuten toiminnan sisältöihin, vuorovaikutukseen, ilmapiiriin tai mihin tahansa alueeseen, mitä havaintojen ja kokemusten myötä on tarpeen tarkastella. Lisäksi osallistumme Mikkelin varhaiskasvatuksessa toteutettaviin kyselyihin ja arviointeihin. Teemme lasten varhaiskasvatussuunnitelmien toteutumisen arviointia yhteistyössä lapsen ja huoltajien sekä tarvittavien tahojen kanssa.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 06.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): 31.10. 2025

selvitysmateriaalit / -tavat: Keskustelut ja havainnointi

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 31.10. 2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: Joului-maaliskuu, tavoitekohdasta riippuen

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) /
päivitys: 30.9.2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

luontosuhde ja luonnossa oppiminen, lähiympäristössä toimiminen

arviointi (pvm): Arvioidaan keväällä 2025

Päivitetty 31.10.2025

Pelastussuunnitelma

31.10.2025

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Heini Huuhka, Mari Valo

Kieli- ja kulttuurivastaava: Hanne Härkönen

Miniverso-mentorit: Hanne Härkönen

Liikuntavastaava: Tiina Rouhiainen ja Tanja Ruhanen

Digitutor: Heini Huuhka

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Hanne Härkönen

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaava: Heini Huuhka, Anniina Arpiainen

Suunnitelma lasten suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä: Anniina Arpiainen

Lääkehoitovastaava: Tiina Rouhiainen, Jenna Mikkonen

Päivystystyöryhmä: Heidi Juuti, Hanna Korja, Tanja Ruhanen

Pedagoginen dokumentointi: Anniina Arpiainen, Heini Huuhka

Seurakunnan kanssa tehtävä yhteistyö: Anniina Arpiainen

Kirjastovastaava: Mari Valo

Vikailmoitus: Koko henkilökunta

Pelastus- ja turvallisuussuunnitelma: Heidi Juuti, Hanna Korja

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv. vastaava suunnittelun opettelun tueksi).

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025-2026

Yksikkö: Vilttihattu

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 24.9.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Vilttihattu on ympärivuorokautinen päiväkotijoukko, jonka aukioloajat perustuvat lasten hoidon tarpeeseen. Kaikki lapset oppivat omaan tahtiinsa. Lapsille tarjotaan pedagogisesti suunniteltua toimintaa perheiden tarvitsemina hoitoaikoina.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikkiympäristöjen rakentaminen ja muokkaaminen lapsia kiinnostaviin leikkeihin. Leikkimentoreiden ryhmät (Pilttihatut, Sädehatut ja Tähtihatut) lähtevät pilotoimaan leikki perustainen arki - toimintatapaa. Työntekijät alkavat tutustumaan leikin teoriaperusteeseen. Leikkijäliliivi käytössä iltapäivällä maanantaisin.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Lasten kokoukset joka ryhmässä käyttöön. Leikkiä, tutkimista ja toimintaa lapsilta nousevista aiheista. Tartutaan joustavasti lasten tekemiin ehdotuksiin. Lasten tuotoksien tarkastelu ilman arviointia. Vahvistetaan lasten kuulumista yhteisöön esim. kohtaamalla lapsi tuonti tilanteessa ja samalla huomioidaan vanhempikin. Lasten osallisuutta on myös lapsen valinta vetäytyä tilanteesta ja tulla omalla aikataululla mukaan.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

kts, Vilttihatun yhteinen ohjeistus

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Materiaali: Miu, Kaapuset, Ystävien eskari, Fanni, Turre. Materiaalia käytetään säännöllisesti, samaa aihetta käsitellään pidempään. Päivittäin käydään lasten kanssa tilanteisiin liittyviä tunteita läpi.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Lasten kehujen kartoitus, koska haluamme kiinnittää työntekijöiden huomion yhdenvertaisten kehujen antamiseen. Lasten kanssa käydään arjessa keskusteluja perheiden moninaisuudesta, kun lapset kertovat omista perheistään.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Käytetään lähellä olevia kulttuuripaikkoja sekä Kulttuuri-Kamelin tarjontaa. Kun lapset kertovat perheensä kulttuuri- tai katsomusasioista, otetaan asia keskusteluun.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Pihatarkastukset jatkuvat joka päiväisinä. Muistutetaan porttien sulkemisesta vanhempia. Koko talon yhteiset keskiviikkokävelyt jatkuvat. MiniVersion aktiivinen käyttö.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Kartoitetaan lasten kiinnostuksen kohteita kyselemällä ja havainnoimalla. Järjestetään lasten kokouksia ikätason mukaisesti.

Lapsia kannustetaan liikkumaan sisätiloissa motorisilla radoilla, ulkona retkillä erilaisissa maastoissa . Jatketaan keskiviikkokävelyjä.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Kohdataan lapset ja vanhemmat hoitoon tulo- ja hakutilanteissa. Avataan lapsen päivän kulkua hakijalle laajasti. Lapsen luovuttaa se, joka on ollut lapsen kanssa päivässä pisimpään. Vasu- ja leops keskusteluissa kysytään vanhempien toiveita.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Kotivierailu aloittaville lapsille. Lapset puheeksi - aloittaville lapsille ja tarpeen mukaan muille. Daisy- ja ovensuu viestintä.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Jokaisessa ryhmässä lasten havainnointi vihko/kansio. Valokuvat tapahtumista ryhmätilan läheisyydessä sekä yksittäisen lapsen kuvia Daisyn kautta lapsen omalle perheelle.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Tiimipalaverissa käydään tiimin onnistumisia ja kehittämiskohteita läpi. Kaupungin yhteisistä kyselyistä saatu palalute. Talon palaverissa käydään asiakkailta saatua palautetta läpi.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 24.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 24.9.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 1.9.2025

toimenpiteistä päättäminen: 25.11.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 30.1.2026

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 24.9.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Tehdään kestävän kehityksen vuosikello, johon tulee joka kuukaudelle yksi kestävän kehityksen kohde. Vuosikello kuvitetaan jotta lapset voivat myös seurata asian tekemistä

arviointi: 29.5.2026

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 1.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 24.9.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: 10.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 24.9.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Kia Hulkkonen, Niina Hänninen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Eeva-Kaisa Venäläinen, Onna Roponen ja Venla Kämäräinen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Burcu Koc, Anne Rätty

Leikkimentori (ja -tiimi): Satu Lyytikäinen, Anne Rätty ja Jaana Jääskeläinen (+ Jaana Säkkinen, Johanna Hyvönen)

Liikuntavastaava: Janita Korhonen, Johanna Hyvönen, Tuuli Tuovinen

Lääkehoitovastaavat: Sanna Orell, Kirsi Pettinen-Pöysä

Miniverso-mentorit: Jaana Säkkinen, Sari Hänninen

Tiedekasvatusvastaava: Jaana Jääskeläinen, Tanja Kaartinen

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Tasa-arvo- ja yv.vastaavat: Jaana Säkkinen, Burcu Koc, Sari Hänninen, Kia Hulkkonen, Satu Pääkkönen, Eija Ruuth

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Sari Hänninen, Jaana Säkkinen, Johanna Hyvönen, Satu Pääkkönen, Kia Hulkkonen

MIKKELI

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Päiväkoti Enkku

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 30.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Toimintakauden 2025–2026 painopistealueena on ulkopedagogiikka. Ulkopedagogiikan toteutuksessa huomioidaan sekä päiväkodin oman pihan että muun lähiympäristön tarjoamat mahdollisuudet. Toimintakauden aikana keskitymme päiväkodin ulkoleikkien kehittämiseen ja rikastamiseen. Ulkopedagogiikka pitää sisällään monia eri oppimisen alueita ja toimintaa, kuten lähiympäristön kulttuurikohteisiin tutustumista, leikkiä, liikkumista ja ympäristökasvatusta. Yhtenä ulkopedagogiikan painopisteenä on myös säännölliset retket päiväkodin lähiympäristössä: sekä luonnossa että kaupunkiympäristössä. Lähiympäristöihin tutustutaan havainnoimalla ja tutkimalla. Päiväkodin piha-alueelle suunnitellaan ja muokataan lasten toiveiden mukaisesti erilaisia leikkiympäristöjä. Henkilöstö turvaa ulkoleikkien edellytykset inklusiivisten periaatteiden mukaisesti ja ohjaa leikkiä osallistumalla siihen. Ulkoiluissa leikitään säännöllisesti myös yhteisiä sääntöleikkejä aikuisten johdolla. Henkilöstö huolehtii siitä, että jokaisella leikkijällä on mahdollisuus olla osallisena yhteisissä leikeissä omien taitojen ja valmiuksien mukaisesti. Ulkopedagogiikkaan panostaminen nähdään kiusaamista ehkäisevänä toimena. Henkilöstö huomioi myös, että

leikkivälineet ovat helposti lasten saatavilla. Henkilöstö havainnoi ja dokumentoi lasten leikkiä ulkona. Havaintoja ja lasten sekä huoltajien ajatuksia ja ideoita hyödynnetään päiväkodin ulkopedagogiikan arvioinnissa ja kehittämisessä.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikki on keskeinen toimintatapa. Leikkiin kannustetaan ja siihen tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia. Leikki on luontainen tapa opetella ja hahmottaa asioita. Mielikuvituksen käyttöön ja luovaan ilmaisuun kannustetaan sekä tarjotaan tilaa ja mahdollisuuksia. Leikki tarjoaa mahdollisuuksia harjoitella sosiaalisia taitoja sekä tunteiden säätelyä. Leikki saa näkyä ja kuulua, ja lasten leikkialoitteisiin vastataan. Leikissä saa turvallisesti kokeilla, yrittää ja erehtyä. Leikkiympäristöjä muokataan lasten tarpeiden mukaan ja leikkeihin kuuluu mm. draamaleikkejä, tutkivaa leikkiä, spontaaneja leikkejä ja liikuntaleikkejä. Aikuinen on mukana kehittämässä leikkiä, mukana leikkiroolissa, havainnoimassa ja dokumentoimassa leikkejä sekä kanssaleikkijänä. Leikin kautta lapsi pääsee tutustumaan taiteeseen, tutkimiseen, kieleen ja kulttuuriin, yhteisössä elämiseen ja toimimiseen sekä työkasvatukseen. Viime toimintakaudella aloitettu kaupunkileikki on tänä syksynä laajentunut sisätiloista myös päiväkodin pihalle.

Vuorovaikutus on keskeinen osa kaikkea varhaiskasvatusta. Siihen kuuluu vuorovaikutus lasten kanssa, henkilöstön keskinäinen yhteistyö sekä huoltajien ja lähiympäristön kanssa tehtävä yhteistyö. Lapsia rohkaistaan hyvään vuorovaikutukseen ja ryhmässä toimimiseen. Työntekijät tukevat lasten kaverisuhteiden syntymistä. Ristiriitoja pyritään ratkaisemaan rakentavasti ja harjoitellaan asettumista toisen asemaan. Ilmapiiiri on kunnioittava ja arvostava kaikkia kohtaan. Jokaisen lapsen vuorovaikutusta tuetaan hänen tarvitsemallaan tavalla. Vuorovaikutusta ja itsensä ilmaisua harjoitellaan erilaisissa tilanteissa ja eri ihmisten kanssa.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Päiväkodissa kehitetään lasten osallisuutta edistäviä toimintatapoja ja rakenteita suunnitelmallisesti. Osallisuus kehittää lasten ymmärrystä yhteisöstä, oikeuksista, vastuusta ja valintojen seurauksista. Lasten näkemyksiä ja aloitteita otetaan huomioon **(yhteiset suunnitteluhetket)** sekä he osallistuvat toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Lasten osallisuutta edistetään myös oppimis- ja leikkiympäristöjä

muokkaamalla. Lapset osallistuvat omien taitojen ja kykyjensä mukaan päiväkodin askareisiin. Lapset saavat esimerkiksi annostella ruokansa itse, huolehtivat oman naulakkopaikkansa siisteydestä ja lelujen siivoamisesta. Osallisuutta vahvistetaan sensitiivisellä kohtaamisella, kokemuksella kuulluksi ja nähdyksi tulemisesta.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Edistetään lasten myönteistä suhtautumista ruokaan ja syömiseen. Tuetaan monipuolisia ja terveellisiä ruokatottumuksia, sekä rohkaistaan maistamaan erilaisia makuja, myös leikkien ja pelien kautta. Tänä toimintakautena on värit mukana, sekä suomeksi että englanniksi. ”Minkä väristä ruokaa tänään olet maistanut?”. Ruokailuhetket pidetään rauhallisina, opetellaan ruokarauhaa ja pöytätapoja. Lapset saavat harjoitella omatoimisuutta ruokailussa ja opettelevat valitsemaan itselleen sopivan määrän ruokaa. Tutustumme ruokaan toiminnassamme eri tavoin mm. leipomalla ja tutustumalla ruoka-aineisiin eri aistein sekä seuraamalla ruokakasvatuksen vuosikelloa. Tuemme lasten ruokasanaston kehittymistä myös keskustellen.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Jokapäiväisessä toiminnassa kiinnitetään huomiota myönteisiin tunnekokemuksiin ja vuorovaikutussuhteisiin. Voidessaan hyvin ja kokiessaan olonsa turvallisesti lapset oppivat parhaiten tunteiden ilmaisua ja itsesäätelyä. Turvallisessa ympäristössä tunnetaidot vahvistuvat. Opetellaan havaitsemaan, tiedostamaan ja nimeämään tunteita päivittäisessä päiväkodin toiminnassa yhdessä keskustellen, ihmetellen ja mm. lasten itse askartelemien tunnemittarien avulla. Kuukauden alussa valitsemme uuden käsiteltävän tunteen ja tutustumme siihen yhdessä. Loppukuun ajan viikoittain nostamme samaa tunnetta esiin tietoisesti erilaisissa pienryhmätoiminnoissa. Kulloinkin käsiteltävä tunne valitaan olemassa olevien materiaalien avulla. Pikku-Enkussa tunnekasvatusmateriaalissa uusi aihe tuodaan esille viikoittain. Tarvittaessa aihetta käsitellään useampi viikko. Aiheina ovat mm. erilaiset tunteet, toisten huomioiminen ja ristiriitatilanteet. Päiväkodissa on käytössä Pienin askelin – materiaali ja Huomaa hyvä –materiaali. Yksi parhaimmista keinoista on kasvattaa hyvinvointia positiivisuuden kautta, osoittaa lapselle hänen vahvuutensa ja opettaa miten sitä voi hyödyntää. Tulemme vahvoiksi siitä, mitä teemme paljon. Rohkaistaan lapsia ratkaisemaan ristiriitatilanteita keskustellen, vuorovaikutuksen keinoin, ottamalla tunteet huomioon. Päiväkodissa on käytössä MiniVerso.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevista asenteista keskustellaan työyhteisössä ja lapsiryhmissä. Päiväkodin aikuiset tunnistavat lasten keskinäisten kohtaamisten eriarvoistavia piirteitä ja osaavat puuttua niihin hienotunteisesti ja johdonmukaisesti. Lapset osallistuvat mm. lastenpalavereissa ja vasu-keskusteluissa toiminnan suunnitteluun ja vaikuttavat täten itseään koskeviin asioihin omien taitojensa mukaisesti. Päiväkodissa on ”kaikki pääsevät leikkiin” sääntö. Aikuiset mahdollistavat ja huolehtivat, että sääntö toteutuu. Lapsen identiteetin ja itsetunnon kehitystä tuetaan myönteisellä ja kannustavalla vuorovaikutuksella. Myös huoltajia osallistetaan toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin, esim. vanhempainilloissa ja päivittäisissä kohtaamisissa. Tänä toimintakautena tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman aiheena on ulkona tapahtuvan toiminnan havainnointi.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Päiväkotito on kielipainotteinen ja englannin kieli on osa päiväkodin arkea. Osa perheistä on myös kaksi- tai kolmikielisiä. Monikielisyyden näkyväksi tekeminen tukee lasten kehitystä kulttuurisesti. Omaan kulttuuriin liittyvät perinteet vahvistavat lapsen identiteettiä. Muihin kulttuureihin tutustumalla lapsen ymmärrys laajenee, mikä johtaa moninaisuuden ymmärryksen lisääntymiseen. Päiväkodin aikuiset ovat kielellisiä malleja lapsille ja he tietoisesti kiinnittävät huomiota omaan kielenkäyttöön. Aikuiset rohkaisevat lapsia käyttämään kieltä monipuolisesti, lasten kielelliset lähtökohdat huomioon ottaen. Satuja ja lasten kirjallisuutta luettaessa sekä vuorovaikutteisissa tilanteissa lapsen kielen taidot ja sanallinen ilmaisu vahvistuvat. Heitä innostetaan sanalliseen ja keholliseen ilmaisuun yhdessä toteutettujen draamaleikkien tai tanssin kautta. Kaikilla lapsilla on oikeus omaan kieleen, kulttuuriin, uskontoon ja katsomukseen. Katsomuskasvatus ja kulttuuristen tapojen huomiointi liittyy luontevalla tavalla arjen asioihin sekä juhliin ja ajankohtaisiin tapahtumiin. (vierailut, vasuja eri kielellä, lapsen äidinkielen huomiointi)

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Selkeä ja suunnitelmallinen päivärytmi edistää lapsen hyvinvointia ja mahdollistaa kiireettömän ja keskittymistä edistävän toimintaympäristön. Päiväkodissa arvostetaan terveellisiä, turvallisia ja liikunnallisia elämäntapoja. Päiväkodissa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Kiusaamiseen puututaan ja kiusaamistilanteita ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti. Käytämme päiväkodissa Miniverso -materiaalia. Huoltajien kanssa keskustellaan aina kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätilanteista. Kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tärkeä tukea lasten vertaissuhteita ja yhteisön hyvinvointia. Henkilökunta tukee lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelua ja kehittymistä mm. tunnekasvatuksella. Turvallisuuden edistämiseen kuuluu tapaturmien suunnitelmallinen ehkäisy ja seuranta, turvallisuuskasvatus sekä tiloista ja välineistä huolehtiminen. Päiväkodissa on suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä pelastussuunnitelma ja päiväkodin turvallisuussuunnitelma.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Suunnitellaan ja rakennetaan oppimis- ja leikkiympäristöjä yhdessä lasten kanssa. Oppimis- ja leikkiympäristöjen tulee tukea lasten luontaista uteliaisuutta, halua oppia sekä ohjata leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen. Oppimisympäristöissä tulee olla vaihtoehtoja mieluisaan tekemiseen, monipuoliseen ja vauhdikkaaseen liikkumiseen, leikkeihin ja peleihin sekä rauhalliseen oleiluun ja lepoon. Oppimisympäristöissä näkyvät lasten ideat, leikit ja heidän tekemänsä työt. Oppimisympäristöt joustavat lasten tarpeiden mukaan ja niitä muokataan ja kehitetään lapsiryhmälle sopiviksi. Oppimisympäristöillä myös tuetaan lasten kielen kehitystä sekä tuodaan esille yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja kulttuurista moninaisuutta. Myös lähiympäristöä hyödynnetään monipuolisesti oppimisen paikkoina. Tänä toimintakautena painopisteenä on ulkopedagogiikan kehittäminen, piha-alueen oppimisympäristöjen muokkaaminen, retket päiväkodin lähiympäristössä: luonnossa ja kaupunkiympäristössä.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeä osa varhaiskasvatusta ja huoltajilla on mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun sekä arviointiin. Yhteistyön tarkoitus on perheiden hyvinvointi ja lasten terveyden ja turvallisuuden takaaminen sekä kehityksen ja oppimisen

edistäminen. Keskinäinen kunnioitus ja avoin vuorovaikutus ovat hyvän kasvatusyhteistyön perusta. Kasvatusyhteistyössä arvoista, tavoitteista ja vastuista keskustellaan sekä huomioidaan lasten yksilöllisyys sekä perheiden moninaisuus. Yhteistyöhön kuuluu esimerkiksi päivittäiset kohtaamiset, lasten varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut sekä huoltajien illat. Myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään, esimerkiksi yhteisten asioiden tiedotuksessa. Myös päiväkodin omille nettisivuille päivitetään päiväkodin tapahtumia säännöllisesti. Päiväkoti järjestää monia perheiden yhteisiä tapahtumia, jotka edistävät yhteishenkeä ja yhteisöllisyyttä. Huoltajien toiveista ja palautteista keskustellaan rakentavasti ja ristiriitatilanteet selvitetään avoimella keskustelulla. Myös lapsen tarvitessa tukitoimia, ne suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Ennen päivähoidon aloittamista sovitaan lapsen huoltajien kanssa tapaaminen päiväkotiin. Aloituskeskustelussa käydään läpi lapsen päivähoidon aloittamiseen liittyviä asioita ja sovitaan myös mahdollinen tutustumiskäynti lapsen kotiin. Ennen virallisen hoitosuhteen alkua, lapsi tutustuu yhdessä huoltajiensa kanssa päiväkodin arkeen ja omaan ryhmäänsä. Lapsen aloittaessa päivähoidossa, hänelle laaditaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, ja tarvittaessa liitteeksi liitetään lääkehoitosuunnitelma sekä muut mahdolliset lapsen yksilölliset suunnitelmat.

Lapset puheeksi

Lapset puheeksi- keskustelua tarjotaan vanhemmille vasukeskusteluiden yhteydessä tai jos perhe tai henkilökunta kokee siihen tarvetta. Siirtokeskustelu käydään huoltajien kanssa lapsen siirtyessä ryhmästä toiseen tai kokonaan toiseen päiväkotiin. Päiväkoti tekee monialaista yhteistyötä mm. neuvolan, VEO:n sekä tarvittaessa sosiaalihuollon ja lastensuojelun kanssa. Lapsen käydessä 4-vuotisneuvolassa täytämme yhteistyössä huoltajien kanssa lomakkeen, jossa on varhaiskasvatuksen ja kodin terveiset.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Päiväkodin pedagoginen dokumentointi tuottaa tietoa lasten elämästä, kehityksestä, kiinnostuksen kohteista, ajattelusta, oppimisesta ja tarpeista konkreettisella ja monipuolisella tavalla. Esimerkiksi valokuvien, piirrosten ja henkilöstön havaintojen avulla voidaan yhdessä lasten ja huoltajien kanssa tarkastella heidän kehitystään ja oppimistaan. Dokumentoinnista saadaan myös ideoita tulevan toiminnan suunnitteluun.

Havainnoinnit ja dokumentit kerätään ja talletetaan jokaisen omaan kansioon, jonka lapsi saa mukaansa päiväkodista siirtyessään kouluun tai toiseen päiväkotiin.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Päiväkodin toimintasuunnitelma arvioidaan kahdesti lukuvuoden aikana. Tammikuussa tehdään väliarviointi ja toukokuussa lopullinen arviointi toimintasuunnitelmasta ja sen toimivuudesta. Varhaiskasvatuksen suunnitelmat (Vasut) arvioidaan kevään aikana yhdessä huoltajien kanssa. Huoltajilta pyydetään ja toivotaan jatkuvaa arviointia sekä palautetta päiväkodin toiminnasta koko lukuvuoden aikana.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 27.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): 1.9.2025

selvitysmateriaalit / -tavat: Selvitystä tehdään kyselylomakkeilla, keskusteluilla, havainnoimalla toimintaa

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 28.2.2026

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 31.5.2026

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke päiväkodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: 27.10.2025

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Lähiympäristö sekä kulttuuriperintö ja monikulttuurisuus

arviointi (pvm): 1.5.2026

Pelastussuunnitelma

Laadittu/päivitetty 30.11.2020/23.9.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Enkun tiimi ja Pikku-Enkun tiimi

Kieli- ja kulttuurivastaava: Anni Ottelin

Miniverso-mentorit: Anna-Leea Korhonen

Liikuntavastaava: Anja Ilvesaro

TVT-vastaava: Verna Varpamäki

Tiedekasvatusvastaava: Henna Tiilikka ja Verna Varpamäki

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Sari Koivunen

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opettelun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava.

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025-2026

Yksikkö: Päiväkoti Huiskilo

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 29.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Päiväkotimme toiminnassa pidämme tärkeinä tunnetaitoja, montessoripedagogiikkaa, toiminnallisuutta, leikkiä ja toimivia kasvatusyhteistyön käytänteitä. Montessoripedagogiikan menetelmin kannustetaan lapsia omatoimisuuteen ja ympäristön tutkimiseen sekä uuden oppimiseen. Lisäksi tuemme lapsien luontaista liikkumisen iloa käyttämällä omaa salia, ulkoilemalla omassa pihassa tai lähialueen puistoissa ja urheilukentillä päivittäin. Tänä vuona keskitymme erityisesti leikkiin, sillä leikki on lapsen työtä ja tuemme lapsia leikkimään ja luomaan omia mielikuvitusleikkejä leikkiympäristöissämme. Leikkiympäristöjä työtetään pitkin kautta lasten mielenkiintojen mukaan.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Lapset oppivat leikkiessään, he käyttävät leikkiensä aineksina kaikkea näkemäänsä, kuulemaansa ja kokemaansa. Leikkiessään lapset jäljittelevät ja luovat uutta. Kaikki mikä näkyy leikissä, on lapselle merkityksellistä. Koska leikki on luonteeltaan sosiaalista, vertaisryhmä vaikuttaa merkittävästi leikin kulkuun.

Aikuiset tukevat lasten leikkiä luomalla leikkiympäristöjä sekä huolehtimalla ja uudistamalla leikkivälineitä niin sisä- kuin ulkoleikeissä. Aikuisen tehtävä on luoda erilaisia leikitilanteita (rooli-, kuvittelu-, sääntö- ja esineleikit). Leikki vaatii aikuisen havainnointia ja tarvittaessa myös suoraa tai epäsuoraa ohjausta. Ohjauksen tavoitteena on rikastuttaa leikkiä ja opettaa leikkitaitoja. Erilaiset kuvittelu-, sääntö- ja sanaleikit kiinnostavat lapsia eri tavalla, eri ikävaiheissa. Lapsia havainnoimalla aikuinen voi tarjota ja ehdottaa lapsille leikkejä heidän kiinnostuksensa mukaan ja lisäämällä näin ryhmän sosiaalista kasvua ja ryhmäytymistä. Leikitilanteet ovat myös tärkeitä oppimistilanteita, joten niille tulee järjestää riittävästi keskeytymätöntä aikaa.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Päiväkodissamme läsnäoleva ja vaihtumaton henkilöstö mahdollistaa lasten osallisuuden sekä tarttuu lasten kiinnostusten kohteisiin ja heidän aloitteisiinsa, esim. leikki- ja oppimisympäristöjen suunnittelussa. Suunnittelemme erilaisia toimintakokonaisuuksia, sisältäen leikkejä, lauluja, loruja, kädentaitoja yms. Annamme lapselle tilaa olla sellainen kuin hän itse on ja hyväksymme hänet

omana itsenään. Esimerkiksi emme pakota osallistumaan ohjattuun toimintaan vaan annamme lapselle mahdollisuuden osallistua jos hän itse haluaa. Lapsi saa myös seurata sivusta muiden toimintaa.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Tavoitteemme on että lapsille kasvaa myönteinen suhde ruokaan sekä myös itseensä. Emme pakota lasta syömään ruokaa mistä hän ei pidä, mutta rohkaisemme maistelevaan kaikkea. Maistaminen voi olla esimerkiksi kielenkärjellä maistamista. Aikuiset syövät yhdessä lasten kanssa ja näyttävät esimerkkiruokailulla mallia. 4-6 -vuotiaat harjoittelevat itse ruokansa ottamista ja tätä kautta havainnoivat kuinka paljon jaksavat itse syödä. Ohjatut tuokiot rakentuvat ajoittain ruokakasvatuksen ympärille ja tällöin yhdessä harjoittelemme mm. mitä tarkoittaa terveellinen ruoka, mistä ruoka koostuu ja kuinka syödä monipuolisesti. Ruokakasvatus näkyy myös leikeissä mm. kahvilaleikin muodossa. Päiväkodissa ruoka tarjoillaan ruokaympyrän mukaisesti.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetaitokasvatus on jokapäiväistä ja jokahetkistä toimintaa päiväkodissa, jossa koko ajan ollaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Huiskilossa kiinnitetään huomiota lasten tunteiden sanoittamiseen, kaikkien tunteiden sallimiseen (tunne on aina hyväksytty, sen aiheuttama toiminta välttämättä ei) ja niiden käsittelyyn. Lisäksi myös aikuiset kiinnittävät huomiota omaan tunnekäyttäytymiseensä ja siihen miten lasta ohjataan erilaisissa tilanteissa. Päiväkoti Huiskilossa käytetään EASEL-tunnetaitokasvatusta, Sanna Sensio on EASEL-ohjaaja. Päiväkodissa kiinnitetään huomiota erityisesti ympäristön psyykkiseen turvallisuuteen, jolloin lapset voivat toimia omina itsinään ja luottaa siihen, että vaikka joskus tulee liian voimakas tunne ja siitä seuraa vääränlainen toiminta, siitäkin selvitään yhdessä aikuisen turvallisessa ohjauksessa. Lisäksi pidetään jokaisen ikätason mukaan tunnetaitotuokioita erilaisia menetelmiä ja materiaaleja käyttäen sekä leikkiin upotettuna.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Vahvistetaan päiväkodin henkilöstön ja lasten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden osaamista inklusiivisella kasvatuksella. Kohdataan ja kohdellaan jokainen lapsi yksilönä ilman sukupuolen tms. luomaa roolia, huomioidaan myös huolta aiheuttavat asiat ilman em. roolitusta: esim. koska kyseessä on poika, hän on vilkas. Muistamme, että lapset ovat luonnostaan hyvin avoimia toistensa erilaisuutta kohtaan, tuetaan tätä hyväksymällä jokainen lapsi sellaisena kuin hän on. Rohkaistaan lapsia leikkimään keskenään kaikkien kanssa sukupuoleen katsomatta. Lisätään lasten ryhmään kuulumisen tunnetta aikuisten osallisuudella ja tuella leikkeihin.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Tutustumme eri kulttuureihin ja esim. heidän juhlapyyhiinsä vuoden varrella. Luemme eri maiden satuja. Huomioimme perheiden kulttuurierot perheiden toivomalla tavalla. Päiväkoti Huiskilo on uskonnollisesti vapaa päiväkot.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Päiväkodin aikuiset ovat vastuussa siitä, että toimintaympäristö on lapsille turvallinen toimia niin sisällä kuin ulkonakin. Fyysiset olosuhteet ovat kunnossa ja leikkivälineet turvallisia. Toimintakulttuuri luodaan psyykkisesti turvalliseksi ihan jokaiselle päiväkodissa olevalla lapselle ja

aikuiselle. Lasten kanssa käydään jokapäiväisesti keskustelua siitä, miten erilaisissa tilanteissa toimitaan, miten voisi toimia toisia, miltä minusta tuntuu, jos toinen tekee näin. Lapsia ohjataan toimimaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa hänen tarpeidensa mukaan. Kasvattajat mallintavat omalla toiminnallaan turvallista toimintaa kaikilla tasoilla.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Lapsilta kysellään mielipiteitä sekä lasten leikkiä havainnoidaan päivittäin. Jos huomataan, ettei lapsien mielenkiinto kohdistu enää johonkin tiettyyn asiaan, niin ympäristöä muutetaan lasten kiinnostusten kohteiden mukaisesti. Myös retket ja ohjatut tuokiot määräytyvät pitkälti lasten sen hetkisten mielenkiinnon kohteiden mukaan. Ohjatut tuokiot suunnitellaan siten, että sama tuokio pidetään kaikille ikäryhmille ikätason sekä heidän taitojensa mukaisesti.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Jokapäivä käydään huoltajien kanssa tuonti- ja hakutilanteissa keskustelua lapsen päivästä jne. Vanhempainiltoja järjestetään syksyisin ja keväisin, joiden lisäksi vietetään isänpäivää, joulujuhlaa, äitienpäivää, isovanhempien päivää jne., päiväkodin ja perheiden yhteisiä tapahtumia. Osallistutaan Mikkelin kaupungin varhaiskasvatuksen järjestämiin asiakaskyselyihin. Lisäksi otetaan vastaan palautetta vanhemmilta arjen keskellä. Käytämme Kindiedays-sovellusta arjen dokumentoinnissa.

Kasvatustyhteistyön käytänteet

Kasvatuksellisen yhteistyön käytänteet näemme erittäin tärkeänä periaatteena toimiessamme lapsen vanhempien kanssa yhteistyössä tukiessamme lapsen kasvua ja kehitystä. Päivittäiset kuulumisten vaihdot lapsen päiväkulusta ja säännölliset varhaiskasvatuskeskustelut auttavat meitä kasvatustyössämme. Lisäksi järjestämme säännöllisesti esim. yhteisen aamupalan, iltapäiväkahvit, isovanhempien päivän. Käytämme Kindiedays-sovellusta yhdessä vanhempien kanssa. Viestittely ja kommunikointi tapahtuu kohtaamisten lisäksi sovelluksen kautta, jolloin vanhempien on helppo pienelläkin kynnyksellä tiedustella lapsen päivää.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Käytämme Kindiedays-sovellusta lasten arjen turvalliseen jakamiseen vanhemmille. Sovelluksen kautta voidaan dokumentoida arjen toimintoja ja liittää niitä pedagogiikkaan helposti. Aikuiset huolehtivat, että kaikkien lasten touhuista ja tekemisistä tulee dokumentoitua säännöllisesti sovellukseen.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Säännöllisesti pitkin vuotta työyhteisöpalavereissa tarkastetaan toiminnan suuntaa, keväällä tehdään ns. toimintavuoden yhteenveto ja arviointi.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 30.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 29.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: Selvitys on tehty syksyllä 2024 - keväällä 2025 ja sen pohjalta on toimenpidepohjaa päivitetty syys-lokakuussa 2025

toimenpiteistä päättäminen: 24.9.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: tammi-helmikuussa joulukuun loppuun mennessä tehtävät toimenpiteet ja huhti-toukokuussa loput yhdessä henkilökunnan kanssa

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 29.10.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

- Tehdään kartoitus tämän toimintakauden aikana hyödyntämällä Kestävä kehitys päiväkodissa opasta, jotta nähdään päiväkodin todellinen tilanne kestävän kehityksen tiimoilta

- kestävän kehityksen suunnitelma on päivitetty ja sinne on nostettu tavoitteita tälle toimintakaudelle

arviointi: Yhdessä henkilökunnan kanssa huhti-toukokuussa 2026

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 7.10.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 29.10.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: ei koske yksityisiä päiväkoteja

käsitelty henkilöstön kanssa: ei koske yksityisiä päiväkoteja

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Sanna Sensio

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Sanna Sensio

Kieli- ja kulttuurivastaava: Soila Järvinen

Leikkimentori (ja -tiimi): Mira Käyhkö (ja Sanna Sensio)

Liikuntavastaava: Jasmin Kolehmainen

Lääkehoitovastaavat: Niina Liukkonen ja Eveliina Anttila

Miniverso-mentorit: Soila Järvinen

Tiedekasvatusvastaava: Soila Järvinen

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Sanna Sensio

Lasten myönteiset tunnekokemukset ja vuorovaikutussuhteet edistävät oppimista. Vertaisryhmä ja kokemus yhteisöön kuulumisesta ovat lapsen oppimisen ja osallisuuden kannalta keskeisiä. Kiepisä kiinnitetään huomiota ryhmäytymiseen, jotta jokainen lapsi löytäisi oman paikkansa ryhmässä ja leikkiin osallistuminen tuntuisi luontevalle. Päiväkotiin tulee uusia lapsia vähitellen, joten ryhmän yhteishengen ja yhteenkuuluvuuden tunnetta vahvistetaan aina uuden lapsen aloittaessa ryhmässä. Leikki nähdään päivittäisenä oppimistapana, jolloin harjoitellaan vuorovaikutusta, niin sääntöleikkien, kuin lasten omien mielikuvitusleikkien avulla. Tärkeää on, että lapsi tuntee kuuluvansa johonkin ja hänet hyväksytään sellaisena kuin hän on. Ohjaavina menetelminä käytetään mm. leikkitalua, leikkiparitoimintaa esim. arpajaisten avulla sekä oppimisympäristöjen suunnittelua leikkiympäristöiksi. Lapsia myös kannustetaan leikkimään kaikkien kanssa ja mahdollistetaan pitkäkestoinen leikki. Leikin avulla harjoitellaan hyväksymään erilaiset kaverit ja opetellaan toimimaan ristiriitatilanteissa.

Omien tunnetilojen harjoittelua vahvistetaan leikkien avulla ja lapsille mahdollistetaan myönteisiä kokemuksia leikeissä. Aikuinen huolehtii, että leikeissä kukaan ei jää yksin, kaikkien mielipiteet huomioidaan ym. Aikuinen on mahdollisuuksien mukaan läsnä leikissä osallisena tai läsnä fyysisesti seuraamassa lasten leikkiä. Tällöin leikin kehittymistä tuetaan tavoitteellisesti. Leikin avulla lapsi oppii kuuntelemaan toisten mielipiteitä ja ajatuksia sekä harjoittelee etsimään ratkaisuja ongelmiin.

Roolileikin avulla voidaan käsitellä elämän vaikeita asioita, sekä tutustutaan arkipäivän mielenkiintoisiin asioihin, kuten kaupassa asiointiin. Työntekijät havainnoivat lasten vuorovaikutussuhteita leikin aikana. Lasten kanssa mietitään yhdessä, millaisia leikkejä on kiva leikkiä. Lasten mielipiteitä ja toiveita huomioidaan leikkejä suunnitellessa. Joskus aikuinen on lääkäri tai vauva, joskus pelkkä päiväkodin aikuinen, jonka on annettava mahdollisuus lapselle etsiä ratkaisuja leikeissä eteen tuleviin haastaviin tilanteisiin. Ratkaisuja etsitään myös yhdessä.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Osallisuutta on lapsen oma kokemus, että hän on riittävä juuri sellaisena kuin hän on. Lapsella on tunne, että hän kuuluu ryhmään ja hänen mielipiteillään on väliä. Lapsella on oma vastuunsa yksilönä ryhmässä.

Lapsella tulee olla mahdollisuus tulla kuulluksi ja osallistua päätöksentekoon häntä koskevissa asioissa. Esimerkiksi ruokailutilanteissa lapsi harjoittelee omatoimisesti ikätason mukaisesti ottamaan ruoan, voitelemaan leivän, viemään astiat ym. Lapselle tarjotaan mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Lasten toiveita ja kiinnostuksen kohteita havainnoivat aktiiviset aikuiset ja lapsille järjestetään myös lastenkokouksia, joissa he voivat ilmaista omia toiveita. Lapsille järjestetään myös omia toivepäiviä.

Aikuinen tarjoaa toiminnalle turvalliset raamit, mutta jokaiselle lapselle tarjotaan vaihtoehtoja, joista hän voi valita itselleen sopivan tavan toimia. On tärkeää, että jokainen lapsi pääsee ikätasonsa mukaisesti vaikuttamaan omiin päätöksiin. Lapsille tarjotaan kokemus siitä, että hän on riittävä juuri sellaisena kuin hän on. Lapsella on tunne, että hän kuuluu ryhmään, on tärkeä osa päiväkodin yhteisöä ja päivittäin toivottu ystävä.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Jokaisella lapsella on oikeus terveelliseen ja monipuoliseen ruokaan, joten päiväkodissa noudatetaan varhaiskasvatuksen ruokailusuosituksia. Ruokailu ja ruokakasvatus ovat tärkeä osa arjen pedagogiikkaamme. Ammattilaisten suunnittelema terveellinen ateria on maistuva, värikäs ja houkutteleva. Lapset saavat toimintakykynsä mukaisesti ottaa itse oman annoksen, jolloin aikuisen tehtävänä on tukea ja ohjata lasta ottamaan ruokaa terveellisen lautasmallin mukaisesti, sekä kannustaa lasta ottamaan myös sellaisia ruokia, mitkä eivät ole niin mieleisiä. Lapsia kannustetaan ja rohkaistaan maistelemaan uusia ja erilaisia makuja, mutta sensitiivisesti. Lapsille opetetaan ruokahävikin minimointia.

Ruokailusta on mukava ja rauhallinen yhteinen oppimisen kokemisen hetki. Positiivista ruokasuhdetta ja oppimisen iloa rakennetaan yhdessä perheiden kanssa. Perheitä rohkaistaan kokoontumaan arjen kiireistä huolimatta ruokailun merkeissä yhteen ja päiväkodissa opitut iloiset ruokailu kokemukset saivat jatkumoa, myös lasten kotona.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Lapsen kanssa harjoitellaan nimeämään ja tunnistamaan tunteita mm. kuvien avulla. Pohditaan yksilöllisesti, kuinka haastavista tunnetiloista voidaan selvitä. Ryhmässä käsitellään esiin tulevia erilaisia tunnetiloja yhdessä, jotta lapset oppivat ymmärtämään, miksi kaveria esim. suututtaa.

Lapsi on tervetullut joka päivä päiväkotiin ja lapsi kohdataan yksilönä. Aamupiirillä voidaan yhdessä miettiä, kuinka päivä alkoi tai onko lapsella elämässään mieltä painavia asioita. Lasten kanssa katsotaan aamuisin erilaisia tunne/ilmekuvia ja pohditaan millainen lapsen oma tunnetila on tällä hetkellä.

Kaikki tunteet ovat sallittuja ja tunteita sanoitetaan. Aikuinen osaa tarttua hetkeen ja on sensitiivinen ohjatessaan lasta tunnistamaan tunteensa. Yhdessä mietitään lapsen kanssa, onko esimerkiksi kotona jokin tilanne, mikä sai lapsella voimakkaita tunteita aikaan ja puhutaan asiasta myös huoltajan kanssa. Lapsen kanssa etsitään yhdessä tapa, jolla tunnetila saadaan käsiteltyä.

Tunnetaitokasvatusmateriaalina meillä on käytössä Molli, sekä Fanni.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Olemme kaikki samanarvoisia ja yhtä tärkeitä sekä kunnioitamme toisiamme. Ymmärrämme myös sen, että ryhmässä on tilaa erilaisuudelle eikä kaikkien tarvitse olla samanlaisia.

Lapsi saa tehdä valintoja ja osallistua toimintaan riippumatta lapsen sukupuolesta, syntyperästä, kulttuuritaustasta tai muista henkilöön liittyvistä syistä riippumatta. Ilmapiiriin tulee olla kunnioittava. Jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua toimintaan omien taitojensa mukaan.

Päiväkodin yhdenvertaisuus ja tasa-arvo suunnitelma on työnalla ja valmistuu keväällä 2027 mennessä

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisuuden ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Päiväkodissa tarjotaan lapsille mahdollisuus ilmaisuuden eri muotoihin. Taiteelliseen ilmaisuun tutustutaan viikoittain erilaisten työtapojen ja oppimisympäristöjen kautta. Monipuoliset välineet ja materiaalit tarjoavat erilaisia mahdollisuuksia ilmaista itseään. Taidekasvatuksessa kokeillaan ja tutkitaan erilaisia menetelmiä. Tärkeintä on yhdessä tekeminen, ei tulos. Lapsille annetaan mahdollisuus työskennellä yksilöllisten taitojen mukaan omaan tahtiin. Lapsille tarjotaan myös mahdollisuus kokea monipuolisesti taidetta ja kulttuuria mm. Kulttuurikameli.

Kuvallinen ilmaisu kehittää lapsen suhdetta kuvataiteeseen ja kulttuuriperintöön. Lapset saavat kokeilla erilaisia kuvan tekemisen tapoja mm. maalaamalla, piirtämällä, kuvaamalla ym. Lapset harjoittelevat kuvalukua itse tekemistään teoksista. Tunnetaidot, hahmottaminen, kerronta ovat läsnä kuvallisessa ilmaisussa ja näitä taitoja harjoitellaan ikätason mukaisesti. Suunnittelutaitoja vahvistetaan käsityötoiminnassa mm. monipuolinen rakentelu, muovailu, ompelu. Lapsille tarjotaan kokeilemisen ja tutkimisen mahdollisuus.

Musiikillinen ilmaisu tarjoaa lapselle musiikillisia kokemuksia. Lapsen kanssa lauletaan, tutustutaan erilaisiin soittimiin, liikutaan musiikin mukaan, kuunnellaan musiikkia ja soitetaan yhdessä. Lapset mm. tutustuvat rytmittämiseen kehon ja soittimien avulla, saavat harjoitella liikkumista musiikin tahdissa ym.

Varhaiskasvatuksessa huomioidaan lasten erilaiset kasvuympäristöt kielen oppimisen kannalta. Kielelliset ja kulttuuriset taustat huomioidaan päiväkodin arjessa. Kotien toimintatavat ja vuorovaikutuskulttuuri vaihtelevat, jolloin lapset voivat olla eritasolla kielenkehityksen kannalta. Selkeä ohjaus ja tuki, vuorovaikutus ja leikit vahvistavat lasten kielellisiä valmiuksia. Lapsen kielen ymmärtämistä tuetaan toiminnan sanallistamisella, jolloin myös kuvat, esineet ovat apuna mm. arjen strukturoinnissa. Ohjeet toistetaan, pilkotaan ja ohjeiden antoa selkeytetään tarpeen mukaan. Puheen tuottamista vahvistetaan rohkaisemalla lasta ilmaisemaan omat ajatuksensa ja mielipiteensä sekä osallistumaan keskusteluun. Äänenkäyttöä harjoitellaan ruokailutilanteissa, nukkumishetkellä, leikeissä ym. Lasten kanssa harjoitellaan kielen käyttötaitoja oman puheenvuoron odottamisella sekä vahvistetaan tilannetietoisuuden kielen käyttöä, mm. hyvät tavat.

Lasten kielellistä sanavarastoa vahvistetaan riittävällä, loruihin ja laululeikein. Lukeminen, kerronta ja kuvanluku kuuluvat päivittäiseen toimintaan. Lapsia rohkaistaan tutustumaan kirjoihin. Aikuinen on läsnä lapsen kanssa keskusteltaessa. Lasten kertomuksia ja sanallisia viestejä dokumentoidaan, mm. sadutus. Lasten kanssa pohditaan eri sanojen merkityksiä.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lasten kanssa pohditaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä asioita päivittäisessä toiminnassa.

Lapsia ohjataan huolehtimaan terveydestä, hygieniasta, liikkumisen ja levon merkityksestä. Hyvät kaverisuhteet ja turvallisuuteen liittyvät asiat nousevat esiin päivittäin. Pukeutumistilanteet-, ruokailu-, leikki- sekä ulkoilutilanteet tarjoavat hyvän mahdollisuuden harjoitella arjessa selviytymisen taitoja erilaisissa ympäristöissä. Lapsella tulee olla turvallinen olo omassa oppimisympäristössään ja lasta ohjeistetaan pyytämään apua tarvittaessa. Lapsia ohjataan toimimaan arvoperustan mukaisesti ja heidän kanssaan keskustellaan arvoista ja ihanteista. Kiusaamista, rasismia tai väkivaltaa ei hyväksytä missään muodossa. Lasten kanssa pohditaan, kuinka toimitaan mm. kiusaamistilanteissa.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Oppimisympäristöt koostuvat päiväkodin sisätilasta, luonnosta, pihasta, leikkipuistoista ja muusta rakennetusta ympäristöstä. Oppimisympäristöinä käytetään kirjastoja, museoita, konserttisaleja,

teatteria, läheistä palvelutaltoa ym. mahdollisuuksien mukaan. Lähiluonto on tärkeä oppimisympäristö tiedepainotteisessa päiväkodissa.

Päiväkodissa sisätilan oppimisympäristön ergonomia, viihtyisyys, esteettömyys sekä valaistus ja akustiikka on suunniteltu toimivaksi. Sisäilman laatu on hyvä. Siriuksen oppimisympäristöt on suunniteltu lasten tarpeita ajatellen. Lapsilla on käytössä monipuolisia ja turvallisia leikki- ja toimintavälineitä omassa oppimisympäristössään. Ympäristö motivoi lasta toimintaan. Päiväkodissa on valopöydät, tabletit ym. tieto- ja viestintäteknologiaan käytettäviä laitteita.

Päiväkodin oppimisympäristöjä on kehitetty vuoden 2023 aikana oppimisympäristö projektin myötä. Oppimisympäristöt on muokattu ns. kasvatuskamujen mukaisiksi yhdessä lasten kanssa ja huomioiden lasten mielenkiinnonkohteet. Kasvatuskamut ovat varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen osa-alueista lähtöisin olevia Pilkkeen maskotteja esimerkiksi Riimi- Roope, Matikka- Mimmi, Luonto-Lissu, Sydän- Seppo, Paletti- Paula ja Liikunta-Leevi. Leikki- ja oppimisympäristöt on jaettu oppimiskamujen avulla esimerkiksi Riimi-Roopen toiminnan valitessaan lapsi voi paneutua kirjoihin tai lorutella aikuisen kanssa, ja Matikka- Mimmin toiminnan valitessaan lapsi voi esimerkiksi tehdä rakenteluleikkejä jne.

Lapsiryhmän havainnoinin pohjalta on rakennettu oppimisympäristöt, jotka toimivat tämänhetkisen lapsiryhmän tarpeita vastaavaksi. Lapsille on järjestetty leikkeihin sopivat selkeät jakotilat, jolloin lapsella on mahdollisuus pitkäkestoiseen leikkiin ja tarpeen mukaan myös hiljaiseen työskentelyyn. Oppimisympäristöt muuntuvat tarpeen mukaan ja lapsille on havainnollistettu mm. kuvien avulla eri oppimisympäristöihin siirtymistä, jotta he tietävät minne aamulla kokoonnutaan ja missä tapahtuu eri toiminnat. Lasten oman käden jälki näkyy oppimisympäristössä seinillä lasten tekeminä taideteoksina. Oman työn esillä oleminen kehittää lapsen sanavarastoa, kun lapsi saa kertoa omasta teoksestaan perheelle ja muille lapsille. Lapsen minäkuva vahvistuu, kun hän voi havainnoida omaa työtään ja osaamistaan omassa oppimisympäristössään. Taideteosten iloiset värit lisäävät oppimisympäristön esteettistä viihtyvyyttä. Lasten kanssa on keskusteltu oppimisympäristössä liikkumisesta ja yhteisistä säännöistä, jotta kaikilla on turvallinen olo. Pienryhmiin jakautuminen tarjoaa rauhallisen oppimistilanteen jokaiselle lapselle.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajille annetaan mahdollisuus tuoda esiin omia ajatuksiaan ja toiveitaan lapseen sekä toimintaan liittyen.

Vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön muotoja ovat muun muassa: Vanhempainillat, päiväkodin tapahtumat sekä juhlat Varhaiskasvatuskeskustelut ja päivittäinen kohtaaminen vanhempien kanssa Asiakaskyselyt Varhaiskasvatuksen aloituskeskustelut sekä kasvattajien tutustumiskäynnit perheiden kotona Daisy toiminnanohjausjärjestelmä Vanhempaintoimikunta Perheen ohjaaminen tarvittaessa oikeanlaisten palveluiden piiriin, jota teemme moniammatillisessa yhteistyössä neuvolan, perhetyön, sosiaalipäivystyksen sekä varhaiserityisopettajan kanssa Työntekijät osaavat ohjata perheitä oikeiden palvelujen piiriin tarvittaessa mm. neuvola, perhetyö, sosiaalipäivystys, veo.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Hoitopaikan varmistuttua, päiväkodin johtaja on yhteydessä perheeseen ja sopii tapaamisen päiväkodille. Tapaamisessa kirjoitetaan hoitosopimus, sekä keskustellaan päiväkotimme käytänteistä. Tämän jälkeen lapsen tulevan ryhmän henkilöstö on yhteydessä perheeseen ja sopii kotikäynnin. Kotikäynnillä kasvattaja tutustuu lapseen ja perheeseen sekä käy aloituskeskustelun Pilkkeen aloituskeskustelu -lomakkeen pohjalta. Käynnin yhteydessä sovitaan tutustumiskäynnit päiväkodille, jolloin lapsella on mahdollisuus tutustua tuleviin tiloihin sekä kavereihin. Jokaiselle lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma ja se kirjataan Daisy käyttöjärjestelmään. Lapsen vasu päivitetään vähintään kaksi kertaa vuodessa ja samalla myös pysähdymme keskustelemaan vanhempien kanssa lapsesta. Lapsen lopettaessa hoito, siirretään tieto uuteen päiväkotiin tulostamalla aikaisemmat kirjaukset lapsesta sekä tarvittaessa pidämme siirtopalaverin. Pyrimme luomaan vanhemmille avoimen ja luottamuksellisen kohtaamisen päivittäin lasten asioissa. Huomioimme perheiden moninaisuuden sekä lapsen yksilöllisen tarpeet vasuissa sekä arjen toiminnan suunnittelussa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Käytössä on kokopäivä pedagogiikka: oppimista tapahtuu kaikissa tilanteissa, pitkin päivää. Arjen tilanteita hyödynnetään oppimisessa: leikkitilanteet, pukeminen, ruokailu. Kasvattaja on herkkänä tarttumaan oppimisen hetkiin näissä tilanteissa. Toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista. Toiminnanlähtökohtana on lapsen tarpeet, kehittyvät valmiudet ja kiinnostuksen kohteet, joista saadaan tietoa havainnoimalla lasta eri tavoin, dokumentoimalla ja arvioimalla lapsen ja ryhmän toimintaa sekä valittuja käytänteitä ja toimintatapoja. Dokumentoinnin menetelminä ovat varhaiskasvatussuunnitelmat, havaintojen kirjaaminen mm. viestivihko, valokuvat ja videointi, lasten työt ja kysely- ja arviointilomakkeet. Havainnointi ja dokumentointi toimii pohjana suunnittelulle, toiminnan järjestämiselle sekä kehittämiselle. Pienryhmätoiminnassa lapset jaetaan ryhmiin pedagogisin perustein. Pedagogisen toiminnan tavoitteena on arvioida tavoitteellista toimintaa ja muuttaa toimintatapoja tarvittaessa. Toimintatapoja arvioidaan säännöllisesti.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Organisaatiossa arviointi tapahtuu laaditun laadunhallintaprosessin mukaisesti, jossa lapset, huoltajat, henkilöstö ja hallinto arvioivat ja kehittävät toimintaa tavoitteiden suuntaisesti. Arvioinnin käytännöt: Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan tai tarkastetaan vuosittain huoltajan kanssa. Keskustelut aloitetaan syys-/lokakuussa. Lapsi osallistetaan prosessiin ikätason mukaisesti. Keväällä varhaiskasvatussuunnitelmat tarkastetaan ja pidetään vasukeskustelu huoltajien kanssa suunnitelman tarkastamiseksi. Lasten vasujen toteutumista seurataan tiimien viikkopalavereissa, joissa niistä nostetaan asioita tiimisuunnitelmiin. Yksikön toimintasuunnitelma on viikoittain mukana tiimipalavereissa ja koko talon viikkopalaverissa

Lokakuussa: työyhteisökysely

Marraskuussa: tiimiarviointi

Joulukuussa arviointi-ilta: kyselyiden tulosten läpikäynti ja suunnitelmat niiden pohjalta

Tammikuun arviointi-ilta: yksikön toimintasuunnitelman toteutumisen väliarviointi+pedagogisen toiminnan arviointi.

Helmikuu/maaliskuu: osaamiskeskustelut

Maaliskuu: johtajuuskysely henkilöstölle, asiakaskysely

Huhtikuun loppu, arviointi-ilta: yksikön toimintasuunnitelman toteutuminen/ vuoden kokonaisarviointi, asiakas- ja johtajuuskyselyiden tulosten läpikäynti

Syksyn suunnittelupäivä: Vuoden kokonaisarvioinnissa nousseet kehittämiskohteet, toimenpiteet ja vastuualueet kehittämiseen seuraavalle toimikaudelle, uuden toimikauden suunnittelu

Käytössä TAK-arviointijärjestelmä (tutki, arvioi, kehitä) ja Muksun Kirja: asiakastyytyväisyyden, henkilöstön ammatillisen kehittymisen ja hyvinvoinnin sekä johtajuuden arvioinnissa

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Laadittu 1.9.2023 ja päivitetty 08/2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu: 1.10.2023/ päivitys käynnissä, valmistuu keväällä 2027

selvitysmateriaalit / -tavat:

Havainnointia tehty ja keskustelua aiheesta. Tarpeita on kartoitettu.

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 08/2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: syksy 2026

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma -

Pelastussuunnitelma laadittu/päivitetty 1.8.2023

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Painotteisuusvastaava Sanna Häkkinen ja varalla Iida Marttinen

QMC vastaava Iida Marttinen

Ruokatilaukset: Piia Häkkinen, Sarita Åkerlund, Titta Krivetz

Lääkehoitovastaavat: Iida Marttinen, Janni Räsänen, Noora Mikkonen

Apulaisjohtaja: Janni Räsänen

Tarvikevastaava Janni Räsänen ja Hanna Haimilahti

Daisy vastaava Janni Räsänen

Digitutor Janni Räsänen

Ensiapu ja turvallisuusvastaava Nina Suuronen ja Piia Häkkinen

Kieku vastaava Sohvi Torniainen

Työsuojeluvastaava Iida Marttinen

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Kyyhkylän päiväkot

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 28.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustan lisäksi päiväkotimme toiminta pohjautuu omassa yksikössämme määriteltyihin arvoihin ja toimintaperiaatteisiin, joita ovat *turvallisuus, lämpö ja välittäminen, yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus sekä avoimuus ja luottamuksellisuus* sekä Mikkelin kaupungin arvoihin: *reilu, rohkea ja rakentava*. Arvot näkyvät toiminnassamme esimerkiksi vahvana yhteisöllisyytenä ja aitona kasvatusvastuun jakamisena perheiden kanssa. Pienen päiväkotimme vahvuuksia ovat myös lasten aito yksilöllinen kohtaaminen ja henkilökunnan yhteinen vastuu kaikista lapsista ryhmään katsomatta. Painopistealueitamme ovat ihanteellisen sijaintimme ansiosta luontoon liittyvä kokemuksellinen kasvatus sekä liikuntakasvatus, johon Kyyhkylän ympäristö luontopolkuineen, puistoineen ja peltoineen antaa hyvät mahdollisuudet. Varhaiskasvatussuunnitelman oppimiskäsitys perustuu vuorovaikutuksellisuuteen, lapsen uteliaisuuteen ja kokonaisvaltaiseen oppimiseen. Tämä näkyy yksikössämme esimerkiksi vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoittelemisessa jokapäiväisissä tilanteissa sekä erillisillä ohjatuilla aiheeseen liittyvillä tuokioilla (esim. Molli-, Fanni-, Piki- ja Jukka Hukka-tunnekasvatusaineisto). Päivittäisessä toiminnassamme lapsi on aktiivinen toimija, jota kannustetaan kokeilun ja oivaltamisen kautta oppimaan omalle kehitystasolleen kuuluvia asioita. Leikki on vahva tekijä kaikessa toiminnassamme, sen kautta lapsi oppii asioita, toteuttaa itseään, harjoittelee vuorovaikutustaitoja sekä käsittelee ympäristöään.

Päiväkodin tiloissa toimivat 0–3-vuotiaiden ryhmä (Tammerhot) sekä 3-5-vuotiaiden ryhmä (Tuomenkukat). Tammerhoissa toimii varhaiskasvatuksen opettaja sekä varhaiskasvatuksen lastenhoitaja. Tuomenkukissa toimii varhaiskasvatuksen opettaja sekä kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikin avulla lapsi hahmottaa ympäristöään ja oppii sosiaalisia taitoja. Kyyhkylän päiväkodissa on hyvät tilat leikkiä varten sekä mahdollisuus jakaa lapsia pienempiin leikkiryhmiin. Leikkivälineet ovat monipuolisia niin sisällä, kuin ulkona ja välineistöä päivitetään tarpeen vaatiessa. Aikuiset ovat leikitilanteissa mukana joko leikkien ja leikkiä rikastuttaen tai havainnoiden.

Tuomenkukkien ryhmässä on käytössä leikinvalintaseinä, jonka avulla lapsi pääsee valitsemaan vapaan leikin aikana itseään kiinnostavan leikin. Leikinvalintaseinä on aktiivisessa käytössä ja lapset

ovat omaksuneet käytännön hienosti. Leikinvalintaseinä osaltaan auttaa lapsia myös omantoiminnan ohjauksessa ja leikin valinnassa, sillä leikit ovat seinällä kuvakortteina. Vaihdamme säännöllisesti valittavissa olevien leikkien kuvakortteja, mikä puolestaan innostaa ja rohkaisee lapsia valitsemaan monipuolisesti erilaisia leikkejä.

Lukuvuoden aikana käytämme Tuomenkukkien ryhmässä leikkipari-menetelmää, jossa lapset jaetaan leikkipareiksi niin, että parit ja leikit vaihtuvat joka kerralla. Lisäksi leikimme Kyyhkylä-kaupunki -leikkiä, jossa jokainen lapsi saa vuorollaan olla kaupungin eri kaupoissa ym. niin työntekijänä kuin asiakkaanakin. Kaupunkileikki muuntuu aina sen mukaan, millaisia asioita lapset haluavat kaupungissa olevan. Leikkiparileikeissä sekä kaupunkileikeissä tavoitteena on tukea lasten ystävyssuhteita, erikäisten lasten yhteisleikkejä sekä uusiin leikkeihin tutustumista. Tammenterhojen ryhmässä harjoitellaan leikin perustaitoja yksinleikin ja rinnakkainleikin kautta yhteisleikkiin. Lisäksi Tammenterhojen ryhmässä harjoitellaan esimerkiksi jakamista ja toisten leikkirauhan kunnioittamista. Tammenterhojen ryhmässä on käytössä teemaleikkipäiviä, joissa tutustutaan ohjatusti erilaisiin leikkivälineisiin ja leikkeihin. Aikuiset rikastuttavat lasten leikkiä keskustellen ja mukana leikkien. Jokaisella lapsella on oma eläinkortti, joista he ovat hienosti oppineet tunnistamaan nimensä ja olemme viikon eläimenä tutustuneet näihin eläimiin, leikkien, laulaen ja askarrellen ko.eläimiä, esim. pupu.

Päiväkotimme on pieni ja meillä on lämpimät ja avoimet välit vanhempien ja työntekijöiden välillä. Pidämme tärkeänä erilaisia vuorovaikutustilanteita, niin lasten ja kasvattajien, kuin vanhempien ja kasvattajienkin välillä. Kiinnitämme aktiivisesti huomiota siihen, että päiväkodissamme on hyvä työilmapiiri. Tämän toteutumiseksi meillä on toimivat palaverikäytännöt sekä tiimien suunnittelupäivät. Vanhempien kanssa olemme vuorovaikutuksessa joka päivä lapsen tuonti- ja hakutilanteissa sekä puhelimitse ja sähköpostitse. Olemme aina valmiita antamaan aikaa vanhempien kanssa keskustelulle. Kannustamme vanhempia aktiivisesti tuomaan esiin mielipiteitään ja ajatuksiaan esimerkiksi toimintaamme liittyen. Vasukeskustelut antavat myös oivallisen maaperän yhteistyöhön vanhempien kanssa ja keskustelussa kuullaan myös lapsen puheenvuoro.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Osallisuutta on lapsen kuulluksi tuleminen ja vaikuttaminen omiin asioihin heidän ikätasonsa huomioiden. Päiväkodissamme annetaan aikaa ja tilaa lasten toiveille ja niiden toteuttamiselle. Päivittäin lapsilla on mahdollisuus valita leikkejä, joita he haluavat leikkiä. Lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa, missä tilassa leikkiä leikitään sekä mitä leikkivälineitä leikissä käytetään. Lapsille tarjotaan mahdollisuuksia vaikuttaa toiminnan suunnitteluun. Tuomenkukkien ryhmissä pidetään säännöllisesti Lasten kokouksia, joissa koko ryhmän voimin suunnittelemme ja arvioimme toimintaamme sekä mietimme tulevia teemaviikkoja. Lasten toiveet kirjataan ylös ja niitä sekä toiveteemaviikkoja toteutetaan suunnitelmallisesti. Tavoitteena on myös miettiä yhdessä lasten kanssa, kuinka toiveet ovat toteutuneet. Lasten kokoukset toimivat hyvänä alustana myös palautteen keräämiselle, yhteisten sopimusten (=sääntöjen) pohdintaan, lasten kuulemiselle sekä tärkeiden asioiden pohtimiseen (esimerkiksi pihäsääntöjen läpikäynti).

Osallisuutta edistämme myös liikuntakasvatuksessa toivejumppapussin avulla. Pussi on koottu lasten jumppatoiveista, joita lapset voivat kertoa milloin vain. Toiveet kirjataan heti ylös ja laitetaan pussiin, jota hyödynnetään osana liikuntahetkiämme. Lapsen kuulemisen menetelmänä käytämme "Mitä pidät päiväkodista" -peliä. Pelin avulla saatuja havaintoja hyödynnämme arjen toiminnan kehittämisessä, suunnittelussa ja osana vasukeskusteluja.

Alle kolmevuotiaiden kohdalla aikuisen sensitiivisyys ja läsnäolo on erityisen tärkeää, koska lapsi ei vielä välttämättä osaa sanallisesti ilmaista omia mielipiteitään ja ajatuksiaan. Alle kolmevuotiaiden ryhmässä korostuu lasten havainnointi joka tilanteessa, jotta saamme tietää lasten tahdosta ja toiveista. Näin myös yhteistyö vanhempien kanssa on tärkeää ja keskustelemme välillä enemmänkin haku- ja tuontitilanteissa, jolloin on luontevaa kysellä jotain lapsesta ja esimerkiksi lapsen leikeistä kotiloissa. Myös varhaiskasvatuskeskusteluissa kysellään lasten leikeistä kotiloissa tarkemmin ja vanhemmat voivat kertoa mahdollisista toiminta- ja teematoiveista. Alle kolmevuotiaiden ryhmän toiminta perustuu lasten havainnoinnin ja kehityksen perusteella tehtyihin leikki- ja toimintaideoihin sekä lisäksi myös vanhempien kautta saatuihin toiveisiin ja ideoihin.

Lasten osallisuutta on myös omista ja päiväkodin tavaroista huolehtiminen ja esimerkiksi niiden yhdessä sovituissa järjestyksessä pitäminen. Tätä teemmekin arjessamme joka päivä lapsen ikätason mukaisesti. Osallisuutta opitaan yhdessä tekemällä ja pyrimme pitämään arjen kiireettömänä, jotta lapset pääsevät harjoittelemaan erilaisia taitoja rauhassa, kuten pukemista, ruokailua tai lelujen järjestelyä paikoilleen.

Päiväkodin ympäristöä muokataan niin lasten toiveiden mukaan, kuin aikuislähtöisestikin. Päiväkodissamme leikkitarvikkeita ja tavaroita saa siirtää lasten toiveiden mukaan leikkitilasta toiseen jatkuvasti. Yhdessä tekemällä saamme osallisuutta näkyville ja lapset huomaavat, että heidän mielipiteensä ja panoksensa vaikuttavat asioihin.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Ruokailu on tärkeä osa lapsen perushoitoa, kasvatusta ja opetusta. Ruokailutilanteet ovat ohjattuja ja tarjoamme lapsille monipuolista ja suositusten mukaista ruokaa. Ruokailuhetkillä tuemme lasten terveyttä ja hyvinvointia edistävien ruokatottumusten omaksumista, ja lapset oppivat ruokaillessa myös sosiaalisia taitoja ja itseilmaisua. Ruokarauha pöydissä on tärkeä, ohjaamme rauhallisiin keskusteluihin syömisen ohessa. Tuemme lapsia omatoimiseen ruokailuun eri aisteja hyödyntäen: tutkimme ruokaa katseella sekä haju-, maku ja tuntoaisteilla. Yhteisöllisyyttä ja yhdessä syömisen kulttuuria tuemme arjen ja päivittäisten tilanteiden lisäksi erilaisilla tapahtumilla, joihin kutsumme lasten perheitä mukaan. Tällaisia ovat esimerkiksi isänpäivän aamupala, äitienpäivän kakkukahvit ja sadonkorjuukahvit.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Lapsia autetaan tunteiden ilmaisussa ja itesääätelyssä. Päiväkodissamme tunnetaitokasvatuksen toteutus sijoittuu vahvasti jokapäiväisen arkemme toimintaan. Keskustelemme, pohdimme ja selvitämme asioita yhdessä. Kuuntelemme toisiamme vapaan leikin lomassa, ohjatuissa hetkissä, siirtymätilanteissa sekä ristiriitatilanteissa ja erimielisyyksien aikana. Otamme yhdessä kaikkien näkökulmat huomioon. Aikuisten aktiivinen läsnäolo, sensitiivisyys ja havainnoinnin taito ovat avainasemassa myös arjessa tapahtuvan tunnetaitokasvatuksen toteuttamisessa. Näin tuemme monipuolisesti erilaisten omien tunteiden tuntemista sekä kaverin tunteiden huomaamista ja huomiointia. Käytössämme on monipuolisesti erilaisia materiaaleja (Molli-, Fanni-, Piki-, Mahti, sekä Jukka Hukka -materiaalit) tunnetaitokasvatuksen toteuttamiseen. Tunteiden ilmaisussa ja havainnoinnissa aikuiset ovat läsnä, tukena sekä auttamassa tunteiden sanoittamisessa, tarvittaessa erilaisia tunnekortteja apuna käyttäen.

Päiväkodissämme on käytössä myös MiniVerso sovittelumalli. MiniVerso on kehitetty osaksi varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria lapsen oikeuksien ja osallisuuden vahvistamiseksi riitatilanteissa. MiniVerso luo edellytykset lasten aidolle osallisuudelle riitatilanteissa. Lasta ei leimata, vaan häntä kunnioitetaan ja kuunnellaan oman riitansa ja sen ratkaisun asiantuntijana.

Alle 3-vuotiaiden ryhmässä ryhmän vanhimpien lasten kanssa on säännöllisessä käytössä Fanni-tunnetaitomateriaali sekä Molli- tunnetaitomateriaali. Alle 3-vuotiaiden ryhmässä tunnetaitokasvatus painottuu lisäksi arjen tilanteisiin, kun sanoitamme tunteitamme. Lohdutamme lapsia sekä jaamme ilon ja surun hetkiä yhdessä. Sylittelemme paljon, siinä lapsi saa lohtua ja turvallisuuden tunteen. Lapset eivät vielä välttämättä osaa sanallisesti kertoa tunteistaan, joten kasvattajina roolimme on tässä suuri. Ryhmään on tehty kuvallisia esimerkkitalanteita, joita voimme tarkastella ja joita voimme käyttää apuna monenlaisissa arjen tilanteissa (esimerkiksi erimielisyyksissä ja onnistumistenkin hetkissä). Myös kasvokuvat erilaisista tunteista on tehty helpottamaan tunteiden ilmaisua sekä taputtamalla ilmaisemme iloa ja onnistumista.

Toimintakauden aikana Tuomenkukkien ryhmässä on käytössä Fanni-tunnekasvatusaineisto sekä Piki toimintamalliin perustuvat tunnetaitotuokiot. Lisäksi toimintakauden aikana myös muun toiminnan ohessa pidämme erilaisia esityksiä draaman ja nukketeatterin keinoin, jossa käymme monipuolisesti ja leikinomaisesti läpi erilaisia tunteita ja tunnetaitoja. Esityksien aiheet tulevat arjen tilanteista, joissa mahdollisesti olemme lasten kanssa käyneet läpi esimerkiksi jonkin ristiriitatilanteen. Esityksessä lapsilla on mahdollisuus osallistua esityksen kulkuun esimerkiksi, kuinka ristiriitatilanne voisi ratketa.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Kyyhkylän päiväkodissa jokainen työntekijä ja asiakas kohdataan yksilönä ja jokaisella on oikeus olla omanlaisensa. Yhdenvertaisuus ei merkitse samanlaisuutta ja jokaisen kokemusmaailma on meille tärkeä. Henkilöstön tärkeä tehtävä onkin luoda moninaisuutta arvostava ilmapiiri, jossa niin vanhempien, lasten kuin henkilökunnankin mielipiteet ja toiveet otetaan huomioon. Moniammatillisessa työyhteisössä jokaisen rooli on tärkeä osana hyvää kasvatusyhteisöä.

Varhaiskasvatuksen sukupuolisensitiivisyyteen kiinnitetään huomiota päiväkodissamme. Lapset kohdataan sukupuolesta riippumatta yksilöinä, joiden yksilölliset luonteenpiirteet ja mieltymykset sekä lapsen ja hänen perheeseensä liittyvät muut tekijät huomioidaan. Päiväkodin arvojen (turvallisuus, lämpö ja välittäminen, yksilöllisyys/tasa-arvoisuus, avoimuus ja luottamuksellisuus) merkitystä ja tarkoitusta tarkastellaan säännöllisesti henkilöstön palavereissa ja pohditaan, miten arvot näkyvät päivittäisessä toiminnassa. Arvoistamme yksilöllisyys/tasa-arvo toteutuu esimerkiksi niin, että lapsi saa tehdä valintoja riippumatta sukupuolesta, syntyperästä, kulttuuritaustasta tai muista tekijöistä.

Päiväkodissamme lapset saavat aikuisen huomion jokapäiväisessä toiminnassamme ja tällä turvaamme lasten keskinäisissä suhteissa, että jokainen tuntee olevansa tasa-arvoisessa asemassa ja ilmapiirimme on turvallinen ja hyväksyvä jokaista kohtaan. Sukupuolisensitiivisyyttä voidaan esimerkiksi toteuttaa ryhmässä niin, että emme puheissamme ja toimissamme tuo esille stereotyyppisiä sukupuolirooleja. Tämä toteutuu esimerkiksi niin, että jokainen leikki on kaikille avoin. Haluamme tukea lapsen oman identiteetin ja itsetunnon kehitystä myönteisellä ja kannustavalla vuorovaikutuksella.

Syyskaudella teimme toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Suunnitelman myötä meille valikoitui kaksi kehitettävää kohtaa, joihin kiinnitämme erityistä huomiota toimintakauden aikana. Keväällä (toukokuun alussa) pysähdymme katsomaan tilannetta ja arvioimme onnistumistamme. Kehitettävät kohteet ovat luonto, luonnon eläimiin ja kasvillisuuteen tutustuminen, vuodenaikojen vaihtelu ja havainnointi, ympäristöystävällisyys sekä digitaalisten taitojen kehittäminen

Suunnitelma on liitteenä vuosisuunnitelman lopussa.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Kulttuuriseen monimuotoisuuteen kasvaminen alkaa oman kulttuurin tuntemisesta. Suomalainen kulttuuri ja oman alueemme kulttuuriset ominaisuudet tulevat eleyksi lasten kanssa arjessa sekä erilaisten juhlien, tapahtumien ja teemaviikkojen yhteydessä. Omien kulttuuristen toimintatapojemme rinnalla tuomme esiin erilaisia muiden kulttuurien tapoja esimerkiksi ruokailuun tai pukeutumiseen liittyen sekä eri juhlapäivien myötä.

Suomen kielen monipuolisen ja lasten kielellistä tietoisuutta vahvistavan käytön lisäksi herättelemme lasten kiinnostusta eri kieliin esimerkiksi lauluilla ja loruilla. Esimerkiksi odottelutilanteissa laulamme ja lorutteleamme lähes päivittäin. Lisäksi arjessamme on jatkuvasti vahvasti läsnä kielellisten taitojen huomioiminen kaikessa arjen toiminnassa niin siirtymätilanteissa, leikeissä, ruokailussa, kuin lasten kanssa keskusteluissakin (pohditaan yhdessä asioita, keskustellaan, sanoitetaan).

Tuomenkukkien kanssa kielitietoisuutta toteutetaan lorujen ja riimien tutkiskelun sekä lasten ajattelua haastavien kuvakysymyskorttien avulla. Luemme yhdessä myös satuja päivittäin, joista keskustelemme lasten kanssa. Pidämme lasten kanssa pienryhmittäin myös suujumppaa. Pidämme tärkeänä ylläpitää jatkuvasti keskustelemaa ja itsensä ilmaisua kannustavaa ilmapiiriä, joka mahdollistaa kielellisten taitojen sekä ilmaisun kehitymisen lapsen yksilöllisellä tavalla.

Tammenterhojen ryhmässä ilmaisua ja kielitietoisuutta kehitetään paljon lorujen ja laulujen avulla. Luemme myös kirjoja ja satuja sekä teemme satuhierontaa. Meillä on myös käytössä erilaisia kuvakortteja ilmaisemaan päivän puuhia, vaate-kuvakortteja pukemiseen, ruoka-kuvakortteja ruokailuun sekä tunteiden ja tilanteiden ilmaisuun omat korttinsa, joiden käyttöä harjoitellaan koko ajan enemmän. Lapsilla on myös jokaisella omat eläin-kuvakortit ilmaisemaan omaa paikkaa mm. lokerolla ja vessan vaatekoreissa sekä aamupiirillä, kun katsomme ketä on paikalla. Siinä lapsi saa vuorollaan siirtää oman merkinsä koti-taulusta päiväkotitauluun. Tuokion lopuksi laskemme taulusta montako lasta on paikalla ja olemme vanhempien kanssa huomanneet alle 3-vuotiaiden oppineen laskemaan kymmeneen.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lasten hyvinvointiin liittyy ensisijaisesti lapsen oikeus terveelliseen elämäntapaan, kuten terveelliseen ravintoon, liikuntaan ja päivälepoon. Myös oikeus kiireettömään ja keskittymistä mahdollistavaan

ympäristöön kuuluu lapsen hyvinvoinnin edistämiseen. Kiireetön ja lapsen omaa tahtia kunnioittava ilmapiiri antaa tilaa oppimiselle ja oivaltamiselle.

Lasten turvallisuutta ja hyvinvointia päiväkodissa edustaa lapsille konkreettisesti turvallisen ympäristön lisäksi se, että päivärytmi on pääsääntöisesti aina sama ja selkeä. Tästä pyrimme pitämään päiväkodissamme kiinni, mutta toisinaan arki kuitenkin muuttuu ja on erikoispäiviä. Silloin aikuisten tehtävä on huolehtia siitä, että ilmapiiri säilyy lapsille turvallisena ja päivän tapahtumat selvitetään lapsille kuvin ja sanoin mahdollisimman tarkasti.

Päiväkodissamme ei sallita kiusaamista missään muodossa ja siihen puututaan välittömästi. Vanhemmille kerrotaan tapahtuneesta ja mietitään yhteisiä ratkaisuja. Huomioidaan, että kiusaamista on monenlaista: fyysinen (esim. lyönti, kampitus, hiekan heittäminen), sanallinen (haukkuminen, lällättäminen) sekä psyykkinen (selän takana puhuminen, ilveily, manipulointi, ulkopuoliseksi jättäminen) kiusaaminen. Ennaltaehkäisemme kiusaamista keskustelemalla yhdessä ryhmän ja päiväkodin säännöistä.

Päiväkodissamme on käytössä MiniVerso -päiväkotisovittelu menetelmä. 0-3 vuotiaiden lasten ryhmässä on Mini Verson tukena myös tarinalliset kuvitetut kortit, joita voidaan käyttää niin tunnetaitojen harjoittelussa, kuin lasten välisten erimielisyyksien selvittelyssäkin.

Päiväkotimme tukee ystävyyssuhteita, jotta kaikki olisivat kavereita keskenään ja ketään ei jätetä ulkopuolelle, tästä esimerkkinä leikkiparikäytäntö. Avoimuus on meille tärkeä työkalu, ja opetamme lapsillekin, ettei salaisuuksia ole henkilökunnan ja vanhempien kesken.

Päiväkotimme vahvuus on aidosti läsnä olevat aikuiset, jotka ovat innostuneita ja kiinnostuneita työstään. Pidämme yllä selkeitä rajoja ja sääntöjä ja tarjoamme paljon syliä ja hellyyttä niin pienille, kuin isommillekin lapsille.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Päiväkotimme on fyysisenä oppimisympäristönä erilaisia tiloja tarjoava ja lapsille turvallisesti tehty. Lelut, pelit ja muut tarvikkeet ovat mahdollisimman hyvin lasten saatavilla. Aikuiset huolehtivat sosiaalisen ja psyykkisen oppimisympäristön turvallisuudesta ja avoimuudesta, jotta jokainen lapsi voi tuoda esiin tarpeitaan ja mielenkiinnon kohteitaan. Esillä olevat lasten työt kasvattavat lasten osallisuuden tunnetta ja osaltaan vahvistavat lapsen itsetuntoa.

Päiväkodin piha ja sitä ympäröivä luonto tarjoavat virikkeellisen ja kaikkia aisteja ruokkivan oppimisympäristön. Tuomenkukat ja Tammenterhot ovat aiemmin käyttäneet Kyyhkylän kuntoutuskeskuksen liikuntasalia. Liikuntasali tarjoaa hyvän fyysisen ympäristön sekä monipuoliset mahdollisuudet liikuntakasvatukseen toteuttamiseen. Tällä hetkellä selvitämme liikuntasalin mahdollista käyttöä jatkossa (toimijaa Kuntoutuskeskuksen tiloissa ei tällä hetkellä ole). Mikäli liikuntasaliin ei ole mahdollista päästä toimintakauden aikana hyödynnämme päiväkodin tiloja sekä ympäröivää luontoa liikuntakasvatuksessa entistä enemmän. Ulkona liikkumiseen hyvän mahdollisuuden tarjoaakin päiväkotia ympäröivä luonto. Päiväkotia ympäröi rehevät ja monipuoliset metsät, jotka mahdollistavat luonnon aktiivisen tutkiskelun ja metsäleikit. Läheisistä metsistä löytyy

luontopolkuja laavuineen sekä päiväkodin edustalta pellot, joihin saamme talvisin hiihtoladut. Tuomenkukkien ryhmä leikkii, seikkailee ja liikkuu luonnossa viikoittain. Tammenterhojen ryhmän kanssa käymme viikoittain metsäretkillä. Noin kerran kuukaudessa leivomme lasten kanssa retkelle omaa evästä, esim. jugurttikakkua, pikkuleipiä tai valmistamme evääksi herkkuleivät. Metsäretkien myötä lasten luontosuhde alkaa rakentumaan, opimme kunnioittamaan luontoa. Metsä on pienille lapsille myös oiva luonnollinen liikuntasali, jossa motoriset taidot harjaantuvat luonnostaan.

Aikuisten kiinnostus ja valmius vastata lasten kysymyksiin, ihmettelyyn ja mielipiteisiin antaa pohjan fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti toimivan oppimisympäristön luomiselle. Yhteistyössä lasten kanssa oppimisympäristö saadaan jokaiselle lapselle juuri hänen tarvitsemiaan virikkeitä tarjoavaksi tai mahdollisiin tuen tarpeisiin vastaavaksi.

Päiväkotimme toimintatavan mukaan lapsia kuunnellaa arjessa jatkuvasti ja mitä tahansa päiväkodin tiloja voidaan muokata lapsen tai lapsiryhmän toiveiden ja leikkien mukaiseksi (huonekaluja ja leikkitarvikkeita siirretään tilasta toiseen tilanteen mukaan).

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Päiväkodissamme pidetään kiinni käytännöstä, että jokainen lapsi otetaan aamulla vastaan henkilökohtaisesti ja saatetaan iltapäivällä lähtemään kotiin henkilökohtaisesti vanhemman saapuessa. Samalla vaihdetaan vanhemman kanssa kuulumisia ja keskustellaan lasta koskevista asioista. Näissä tilanteissa vanhemmilla on hyvä mahdollisuus esittää ajatuksiaan ja ideoitaan toimintaamme liittyen ja tähän myös kannustamme vanhempia avoimesti.

Jatkamme säännöllisesti toistuvan toimintatavan käyttöä vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyen. Jokaiselle perheille annetaan mahdollisuus nimettömästi kertoa toiveita, ideoita, teemoja ja käsiteltäviä aiheita, sekä antaa palautetta toimintaamme liittyen. Kyselyn avulla perheet voivat lisäksi kertoa lastensa mielenkiinnonkohteita ja lempileikkejä toiminnan suunnittelua ajatellen.

Vanhempainillan sijaan panostamme kattaviin tiedotteisiin sekä hyödynnämme aktiivisesti vanhempien henkilökohtaista kohtaamista muun viestinnän lisäksi.

Pidämme tärkeänä päiväkodin juhlien sekä erilaisten teemapäivien järjestämistä, joihin koko perhe voi osallistua. Yhteiset juhlat ja yhdessä tekeminen vahvistavat yhteisöllisyyttä sekä luovat mukavia muistoja päiväkotivuosista. Tulevan syyskauden aikana järjestämme yhteistä toimintaa perheiden kanssa syyskahvien, isänpäivään sekä joulun liittyen. Kevätkauden aikana vastaavasti äitienpäivään ja kevätjuhlaan liittyen. Lisäksi järjestämme avoimen perhetapahtuman yhdessä vanhempien kanssa syys- ja kevätkaudella.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Kasvatusyhteistyö on edellytys luottamuksellisen ja hyvän suhteen syntymiselle lapsen vanhempien ja kasvatushenkilöstön välillä. Ennen hoitosuhteen alkua päiväkodin johtaja, ryhmän aikuiset ja lapsen huoltajat tapaavat ja keskustelevat päiväkodin käytänteistä sekä vanhempien toiveista ja muista lapseen ja lapsen varhaiskasvatukseen aloitukseen liittyvistä asioista tutustumiskäynneillä.

Tutustumiskäynneillä myös lapsi pääsee tutustumaan päiväkodin toimintaympäristöön, aikuisiin ja uusiin leikkikavereihin. Vanhempien kanssa keskusteleminen ja kuulumisten vaihtaminen on erityisen tärkeää varhaiskasvatussuhteen alussa ja luo hyvän pohjan tärkeälle kasvatusyhteistyölle. Pienessä päiväkodissamme kaikki lapset, vanhemmat ja päiväkodin aikuiset tulevat toisilleen nopeasti tutuksi.

Päiväkotimme tarjoaa tutustumiskäyntejä aloittavan lapsen kotiin ennen varhaiskasvatuksen aloittamista. Vanhempien kanssa sovitaan yhdessä tutustumiskäynnistä, jossa päiväkodin työntekijä tekee kotikäynnin hoidossa aloittavan lapsen kotiin. Näin lapsi ja päiväkodin aikuinen sekä vanhemmat voivat jo tutustua toisiinsa lapselle tutussa ja turvallisessa ympäristössä.

Yksi vahvuuksistamme on vahva yhteisöllisyys ja "kaikki kasvattavat kaikkia"-toimintamalli. Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja käy lapsen Vasu-keskustelut vanhempien kanssa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Havainnointi on päiväkotityössä jatkuvaa (leikki-aidot, motoriikka, omatoimisuus, tunnetaidot jne...). Päivittäin kirjaamme huomioita lapsen päivästä infolappuun, joka toimii muistin tukena iltapäiväulkoukissa lasten kotiinlähtötilanteessa. Infolappuun kirjataan, mitä lapsi on ohjatusti tehnyt päiväkotipäivän aikana, kuten askarrellut, jumpannut tai käynyt retkellä. Lappuun merkitään, onko lapsi nukkunut päiväunia. Myös muut mahdolliset erityistapahtumat merkitään ylös, jotta lasta koskevat tiedot pystytään kertomaan varhemmalle työntekijästä riippumatta, sillä aina hakutilanteeseen ei ole mahdollista saada lapsen oman ryhmän aikuista.

Tiimeillä on viikoittain suunnitteluajat, joiden yhteydessä keskustellaan ryhmän lapsista ja kirjataan esiin nousseita havaintoja ylös. Tuomenkukilla on käytössä kansio, jossa jokaiselle ryhmän lapselle on varattu tilaa lapsen arjen havainnoinnille. Havainnointimateriaali on kattava apu mukaan lapsen vasu-keskusteluun. Lapsista tehtyjä havaintoja käydään aktiivisesti läpi myös työntekijöiden kesken esimerkiksi viikkopalaverissa. Viikkopalaverissa otamme myös esiin, jos jonkin lapsen kohdalla on herännyt erityistä iloa tai huolta.

Päiväkodissamme on käytössä arjen dokumentointiin Musa- ja Lukutoukat. Toukat kasvavat pituuttaan aina, kun olemme laulaneet uusia lauluja tai lukeneet läpi uuden kirjan.

Kuvaamme lapsia erilaisissa tilanteissa, niin arjessa kuin esimerkiksi retkillä ja teemapäivinä. Kuvat tallennetaan tietokoneelle ja osa niistä tulostetaan lasten ja aikuisten katseltavaksi yhteisiin tiloihin. päiväkodilla on myös omat instagram sivut, jossa julkaisemme kuvia ja tarinoita esim. päiväkodin tapahtumista ja touhuista.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Yksikön arvioinnin tukena hyödynnämme perheiltä tullutta palautetta. Lisäksi osallistumme kaupungin yhteisiin arviointeihin ja kyselytutkimuksiin, mikäli sellaisia on tarjolla.

Toiminnan arviointia teemme viikkopalaverissa, joissa mietimme arjen eri hetkien toimivuutta ja mahdollisia esiin nousevia parannusehdotuksia. Kaikki keskustelut ja sopimukset kirjataan palaverivihkoon kaikkien työntekijöiden luettaviksi. Toimintakauden aikana palaamme päiväkodin arvoihin ja arvioimme niiden kautta toimintaamme. Aktiivisen arjessa tapahtuvan arvioinnin myötä näemme, kuinka toimintatapojamme ja käytänteitämme tulee muuttaa kauden eri vaiheisiin ja

tilanteisiin sopiviksi. Kevään ja syksyn aikana henkilökunta on osallistunut lapset puheeksi koulutuksiin ja tätä alamme käyttämään päiväkodissamme vasujen lisäksi.

Suunnitelmien päivitykset

- *Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä*
 - laadittu/päivitetty: 14.8.2025
- *Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)*
 - selvitys aloitettu (pvm): 19.8.2025
 - selvitysmateriaalit / -tavat: Laadittu keskustellen viikkopalaverissa 19.8.2025. Käytetty apuna opetushallituksen Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma -materiaalia.
 - toimenpiteistä päättäminen (pvm): 19.8.2025
 - toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: toukokuun alussa 2026
- *Kestävän kehityksen suunnitelma*
 - alkukartoitus ([Keke_päivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*)
 - päivitys: 15.8.2025
 - valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: Pyrimme pitämään toimintakauden aikana päiväkodissamme kestävän kehityksen teemaviikon
 - arviointi (pvm): keväällä 2026
- *Pelastussuunnitelma*
 - laadittu/päivitetty: 28.8.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Miia Riittinen, Ella Ruuskanen, Tanja Ruhanen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Saija Vihavainen, Tanja Ruhanen

Miniverso-mentori: Tanja Ruhanen

Liikuntavastaava: Miia Riittinen

TVT-vastaava: Ella Ruuskanen

Tiedekasvatusvastaava: Ella Ruuskanen, Tanja Ruhanen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Miia Riittinen, Ella Ruuskanen

Kirjastovastaava: Tanja Ruhanen, Ella Ruuskanen

Srk-vastaava: Saija Vihavainen

Virkistysvastaava: Saija Vihavainen

Tammenterhojen tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Saija Vihavainen

Tuomenkukkien tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Miia Riittinen

TOIMINNALLINEN TASA-ARVOSUUNNITELMA

www.tasa-arvoinenvarhaiskasvatus.fi

1. Milloin ja miten selvitystä on tehty? Mitä asioita selvityksessä nousi esiin? Laadittu keskustellen viikkopalaverissa 19.8.2025				
Kehitettävä teema	Tavoite	2. Kehittämistoimenpiteet	Aikataulu, vastuuhenkilö, milloin arvioidaan	3. Arvioinnin tulokset
Luonto, luonnon eläimiin ja kasvillisuuteen tutustuminen, vuodenaikojen vaihtelu ja havainnointi, ympäristöystävällisyys	- Tutustumme luonnon kiertokulkuun, vuodenaikojen vaihteluun, eläimiin ja kasvillisuuteen, opimme kunnioittamaan ja arvostamaan luontoa	- Viikoittaiset luontoretket - erilaiset luonto aiheiset teemaviikot (eläimet, lintu, kasvun ihme jne.) - luonnon ja vuodenaikojen havainnointi - keväällä kasvatustaiteiden käyttöönotto	- Sekä Tammenterhojen, että Tuomenkukkien ryhmä toteuttaa koko toimintakauden ajan - arvioidaan toukokuun alussa	
Digitaalisten taitojen kehittäminen	- Tutustumme erilaisiin digitaalisiin soveluksiin - harjoittelemme niiden käyttöä	- Kuuntelemme äänikirjoja ja satuja - valokuvaamme - Viskareilla ekapeli - Pikkukakkosen pelit osana oppimista	- Molemmat ryhmät toteuttavat lasten kasvu ja kehitys huomioiden - arvioidaan toukokuun alussa	

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025 -2026

Yksikkö: Marskin päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 27.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Marskin päiväkoti tarjoaa laadukasta varhaiskasvatusta kodinomaisessa, turvallisessa, terveellisessä ja ajanmukaisessa varhaiskasvatusympäristössä. Varhaiskasvatuksessa tuetaan ja edistetään jokaisen lapsen ainutlaatuisuutta, osallisuutta, yksilöllistä hyvinvointia ja ihmisenä kasvua.

Marskin päiväkodissa lapsi oppii kokonaisvaltaisesti leikin ja ilon kautta. Lapsi saa riittävää ja oikea-aikaista tukea tarpeidensa mukaisesti. Vuorovaikutusilmapiiri Marskin päiväkodissa on avoin, tasa-arvoinen ja yhdenvertainen sekä moninaisuutta kunnioittava.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Marskin päiväkodissa annetaan lapsille runsaasti mahdollisuuksia erilaisiin leikkeihin. Lapset saavat omaehtoisessa leikissä pääsääntöisesti valita itse leikin, leikkikaverit ja -paikan. Aikuinen on seuraamassa tai mukana leikissä. Aikuinen mahdollistaa leikin kehittymisen ja jatkumisen sekä sen, että jokaisella lapsella on mahdollisuus olla osallisena yhteisissä leikeissä omien valmiuksiensa mukaisesti.

Leikin avulla lapsi hahmottaa ympäristöään sekä oppii sosiaalisia taitoja (kaveritaidot) sekä vuorovaikutus- ja tunnetaitoja. Aikuiset ovat tukemassa ja auttamassa kaverisuhteiden luomisessa ja niiden ylläpitämisessä. Aikuinen on myös tukemassa eri-ikäisten lasten yhteisleikkejä sekä auttamassa ja tukemassa pienempien lasten yksinleikin kehittymistä rinnakkais- ja yhteisleikkeihin. Leikkiessä lapset harjoittelevat jakamista ja toisten leikkirauhan kunnioittamista.

Erilaisissa teemaleikkipäivissä lapset tutustuvat ohjatusti erilaisiin leikkivälineisiin ja leikkeihin aikuisen avustuksella. Käytössä on myös leikkitalu, joka tukee lapsen kuulluksi tuleamista ja lasten leikkiä. Leikkitalu tukee lapsiryhmän muodostumista, eri leikkikavereiden kanssa leikkimistä, leikkirauhan säilymistä ja pitkäkestoista leikkiä. Leikkitalun avulla lapsi valitsee oman leikin, jota hän leikkii. Leikkitalu auttaa myös lasta, jolla on haasteita löytää sopivaa leikkiä ja sitoutua siihen.

Kaikki lelut ja roolivaatteet ovat lasten saatavilla. Leluja saa viedä huoneesta toiseen. Lapset saavat halutessaan tuoda omia leluja kotoa, ei ole erillistä lelupäivää.

Leikkiä havainnoidaan eri ympäristöissä ja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoimalla leikkiä saadaan tietoa lasten kiinnostuksen kohteista, ajattelusta, tunteista, kokemuksista, vahvuuksista ja tuen tarpeista. Havaintoja käytetään leikin ja muun toiminnan suunnittelussa ja ohjaamisessa.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Marskin päiväkotitoiminta on pieni yksikkö, joka mahdollistaa sen, että jokainen lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi. Päivittäinen toiminta toteutetaan pienryhmissä.

Viikottain (perjantaisin) pidetään ns. viikkokatsaus, jossa käydään lasten kanssa läpi viikon kohokohdat ja tapahtumat, arvioidaan kuluvan viikon toimintaa sekä suunnitellaan mahdollisesti tulevaa toimintaa.

Lasten mielenkiinnonkohteet otetaan huomioon (vasu, viikkokatsaus, havainnointi) ja niistä keskustellaan myös vanhempien kanssa esim. päivittäisissä kohtaamisissa ja syksyn vanhempainillalla.

Osallisuutta tuetaan myös siten, että pyritään antamaan lapselle aikaa ja mahdollisuuden harjoitella erilaisia taitoja rauhassa, kuten pukemista ja ruokailua.

Lapsia kannustetaan toimimaan aktiivisesti, tutkitaan ja ihmetellään yhdessä ja luodaan yhteenkuuluvuuden tunnetta - Marskin porukka!

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Kaikki Marskin päiväkodin varhaiskasvatukseen osallistuvat lapset syövät aamupalan, lounaan ja välipalan. Päiväkodissa on oma valmistuskeittiö, jossa emäntä valmistaa ruuan varhaiskasvatukseen ravitsemussuositusten mukaisesti viiden viikon kiertävän listan mukaan. Lasten ruokavalioissa huomioidaan heidän henkilökohtaiset ruokarajoitteensa ja allergiansa Eloisan lausunnon mukaisesti (neuvola).

Päivittäin pyritään siihen, että lapsille syntyy myönteinen ja innostunut suhde ruokaan, joka edistää hyvinvointia, terveyttä ja oppimista. Kaikki päiväkodin aikuiset, myös päiväkodin emäntä, syövät yhdessä lasten kanssa ja tarjoiluastiat ovat jokaisessa pöydässä lasten tasolla. Pääsääntöisesti lapset ottavat itse oman annoksensa aikuisten tukemana. Pienemmät tarvitsevat enemmän aikuisen apua kuin isommat. Aikuinen keskustelee samassa pöydässä syövien lasten kanssa ruokien alkuperästä, kiinnittää huomiota ruokatapoihin ja ruokapuheeseen. Ruokailussa samassa pöydässä istuva aikuinen antaa tukea ja kannustaa lasta maistamaan uusia makuja ja koostumuksia.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Lasten tunnetaitojen kehitykseen ja tukemiseen panostetaan säännöllisellä tunnetaitokasvatuksella. Tunnetaitomateriaalien sekä erilaisten tunne- ja vahvuusharjoitusten, pelien ja leikkien avulla harjoitellaan itsesäätelykykyä, tunteiden tunnistamista ja hallintaa, myönteistä suhteutumista itseen ja toisiin jatkuvasti erilaisissa arkitilanteissa, yksin ja ryhmätilanteissa.

Tänä toimintakautena Marskin päiväkodissa tunnetaitomateriaalina on käytössä Fanni sekä lisäksi muita vaihtuvia materiaaleja. Tunnetaitokasvatus on säännöllistä ja sitä pidetään kaikille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille pienryhmissä ikätason mukaisesti. Tunnetaitoja harjoitellaan myös arkisten tilanteiden lomassa päivittäin.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Marskin päiväkodissa jokainen työntekijä ja asiakas kohdataan yksilönä ja jokaisella on oikeus olla omanlaisensa. Marskin päiväkodissa rohkaistaan lapsia tekemään valintoja ilman sukupuoleen tai muihin rooleihin ja ennako-odotuksiin pohjautuen. Henkilöstö tunnistaa lasten keskinäisissä kohtaamisissa eriarvoisia piirteitä ja puuttuu niihin. Henkilökunta pyrkii luomaan moninaisuutta arvostavan ilmapiirin, jossa pyritään huomioimaan kaikkien mielipiteet ja toiveet mahdollisuuksien mukaan. Lasten identiteettiä ja itsetuntoa vahvistetaan ja lapsi saa lohdutusta aina kun sitä tarvitsee.

Sensitiivisellä, läsnäolevalla vuorovaikutuksella pyritään siihen, että kaikki lapset tulevat huomioitua jokapäiväisessä toiminnassa, jokainen tuntee olevansa tasa-arvoisessa asemassa ja että ilmapiiri on turvallinen sekä hyväksyvä kaikkia kohtaan.

Marskin päiväkodin henkilökunta tunnistaa omat arvot ja asenteet ja niistä keskustellaan yhdessä. Huomioimme erilaiset perheet ja käsittelemme perhe aihealueen asioita laajasti lasten kanssa.

Otamme huomioon leikeissä sukupuolisensitiivisyyden niin, että tarjoamme erilaisia leikkimahdollisuuksia ja tuemme lasten kaverisuhteita sukupuolesta riippumatta.

Toiminta suunnitellaan niin, että jokaisen on mahdollista osallistua toimintaan yhdenvertaisesti.

Marskin päiväkodin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on päivitetty syyskuussa 2025. Suunnitelman selvitysvaiheessa huoltajille lähetettiin kysely ja lasten kanssa tehtiin tasa-arvokävely. Lasten kaverisuhteita kartoitetaan sosiogrammilla. Kyselyn ja kävelyn pohjalta valittiin toimenpiteet, joita lähдемme kehittämään. Tänä vuonna panostamme erityisesti inklusiiviseen toimintakulttuuriin sekä tunne- ja kaveritaitoihin.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Marskin päiväkodissa tuetaan lasten kasvua kulttuuriseen monimuoroisuuteen tukemalla oman kulttuurin tuntemista. Suomalainen kulttuuri ja oman alueen kulttuuriset ominaisuudet huomioidaan päiväkodin arjessa sekä erilaisten juhlien, tapahtumien teemapäivien ja -viikkojen aikana. Muita kulttuureja tuodaan tutuksi esim. eri teemojen ja päiväkodin lasten taustojen kautta. Eri toimijoiden kanssa esim. kirjaston kanssa tehdään yhteistyötä kulttuurikasvatuksessa.

Marskin varhaiskasvatuksessa on tällä hetkellä yksi lapsi, jolla on eri kieli- ja kulttuuritausta. Keskustellaan vanhempien kanssa, kuinka heidän kultturiaan voitaisiin tuoda tutuksi kaikille lapsille sekä myös päiväkodin aikuisille. Yhteistyötä tehdään Mikkelin kaupungin S2 opettajien kanssa. Marskissa on käytössä KieliPeda materiaali.

Lapsia rohkaistaan käyttämään kieltä monipuolisesti, esiintymään toisten edessä ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti. Sanoitetaan asioita ja toimintaa arjessa. Luetaan kirjoja ja sadutetaan. Kirjat ovat lasten saatavilla ja vapaasti otettavissa. Lapsia tuetaan oman kiinnostuksen heräämistä esim. kirjaimia ja lukemista kohtaan.

Suun motoriikkaa harjoitetaan mm. säännöllisten suujumppien avulla. Materiaalina käytetään Manu-koiran seikkailuja, jossa on puhemotoriikkaa sisältäviä tuokioita lapsille. Lisänä käytetään myös muita suujumppamateriaaleja. Tällä hetkellä useammalla varhaiskasvatusikäisellä lapsella on pulmia suun motoriikassa. Erityisesti kiinnitetään huomiota pienten, jotka eivät vielä puhu, kielenkehitykseen olemalla aktiivisesti vuorovaikutuksessa.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Marskin päiväkodissa liikutaan sekä sisällä että ulkona ohjatusti ja vapaasti. Kiinnitetään huomiota päivittäiseen monipuoliseen liikkumiseen. Käytössämme on viikottain Päämajakoulun liikuntasali. Lisäksi hyödynnämme muita lähiliikuntapaikkoja ja luontoa. Päiväkodin sisätilat antavat mahdollisuuden liikkumiseen pienissä ryhmissä.

Lapset lepäävät päivittäin ja heitä herätetään päiväunilta vanhempien toiveiden mukaisesti.

Päiväkodin päivärytmi on selkeä ja suunniteltu, mutta myös tarpeen mukaan joustava.

Marskin päiväkodissa on kiusaamisessa "nollatoleranssi". Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti osana tunnekasvatusta. Päiväkodissamme on käytössä Miniverso sovittelu, jonka käyttöä vahvistamme tänä toimintakautena.

Fyysistä turvallisuutta edistetään tapaturmien ehkäisyllä ja seurannalla, annetaan turvallisuuskasvatusta sekä huolehditaan tiloista ja välineistä.

Kestävässä kehityksessä lapsia ohjataan vastuulliseen ja kunnioittavaan suhtautumiseen luontoon ja ympäristöön, uusiokäyttöön ja kierrätykseen.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Marskin päiväkodissa kaikki välineet ovat helposti saatavilla ja käytettävissä. Välineillä on selkeät paikat, jotka auttavat lasta suunnittelemaan ja toteuttamaan omaa toimintaansa. Päiväkodin fyysinen oppimisympäristö on tehty turvalliseksi. Aikuiset huolehtivat sosiaalisen ja psyykkisen oppimisympäristön turvallisuudesta ja avoimuudesta, jolloin jokainen voi tuoda esille omia tarpeitaan ja mielenkiinnon kohteitaan.

Lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa leikkiympäristöihin ja leikkeihin.

Lähiympäristöä ja sen tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetään osana oppimisympäristöä, mm. Päämajakoulun liikuntasali, Urheilupuisto, Hänskin kenttä ja Kalevankankaan alue.

Tämän syksyn havainnointien sekä vasukeskusteluiden perusteella motorisen levottomuuden, hieno- ja karkeamotoristen taitojen sekä oman toiminnanohjauksen kehittäminen ja tukeminen ovat nousseet merkittävimiksi tavoitteiksi pedagogiselle toiminnalle.

Lasten hienomotorisia taitoja kehitetään ja tuetaan päivittäin omaehtoisesti ja ryhmittäin suunnitellusti mm. erilaisilla tehtävätuokioilla, askarteluissa, maalaamisessa ja piirtämisessä sekä rakenteluissa. Karkeamotorisiin taitoihin kiinnitetään huomiota ja niitä harjoitellaan ohjatuissa ja vapaissa liikuntahetkissä sekä kaikissa arjen tilanteissa.

Lasten itsetunnon ja identiteetin kasvua ja kehitystä tuetaan sensitiivisellä ja kannustavalla vuorovaikutuksella.

Lapsille annetaan aikaa arkitoimintojen harjoitteluun päivittäin. Lasten ohjataan ja tuetaan mm. itsenäisessä pukemisessa ja ruokailussa. Päivärytmi on nähtävissä kuvina ja se käydään yhdessä läpi joka aamu.

Tarvittaessa yhteistyötä tehdään moniammatillisesti mm. toimintaterapeuttien ja erityisopettajan kanssa.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Marskin päiväkodissa tehdään huoltajien kanssa yhteistyötä monin eri tavoin. Säännöllisiä yhteistyömuotoja ovat esim. päivittäiset haku- ja tuontitilanteet, vasukeskustelut, vierailut uusien lasten koteihin, kaikkien perheiden yhteiset tilaisuudet (mm. pihajuhla, askarteluilta, talviretki, juhlat, yhteiset aamupalat) ja huoltajille suunnatut tilaisuudet (suunnitteluilta, vanhempainillat, isien ja äitien illat) sekä erilaiset kyselyt.

Marskin päiväkodissa toimii päiväkodin tukiryhmä, jossa on jäsenenä neljä huoltajaa ja kaksi henkilökunnan edustajaa. Tukiryhmä kokoontuu neljä-viisi kertaa toimintavuoden aikana. Tukiryhmän tehtävinä ovat vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön tukeminen, henkilökunnan tukeminen, asioiden valmistelu vanhempainiltoihin ja muihin yhteistyömuotoihin, toiminnan linkkinä vanhempiin ja toimiminen vapaamuotoisena keskustelufoorumina.

Panostamme tarkempaan tiedottamiseen lapsen päivästä vanhemmille, erityisesti iltapäivisin hakutilanteissa.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Marskin päiväkodissa huoltajat ja lapsen "oma aikuinen" tapaavat ennen hoitosuhteen alkua päiväkodilla ja pitävät aloituskeskustelun. Aloituskeskustelussa laaditaan päiväkodin johtajan kanssa palvelusopimus. Lapsen tutustumiset päiväkotiin tapahtuvat yksilöllisesti. Vasukeskustelut pitää aina varhaiskasvatuksen opettaja. Vierailut uusien lasten koteihin tehdään kahden kuukauden sisällä siitä, kun lapsi on aloittanut varhaiskasvatuksessa.

Marskin päiväkodissa yhteistyö huoltajien ja perheiden kanssa on tiivistä.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Marskin päiväkodissa pedagogisen havainnoinnin välineenä käytetään vasua, henkilökunnan havainnointia eri havainnointilomakkeiden avulla sekä kasvunkansiota, johon kerätään lasten töitä, piirrustuksia ja askarteluita. Vanhemmille tiedotetaan kasvun kansioden sisällöistä ja siitä, että he voivat käydä tutustumassa niihin yhdessä lastensa kanssa.

Lapsen vasukeskustelut käydään kaksi kertaa vuodessa varhaiskasvatuksen opettajan kanssa.

Lasten ideoita ja arvioita tehdään näkyväksi päivittäisissä tilanteissa sekä tehdään erilaiset projektit, dokumentoinnit ja esim. käsitekartat näkyviksi.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Jokainen työntekijä arvioi omaa toimintaansa säännöllisesti. Viikkopalavereissa arvioidaan koko henkilöstön kanssa edellisen viikon toiminta. Vuosisuunnitelman toteutumisen arvio tehdään keväällä 2026. Lasten vasun arviointi tehdään vanhempien kanssa huhti-toukokuussa 2026.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: lokakuussa 2025

käsitelty henkilöstön kanssa 15.10.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: tammikuussa 2025

toimenpiteistä päättäminen: elokuussa 2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: huhtikuussa 2026

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 16.10.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Lähiympäristöön, luontoon ja kulttuuriin tutustuminen sekä liikkumiseen kannustaminen.

arviointi: 4.5.2026

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 30.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 2.10.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: 16.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 16.9.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Elina Niemi

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Elina Niemi

Kieli- ja kulttuurivastaava: Anu Perko

Leikkimentori (ja -tiimi): Anna Arpiainen

Liikuntavastaava: Anu Perko

Lääkehoitovastaavat: Elina Niemi

Miniverso-mentorit: Anna Arpiainen

Tiedekasvatusvastaava: Elina Niemi

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Koko henkilökunta.

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Koko henkilökunta.

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Päiväkoti Muksula

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm.): 24.9.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Toiminta-ajatuksenamme on luoda lapsille turvallinen arki, jossa jokainen tulee nähdyksi ja kuulluksi omana itsenään. Lapsille luodaan monipuolista toimintaa heidän mielenkiinnon kohteitaan kuunnellen. Painotamme toiminnassamme tänä lukuvuonna erityisesti leikkiä, ja leikkiympäristöjen kehittäminen on koko talomme yhteinen projekti. Myös tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu painottuu toiminnassamme kaikenikäisten lasten kanssa.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Annetaan aikaa lapsen leikille ja mahdollistetaan, että erilaisia leikkivälineitä on tarjolla monipuolisesti. Leikkejä vaihdellaan säännöllisesti, tässä erityisesti lasten toiveiden kuuntelu ja mielenkiinnon kohteiden havainnointi. Tänä vuonna panostamme erityisesti ulkopedagogiikan- ja leikkiympäristöjen kehittämiseen. Kehitetään piha-alueella leikkiympäristöjä lasten toiveiden ja tarpeiden mukaisesti huomioiden Paukkulan puistoalueen rajoitteet ja pysyvät elementit.

Aikuinen menee tarvittaessa ohjaamaan ja rikastuttamaan leikkiä sekä sisällä että ulkona. Hyödynnetään varhaiskasvatusympäristön sisätiloja leikeissä siten, että mahdollistamme leikkirauhan jokaiselle leikkiryhmälle. Aikaa vapaalle leikille, mutta ei unohdeta aikuisen ohjaamia yhteisleikkejä ja tuettua leikkiä. Välillä leikkiryhmät ja leikit ovat aikuisen etukäteen suunniteltavia, toisinaan lapset saavat vaikuttaa kavereihin ja sisältöihin itse. Huomioidaan lasten yksilölliset tarpeet myös leikeissä.

Aikuisella on tärkeä rooli toimia esimerkiksi erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Aikuinen kannustaa lasta ilmaisemaan itseään ja sanoittaa lapselle, kuinka hän voisi erilaisissa tilanteissa toimia. Miniversion avulla käymme läpi ristiriitatilanteita lasten välillä. Aikuiset kiinnittävät huomioita mihin sävyyn toisille puhuvat ja ohjeistavat lapsia toimimaan samoin. Pidetään huoli, että jokainen lapsi tulee kuulluksi ja ymmärretyksi.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Aikuinen kuuntelee aidosti lasten aloitteita ja toiveita, lapsi saa päättää itseään koskevista asioista mahdollisuuksien mukaan. Pidetään yllä avoin ilmapiiri, jotta jokainen kokee voivansa kertoa omat mielipiteensä ja toiveensa. Lasten leikkialoitteiden hyödyntäminen ja jalostaminen. Kysellään lapsilta toiveita leikkien ja toiminnan suhteen. Huomioidaan lasten puheista ja leikeistä nousevat mielenkiinnonkohteet.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Lapset annostelevat itse ruuan omalle lautaselleen ikä- ja taitotason mukaan, lisäksi kerroksen tarjoilee aikuinen. Lapset saavat itse määrittää paljonko ruokaa syövät. Kannustetaan lasta maistelemaan rohkeasti erilaisia makuja ja pyritään mahdollisimman vähäiseen hävikkiin. Ruokapöydissä harjoitellaan keskustelua kavereiden kanssa ja autetaan kaveria tarpeen vaatiessa. Erityisruokavaliot ja allergiat huomioidaan asianmukaisesti. Välipalalla syödään omissa ryhmätiloissa. Välipalalla tarjolla olevia ruokia maistellaan omalla lusikalla omasta kupista, omalla ruokailupaikalla. Ruokakasvatukseen sisältyy lisäksi kausitapahtumat, leivonta, ruuan valmistus mahdollisuuksien mukaan.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Päiväkodissämme on paljon erilaista tunnetaitomateriaalia, ja näitä käytetään vaihdellen lapsiryhmän tarpeiden ja henkilöstön mieltymysten mukaan. Suosituimpia materiaaleja ovat Piki, Molli ja Huomaa hyvä! Lasten kanssa tutustutaan erilaisiin materiaaleihin (kirjat, tunnetaitokortit, pelit) ja niissä käsiteltyjä asioita tuodaan jokapäiväiseen arkeen (keskustelut, toisten huomiointi, tunnetaitomittarit jne.) Koko päiväkodissa käytössä myös Miniverso ristiriitojen sovittelussa. Tunnetaitoja harjoitellaan arjen tilanteissa aktiivisesti aikuisen tukemana.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Jokainen lapsi otetaan huomioon tasapuolisesti sekä kohdellaan yhdenvertaisesti huolimatta lapsen sukupuolesta, kulttuuritaustasta tai kielestä. Jokaiselle lapselle annetaan mahdollisuus olla oma itsensä. Aikuinen näyttää esimerkkiä omalla puheellaan ja toiminnallaan. Käydään lasten kanssa keskustelua erilaisuudesta ja sen hyväksymisestä. Käytetään positiivista pedagogiikkaa esimerkkinä myös siihen, kuinka kohdataan toinen ihminen.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Päiväkodissämme on eri kulttuuritaustaisia sekä eri kotikielen omaavia lapsia. Erilaisuudesta puhutaan avoimesti ja otetaan huomioon mahdolliset kulttuuri- ja kielierot ryhmissä niitä kunnioittaen. Käytetään mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan myös lapsen omaa äidinkieltä arjen tilanteissa. Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään säännöllisesti lasten kirjallisuutta, lauluja ja loruja. Kirjojen määrää lisätään. Rohkaistaan lasta käyttämään kieltä monipuolisesti. Ollaan lapsille kielellisiä malleja ja kiinnitetään huomiota omaan kielenkäyttöön. Tulevalla kaudella pyritään käyttämään kuvatukea kaikissa arjen tilanteissa ja tapahtumissa.

Käytetään Papunetin kuvia ja itse otettuja aitoja kuvia esimerkiksi leikeistä. Annetaan lapselle mahdollisuus ilmaista itseään eri tavoin mm. taiteen ja liikunnan avulla. S2 opetus tarpeen- ja mahdollisuuksien mukaan.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Ryhmän aikuiset suunnittelevat ja muokkaavat ryhmän toimintaa niin, että lapsilla on turvallinen toimintaympäristö, jossa on hyvä harjoitella ryhmässä toimimista ja erilaisia sosiaalisia suhteita. Lasten kanssa opetellaan ratkaisemaan ristiriitatilanteita rakentavasti. Päivittäiset arjen toiminnot, kuten riittävä lepo, ulkoilu, monipuolinen liikunta ja terveellinen ravinto ovat lapsille hyvinvoinnin perusta. Aikuiset ovat aina läsnä/kuulolla, jotta lapset kokevat olonsa turvallisiksi ja voivat aina kääntyä aikuisen puoleen. Tarjotaan syliä. Suunniteltu ja selkeä, mutta joustava päivärytmi edistää kaikkien hyvinvointia.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Hyvässä oppimisympäristössä näkyy pedagoginen toiminta. Toimintaa toteutetaan isossa ryhmässä sekä erilaisissa pienryhmissä. Huomioidaan lasten yksilölliset taidot sekä tarpeet.

Oppimisympäristöä suunnitellaan ja rakennetaan yhdessä lasten kanssa. Tiloilla ja leikkivälineillä mahdollistetaan monipuolinen leikki. Lasten tekemät työt sekä ideat ja leikit näkyvät päiväkodissa.

Varhaiskasvatussuunnitelmat mahdollistavat lapsen yksilöllisen huomioimisen sekä mahdolliset tuen tarpeet. Ryhmien lapsilta kysellään heidän mielenkiinnonkohteitaan, joiden mukaan suunnitellaan ryhmän toimintaa. Tartutaan lasten ehdottamiin ideoihin ja aloitteisiin sekä havainnoidaan säännöllisesti lapsia.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Panostetaan huoltajien kanssa avoimeen ja aktiiviseen keskusteluyhteyteen jokapäiväisessä kanssakäymisessä. Moleminpuolinen luottamus ja hyvä yhteistyö edistää lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Vasu-keskustelut käydään huoltajien kanssa syksyllä ja keväällä arviointi. Uusien huoltajien kanssa pidetään Lapset puheeksi -keskustelu ja tarvittaessa keskustelu on myös mahdollista järjestää myöhemmin uudestaan. Huoltajien kanssa järjestetään mahdollisuuksien mukaan yhteisiä tapahtumia, kuten vanhempainiltoja, erilaisia retkiä, talkoita ja juhlia. Kysellään vanhempien toiveita ja palautteita arjessa, ja vähintään kaksi kertaa vuodessa kauden aikana sähköisesti, palautelaatikon avulla, tai esimerkiksi vanhempainillassa. Saatua palautetta hyödynnetään pitkin vuotta.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Uuden lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa, käydään aloituskeskustelu- ja Lapset puheeksi -keskustelu päiväkodilla huoltajien ja ryhmän varhaiskasvatuksen hoitajan kanssa. Lisäksi varhaiskasvatuksen hoitaja tekee vierailun aloittavan lapsen kotona ja perhe voi tulla useamman kerran tutustumaan tulevaan ryhmään ja sen arkeen. Syksyllä käydään vasukeskustelu varhaiskasvatuksen opettajan kanssa ja lisäksi voidaan tarvittaessa järjestää ylimääräisiä keskusteluja huoltajien kanssa. Vasut arvioidaan keväällä yhdessä vanhempien kanssa. Lasta kuullaan keskusteluja varten kotona. Vanhemmat saavat perjantaisin ryhmän toiminnasta ja tulevista tapahtumista sähköpostitse viikkokirjeen.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Pedagoginen dokumentointi tuottaa tietoa lapsen mielenkiinnon kohteista, taidoista ja oppimisesta. Sen tavoitteena on, että varhaiskasvatuksen henkilöstö oppii tuntemaan ja ymmärtämään lasta paremmin. Pedagoginen dokumentointi on lapsilähtöistä varhaiskasvatusta. Osa lasten tekemistä töistä laitetaan esille seinille, osa laitetaan lapsen omaan kasvunkansioon ja osan he saavat viedä kotiin. Ryhmien päivärytmit ovat näkyvissä eteisen seinällä. Lapsia havainnoidaan jatkuvasti, havainnot kirjataan ryhmän havainnointivihkoon ja yhteisistä havainnoista keskustellaan tiimin kanssa.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Tiimipalaverit, joissa suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään ryhmän toimintaa, pidetään viikoittain. Varhaiskasvatuksen hoitajien palaveri niin ikään kerran kuussa, tällöin kuulumisten lisäksi mahdollisuus tuoda omaa ääntä kuuluviin ja kertoa toiveita/kehittämiskohteita. Pedapalaveri kolme kertaa kuukaudessa. Johtaja pitää jokaisen työntekijän kanssa henkilökohtaisen kehityskeskustelun keväisin, jossa käydään läpi kulunut toimintakausi. Tällöin myös keskustellaan onnistumisista, kehittämiskohteista ja tavoitteista.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty Päivitetty 4.9.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

Tilanne kartoitettu kevät 2025

selvitysmateriaalit / -tavat: Henkilöstön havainnot, lapsilta sekä huoltajilta saadut palautteet ja toiveet

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 31.7.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: Osa toimenpiteistä tapahtuu päivittäin, osa viikottain ja osa kuukausitasolla. Seuraava arviointi tammikuussa 2026 sekä toukokuussa 2026

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke_paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: vanha suunnitelma päivitetty 4.9.2025, uusi suunnitelma odottaa vielä toimenpiteitä

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: kierrätyksen tehostaminen, hävikin pienentäminen

arviointi (pvm): tammikuussa ja toukokuussa 2026

laadittu/päivitetty Päivitetty 2.9.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Hanna Kokko ja Miitta Ukkonen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Laura Lepistö

Miniverso-mentorit: Kati Huttunen

Liikuntavastaava: Miitta Ukkonen

TVT-vastaava: Krista Lahti

Tiedekasvatusvastaava: Laura Lepistö

Siivoustarvikevastaavat: Laura Lepistö ja Hanna Kokko

Musiikkikasvatusvastaava: Saija Sirainen

Kädentaitovastaava: Marita Martikainen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Iida Kuparinen

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava.

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikkö: Päiväkoti Pirtti

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 30.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Päiväkoti Pirtti on yksityinen päiväkoti, jonka hallinnosta vastaa Päiväkotiyhdistys Pirtti ry. Yhdistyksen johtokuntaan kuuluu puheenjohtajan lisäksi kuusi vuosittain valittavaa jäsentä. Johtokunnan jäsenet yhdistyksen päiväkodeissa hoidossa olevien tai olleiden lasten vanhempia ja he päättävät päiväkodin arkeen ja hallintoon liittyvistä asioista.

Päiväkoti Pirtin toiminta-ajatuksena on tarjota yksilöllistä ja turvallista päivähoitoa sekä palvella lapsiperheitä Mikkelin kaupungin alueella. Painopistealueina toiminnassamme on luonto- ja ympäristökasvatus, leikki, tunnekasvatus sekä lapsen osallisuus päivähoidossa. Lisäksi vaalimme vahvaa yhteisöllisyyttä, kiinnitämme huomiota hyviin tapoihin, ystävällisyyteen ja toisen kunnioittamiseen. Korostamme leikin merkitystä lapsen oppimisessa ja kehityksessä sekä kiinnitämme erityistä huomiota lapsen yksilölliseen kohtaamiseen päivähoidon aikana. Jaamme lapsia joustavasti pienryhmiin tarpeen ja toiminnan mukaan. Vaikka lapset on jaoteltu ikätason mukaisiin ryhmiin, on meillä paljon yhteistä toimintaa ja eri ryhmien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä: lapset ja vanhemmat tuntevat koko henkilökunnan. Luomme aktiivisesti yhteenkuuluvuuden tunnetta ja läheisyyttä sekä sitä kautta turvallisuutta. Tavoitteenamme on, että lapsi ja perheet voivat luottaa jokaiseen aikuiseen päiväkodissa ryhmäjäoista huolimatta. Henkilökunnan periaatteena on joustavuus tilanteiden mukaan ja palvelualttius. Lapsi pidetään keskiössä koko toiminnan ajan.

Mikkelin kaupunki ostaa päivähoitopalvelut yhdistykseltä palvelusetelillä.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikki on lapsen tärkein ja luontevin tapa toimia ja oppia: oppimistaidot, keskittymiskyky ja mielikuvitus kehittyvät leikin avulla. Sen kautta lapsi oppii muun muassa toisen huomioonottamista, yhdessä toimimista ja jakamista. Leikissä oppii myös tunteiden käsittelyä, sääntöjen ymmärtämistä ja pettymysten sietämistä. Leikin kautta voi harjoitella luontevalla tavalla myös esimerkiksi arjen tilanteita, kuten kaupassa tai lääkärissä käymistä. Leikki voi sisältää erilaisia oppimisen ulottuvuuksia, esimerkiksi kauppaleikissä voi opetella myös värejä ja lukumääriä.

Pirtissä lapsilla on mahdollisuus erilaisiin sisä- ja ulkoleikkeihin hoitopäivän aikana. Lapsen tulee voida vaikuttaa leikkien valintaan ja olla mukana suunnittelemassa leikkiympäristöjä. Aikuinen rikastuttaa, mahdollistaa ja turvaa leikin edellytykset, ohjaa leikkiä joko leikin ulkopuolella tai osallistumalla itse leikkiin. Näin tuetaan pitkäkestoista leikkiä (tarvittaessa ajastinkello apuna) lapsiryhmässä. Aikuinen valvoo leikkiä tukien lasten välistä vuorovaikutusta sekä ehkäisee ristiriitatilanteiden syntymistä. On tärkeää, että leikkivälle lapselle taataan leikkirauha.

Aikuinen havainnoi ja dokumentoi lasten leikkiä. Panostamme eri leikkimismuotoihin erilaisten leikkiteemojen ja leikkipisteiden kautta. Kehitettäviä leikkejä ovat mm. draamaleikit, roolileikit, kauppaleikit ja lääkilikit. Lapset otetaan aktiivisesti mukaan leikkien suunnitteluun. Teemme tarvittaessa leluhankintoja vuoden aikana.

Säännöllisesti vietämme oman lelun päivä, jolloin saa leikkiä omalla lelulla päiväkodissa. Lapsi nauttii, kun saa esitellä omaa leluaan kavereille. Samalla harjoittelemme mm pyytämistä ja jakamista, kun lainataan kaverin lelua leikkiin.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Osallisuus on vastavuoroista toimintaa, aitoa kohtaamista ihmisten kesken sekä kiinnostusta toisesta ja toisen ajatuksista ja mielipiteistä: yhdessä kokemista ja tekemistä. Osallisuus on myös kokemus siitä, että saa vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja saa oman äänen kuuluviin.

Lapsen sosiaalinen ympäristö muodostuu erilaisista vuorovaikutustilanteista. Sosiaaliseseen ympäristöön vaikuttavat kasvattajien ja lasten, lasten keskinäiset sekä kasvattajien väliset suhteet. Perusta hyville vuorovaikutustaidoille ovat ryhmässä toimimisen taidot, omien mielipiteiden ja tunteiden ilmaisutaidot, toisen kuunteleminen sekä erimielisyyksien ja ristiriitatilanteiden ratkaiseminen.

Aikuinen rohkaisee lasta tekemään itse, osallistumaan, ilmaisemaan itseään ja rakentamaan sosiaalisia suhteita.

Lasten kiinnostuksen kohteita havainnoidaan, kuten innostus erilaisiin toimintoihin osallistumiseen ja otetaan huomioon toimintaa suunnitellessa. Lasten omia ideoita kuunnellaan (tuumaustauot) ja niitä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Keskustellaan myös vanhempien havainnoista ja toiveista.

Aikuinen tukee lapsen osallisuutta kulkien lähellä havainnoiden, kuunnellen ja huomioiden lapsen tarpeita.

Lapsen osallisuutta arvioidaan vuosittain.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Lapsia kannustetaan maistamaan ruokia monipuolisesti ja iloitaan onnistumisista. Pyrimme ruokailussa kiireettömään ilmapiiriin sekä myönteiseen ja luonnolliseen suhtautumiseen ruokaan.

Isommat lapset saavat ottaa ruuan itse ja harjoitella oikean annoskoon arviointia. Pienet saavat hakea leivän, hedelmät yms itse. Pyrimme pienentämään ruokahävikkiä harjoittelemalla ottamaan sen verran, että jaksaa syödä. Lapset harjoittelevat ikätason mukaan astioiden poisvientiä syömisen jälkeen.

Hyvinvointia tuetaan myös tarjoamalla monipuolista, terveellistä ja riittävää ravintoa. Ruokahuollossa noudatetaan valtakunnallisia ruokasuosituksia sekä laadittua keittiön omavalvontasuunnitelmaa. Päiväkodin ruoka toimitetaan keskuskeittiö Isostapadasta.

Tarjoamme monipuolisesti kauden kasviksia. Omalla pihalla saamme nauttia omenoista ja marjoista.

Lasten kanssa leivotaan ja valmistetaan erilaisia ruokia, niin että lapset saavat osallistua myös suunnitteluun.

Ruokien esillepano pyritään pitämään selkeänä.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Yhtenä tärkeimpänä painopistealueena varhaiskasvatuksessa on lasten tunne- ja turvataidot. Kiinnitämme erityistä huomiota lasten turvalliseen tunnetaitojen harjoitteluun sekä rohkaisemme lapsia hyvään vuorovaikutukseen. Tunnekasvatuksessa sekä vuorovaikutusta tukevassa työssämme käytämme hyväksi erilaisia vuorovaikutus- ja tunnetaitomateriaaleja, mm:

- Fannin kirjat ja tunnetaitokortit, Miu -kirjat
- Miniverso
- Kimochis-tunnepehmot
- Huomaa hyvä-materiaali
- satuhieronta-materiaalit, kuten Nuutti pikkukuutti

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Tarjoamme Pirtissä samanlaiset oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet kaikille ja lapsille ja aikuisille sukupuolesta tai taustasta riippumatta.

Henkilökunnan ajatuksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi päiväkodissamme:

- Emme jaa ryhmiä tyttöjen ja poikien ryhmiksi.
- Kaikki leikit on sallittu kaikille. Pojatkin voivat olla prinsessoja ja tytöt palomiehiä.
- Samat säännöt kaikilla.
- Minkään laista kiusaamista ei sallita
- Jokainen lapsi saa saman verran huomiota, hänen nimeään käytetään ja hän saa olla pääroolissa.
- Työryhmissä sovitaan yhteisesti, miten toimimme jotta toimintamme on yhdenmukaista.

Henkilökunta pohtii ammatillisesti myös kuinka heidän oma arvomaailmansa ja kokemuksensa vaikuttavat työhön suhteessa varhaiskasvatuksen arvoihin.

Tasa-arvoa ja sen toteutumista tarkastellaan ja kehitetään monipuolisesti työyhteisön ja lasten toiminnassa. Päivitämme vuosittain tasa-arvo ja yhdenmukaisuussuunnitelman sekä suunnitelman lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Aamupiirin jälkeen lapsi saa itse valita leikin jota lähtee leikkimään. Aikuisen tehtävänä on tarkistaa, että kaikilla on kaveri ja tekemistä.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Kulttuurisen moninaisuuden huomioiminen näkyy päiväkodissamme siten, että tuomme esille vähintään ryhmässä olevien eri kulttuuritaustaisten lasten kulttuurit, kielet ja katsomukset esim. laulujen, kuvien ja kirjojen avulla. Teemme myös yhteistyötä lasten huoltajien kanssa hyödyntämällä heidän tietoaan eri kielistä ja kulttuureista. Työntekijät avaavat vanhemmille keskusteluissa, miten moninaisuus näkyy päiväkodin lapsiryhmän arjessa ja toimintaympäristössä.

Lapsen Vasun laadinnan yhteydessä keskustelemme vanhempien kanssa elämänkatsomukseen liittyvistä kysymyksistä ja sovimme yhdessä perheen katsomusta kunnioittaen katsomuskasvatukseen liittyvistä arjen toiminnoista ja tavoista. Välitämme lapselle perinteiseen suomalaiseen kulttuuriin ja kalenterivuoden juhliin liittyvä tapoja. Muiden läsnä olevien kulttuurien keskeisiin juhliin pyrimme tutustumalla samalla tavalla.

Lapsen Vasussa huomioimme S2-opetukseen liittyvät asiat yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa.

Vasu- keskustelussa käydään elämänkatsomukselliset asiat läpi.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Kaikissa toiminnoissa lapsen tulee saada kokea fyysistä , psyykkistä ja sosiaalista turvallisuutta. Henkilökunta kuuntelee lapsia herkillä korvalla. Kasvatusympäristö tukee monipuolisesti ja kattavasti kehitystä ja kasvua.

Vastavuoroinen ja kunnioittava vuorovaikutussuhde sekä myönteinen kosketus ja läheisyys muodostavat vankan perustan hyvälle hoidolle ja huolenpidolle. Päivähoidon arki kaikkien tilanteineen ovat samalla kasvatus- ja opetustilanteita, joissa opitaan esim. vuorovaikutustaitoja, itsensä huolehtimisen taitoja, ajan hallintaa sekä omaksutaan hyviä tapoja ja tottumuksia.

Lasten hyvinvointia edistetään antamalla päivän aikana mahdollisuus rauhoittumiseen sekä lepoon. Hyvinvointia tuetaan myös tarjoamalla monipuolista, terveellistä ja riittävää ravintoa. Ruokahuollossa noudatetaan valtakunnallisia ruokasuosituksia sekä laadittua keittiön omavalvontasuunnitelmaa.

Huolehdimme siitä, että jokainen lapsi saa henkilökohtaisen vastaanoton tullessaan päiväkotiin sekä hyvästelyn lähtiessään hoitopäivän jälkeen pois. Lapsen saapuessa päiväkotiin henkilökunta huomioi lapsen yksilölliset tarpeen ja perheen toiveet. Lasta hakiessa tiedotamme hakialle lapsen päivän kuulumisista, kuten ruokailusta ja levosta.

Huolehdimme lapsen hygieniasta ja ohjaamme ja kannustamme häntä omatoimisuuteen. Sovimme vanhempien kanssa siisteyskasvatukseen ja hygieniaan liittyvistä asioista. Hygieniasioissa noudatamme sosiaali- ja terveysministeriön ohjeita. Lisäksi päiväkodissa on nimetty hygieniavastaava, joka päivittää hygieniohjeistusta vuosittain.

Turvallisessa ympäristössä lapsilla on enemmän liikkumisen vapautta ja siten lasten oma osaallisuus lisääntyy. Tavoitteenamme on , että jokainen lapsi tuntisi olonsa turvallisiksi päiväkodissa. Henkilökunnan tehtävänä on luoda sellainen turvallinen ympäristö, jossa jokainen lapsi kokee tulevansa nähdyksi, häntä ei kiusattaisi ja hän tulisi kuulluksi. Lapsella on myös oikeus tulla lohdutetuksi sitä tarvitessaan. Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti.

Syyskuussa tehostetusti toimintasuunnitelmassa tapakasvatusta esim. siisteyskasvatus.

Päiväkodille on laadittu tarkat turvallisuus- ja järjestyssäännöt, esim.pihalle.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Tutkimusten mukaan pienryhmätoiminta työmuotona auttaa lapsen turvallista päivähoiton aloittamista, vähentää eroahdistusta ja vahvistaa vanhempien ja henkilöstön välistä yhteistyötä. Pieni ja turvallinen ryhmä sekä pysyvät aikuissuhteet tukevat lapsen itsetunnon ja keskittymiskyvyn kehitystä.

Pyrimme luomaan päiväkodissamme rauhallisen ja turvallisen oppimisympäristön 1-6v. ikäisille lapsille. Toimintaa suunnitellessamme otamme huomioon jokaisen lapsen yksilölliset tarpeet ja tavoitteet. Teemme jokaiselle lapselle yhteistyössä vanhempien kanssa varhaiskasvatussuunnitelman ja sen toteutumista arvioidaan.

Psyykkinen oppimisympäristö muodostuu päiväkodissa vallitsevasta henkisestä ilmapiiristä ja lasten sekä aikuisten henkisestä hyvinvoinnista. Kannustava, myönteinen, kiireettömyyteen pyrkivä ja yksilöllisyyttä tukeva ilmapiiri luo lapselle turvallisuutta ja lapsi kokee olevansa hyväksytty. Hyväksytyksi tulemisen kokemus luo pohjaa itsetunnolle ja oppimisedellytyksille.

Sosiaaliseen ympäristöön vaikuttavat kasvattajien ja lasten, lasten keskinäiset sekä kasvattajien väliset suhteet. Sosiaalinen ympäristö muodostuu erilaisista vuorovaikutustilanteista. Perusta hyvälle vuorovaikutustaidoille ovat ryhmässä toimimisen taidot, omien mielipiteiden ja tunteiden ilmaisutaidot, toisen kuuntelemisen sekä erimielisyyksien ja ristiriitatilanteiden ratkaisemisen taidot. Ristiriitatilanteisiin puututaan aktiivisesti.

Fyysinen oppimisympäristö koostuu päiväkodin sisä- ja ulkotiloista. Sopivat ryhmähuoneet ja tarkoituksenmukaiset tilat muokataan vastaamaan kulloisenkin lapsiryhmän ja yksilön tarpeita. Tilaratkaisut mietitään aina kulloisenkin ryhmän toimintoihin sopiviksi lasten tarpeista lähtien ja ryhmähuoneissa olevia toimintoja vaihdellaan. Pelit, lelut ja oppimisvälineet ovat lasten saatavilla.

Päiväkodin piha on monimuotoinen: kivet, puut, mäet ynnä muut tarjoavat hyvät mahdollisuudet mielikuvitusrikkaaseen leikkiin sekä monipuoliseen fyysiseen kehitykseen. Marjapensaat ja omenapuu kannustavat lapsia herkkuteluun.

Oman päiväkodin lisäksi meillä on käytössä lähileikkipuistot, ympäröivä luonto ja lähimetsät pururatoineen. Retkien suunnittelussa huomioimme lasten toiveet ja vuodenajan vaihteluun liittyvät tekijät, kuten pulkkamäkeen lähtemisen.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Panostamme työssämme asiakaslähtöisyyteen, joka perustuu vanhempien ja lasten kuuntelulle. Otamme vastaan vanhempien toiveet sekä toimintaehdotukset ja pyrimme toteuttamaan niitä mahdollisuuksien mukaan. Pyrimme luomaan avoimen, kunnioittavan toimintamallin kaikkien perheiden kanssa: kannustamme niin aikuisia kuin lapsiakin avoimeen keskusteluun.

Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen yhdessä perheen kanssa on yksi keskeisimmistä yhteistyötavoista. Yhteiset juhlat, tapahtumat, vanhempainillat ja tutustumiskäynnit luovat omalta osaltaan yhteisöllisyyden tunnetta päiväkodissamme.

Johtokunnan toimintaan voivat osallistua kaikki halukkaat vanhemmat.

Toteutamme mm. laatukyselyt säännöllisin väliajoin, joissa kysellään sekä lasten että vanhempien mielipiteitä ja toiveita.

Työvuorot on laadittu siten, että oman ryhmän aikuinen on läsnä aamu- sekä iltavuorossa ja vanhemmilla on mahdollisuus keskustella oman ryhmän aikuisen kanssa aina tarvittaessa, sekä kuulla lapsen kuulumiset hänen kanssaan olleelta aikuiselta.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Lapsen tullessa ensimmäiselle tutustumiskäynnilleen tapaa hän oman ryhmän aikuisen, joka tutustuttaa lapsen päiväkotiin ja päivähoitoryhmään. Keskustellaan myös lapselle tärkeistä asioista ja arjesta, kuten unirutiineista (esim. tutti, unikaveri) ja lempileikeistä. Tutustumiskäyntejä voi perheen toiveiden mukaan olla useampiakin. Hoidon alkaessa lapsen oman ryhmän aikuinen voi vierailla lapsen kotona. Käynnin tarkoituksena on lapsen, perheen ja päiväkodin yhteistyön vahvistaminen.

Lapsen oman ryhmän aikuiset seuraavat ja havainnoivat lapsen kehitystä ja toimintaa.

Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja laatii yhdessä jokaisen perheen kanssa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Toimintakauden aikana kiinnitämme huomiota dokumentointiin ja havainnointiin. Olemme laatineet pedagogisen dokumentoinnin vuosikellon päiväkodin käyttöön. Kehittelemme uusia käytänteitä sekä otamme tarvittaessa erilaisia dokumentointiin liittyviä materiaaleja käyttöön.

Dokumentoinnin avulla teemme näkyväksi suunnitelmallisen ja tavoitteellisen varhaiskasvatuksemme. Vanhemmat saavat tietoa varhaiskasvatukselle ominaisista tavoista tukea ja edistää lasten kehitystä, kasvua ja oppimista. Pedagogisen dokumentoinnin avulla pyritään arvioimaan ja kehittämään kasvatustoimintaa käytännössä. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksen oppimissuunnitelma on osa pedagogisen dokumentoinnin prosessia. Suunnitelmallista pedagogista dokumentointia tarvitaan myös lasten kehityksen ja oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa. Dokumentointi ja siitä saatu tieto on myös tärkeää henkilökunnan oman työn arvioinnissa.

Dokumentoinnissa on tärkeää tuoda esiin lasten vahvuuksia ja onnistumisia, ajattelua ja työskentelyä. Lapset saavat kokemuksen siitä, että heidän ajatuksensa ja toimintansa päiväkodissa on tärkeää ja että siitä ollaan kiinnostuneita. Kokemuksen jakaminen edistää lasten kokonaisvaltaista oppimista ja hyvinvointia.

Lasten kädenjälki näkyy esillä olevista askarteluista.

Päivittäinen dokumentointi tapahtuu kuulumislappujen kautta, joihin kirjataan tietoa lapsen päivän kulusta kuten ruokailusta ja leikeistä.

Käytössämme on havainnointikansio, johon kirjataan havainnot kaikista päiväkodin lapsista. Näin kaikki tieto on helposti saavutettavissa esimerkiksi päiväkotiin tulevalle uudelle aikuiselle. Samalla otimme käyttöön uudet havainnointilomakkeet, johon tiimipalaverissa kirjataan jokaisesta lapsesta. Havainnointikansioon voidaan liittää myös vanhempien havainnointilomake sekä lapsen puheenvuoro.

Vanhemmille perustettiin lapsikohtaiset WhatsApp-ryhmät, joiden kautta lapsen arjessa olevat aikuiset voivat viestiä helposti ja tieto saavuttaa vanhemmat samanaikaisesti ja he voivat osallistua yhdessä lasta koskevaan keskusteluun. Ryhmän kautta voidaan esimerkiksi lähettää lapsen valokuvia

perheille. Vanhemmat voivat halutessaan liittyä myös lapsiryhmän vanhempien yhteiseen WhatsApp-ryhmään, jonka kautta voidaan tiedottaa koko ryhmää koskevista asioista.

Valokuvia ja tarinoita päiväkodin arjesta julkaisemme päiväkodin Instagram ja Facebook- sivuilla.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Tiimipalaverit n. 2 viikon välein.

Keväällä vuosisuunnitelman ja toiminnan arviointi sekä henkilökunnan kehityskeskustelut.

Tiimisopimukset syksyllä ja tiimiarviointit keväällä.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 29.8.2025

käsitelty henkilöstön kanssa 5.9.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 26.8.2025

toimenpiteistä päättäminen: 26.8.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 1.5.2026

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 20.8.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Muovin kierrätys, ruokahävikin vähentäminen

arviointi: 1.5.2026

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 20.8.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 26.8.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

käsitelty henkilöstön kanssa: Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Ronja

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Pirjo ja Anne-Mari

Kieli- ja kulttuurivastaava: Satu

Leikkimentori (ja -tiimi): Jaana ja Tarja

Liikuntavastaava: Ronja

Lääkehoitovastaavat: Jaana

Miniverso-mentorit: Satu ja Tarja

Tiedekasvatusvastaava: Arja

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Satu, Tarja

MIKKELI

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma / PÄIVÄKOTIYHDISTYS RÖLLI RY

Yksiköt: RÖLLI, NAAVAMETSÄ ja VILIJONKKA

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 10.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen (lisätty lapsikäsitys)

Päiväkotiyhdistys Rölli ry:n toimintayksiköiden, Päiväkotiröllin, Päiväkoti Naavametsän ja Päiväkoti Vilijonkan toiminta-ajatuksena on laadukkaiden ja monipuolisten varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelujen tarjoaminen mikkeliäisille lapsiperheille.

Röllin lapsikäsityksessä lapsi on aktiivinen, ainutlaatuinen ja oikeuksia omaava oppija, joka kasvaa ja kehittyy vuorovaikutuksessa muiden kanssa turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä. Röllissä lapsikäsitys sisältää tarkemmin seuraavat asiat: turvallisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, leikki, positiivinen kasvatus, hyvinvointi, mahdollisuus oppimiseen ja kasvamiseen, pysyvät ihmissuhteet sekä rajat ja rakkaus.

Meille on tärkeää lapsuuden arvostaminen ja lapsen elämän kallisarvoiset vuodet ennen kouluikää. Toimintayksiköissä varhaiskasvatus on kokonaisvaltaista ja tavoitteellista. Lapsille tarjotaan säännöllisesti monipuolista kasvatusta ja opetusta, erilaisia elämyksiä ja toimintoja. Varhaiskasvatuksemme on kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka ja leikki. Toimintaa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan arjessa niin, että varhaiskasvatuslain mukaiset tavoitteet toteutuvat inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.

Suunnitelmallisessa ja monipuolisessa kasvatuksessa ja opetuksessa haluamme vahvistaa lapsen luontaista kiinnostusta elämän moninaisiin asioihin ja ilmiöihin. Toiminnassamme on tärkeää jokaisen lapsen yksilöllinen, omassa tahdissa kehittyminen, korostaen lapsen omaehtoista uteliaisuutta uusia asioita kohtaan. Yhdessä eläen, toimien, koken opimme asioita, joita lapsi elämässään tarvitsee. Korostamme erityisesti sensitiivistä läsnäoloa sekä lämmintä ja välittävää ilmapiiriä. Aikaa ja tilaa on myös riittävään lepoon lapsen iän ja kehitystason mukaan.

Päiväkotiyhdistyksessä yhtenä painopistealueena on huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö. Yhteistyö perustuu hyväksyvään ja kunnioittavaan ilmapiiriin, joka antaa tilaa erilaisille elämän arvoille, asenteille ja olosuhteille (perheiden moninaisuus). Korostamme huoltajien asiantuntijuutta ja osallisuutta oman lapsensa asioissa. Perheille yhdistys tarjoaa pitkän ja pysyvän varhaiskasvatuspolun (1-6 vuotta), jolloin lapselle mahdollistuu kiinteät ja pysyvät ihmissuhteet.

Vastaamme toiminnassa perheiden muuttuviin tarpeisiin tarjoamalla mahdollisuuksien mukaan joustavia varhaiskasvatuspalveluja esimerkiksi siten, että perheiden ei tarvitse etukäteen ilmoittaa tai varata hoitoaikoja.

Vuosittaisessa toiminnassa painottuu yhteisöllisyys, osallisuus, tunne- ja vuorovaikutus- sekä sosiaaliset taidot ja itsetunnon tukeminen sekä kehotunnekasvatus ja leikki. Arjen toiminnoissa painotetaan positiivista kasvatusta ja pedagogiikkaa. Tiedekasvatus ja tiedepolun toteutuminen arjessa painottuu myös toimintakauden aikana. Tiedekasvatuksessa lapset tutustuvat tieteeseen, tutkimiseen ja niiden yhteiskunnalliseen merkitykseen. Samalla kehitetään lasten laaja-alaista osaamista, tutkivaa oppimista ja ajattelun taitoja. Teemoina Mikkelin tiedepolussa ovat minä itse, luonto ja kiertotalous sekä eskareilla vesi.

Tiedepolku löytyy osoitteesta www.oppiminen.mikkeli.fi/varhaiskasvatus-ja-esiopetus/tiedepolku-varhaiskasvatus/

Ulkona toimiminen ja oppiminen haastaa työntekijät tutkimaan, miettimään ja arvioimaan ryhmien pedagogista toimintaa siten, että toiminta voi tapahtua säännöllisesti ulkona pihalla ja lähiympäristössä kaikilla oppimisen eri alueilla.

Toimintavuoden 2025-2026 yhteisenä teemana on VUODENAJAT.

Päiväkotiyhdistys Rölli ry:n henkilökunta koostuu monen ikäisistä kasvatus- ja opetusalan ammattilaisista (opettajat ja lastenhoitajat), jotka tekevät työtä lapsen parhaaksi, lapsuutta arvostaen. Henkilökuntaan kuuluu myös oma varhaiskasvatuksen erityisopettaja, joka vastaa kaikkien toimintayksiköiden tuen tarpeiden lasten pedagogiikasta. Toimipisteissämme työskentelee ajoittain työkokeilussa olevia henkilöitä. Kaikki yksikköemme toimivat alan opiskelijoiden työssäoppimispaikkoina. Päiväkodin johtajana toimii Kirsi Väisänen, jonka alaisuudessa on myös päiväkotia Naavametsä sekä päiväkotia Vilijonkka. Apulaisjohtajana työskentelee Reija Suokas ja varajohtajana Outi Taskinen.

Yhdistyksen strategisena ohjeistuksena on käytössä vuosittain päivitettävä omavalvontasuunnitelma. Noudatamme myös varhaisen välittämisen mallia liittyen henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin.

Päiväkotia Röllissä on oma keittiö, jossa toimii kaksi kokopäiväistä työntekijää. Oma keittiö tuo päiväkotiin kodinomaisuutta ja antaa lapsille mahdollisuuden tutustua ruuan valmistukseen, alkuperään, ulkonäköön ja makuihin sekä tuoksuihin. Toimintavuoden aikana lapset osallistuvat mahdollisuuksien mukaan leipomiseen ja esim. välipalojen/salaatien valmistukseen. Toiminnassa on tärkeää edistää lasten myönteistä suhdetta ruokaan ja syömiseen sekä tukea monipuolisia ja terveellisiä ruokatottumuksia. Vilijonkan ruoka valmistetaan Rölliin keittiössä ja kuljetetaan taksilla päiväkotiin. Naavametsään lounasruoka tulee Isosta padasta ja välipala Rölliin. Aamupalat valmistetaan Naavametsässä ja Vilijonkassa päiväkotien omassa kodinomaisessa keittiössä.

Hygienia, puhtaus ja esteettisyys on toimintaympäristöissämme tärkeää. Päiväkotia Rölliin siivouksesta vastaa yksi kokopäiväinen laitosapulainen. Naavametsän ja Vilijonkan siivous on ulkoistettu. Rölliin lapset pääsevät mahdollisuuksien mukaan osallistumaan pieniin siivoustehtäviin.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Päiväkotiyhdistys Rölli ry:n toimipisteissä kehitetään leikkiä edistäviä toimintatapoja ja vahvistetaan leikkitaitoja. Leikki on alle kouluikäisten lasten elämän ja toiminnan perusmuoto ja tärkeä osa

lapsen päivää. Röllissä leikki näkyy ja kuuluu! Henkilökunnan yhteisenä koulutuksena oli syksyllä 2021 pidetty Hannelandian koulutus Leikki astuu ulos laatikosta. Koulutuksen innoittamana halutaan vahvistaa leikkiä ja sen merkitystä päiväkotien arjessa edelleen.

Lapsella on mahdollisuus erilaisiin sisä- ja ulkoleikkeihin useasti päivän aikana. Kasvattajan tulee lapsiryhmässä mahdollistaa ja monipuolistaa eri leikkimuotojen käyttöä (mm. rooli-, kuvittelu-, draama-, seikkailu-, digi-, liikuntaleikit jne). Lapsen tulee voida vaikuttaa leikkien valintaan ja olla mukana suunnittelemassa, toteuttamassa sekä arvioimassa leikkejä ja leikkiympäristöjä. Leikki mahdollistuu esim. pienryhmätiloja hyödyntämällä, isoja tiloja rajaamalla, päiväjärjestystä muokkaamalla sekä leikkiympäristöjä -ja leikkivälineitä kehittäen.

Aikuinen turvaa leikin edellytykset, ohjaa leikkiä joko leikin ulkopuolelta tai olemalla itse mukana leikissä. Aikuinen tuo omalta osaltaan tilanteisiin enemmän leikillisyyttä ja ”heittäytymistä”. Aikuisen fyysinen ja psyykinen läsnäolo tukee lasten välistä vuorovaikutusta ja ehkäisee ristiriitatilanteiden syntymistä. On tärkeää, että leikkivälle lapselle ja aikuiselle taataan leikkirauha.

Kasvattaja havainnoi ja dokumentoi lasten leikkiä. Leikin havainnointi lisää henkilöstön ymmärrystä lasten ajattelusta ja kiinnostuksen kohteista sekä heidän tunteistaan ja kokemuksistaan. Havaintoja käytetään leikin ja muun toiminnan suunnittelussa ja ohjaamisessa sekä yksittäisen lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa. Kasvattajalta edellytetään herkkyyttä ja ammattitaitoa sekä sensitiivisyyttä havaita lasten leikkialioitteita ja vastata niihin sopivalla tavalla.

Huoltajille on tärkeää jakaa tietoa ja ajatuksia leikin tärkeydestä ja siitä, että kaikki toiminta lasten kanssa perustuu leikkiin ja sen tuomiin painotuksiin. Huoltajaillat, dokumenointi sekä toiminnan päivittäinen tiedottaminen ovat muun muassa tärkeitä tiedon jakamisen tapoja kun avataan leikin merkitystä varhaiskasvatuksen toiminnassa.

On tärkeää myös ohjata lasta omaehtoiseen, luovaan leikkiin. Päiväkotiröllissä on kerran viikossa pihaleikkien aikana ns. leluton päivä, jolloin lapset keksivät leikkejä esim. luonnonmateriaaleja ja suuren pihan metsäaluetta hyödyntäen. Ulkoilun aikana pihalla toimii kaksi LIIVI-LEIKITTÄJÄÄ, jolloin lapsilla on mahdollisuus osallistua erilaisiin ulkoleikkeihin ja samalla lisätään lasta liikuttavia sekä oppimis- ja tunnekokemuksia rikastavia leikkejä. Lapset voivat tuoda päiväkotiin omia leluja kussakin ryhmässä sovittujen toimintatapojen mukaisesti.

Toimintavuoden aikana ILO KASVATTAA LEIKIN VOIMALLA: henkilökunnan käytössä Hannelandian (Hanne Nyman) koulutusmateriaalit. Tiimit tekevät tarkemman toimintasuunnitelman miten arjessa näkyy leikki keskeisenä työtapana ja ”miten leikki astuu ulos laatikosta” (aikuisen rooli, ympäristö, lasten havainnointi, muutostarpeet jne.). Erityisesti on painottunut leikkiympäristöjen kehittäminen ja paikallisuus. Tulevana aiheena leikissä on ”MITEN LEIKKIÄ KÄYTETÄÄN MENETELMÄNÄ?” eli leikki toimintana, leikin eri muodot ja leikin tuki. Myös leikki aikuisen työtehtävänä, aikuisen roolit ja aikuisen asemointi leikissä painottuu tämän hetkisessä prosessissa.

Lisäksi yksiköissämme painotetaan seuraavia toimintatapoja, jotka ohjaavat henkilökuntaa omissa tiimeissään kehittämään ja toteuttamaan leikkiä:

- Leikkien ja leikkipaikkojen hyödyntäminen yli ryhmärajojen. Tavoitteena toteuttaa leikkiä siten, että lapset pääsevät leikkimään toiseen tilaan tai ryhmään ja samalla leikkikavereina on myös naapuriryhmän lapsia (kevennetty leikit sekaisin-päivä). Aikuinen voi aina pienryhmän kanssa myös spontaanisti mennä leikkimään toiseen lapsiryhmään (koko päiväkotikoti on kaikkien käytössä).
- Aikuisen ohjauksella/päätöksillä monipuolistetaan lasten kokemuksia erilaisista leikkikavereista ja leikeistä (mallintaminen, tarjoumat, rikastuttaminen), ikäryhmittäin leikin rikastuttaminen

kehittämällä ja toteuttamalla erilaisia leikkipisteitä ulos; esim. autopesula + tankkauspiste, keppihevosten talli jne.

- Leikkien kehittäminen metsässä ja ympäröivässä luonnossa: viedään leikkivälineitä, ja -tavaroita ulos ja mahdollistetaan lapsille monipuoliset leikit + muu toiminta oppimisen eri osa-alueilla myös ulkona. Ulkona paljon perinteisiä ulkoleikkejä ja -pelejä. Alapihan pallokentän hyödyntäminen toiminnoissa. Sektoriulkoilun jatkuessa kehitetään sektoreille erilaista leikkimateriaalia, -välineitä ja näin lapset voivat eri sektoreilla leikkiä eri aiheisia leikkejä (sektorit vaihtuu päivittäin)
- Päiväjärjestyksen muokkaaminen joustavaksi lasten tarpeet ja leikkien tarpeet huomioon ottaen: esim. ulkoilu-aikojen porrastaminen, jolloin ei olla kaikki yhtä aikaa pihalla ja sisällä.
- Leikkivälineet ja muu materiaali esillä ja lasten saatavilla. Leluja vaihdellaan esim. kausittain, lelujen kierrättäminen eri ryhmien välillä. Yhdessä lasten kanssa suunnitellaan ja toteutetaan erilaisia leikkipisteitä.

Lisäksi käytössä esim. seuraavaa leikkimateriaalia: Tarinasta leikiksi- tarinallisen leikin käsikirja, Leikki astuu varpaille, Leikin aika- varhaiskasvatuksen opettajien liiton julkaisu, artikkeli Leikkipäivä: <http://www.leikkipäivä.fi/vasu-perusteet-leikin-asialla/> sekä Röllin omaa materiaalia leikistä kuten Leikkikansio, joka päivittyy jatkuvasti leikkiprosessin edetessä.

Leikin havainnointi ja dokumentointi tapahtuu:

Henkilöstön tehtäviin kuuluu havainnoida ja dokumentoida leikkiä. Havainnot ohjaavat sopivalla tavalla leikin suunnittelua ja ohjausta. Näin voidaan tulla tietoisemmaksi lapsen ajattelusta, tunteista ja kokemuksista sekä kiinnostuksen kohteista.

Yksittäistä lasta sekä lapsia ryhmänä havainnoidaan säännöllisesti. Tiimisopimuksessa jokainen tiimi avaa tarkemmin havainnoinnin käytänteitä ryhmässä (havainnointivihkot yms. ryhmässä välineenä). Käyttöön voi ottaa: Ryhmätilanteessa tapahtuvan lapsen leikin arviointi-lomake (Tiina Lautamo). Käytössä erillinen havainnoinnin lisäsivu, joka liitetään lapsen Vasuun, mutta on huomioitava, että se ei ole virallinen Vasun liite.

Dokumentoinnin käytänteet käydään tarkemmin läpi tiimisopimuksia tehdessä. Yhteisesti toimintayksiköissä dokumentointi tapahtuu vähintään seuraavasti: Päiväkotien sekä ryhmien blogisivuille dokumentoidaan ryhmien toimintaa reaaliajassa (avoin alusta kaikille). Yksittäisen lapsen toimintaa dokumentoidaan Kasvun Kansioihin, joissa toimintaa dokumentoidaan oppimisen alueiden mukaisesti. Näihin kansioihin lapsi voi itse tuottaa ja valita materiaalia ja Kasvun Kansiot ovat ryhmässä lapsen ja huoltajien saatavilla. Hoitosuhteen päättyessä em. kansiot annetaan lapsen mukaan kotiin. Ryhmissä tarkemmin (esim. seinälle, ilmoitustaululle jne.) dokumentoidaan vähintään projektityöskentelyjen vaiheet ja eteneminen.

Vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri:

Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuriin kuuluu henkilöstön keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus lasten, huoltajien ja lähiympäristön kanssa. Yhteisön jäsenet kunnioittavat toisiaan ja arvostavat yhteistyötä. Varhaiskasvatuksen yhtenä painopistealueena ovat lasten tunne-, vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot sekä kehotunnekasvatus ja siksi yhteisö rohkaiseekin lapsia hyvään vuorovaikutukseen sekä toimimaan ryhmän jäsenenä. Henkilöstö tukee lasten vertaissuhteiden syntymistä ja vaalii ystävyyssuhteita. Turvallisessa yhteisössä puututaan ristiriitoihin ja opetellaan rakentavia keinoja niiden ratkaisemiseen. Positiivinen työote jatkuvaksi toimintatavaksi kaikille: Kehu ja kannusta, älä valita! Vuorovaikutusleikin keinoin toteutetaan leikkitoimintaa pienryhmille

(materiaalista koottu kansio henkilökunnan käyttöön Kirsi Hyrkkäsen pitämään koulutukseen pohjautuen)

Henkilöstö on osallistunut Väestöliiton kehotunnekasvatuksen hankkeeseen 2023: jokainen työntekijä on suorittanut 1 päivän koulutuksen ja saanut käyttöön työkalut kehotunnekasvatukseen. Jokaisessa lapsiryhmässä totutetaan kehotunnekasvatusta hankkeesta saadun tiedon ja taidon mukaisesti.

Lisätietoja aiheesta osoitteessa vaestoliitto.fi/kehotunnekasvatus

Lasten ja henkilökunnan välinen vuorovaikutus:

Päiväkodin arjessa korostuu aikuisen sensitiivinen läsnäolo ja lapsen sensitiivinen kohtaaminen. Lapsen ja aikuisen välinen vuorovaikutus on tärkeää, koska jokaisessa kohtaamisessa rakennetaan pohjaa lapsen minäkuvalle ja itsetunnolle. Vuorovaikutus on aktiivista, kannustavaa ja lämminhenkistä. Lapsen vahvuuksia tunnustetaan ja niitä nostetaan esille, jolloin lapsi kokee olevansa ainutlaatuinen ja arvokas omana itsenään. Toimintavuoden aikana kiinnitetään huomiota lasten ja aikuisten kohtaamiseen tuomalla siihen tietoisesti ilon ja riemun sävyjä sekä leikillisyyttä (huumori).

Henkilökunnalla on käytössä seuraavaa materiaalia: Vahvuudet voimavarana, Röllin oma materiaali Lapsen sensitiivinen kohtaaminen, Hyveet varhaiskasvatuksessa, Haastavat kasvatustilanteet-kirja ja koulutusmateriaali. Lisäksi henkilöstö osallistuu Positiivisen pedagogiikan/Tiia Trogen koulutussarjaan (4 eri koulutusta).

Henkilöstön keskinäinen vuorovaikutus:

Henkilöstön keskinäinen yhteistyö ja myönteinen vuorovaikutus ovat suurena esimerkkinä päiväkodissa oleville lapsille. Jos henkilöstön keskinäinen vuorovaikutus ei toimi, eivät lapsetkaan saa hyvää vuorovaikutuksen mallia. Henkilöstöllä on käytössään toimiva palaverikäytäntö, tiedottamissuunnitelma sekä varhaisen välittämisen malli. Päiväkodissa toimii myös positiivisuustyöryhmä, joka tukee koko henkilöstön yhteisöllisyyttä. Kannustaminen ja vahvuuksien kautta toimiva vuorovaikutus liittyy myös kannustamisen unelmaan johon kaikki varhaiskasvatyksiköt ovat sitoutuneet. Tarvittaessa henkilökunnalla on mahdollisuus koulutukseen ja työnohjaukseen.

Lasten välinen vuorovaikutus:

Syksyllä uusien ryhmien muotoutuessa keskitymme lapsiryhmän ryhmäyttämiseen, jotta kaikki lapset tulevat tutuiksi keskenään ja henkilöstö oppii tuntemaan uudet lapset. Ryhmästä toiseen siirryttäessä huomioimme jo muodostuneita ystävyysuhteita. Syksyn alkaessa tutustumista ja ryhmäytymistä rakennetaan monipuolisen yhteisleikin ja -toiminnan avulla. Ryhmissä toimii periaate kaveri otetaan aina mukaan, samalla opetellaan tärkeitä vuorovaikutuksen taitoja ja ehkäistään yksinäisyyttä. Lapsilla on päivittäin lupa leikkiä hyvän kaverin kanssa, mutta välillä myös vaihtelemme leikkikavereita. Ristiriitatilanteissa käymme molempien osapuolten kanssa tilanteen läpi MiniVerso ja Pisara puuttuminen sovittelutoiminnan avulla. Päiväkodeilla on käytössä suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Lapsi osallistuu myös syksyisin ja keväisin varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluun vähintään lapsen puheenvuoron osalta.

Vuorovaikutus perheiden kanssa:

Yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeää. Kohtaamme huoltajia päivittäin, huoltajailtamme ovat myös osallistavia, perheille järjestetään yhteisöllisiä tapahtumia sekä koko perheen aamupaloja. Blogi-sivujen kautta perheet näkevät päiväkodin viikoittaista toimintaa ja palautetta saa ja pitää antaa joko palautelaatikkoon tai palautekyselyiden kautta. Ryhmien blogi-sivuilla sekä kotisivuilla on linkki toimintasuunnitelmaan, jossa avataan huoltajille tarkemmin päiväkotien toimintaa (pohjana tässä asiakirjassa painottuvat asiat). Huoltajilla tai muilla lapsen lähisukulaisilla on myös mahdollisuus osallistua Kannatusyhdistyksen toimintaan.

Vuorovaikutus lähiympäristön kanssa:

Päiväkoti Rölli tekee yhteistyötä lähiympäristön päiväkotien ja koulujen kanssa. Lisäksi teemme yhteistyötä mm. Voimisteluseura Siriuksen, Mikkle in teatterin, Savosetin, Lavilan hovin, Tuomiokirkkoseurakunnan sekä Pelastuslaitoksen kanssa.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Osallisuus on vastavuoroisuutta, aitoa kohtaamista ja kiinnostusta toisen ajatuksista ja tärkeäksi kokemista asioista, sekä yhdessä tekemistä ja kokemista.

- Lapsi on aktiivinen oman arjensa ja elämänsä rakentaja; lasten mielipiteet ja ideat huomioidaan ja tarvittaessa asioita muutetaan niiden pohjalta
- Lasten aloitteesta syntyneitä toimintoja arvostetaan ja mahdollistetaan
- Toiminnan aiheet valitaan läheltä lapsen maailmaa
- Arjen käytänteet ja pienryhmätoiminta tukevat lasten osallisuuden toteutumista
- Lapsen ääntä ja ajatuksia tuodaan näkyviin; lasten havainnointi ja toiminnan dokumentointi yhtenä päiväkodin toimintatapana: pedagogisen dokumentoinnin käytänteet sekä -malli, tuumaustauko sekä -lomake otettu käyttöön, erillinen havainnoinnin lisälomake laadittu ja otettu käyttöön.
- Lapsen osallisuutta tukee kasvattaja, joka on lapsen lähellä havainnoiden, kuunnellen ja huomioiden lapsen tarpeita. Aikuinen myös rohkaisee lasta tekemään itse, osallistumaan, ilmaisemaan itseään ja rakentamaan sosiaalisia suhteita ryhmässä
- Tiimit miettivät oman ryhmänsä osalta käytännön toimenpiteet osallisuuden toteuttamiseksi toimintavuoden aikana
- Osallisuutta arvioidaan aiheeseen liittyvän arviointimateriaalin avulla vuosittain.

Tiimien työkalupakista löytyy aiheeseen liittyvää materiaalia: Lapsen osallisuus Röllissä, Kohti lasten osallisuutta varhaiskasvatustyössä, Lapsen osallisuus/Venninen, Leinonen & Ojala

Keväällä 2017 -2020 tehtyjen lasten osallisuuden arvioinnin perusteella on tiimeittäin mietitty aiheeseen liittyvät kehittämiskohteet ja niille toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Uusi osallisuuden arviointi tehty keväällä 2023 ja 2025, jonka perusteella kehittämiskohteet on päivitetty seuraavasti:

PÄIVÄKOTI RÖLLI:

1. Lapsilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa toimintaympäristön (tilat, välineet, materiaalit) suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.
2. Lasten osallistuminen toiminnan suunnitteluun yhdessä aikuisen kanssa ja sen mahdollistamiseksi on luotu toimivat käytänteet.
3. Lapsilla on mahdollisuus toteuttaa projektityyppistä toimintaa sekä omaehtoisessa että ohjatussa pienryhmässä. Lasten mielenkiinnonkohteet ja aloitteet toimivat yhteisten projektien ideoinnin ja suunnittelun pohjana.

PÄIVÄKOTI NAAVAMETSÄ:

1. Lasten osallistuminen toiminnan suunnitteluun yhdessä aikuisen kanssa ja sen mahdollistamiseksi on luotu toimivat käytänteet.
2. Lapsilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa toimintaympäristön (tilat, välineet, materiaalit) suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.
3. Lasten havainnoinnin käytänteiden kehittäminen

PÄIVÄKOTI VILJONKKA:

1. Lapsilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa toimintaympäristön (tilat, välineet, materiaalit) suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.
2. Lasten yksilöllisten tarpeiden huomioiminen lapsen oman varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti.
3. Lasten havainnoinnin käytänteiden kehittäminen

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Ruokakasvatuksen tavoitteet

- myönteinen suhtautuminen ruokaan ja syömiseen
- monipuoliset ja terveyttä edistävät ruokailutottumukset
- omatoiminen ruokailu ja monipuolinen, riittävä syöminen
- ateriahetkien kiireetön ilmapiiri
- hyvien pöytätapojen ja yhdessä syömisen kulttuurin opettelu
- ruokiin, niiden alkuperään, ulkonäköön, koostumukseen ja makuominaisuuksiin tutustuminen eri aistien avulla tutkimalla
- ruokasanaston kehittäminen ruoasta keskustelemalla sekä tarinoiden ja lorujen, laulujen avulla

Ruokakasvatus pedagogisena toimintana: tuokiot, projektit, leikit, laulut, tarinat.

- tutustutaan ruuan alkuperään: projekti Ruoan reitti-materiaaleja hyödyntäen (ruokatieto.fi ja mappa.fi) sekä istutuslaatikoissa istutetaan ja tutkitaan kasvua, hoidetaan ja kastellaan tulevaa satoa, metsäretket: puolukat ja mustikat
- valmistetaan ruokaa yhdessä: lapsiryhmissä salaatteja, välipaloja, leivontaa jne tai keittiön henkilökunta voi järjestää pajatoimintaa
- tutustutaan perinneruokiin ja ruokakulttuureihin erilaisten juhlaruokien kautta: vuoden kierto ja siihen liittyvät juhlapäivät huomioiden (huomioidaan myös ruokalistojen suunnittelussa)
- lasten toiveruokaviikot = lasten osallisuus
- Sapere eli makukoulu = aistilähtöinen ruokakasvatus: tutustutaan ruokaan kaikilla aisteilla ja herätetään uteliaisuus ruokaa kohtaan, annetaan lapsille mahdollisuus sormiruokailuun aikuisen ohjauksessa

- emäntä järjestää lapsiryhmissä opetuksellisia hetkiä mm. seuraavista aiheista: satokaudet, maittava aamupala, 5 väriä lautasella, lautasmalli (neuvonta ja ohjaus)

Ruokaympäristö ja ruokailutilanne: miten aikuiset järjestelevät ruokailun fiksua valintoja tukevaksi.

- ruokat ryhmissä lasten tasolla erillisillä pöydillä; lapset ottavat itse ruoan, jossa salaatti on ensimmäisenä (ohjaa lautasmalliin)
- alle 3-vuotiaille kasvikset eritellään tarjoiluastiaan, jolloin lapsi rohkaistuu ottamaan kasviksia ja voi valita mitä ottaa
- pienille lautasen muoto ja kuva innostavat ja helpottavat syömistä toimintona.
- lapsi saa itse valita missä järjestyksessä syö tarjolla olevan ruoan, leivän ja maidon. Aikuinen ei pääätä lapsen puolesta.
- ruokalistat esillä seinillä + blogissa. Keittiöllä omat blogi-sivut → tietoa perheille keskusteluun ruoasta ja ruokakasvatuksesta
- kannustetaan ja sallitaan lasten pöytäkeskustelut → tunnelma, mukava yhdessä olo, ruoasta nauttiminen kauniit pöytätavat muistaen
- pois kiireen tuntu ruokahetkestä → kaikki kärrit eivät palaudu keittiöön samaan aikaan (tiedostettava)

Ruokapuhe: aikuisten puhetta ruuasta, huomioita, hämmästyttäviä, ohimennen huikattuja asioita ja sanattomia viestejä, joiden kautta välittyy asenteita ruokaa ja syömistä kohtaan. Tämä voi olla usein tiedostamatonta toimintaa, mutta lapselle hyvin merkityksellistä.

- aikuinen on esimerkkiruokailija → vastuu miten itse syöt, puhut ja käyttädyt ruokailutilanteessa
- aikuinen vastuulla on positiivinen ruokapuhe
- vain positiivinen palaute ruoasta lasten kuullen.

Lisää aiheesta:

- varhaiskasvatuksen ruokailusuositus (2018): terveyttä ja iloa ruoasta <https://www.julkari.fi/handle/10024/135907>
- ruokakasvatus.fi – ruokakasvatussyhdistys Ruukku ja makukoulu ja neuvokas perhe.fi, nykytila.fi, ruokatutka.fi
- <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/luontoaskel-hyvinvointiin>
- e-kirjoja: see & eat-sivusto
- pelisovellus: myyrän mielikasvikset android tai iOS

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Pienillä lapsilla on paljon tunteita ja he myös näyttävät ne avoimesti, eivätkä koskaan teeskentele. Tunteet valtaavat mielen ja kehon. Lapsen on usein vaikeaa ymmärtää, mitä kaikki tunteet ja olotilat tarkoittavat ja miten niiden kanssa tulee toimeen ja pärjää. Työntekijät ovat yhdessä käyneet läpi arjen tilanteita: lapsi aloittaa päiväkodissa, lapsi kiukkuaa ja raivoaa, lapsi rentoutuu ja rauhoittuu, lapsi ryhmäytyy, lapsen mieltä painaa jokin asia ja lapsi saapuu aamulla päiväkotiin. Näihin tilanteisiin on sovittu tarkemmin miten henkilökunta tukee ja vahvistaa konkreettisin keinoin tunnetaitoja. Tämä tunnetaidot arjessa-materiaali on käytössä jokaisessa työtiimissä. Toimipisteissämme ohjaamme lasta tunteiden tunnistamiseen ja säätelyyn muun muassa sanottamalla, mallintamalla, kiireettömällä läsnäololla sekä sallimalla kaikki lasten tunteet.

Toiminnassamme lapsi pääsee kokemaan monia erilaisia tunteita: mm. iloa, surua, jännitystä ja pettymyksiä. Lasten sosiaalisia taitoja ja tunnetaitoja käsitellään lapsiryhmissä säännöllisesti seuraavien materiaalien avulla: Alle 3-vuotiailla käytössä Fanny ja Pienin askelin ja 3-4-vuotiailla käytössä Molli. Minieskareilla (5v.) Huiske-materiaalin lisäksi Molli ja Piki sekä esikoululaisilla Huiske-oppimateriaali. Lisäksi yhteisessä käytössä on Fanny-materiaalia sekä kansio aiheeseen liittyvistä tuokioista. Käytössä on myös FeelandPlay-materiaali (älytaulu ja/tai tabletit).Päiväkodilla on yhteisinä sovittuina työtapoina käytössä Vuorovaikutus-leikki, Satuhieronta sekä Mini-Verso ja Pisara puuttuminen. Päiväkodin työkalupakista löytyy materiaali Kieli ja vuorovaikutus Röllissä ja Askeleittan & Pienin askelin sekä Reilusti Ryhmässä-materiaali on myös henkilökunnan käytössä.

Lisätietoa ja-materiaalia löytyy osoitteesta:

<https://www.oppiminen.mikkeli.fi/varhaiskasvatus-ja-esiopetus/tunne-ja-vuorovaikutuskasvatus/>

Positiivinen kasvatus:

On lapsilähtöinen kasvatusmetodi, missä yhdistyy positiivisen psykologian, positiivisen pedagogiikan ja positiivisen vanhemmuuden taidot. Keskeisinä asioina ovat muun muassa lapsen vahvuuksiin ja voimavaroihin keskittyminen, lapsen optimistisuuden ja resilienssin vahvistaminen, positiiviset rajat, lapsen ja kasvattajan vuorovaikutuksen vahvistaminen sekä aikuisen positiivinen kasvu.

Lapsiryhmässä positiivinen kasvatus vahvistaa aikuisen ja kasvattajan yhteyttä ja lisää yhteistyötä. Se tekee toiminnasta sujuvampaa ja vahvistaa lapsen hyvinvointia.

Työyhteisöstä enemmistö on käynyt Tiia Trogenin koulutuksen ja sivusto Ilo olla ryhmässä - Positiivisen kasvatuksen voima on henkilökunnan käytössä. Toimintavuoden 2023 aikana henkilöstö osallistui Supervoimia arkeen-koulutukseen, jota hyödynnetään arjen toiminnoissa. Syksyn 2025 henkilöstö osallistuu Positiivisen pedagogiikan/Tiia Trogen koulutusarjaan (4 eri koulutusta).Aiheeseen liittyvänä materiaalina on Eliisa Leskisenojan kirja Positiivinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa ja em. Trogenin kirja Positiivinen kasvatus.

Tiimisopimukseen kirjataan tarkemmin positiivisen kasvatuksen käytänteet

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Tavoitteenamme tasa-arvotyössä on tarjota samanlaiset oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet kaikille lapsille ja aikuisille sukupuolesta tai sukupuolen ilmaisusta riippumatta. Tasa-arvoa ja sen toteutumista tulee tarkastella ja kehittää monipuolisesti työyhteisön ja lasten toiminnassa, esim. vuorovaikutuksessa, kielessä, lasten leikissä ja käytettävissä materiaaleissa. Tasa-arvotyö on jatkuvasti kehittyvä prosessi. Se on erilaisten menetelmien testausta, yhteistä reflektointia, uudelleen yrittämistä ja oivalluksista iloittsemista. Tasa-arvotyötä tehdään yhdessä lasten ja huoltajien kanssa.

MEILLÄ TASA-ARVO ON:

...että jokainen lapsi voi valita leikkinsä ja leikkivälineensä ilman, että valintaa kyseenalaistetaan sanoilla, eleillä tai ilmeillä

. ...että eri sukupuolta olevien lasten väliselle leikille ja ystävyysuhteelle ei naureskella eikä sitä kommentoida sen kummemmin kuin muitakaan lasten ystävyysuhteita.

...että saa olla sellainen lapsi kuin on.

...että saa olla sellainen aikuinen kuin on.

...että kunnioitamme perheiden moninaisuutta, yksilöllisiä tarpeita sekä tasa-arvoista vuorovaikutusta

...että huomioimme laulujen, lorujen ja satujen välittämiä asenteita sukupuoliroolien suhteen sekä uskallamme kyseenalaistaa ja muuttaa niitä.

...että sukupuoli ei määritä sitä, mistä pidämme, mitä osaamme tai mitä meistä voi tulla.

... että otamme huomioon arjen pienet ohikiitävät hetket, tokaisut ja eleet, joihin voi sisältyä epätasa-arvoisia tai sukupuolittavia elementtejä.

TASA-ARVOTYÖN TOTEUTTAMINEN ARJESSA:

1. Henkilöstön tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus Työnantaja on laatinut tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimintavuoden 2017 aikana. Suunnitelma on päivitetty vuosittain, viimeksi huhtikuussa 2025.

2. Yhdenvertaisuus yhteistyössä huoltajien kanssa: Yhtenäiset käytänteet huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä. Huomioimme molemmat huoltajat yhdenvertaisina yhteistyössä, aloituskeskustelussa sovitaan yhteydenottotavat ja muut mahdolliset yhteistyökäytänteet Tiedon lisääminen huoltajille varhaiskasvatuksen tasa-arvotyöstä, otetaan aiheeksi esim. huoltajailloissa.

3. Tasa-arvotyö lasten kanssa ja toiminnassa:

Käytössä olevat suunnitelmat:

- Yksikön toiminnallinen yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma (varhaiskasvatus ja esiopetus)
- Lapsen suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Yksiköitten toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun velvoite astui voimaan 1.6.2023.

Toiminnallisessa tasa-arvosuunnitelmassa tarkastellaan ja kehitetään nimenomaan varhaiskasvatuksen toimintaa. Suunnitteluprosessi kannustaa pohtimaan arvoja ja asenteita, jotka vaikuttavat omaan ja työyhteisön toimintaan sekä tunnistamaan ja purkamaan eriarvoistavia käytänteitä, jotka ovat esteenä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiselle. Varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee laatia suunnitelma yhdessä henkilöstön kanssa. Lapsille on varattava mahdollisuus osallistua suunnitelman laatimiseen. Lapsella on oikeus, ei velvollisuus osallistua suunnitteluprosessiin. Lasten osallisuus tulee toteuttaa huomioiden sekä lapsen ikä että kehitys. Myös huoltajat otetaan mukaan ko.prosessiin.

Prosessin eteneminen:

1. Perehtymisvaihe 1.6.-30.8.2023

Tasa-arvosuunnitelman prosessi on käynnistetty Röllissä kesäkuussa 2023.

Yhdenvertaisuussuunnitelmalla on siirtymäaika, ja suunnitelman on oltava valmiina 1.6.2025. Prosessin aluksi henkilöstö on tutustunut Opetushallituksen ohjeistukseen ja materiaaliin.

2. Selvitysvaihe 1.9.-31.1.2024

Prosessista on tiedotettu huoltajia syksyn 2023 vanhempainilloissa.

Henkilöstön keskustelu mikä toiminnassa saattaa olla epätasa-arvoista ja syrjivää, mitä normeja esiintyy varhaiskasvatuksessa ja onko varhaiskasvatuksessa koettu häirintää?

3. Toimenpide- ja kehittämisvaihe 1.2. -31.12.2024

Teema 1: henkilökunta tarkastelee leluja, kirjoja, pelejä ja muuta materiaalia ko. näkökulmasta

Teema 2: henkilökunta kohtaa lapset yksilöinä ja kannustaa lapsia leikkimään monipuolisesti erilaisia leikkejä riippumatta lapsen sukupuolesta tai muista ominaisuuksista.

Teema 3: henkilökunta kannustaa ja kehuu lapsia monipuolisesti ja tasa-arvoisesti riippumatta sukupuolesta, iästä tai muusta ominaisuudesta.

Teemoihin on kirjattu tavoitteet, kehittämistoimenpiteet, aikataulut+vastuuhenkilöt.

4. Arviointivaihe 1.1.2025-30.6.2025 / avattu tarkemmin suunnitelmalomakkeessa
5. Prosessi jatkuu kohdasta 2 **SELVITYSVAIHE 1.8-31.12.2025**
 - henkilökunnan osallisuus tiimeittäin; yhdenvertaisen kasvatuksen ja tasa-arvoisen kasvatuksen muistilistan avulla kootaan oman tiimin näkemys ko. asioiden toteutumisesta ja kehittämistarpeista→ pedatiimissä yhteinen yksikön näkemys kehittämistarpeista, teemoista ja tavoitteista.
 - lasten havainnointi tapahtuu ulkoilun havainnoinnin ja leikkipistetaulukon avulla (erityisesti havainnoidaan leikkiä)
 - lasten osallisuus toteutetaan tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskävelyllä
 - huoltajien osallisuus: syksyn huoltajailloissa asian esittely + kootaan huoltajien toiveet, ideat ja huomiot
6. Toimenpide- ja kehittämisvaihe toteutetaan kohdasta 5 saadun tiedon perusteella kevään 2026 aikana
7. Arviointivaihe toteutetaan elokuun 2026 loppuun mennessä, jonka jälkeen selviää seuraavan toimintakauden prosessin eteneminen

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön tueksi:

Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnittelu, Opetushallitus

Sukupuolten tasa-arvo, Thl

Haastavat kasvatustilanteet - kirja

Kartoita kehu - lomake

MiniVerso -toiminta

Tasa-arvotyö on taitolaji, Opetushallitus

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Kulttuurinen moninaisuus tehdään päiväkodissa ja lapsiryhmissä näkyväksi huomioimalla päiväkodin eri kulttuuri – ja kielitaustat esim. erilaisten teemapäivien ja/tai kulttuuriviikon merkeissä. Ryhmän työntekijät vastaavat siitä, että esille tuodaan vähintään ryhmässä olevien eri kulttuuritaustaisten lasten ja aikuisten kulttuurit, kielet ja katsomukset esim. laulujen, kuvien, kirjojen avulla.

Toiminnassa hyödynnetään vuodenkiertoon liittyvät juhlat ja tapahtumat sekä päivittäiset tilanteet, kuten pukeutuminen ja ruokailu. Päiväkodissa tehdään myös yhteistyötä lasten huoltajien kanssa hyödyntämällä heidän tietoaan eri kielistä ja kulttuureista. Työntekijät avaavat vanhemmille keskusteluissa miten kulttuurinen moninaisuus näkyy päiväkodin ja lapsiryhmän arjessa ja toimintaympäristössä.

Yhdistyksellä on Saksassa ystävyyspäiväkotina AWO-Kinderhaus, jonka kanssa yhteistyötä on tehty jo yli 10 vuoden ajan. Yhteistyötä tehdään myös Erasmus-hankkeen kanssa (saksalaisia opiskelijoita keväisin ja syksyisin).

Kielitietoisuus luo pohjan kehittyville kielellisille identiteeteille; vuorovaikutustaidot, kielen ymmärtämisen taidot, puheen tuottamisen taidot, kielen käyttötaidot, kielellinen muisti ja sanavarasto. Kielen oppiminen on kokonaisvaltainen tapahtuma, joka edellyttää tunne-elämyksiä, kokemuksellisuutta ja aistien monipuolista käyttöä.

Ryhmiä toiminnassa herätetään ja lisätään lasten kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan sekä vähitellen lukemista ja kirjoittamista kohtaan. Kieltä havainnoidaan sekä tutkitaan ja lapsia rohkaistaan käyttämään kieltä leikkillisesti esim. keksittyjen tarinoiden ja draamaleikin muodossa. Puheen rinnalla käytetään visuaalisia, auditiivisia sekä audiovisuaalisia viestejä ja tekstejä, jotka tukevat lasten monilukutaidon kehittymistä.

Kielitietoisen pedagogiikan toimintatapojen kehittämiseen ja suomen kielen oppimiseen käytetään KieliPeda-työvälinettä.

Lapsen Vasussa huomioidaan S2-opetukseen liittyvät asiat. Ryhmän opettaja vastaa eri ikäisten lasten S2-opetuksesta, joka tapahtuu arjen toiminnoissa. Tarvittaessa apuna ovat Mikkelin kaupungin vaka- ja esiopetuksen S2-opettajat. Työvälineenä käytetään S2-lasten kanssa Kielipediaa, kuvia, tukiviittomia sekä kielen oppimista tukevaa materiaalia kuten Marjamäellä, Aamu ja Lauran päivä. Mikkelin kaupunki on tehnyt myös kieli- ja kulttuuritietoisuuden oppaan vakan ja esiopetuksen käyttöön.

Ilmaisun monet muodot:

Ilmaisun eri muodot, joita ovat musiikillinen, kuvallinen, käsityöllinen sekä sanallinen ja kehollinen ilmaisu, ovat niitä keinoja joiden avulla lapset kokevat ja hahmottavat maailmaa heitä puhuttelevalla ja innostavalla tavalla. Toimintayksiköissämme ilmaisun eri muotoihin tutustutaan moniaistisesti, erilaisia työtapoja, oppimisympäristöjä sekä lähiympäristön kulttuuritarjontaa hyödyntäen. Oppimisympäristöjen esteettisyys, innostavuus, saatavilla olevat monipuoliset välineet ja materiaalit sekä riittävä ohjaus ovat merkityksellisiä ilmaisumuotoihin tutustuttaessa. Oppimisympäristössämme on huomioitu mahdollisuudet elämykselliseen ja monipuoliseen musiikin kokemukseen, tuottamiseen ja sitä kautta uuden oppimiseen. Erityisesti arjessa muistetaan laulaminen, rytmittäminen ja loruttelu. Kuvallisessa ilmaisussa lapsille tarjotaan monipuolisia elämyksiä ja mahdollisuuden sekä spontaaniin että ennalta suunniteltuun toimintaan, jossa korostuu kokeilu, tutkiminen, tekemisen eri vaiheiden harjoittelu ja niiden dokumentointi. Sanallinen ja kehollinen ilmaisu toteutuu esimerkiksi draaman, tanssin ja leikin kautta, jossa näkyy spontaanisuus ja lasten omaehtoinen tekemisen ilo. Toiminnassa hyödynnetään monipuolisesti esimerkiksi lastenkirjallisuutta, sanataidetta, teatterin eri muotoja, tanssia ja sirkusta.

Katsomuskasvatus:

Katsomuskasvatuksella tarkoitetaan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kasvatusta osana varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sisältöjä, tavoite- ja oppimiskokonaisuuksia. Katsomuskasvatus on kirjattu erityisesti oppimisalueeseen Minä ja meidän yhteisömme. On huomioitava, että kulttuuriin ja katsomukseen liittyvät kysymykset linkittyvät Vasussa myös moneen muuhun kohtaan: arvoperusta, oppimisen alueet (kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot), laaja-alainen osaaminen (kulttuurinen osaaminen), oppimisympäristöt, vaka-lain tavoitteet, toimintakulttuuri (osallisuus, yhtdenvertaisuus ja tasa-arvo, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus), lapsen vasu, yhteistyö.

Yhteisen tutustumisen kohteena on lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja muut katsomukset. Uskonnottomuutta tarkastellaan muiden katsomusten rinnalla ja myös elämänskysymykset liittyvät

katsomuskasvatukseen. Lapsen Vasun laadinnan yhteydessä keskustellaan huoltajien kanssa aiheeseen liittyvistä kysymyksistä ja sovitaan yhdessä perheen katsomusta kunnioittaen katsomuskasvatukseen liittyvistä arjen toiminnoista ja tavoista. Osallistetaan huoltajia pyytämällä lauluja, leikkejä omasta kulttuurista sekä rohkaistaan heitä kertomaan omista tavoistaan kulttuuriinsa liittyen. Lapsi ei ole koskaan oman kulttuurinsa tai uskontonsa ”esittelykappale”. Lapselle välitetään perinteiseen suomalaisen kulttuurin ja kalenterivuoden juhliin liittyviä tapoja. Muiden läsnä olevien uskontojen ja kulttuureiden keskeisiin juhliin tutustutaan samalla tavalla. On tärkeää, että annetaan tilaa lapsen uskontoon ja elämään liittyville kysymyksille. Tarjotaan myönteisiä ja turvallisia kokemuksia sekä mahdollisuus hiljaisuuteen ja ihmettelyyn. Aikuinen on mallina sille, miten aihepiiriin suhtaudutaan ja miten siitä puhutaan.

Alle 3-vuotiaiden osalta huomioidaan kielen kehityksen taso, tarjotaan kokemuksia ja tunnelmia musiikin, kuvien sekä draaman avulla, käytetään konkreettisia esineitä (aistikokemukset) ja nimetään juhlaan ja tapahtumiin liittyviä asioita. Huomioidaan ne aiheet ja teemat, jotka ovat lähellä lapsen arkea (ei liian abstrakteja aiheita).

Suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon:

- levon ja rauhan hetket arjessa – hiljentyminen
- vuodenkierto: juhla kalenteri.fi ja kulttuurivuosikello.fi/uskonnot ja katsomukset sekä teemapäiväkalenteri (oph.fi)
- kirkkovuoden juhlien ja arkisten tapojen kristillinen sisältö ja niihin liittyvät suomalaiset tavat
- hengelliset laulut ja virret kulttuuristen juhlien yhteydessä
- Raamatun kertomukset: Jeesuksen elämään tutustuminen lyhyesti, Hyvä Paimen, Laupias Samarilainen
- yhteinen kertomusperinne eri uskonnoille esim. Nooa ja vedenpaisumus sekä kultainen sääntö
- käsillä olevan juhla-ajan näkyminen oppimisympäristössä; teemanurkat, teemapäivät, juhlat ja tuokiot: saamelaisuus ja ruotsalaisuus. Apuna eri kulttuurien vuosikalenteri.
- integrointi luontevalla tavalla, esim. musiikki, kuvallinen ilmaisu, draama, kuvakirjat, arkkitehtuuri, liikkuminen ja leikkiminen, mediasisällöt jne.
- kotikirkko tutuksi kaikille
- vierailut eri kohteisiin esim. moskeija tai muu toiseen kulttuuriin liittyvä kohde: virtuaalisesti oph.fi: esim. moskeija ja kirkkoseikkailu tai Martta ja Mikko tutustuvat kirkkoihin
- muissa oppimisympäristöissä (esim. kirjasto, museot jne) huomataan muut kielet, kulttuurit, symbolit ja katsomukselliset tavat
- huomioidaan monikulttuurisuus myös käytettävissä kuvamateriaaleissa
- syntymäpäivät ja elämäntapaan liittyvät juhlat; nimenanto/ristiäiset/aqiqat = ensimmäinen juhlan, surun kohdatessa, ystävyys ja erilaisuuden hyväksyminen

Henkilökunnan käytössä materiaalit: Tutkimusmatkoja katsomusten maailmaan, Kieli-, kulttuuri-, ja katsomustietoisuuden varhaiskasvatuksen käsikirja (Vantaan kaupunki) sekä hyödynnetään opetushallituksen sivuston materiaaleja (oph.fi).

Huomioidaan ohjauskirje 6.9.2024 Aluehallintovirasto: Katsomuskasvatus ja uskonnollisten tilaisuuksien järjestäminen varhaiskasvatuksessa. Lisäksi Opetushallituksen uusi ohjeistus 28.4.2025: Ohje yhteisistä juhlista, uskonnollisista tilaisuuksista ja katsomuskasvatuksen järjestämisestä.

Suomalainen kulttuuriperintö:

Kulttuuriperintökasvatus.fi tukee kulttuuristen tietojen ja taitojen – kuten kulttuurin lukutaidon – muodostumista. Se vahvistaa kulttuurista osaamista ja osallisuutta ja edistää sitä kautta kulttuuristen oikeuksien toteutumista.

Paikallisuus: Mlin kaupungin ympäristössä mm. kohteita ovat Urpolan Luontokeskus, Luomunäytepuutarha Kenkäverossa, Säynätin Retkeilypolku ja Mikkeli puisto

Röllin lähiympäristön kulttuuriperinnöllisesti kiinnostavia kohteita ovat mm. Hauskan mylly, Rouhialan kartano ja kivikautinen asuinpaikka Karhuvuoren, joen ja Rouhialankadun ”risteyksessä” sekä Rokkalan joki.

Opas henkilöstön käyttöön: Mikkelin seudun kulttuuriperintöohjelma

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lasten hyvinvointi:

Varhaiskasvatuksen yhtenä tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kun lapsi voi hyvin, hänellä on mahdollisimman hyvät kasvun, oppimisen ja kehittymisen edellytykset.

Meille on tärkeää, että lapsi tuntee itsensä arvostetuksi ja ymmärretyksi sekä kokee olevansa yhteydessä toisiin ihmisiin. Vastavuoroinen ja kunnioittava vuorovaikutussuhde sekä myönteinen kosketus ja läheisyys muodostavat perustan hyvälle hoidolle ja huolenpidolle. Toimipisteissämme hoitotilanteet ovat aina samanaikaisesti kasvatus- ja opetustilanteita, joissa opitaan esimerkiksi vuorovaikutustaitoja, itsestä huolehtimisen taitoja, ajan hallintaa sekä omaksutaan hyviä tottumuksia.

Yhteistyössä henkilöstön kanssa on laadittu materiaali Perustoimintojen pedagogiikka, josta selviää perustoiminnoissa toteutuvat asiat eri oppimisen alueilla kuin myös laaja-alaisen oppimisen alueilla. Perustoimintojen pedagogiikan teoriapohjana on ollut Titta Kettukankaan väitöskirja ja siihen liittyvä koulutustilaisuus.

Lasten hyvinvointia edistetään antamalla mahdollisuus päivän aikana rauhoittumiseen ja lepoon sekä tarjoamalla monipuolista, terveellistä ja riittävää ravintoa. Ruokahuollossa noudatetaan 1.1.2018 voimaan tullutta varhaiskasvatuksen ruokailusuositusta Terveystta ja iloa ruoasta sekä laadittua keittiön omavalvontasuunnitelmaa. Ruokakasvatus toteutuu ruokailussa sekä arjen muussa toiminnassa kuten yhteiset keskustelutuokiot ruokateeman ympärillä, leivonta- ja ruoanvalmistustuokioissa, erilaisissa teematapahtumissa esim. sadonkorjuu, harjoittamalla päiväkodin pihalla pienimuotoista viljelyä esim. yrttien/marjojen kasvatus lavakauluksissa. Käytössä on keittiöhenkilökunnan laatima seitsemän viikon ruokalista, jota henkilökunta ja lapset voivat arvioida ja kehittää yhdessä keittiöhenkilökunnan kanssa (keskustelut, kyselyt toimintavuoden aikana).

Käytettävissä mm. seuraavat tietopankit: neuvokas perhe, nykytila.fi ja maistuva koulu

Päiväkodeissa toimintakulttuurin kehittämisessä huomioidaan yhteisön mahdollisuus toimia kiireettömässä ja keskittymistä edistävässä ympäristössä. Selkeä ja suunnitelmallinen, mutta joustava päivän rakenne edistää hyvinvointia.

Päiväkotiin tuleminen ja kotiin lähteminen

Huolehdimme siitä, että jokainen lapsi saa henkilökohtaisen vastaanoton ja hyvästelyn päivittäin ja tuntee olonsa turvallisiksi. Lapsen saapuessa päiväkotiin henkilökunta huomioi lapsen yksilölliset tarpeet ja perheen toiveet. Ohjaamme huoltajia ilmoittautumaan aina lapsen tuonti- ja hakutilanteessa oman kotiryhmän aikuiselle tai hänen sijaiselleen. Jokaisen lapsen hakijalle tiedotamme päivän kulusta.

Hygienia

Huolehdimme lapsen hygieniasta ja ohjaamme ja kannustamme häntä omatoimisuuteen. Päiväkotiemme tilat on suunniteltu yksilöllisyyttä ja yksityisyyttä huomioiden. Keskustelemme ja sovimme huoltajien kanssa siisteyskasvatukseen ja hygieniaan liittyvistä asioista. Hygienia-asioissa noudatamme sosiaali- ja terveysministeriön ohjeita. Päiväkodissa on ns. eritetahrapakki käyttöohjeineen, joka oikein käytettynä katkaisee tartuntatiet tehokkaasti.

Pukeminen ja riisuminen

Lapsen pukemis- ja riisumistilanteet pyritään järjestämään rauhallisiksi ja kiireettömiksi. Yksiköissämme on jokaisella lapsella henkilökohtainen vaatteiden ja tavaroiden säilytyspaikka. Ohjaamme lapsia huolehtimaan omista tavaroistaan ja vaatteistaan omatoimisesti. Huoltajat huolehtivat lastensa nimikoiduista ja asianmukaisista vaatteista.

Lepääminen

Meillä lapset nukkuvat ja lepäävät omissa sängyissään tai patjoilla kotiryhmästä riippuen. Lepohetket alkavat esim. sadun tai rauhallisen musiikin kuuntelulla, tarkoituksena lasten rauhoittuminen hetkeksi päivän touhuilta ja hälinältä. Lapsi voi levätä oman unen/levon tarpeensa mukaan. Lapsella on mahdollisuus "hiljaisiin" leikkeihin hetken levättyään.

Esiopetusryhmässä levätään tarpeen mukaan satua kuunnellen, mutta huoltajien/lapsen niin halutessa on lapsella mahdollisuus uniin.

Liikunta

Toimintayksiköissämme arvostetaan terveellisiä, turvallisia ja liikunnallisia elämäntapoja. Meidän yhteisössä liikutaan monipuolisesti sisällä ja ulkona sekä vältetään pitkäkestoista istumista. Päiväkotimme ovat olleet mukana Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmassa ja sitä kautta arkeen on luotu yhteisiä käytänteitä ja toimintatapoja, joiden avulla innostetaan lapsia liikkumaan voimassa olevan liikuntasuosituksen mukaisesti. Tästä esimerkkinä on ollut ulkoilun alkuun/loppuun liitetty koko ryhmän liikunnallinen aloitushetki, jolla varmistetaan kaikille lapsille liikunnallinen, ohjattu toiminta. Tällä hetkellä kerran viikossa on leluton päivä ulkoilussa, jolloin kannustetaan lapsia keksimään itse erilaisia leikkejä ja lisäämään omaehtoista liikuntaa. On tärkeää luoda päivittäin mahdollisuuksia omaehtoisen liikunnan lisäämiseen: mm. erilaiset ulkoliikuntalajit, välineitä monipuolisesti lasten saatavilla, koko päiväkoti kaikkien käytössä, turhat säännöt pois, vapaa leikki & siirtymätilanteet myös mahdollistavat liikunnan, metsän ja lähiympäristö oivallisia paikkoja liikunnalle. Myös Liivi-leikittäjä toimii liikuntaa monipuolistavana työtapana.

Aikuisen malli liikunnallisuudessa on tärkeää ja myös aikuisia kannustetaan liikkumaan ja löytämään liikunnan ilo. Henkilökunnalle on järjestetty yhteinen liikuntakoulutus syksyllä 2019; Ämpärin ympäri ja muita vinkeitä välineitä (Minna Huuskonen): jokainen hyödyntää koulutuksen antia arjen työssä.

Liikuntaan saadaan monipuolisuutta yhteistoiminnalla eri liikuntaseurojen kanssa; esim. Mikkelin Palloilijat, Kilpa-Veikot, Jukurit ja voimisteluseura Sirius.

Lasten fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen:

Pidämme huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Hyvin suunniteltu ympäristö vapauttaa henkilöstöä toimimaan yhdessä lasten kanssa. Turvallisessa ympäristössä lapsilla on enemmän liikkumisen vapautta ja siten lasten oma osallisuus lisääntyy. Turvallisessa ympäristössä lapsi uskalttaa olla oma itsensä. Häntä ei kiusata ja hän tulee kuulluksi. Turvallisuus on tunnetta, että on hyväksytty.

Turvataidot: Toteutetaan väestöliiton turvataidot ja lapsen keho- ohjeistusta, joka löytyy vaestoliitto.fi/lapsijaseksuaalisuus. Käsiteltävät sisällöt ovat 1. Nimet ihmiskehon eri osille 2. Uimapukusääntö 3. Kosketuksen sääntö 4. Kolmen kohdan sääntö. Kaikkien kohdalla käsitellään tarkemmin mitä lapsen tulee tietää, mitä lapsen tulee osata ja miten lapsi suhtautuu kehoonsa.

Fyysisen turvallisuuden edistäminen:

Fyysisessä turvallisuudessa tulee ottaa huomioon mahdolliset vaara- ja vahinkotilanteet. Turvallisuuden edistämiseen kuuluu myös tapaturmien suunnitelmallinen ehkäisy ja seuranta, lasten turvataidot ja turvallisuuskasvatus sekä tiloista ja välineistä huolehtiminen. Jokaisella lapsella on oikeus syliin ja lohdutukseen ja mahdollisuus myös omaan rauhaan aktiivisen päiväkotipäivän aikana. Toimintayksiköissämme pidetään tärkeänä toimivaa ja sitoutunutta turvallisuuden johtamista sekä turvallisuusasioista kiinnostunutta henkilöstöä. Syksyllä 2019 koko henkilöstölle on järjestetty turvakoulutusta (Tomi Sikanen/T-safe). Tämän koulutuksen jälkeen on päivitetty oma turvallisuussuunnitelma Olli Saarsalmen Turvallisuussuunnittelu päivähoidossa – teoksen ja muun olemassa olevan materiaalin pohjalta. Päiväkodin turvallisuudesta vastaa päiväkodinjohtaja. Päivittäisen turvallisen toimintaympäristön ylläpidon mahdollistavat säännöllisesti päivitettävät:

- Pelastussuunnitelma
- Lähietsintäohje
- Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (liitteenä)
- Sisäilmaongelmien toimintamalli
- Käyttöturvallisuustiedote-kansio siivousaineista
- Hygieniaoheistus
- Korona-kansio = covid 19 liittyvä tieto (siirretty arkistoon)
- Ilmoitus vaaratilanteista ja riskeistä - lomake
- Jokapäiväiset pihatarkastukset (dokumentointi)
- Sisä- ja ulkotilojen toimintojen ja välineiden riskikartoitus
- Ulkoleikkivälineiden säännölliset tarkastukset
- Uusien työntekijöiden ja sijaisten perehdyttäminen
- Koko henkilökunnan koulutus (esim. hätäensiapu ja alkusammutus sekä turvakävelyt)

Psyykkisen turvallisuuden edistäminen:

Psyykkisellä turvallisuudella tarkoitetaan lasten henkistä turvallisuutta. Uuden lapsen vastaanottaminen päiväkotiin, kasvatusyhteistyö sekä hoitosuhteen pysyvyys ovat tärkeitä psyykkisen turvallisuuden takaajia. Pyrimme mahdollisuuksien mukaan siihen, että lapsen siirtyessä isompiaan ryhmään, hänen mukanaan siirtyy yksi aikuinen samasta ryhmästä, jotta lapsella olisi uudessa ryhmässä tuttu aikuinen mukana. Päivärytmimme on myös säännöllinen, mikä edistää osaltaan lapsen psyykkistä turvallisuutta.

Sosiaalisen turvallisuuden edistäminen:

Lasten sosiaaliseen turvallisuuteen kuuluu ryhmän sisäinen toiminta, ryhmän dynamiikka sekä vuorovaikutus. Päiväkodeissa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Meillä on käytössä kaikissa yksiköissä Mini-Verso -vertaissovittelu sekä Pisara puuttuminen. Henkilökunta on koulutettu molempiin työtapoihin. Sovittelutoiminnan keskeisintä antia varhaiskasvatussyksiköissä ovat vuorovaikutustaitojen karttuminen, toisten huomioiminen ja puheenvuoron odottamisen oppiminen sekä omien/toisen tunteiden tunnistaminen ja nimeäminen. Sovittelun myötä harjoitellaan pois syytelystä ja syyllisten etsimisestä. Samalla opitaan neuvottelutaitoja sekä annetaan lapsille tilaa omaan ajatteluun ja puheen tuottamiseen. Sovittelevan varhaiskasvatussyksikön tavoite on olla osallistava ja jokaisen ääntä arvostava yhteisö, jossa on turvallista kasvaa ja oppia.

Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltatilanteista keskustellaan myös lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja. Sosiaalista turvallisuutta edistämme myös muilla materiaaleilla, jotka on mainittu Vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri -osiossa.

Kestävä kehitys:

Kaikessa toiminnassamme pyritään huomioimaan ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävä elämäntavan välttämättömyys. Arjen valinnoilla ja toimilla ilmennetään vastuullista suhtautumista luontoon ja ympäristöön. Päiväkodeissamme edistetään välineiden ja tilojen yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta, säästäväisyyttä, korjaamista ja uusiokäyttöä. Päiväkotiyhdistys Röllä ry:ssä on oma Kestävän kehityksen ohjelma, josta vastaa vuosittain vaihtuva työryhmä (=Keke). Ohjelma on työväline, jolla kestävä kehitys oppiminen tehdään suunnitelmalliseksi osaksi päiväkodin arkea ja toimintaa. Lapsen näkökulmasta kestävä kehitys tarkoittaa hyvin konkreettisia asioita, kuten kaverista huolehtimista, lähiympäristön tutkimista ja kestävämpien arkikäytäntöjen oppimista. Keke-työryhmä voi järjestää vuosittain erilaista toimintaa yhdessä lasten ja vanhempien kanssa (esim. itsepalvelukirpputori). Päiväkodeilla on vuosittain vaihtuva kestävä kehityksen teema esim. yhteisöllisyys, jätteiden lajittelu ja kierrätys, sähkön ja veden kulutuksen tarkkailu. Työryhmä on tehnyt yksiköillemme Kestävän Kehityksen-kartoituksen ja sen perusteella kehitettäväksi asioiksi on jo valittu lasten mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin ja pihan viihtyisyyteen sekä pihan monipuolisen käytön lisääminen leikki- ja oppimisympäristönä. Näitä jatketaan myös tulevana toimintakautena. Lisäksi lasten kanssa panostetaan leikkivälineistä huolehtimiseen. Lapsia havainnoimalla ja isommille konkreettisten kyselyiden kautta selvitetään lasten toiveet sekä mielenkiinnon kohteet. Näin yhteistyössä panostetaan viihtyvyyteen ja pihan monipuolisempaan käyttöön. Oppimisen eri osa-alueita toteutetaan monimuotoisesti ulkona piha-alueella. Tiimisopimuksissa ja kuukausittaisissa toimintasuunnitelmissa huomioidaan asia. Lisäksi on kehitetty yhteisöllisyyttä liittyen ryhmien ja filiaalien väliseen yhteistyöhön. Jokainen tiimi on miettinyt myös oman tapansa viettää ja muistaa syntymäpäivää viettävää lasta ns. aineettomalla lahjalla.

Toimintavuoden 25-26 kehittämiskopiteiksi on valittu Sosiaalinen turvallisuus ja kaveritaidot (sosiaalinen kestävyys) sekä lasten luontosuhteen vahvistaminen.

Yksikön kestävä kehityksen ohjelma löytyy ryhmien työkalupakista sekä toimiston Keke-kansiosta.

Lasten kanssa kestävä kehitystä käsitellään Palloässäät- ja Tellustajat- materiaalien kautta.

Ulkona oppimisen, ympäristökasvatuksen ja kestävä elämäntavan materiaalipankkia käytössä osoitteessa www.mappa.fi. Röllissä oma retkihyllä materiaaleineen kannustaa ja ohjaa työntekijöitä enimmäksä määrin totetuttamaan oppimisen alueita luonnossa ja lähiympäristössä.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Varhaiskasvatusympäristömme on suunniteltu ja toteutettu lapsen etua ajatellen. Henkilökunta on ollut mukana kaikissa muutos- ja laajennusprojekteissa päivähoidon asiantuntijoina ja näin ollen on voitu vaikuttaa ympäristön estetiikkaan ja toimivuuteen. Päiväkotien tilat ovat monipuoliset ja niitä voidaan tarpeen mukaan muokata sellaisiksi, että voidaan hyödyntää ympäristön toiminnallisia mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja. Tärkeää on lämmin ja hyväksyvä tunneilmapiiiri, jossa kodikkuus ei tarkoita niinkään ulkoisia tekijöitä vaan turvallisuuden ja hellyyden tuntua arjen toiminnoissa.

Yhdessä sovitut säännöt ja toimintamallit luovat turvallisen ilmapiiirin ja muita kunnioittavan, yhteisvastuullisen ympäristön: Röllissä näitä ovat mm. pihäsäännöt, ulkovalvonta-ohjeistus sekä lapsiryhmien säännöt.

Röllin ympäristö on täynnä ihmetystä ja uusia asioita. Röllissä hyödynnetään laajaa piha-aluetta, ympäröivää lähimetsää ja muuta lähiympäristöä tutkiessamme luonnon monimuotoisuutta ja sen lukemattomia ihmeitä. Erilaiset luontoretket tarjoavat lapselle elämyksiä, kokemuksia ja antavat tietoa. Lapsi voi tutkia, aistia, havainnoida ja kokea vuodenaikojen ilmiöitä, luonnon kiertokulkua sekä kasvien ja eläinten kiehtovaa maailmaa. Tätä kautta lapselle avautuu vähitellen erilaiset ilmiöt ja syy-seuraussuhteet luonnossa.

Röllin päiväkodin piha on laaja ja monimuotoinen tarjoten näin lapsille oivan mahdollisuuden seikkailuun, vapaaseen liikuntaan ja leikkiin. Lähimetsä tarjoaa myös hyvät mahdollisuudet retkeilyyn, luonnon havainnointiin ja tutkimiseen sekä luonnosta nauttimiseen. Lähiympäristöstä löytyvät sekä hiihtomaasto että luistelukenttä. Lapsiryhmät tekevät retkiä päiväkodin piha-alueen ulkopuolelle noin kaksi kertaa kuukaudessa.

Oman kehityksen, kasvun sekä oppimisen kautta lapsi alkaa ymmärtää itseään aktiivisena toimijana ja vaikuttajana omassa perheessään ja lähipiirissään sekä osana luontoa ja sen kiertokulkua. Röllissä aikuisen esimerkin ja ohjauksen avulla sekä omalla osallistumisellaan lapsi oppii suojelemaan ja kunnioittamaan luontoa.

Naavametsän ja Vilijonkan yksiköissä piha-alue on pienempi, mutta myös siellä on mahdollisuuksien mukaan uusittu ja lisätty välineistöä.

Lähiympäristön kohteita, joita yksikkömmme mm. käyttävät: Laiva-puisto, Nuotiopaikka (Röllille haettu erillinen lupa), Rouhialan leikkipuisto, Savisillan ja Rokkalan metsikkö, Rantakylän ympäristö: metsä, läheinen leikkipuisto ja liikuntakenttä sekä Lintutorni.

Ulkoleikkivälineet ja piha-alue tarkistetaan henkilökunnan toimesta päivittäin. Huomatut asiat kirjataan pihatarkastusraporttiin ja niistä tiedotetaan myös päiväkodin johtajalle/apulaisjohtajalle toimenpiteitä varten. Leikkivälineet pihalla tarkastetaan Eu-direktiivien mukaisesti: tarkastuksen tekee Huoltotiimin leikkivälinetarkastaja (EU:n mukainen koulutus käyty) ja näissä on mukana kiinteistön huollosta vastaava edustaja sekä päiväkodin johtaja. Tarkastuksesta tehdään aina pöytäkirja. Tarvittavat korjaustoimenpiteet tehdään välittömästi tai suunnitellun aikataulun mukaisesti. Kesällä 2025 Röllin pihalle on tehty uusi aita portteineen sekä alle-3-vuotiaiden pihalle katos (4,5m x 4,5m) suojaamaan lapsia auringolta ja sateelta. Naavametsään uusi aita valmistui loppuvuodesta 2024.

Yhteistyö muiden toimijoiden ja tahojen kanssa rikastuttaa sekä toimintaa että laajentaa oppimisympäristöä. Päiväkotitekee yhteistyötä mm. seurakunnan, kirjaston, museoiden, liikuntapaikkojen ja -hallien sekä teatteri- ja kulttuuripalveluiden kanssa mahdollisuuksien mukaan.

Teknologiakasvatuksen tavoitteena on kasvattaa ymmärtämään teknologiaa sekä kannustaa lapsia tutustumaan tutkivaan ja kokeilevaan työtapaan. Tekemällä kysymyksiä, etsimällä niihin yhdessä vastauksia ja tekemällä päätelmiä kehitetään lasten ymmärrystä teknologiasta ja siitä, että teknologia on ihmisen toiminnan aikaansaamaa.

Teknologiakasvatusta on, kun yhdessä pohditaan, mitä kaikkia teknologisia ratkaisuja ja -laitteita meiltä löytyy omasta varhaiskasvatuspaikasta, lähiympäristöstä ja kotoa, sekä sitä mihin laitteita tarvitaan. Myös laitteiden ja koneiden turvallisesta käytöstä on hyvä keskustella.

Teknologiarakentelu ja -askartelu sekä monet kädentaidolliset tehtävät ovat myös osa teknologiakasvatusta, yksikön monipuoliset rakennussarjat ja -materiaalit kehittävät lasten kokeilu-, ajattelu-, oivallus- ja ongelmanratkaisukykyä. Lapset oppivat teknologiaa myös leikeissään, siis pelujen teknologia on myös mitä mainioin tutkimuskohde.

Teknologiakasvatuksessa opetellaan myös tieto- ja viestintäteknologisia taitoja, medialukutaitoa sekä ohjelmointiosaamista. Mediakasvatuksessa tutustutaan eri medioihin ja kokeillaan median tuottamista leikinomaisesti, samalla harjoitellaan kehittyvää lähde- ja mediakriittisyyttä. Ohjelmointiosaamista kehitetään leikkien, pelien ja tv-laitteiden avulla.

Tvt-taitojen harjoitteluun lasten käytössä on 10 tablettia. Jokaisella lapsella on tasavertainen mahdollisuus tutustua laitteisiin, jotka ovat lasten saatavilla ja käytössä lapsiryhmien toiminnassa. Laitteiden ja digitaitojen harjoittelu on suunniteltua ja sille on pedagoginen peruste lasten kehitystaso ja mielenkiinnonkohteet huomioiden. Muistetaan myös tämän hetkiset ruutuajankäyttösuositukset alle kouluikäisille.

Päiväkodeissa on myös useita kannettavia tietokoneita. Lisäksi Röllissä on käytössä Clever Touch 65 kosketusnäyttö, jota käytetään sekä lasten kanssa että henkilökunnan koulutus- ja kokoustilanteissa. Päiväkodeissamme on nimetty Digitutor, joka osallistuu mahdollisuuksien mukaan alan koulutuksiin ja huolehtii tiedon siirtämisestä muulle henkilökunnalle sisäisen koulutuksen kautta.

Tutustu oppiminen.mikkeli.fi/digipolku

VARHAISKASVATUKSESSA OLEVAN LAPSEN TUEN TARVE

Jokaisella lapsella on oikeus saada tarvitsemaansa tukea osana varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen muuta toimintaa. Tuen tarvetta voi esiintyä mm. puheen ja kielen kehityksen osa-alueella, sosiaalisessa ja tunne-elämän kehityksessä, käyttäytymisessä, motorikassa, tarkkaavaisuudessa ja keskittymisessä ja hahmottamisessa.

Huoltajaan ollaan yhteydessä heti, kun lapsella ilmenee kehityksen tai oppimisen haasteita, tai henkilöstöllä herää huoli lapsen hyvinvoinnista. Huoltajalle annetaan myös tietoa lasta koskevien asioiden käsittelystä, tietojen saamisesta ja luovuttamisesta sekä salassapidosta. Aloitteen lapsen tuen tarpeesta voivat tehdä myös huoltajat ottamalla yhteyttä lapsen kotiryhmään tai suoraan varhaiskasvatuksen erityisopettaja Reijaan.

Kolmiportainen tuki varhaiskasvatuksessa muodostuu yleisestä, tehostetusta ja erityisestä tuesta. Esiopetuksessa on käytössä ryhmäkohtainen tuki ja lapsikohtainen tuki. Tuki rakennetaan muokkaamalla toimintatapoja, toiminnan sisältöjä ja oppimisympäristöä lapsen ja lapsiryhmän

tarpeita vastaavaksi. Tuen suunnitteluun on Röllin yksiköissä käytettävissä erilaisia lomakkeita, jotka on jaettu tiimeille sähköisesti. Kaikki lapsen kanssa työskentelevät kasvattajat noudattavat yhdessä suunniteltuja toimintatapoja ja toteuttavat lasten tarvitsemaa tukea heidän koulutuksiansa, työnkuviansa ja vastuidensa mukaisesti.

Eloisalla on käytössä varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteydenotto lasten kuntoutukseen lomakkeen, jota käytetään tarvittaessa.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Yhteistyö huoltajien kanssa on yksi päiväkotiyhdistyksen toiminnan painopistealueista.

Luottamus ja perheen sensitiivinen kohtaaminen korostuu päivittäisissä tapaamisissa lasta tuotaessa ja hakiessa. Työntekijät arvostavat ja kunnioittavat huoltajia, mutta myös tuovat oman osaamisensa kasvattajana rohkeasti esille. Lapsen etu ja lapsuuden arvostaminen on kaiken yhteistyön perustana.

Yhteistyön muotoja yksikössämme on mm. perheiden aamupalat, yhteisöllisyys illat- ja tapahtumat, juhlat, keskustelut ja tapaamiset päivittäin sekä tarvittaessa, vierailut koteihin jne.

Huoltajilla on mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin seuraavasti:

- Huoltajille huoltajaillat pyritään toteutetaan osallistavasti
- kartoitetaan huoltajien osaaminen ja mahdollisuus rikastuttaa lapsiryhmän arkea (vierailut)
- mahdollistetaan huoltajien osallisuus ko. asian suhteen, kirjataan huoltajien aloitteet ja ideat /kyselyn pohjalta yksi kehittämiskohde
- vuosittainen arviointikysely ja sen pohjalta toiminnan kehittäminen
- vasu-keskustelut ja Lapset puheeksi (otetaan käyttöön uusien lasten kohdalla sekä aina tarvittaessa)
- kasvatusyhteistyön käytänteet kannustavat huoltajia osallistumaan ja vaikuttamaan oman lapsensa asioihin päiväkodin arjessa.
- ryhmän toiminta näkyväksi; kotiryhmien blogit, muu dokumentointi, kotisivut
- päivittäiset kohtaamiset ja keskustelut ryhmissä; markkinoidaan meillä on aina avoimet ovet ideaa
- palautelaatikko käytössä, tuumaustauko ja -lomake käytössä: vanhemmilla mahdollisuus tutustua ja kommentoida lomaketta

Päiväkodissamme toimii kannatusyhdistys. Yhdistyksen tarkoituksena on tukea päiväkodin päivittäistä toimintaa. Yhdistys kerää varoja päiväkodin tarpeisiin, mm. leluihin, retkiin ja ulkoleikkivälineisiin. Päiväkoti Röllin kannatusyhdistyksen jäsenistön muodostavat kaikki päiväkodissa olevien lasten huoltajat, myös isovanhemmat, kummit ym. ovat tervetulleita toimintaan. Toiminnan kautta huoltajat voivat osallistua ja vaikuttaa osaltaan päiväkodin toimintaan. Kannatusyhdistyksessä toimii erikseen huoltajista koottu työryhmä sekä henkilökunnan edustaja. Jatkossa pyritään kehittämään toimintaa enemmän osallisuuden suuntaan (henkilökunta vie asioita huoltajien käsiteltäväksi myös).

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen uudessa päiväkodissa nimetään hänelle ja perheelle päiväkodista ns. oma työntekijä. Hän toimii tiiviissä yhteistyössä perheen kanssa lapsen varhaiskasvatuksen alkutaipaleella. Kasvatusyhteistyön avulla pyritään sovittamaan yhteen kodin ja

varhaiskasvatuksen kasvatuskulttuurit, tutustutetaan sekä lapsi että perhe kodin ulkopuolella tapahtuvan hoidon arkeen ja lisätään siten lapsen turvallisuuden tunnetta uudessa toimintaympäristössä. Tässä korostuu huoltajien aktiivinen osallisuus ja asiantuntijuus suhteessa omaan lapseensa. Lapsen kotiuduttua ryhmään nimetyn työntekijän rooli muuttaa muotoaan. Mikkelin varhaiskasvatuksessa tämä yhteistyömuoto, entisellä nimeltään kasvatuskumppanuus, otettiin koko kentän toimintatavaksi vuonna 2007. Röllissä kasvatuskumppanuus alkoi syksyllä 2003 kokeilun muodossa. Tämä toimintamuoto vakiintui syksyllä 2004 koskemaan kaikkia aloittavia perheitä, joissa on alle 5-vuotiaita lapsia.

Kriteerit kasvatusyhteistyölle

Koskee uusia, alle esiopetusikäisiä uuden hoitosuhteen aloittavia lapsia.

- Lapselle / perheelle nimetään kasvatusyhteistyöhenkilö, joka saattaa vaihtua hoitosuhteen aikana
- Työntekijä ottaa yhteyttä perheeseen, kun varhaiskasvatuspaikka on myönnetty. Hän sopii perheen kanssa tutustumisesta päiväkotiin.
- Huoltaja / huoltajat tutustuvat päiväkotiin ensimmäisellä kerralla ilman lasta. Samalla täytetään Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeesta perustiedot ja huoltajien kuvaus lapsesta sekä sovitaan hoidon aloitukseen liittyvistä asioista.
- Huoltajien kanssa sovitaan lapsen tutustumisjaksosta omassa ryhmässä. Tutustumisjaksolla huoltajat ovat lapsen kanssa tutustumassa päiväkodin toimintaan. Jakson pituus sovitaan lapsen iän ja tarpeen mukaan (max 5 hoitopäivää)
- Huoltajat ja työntekijä tutustuttavat lapsen ko. lapsiryhmään.
- Hoitosuhteen alussa työntekijä tekee vierailun lapsen kotiin. Käynnin tarkoituksena on lapsen, perheen ja päiväkodin yhteistyön vahvistaminen. Lapsen kodissa vieraillaan yleensä vain kerran ”hoitouran” aikana.
- Nimetty työntekijä tekee hoitosuhteen alussa tiiviisti yhteistyötä perheen kanssa ja havainnoi lasta hoidossa, jotta syntyy molemminpuolinen luottamus lapsen hyvästä hoidosta. Työvuorot järjestetään mahdollisuuksien mukaan niin että työntekijä ottaa lapsen vastaan ensimmäisinä hoitopäivinä. Jatkossa ryhmän kaikki aikuiset vastaavat lapsen hyvästä hoidosta ja kasvatuksesta tasavertaisina.
- Työntekijä pitää huolta tiedonkulusta ryhmän muulle henkilökunnalle (esim. allergiat keittiöön).
- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma arviointineen tehdään lapsen, perheen ja varhaiskasvatuksen opettajan yhteistyönä. Opettaja ja mahdollisuuksien mukaan perheelle nimetty työntekijä osallistuu varhaiskasvatussyksikön edustajana myös lapsen / perheen yhteistyöverkoston palaveriin.
- Lapsen täyttäessä neljä vuotta päiväkoti, perhe ja neuvola vaihtavat kuulumisia keskenään. Opettajan tehtävä on tällöin kirjata havaintonsa lapsesta neuvolaan toimitettavalle lomakkeelle, jonka täydentämisessä hän tarvittaessa opastaa myös huoltajia. Neuvolakäynnin jälkeen lomake palaa perheen kautta päiväkotiin, jotta neuvolan havaintoja voitaisiin hyödyntää lapsen varhaiskasvatuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Uutena yhteistyömuotona neuvolan nimetty terveydenhoitaja ns. jalkautuu päiväkotiin toteuttamaan em. Lene-kartoituksen kyseessä olevan lapsen ryhmään.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksen keskeinen työmenetelmä, joka tukee varhaiskasvatuksen suunnittelua, toteuttamista, arviointia ja kehittämistä. Pedagogisen dokumentoinnin tavoitteena on oppia tuntemaan yksittäistä lasta, mahdollistaa huoltajien osallisuus lapsensa varhaiskasvatuksessa, ymmärtää lasten välisiä suhteita sekä tunnistaa ja tiedostaa henkilöstön ja lasten välisen vuorovaikutuksen luonnetta.

Pedagogista dokumentointia tarkastellaan siis yksittäisen lapsen, lapsiryhmän, huoltajien sekä henkilöstön tasolla. Pedagoginen dokumentointi on prosessi, jonka jokaisella tasolla on neljä eri vaihetta: kysy, kerää, reflektoi ja kehitä.

Lasten tason pedagogisessa havainnoinnissa ja dokumentoinnissa tutustutaan lapsen elämään ja ajatuksiin sekä kerätään tietoa hänen kokemuksistaan, osaamisestaan ja tarpeistaan. Huoltajien tasolla korostuu huoltajien näkemykset ja kokemukset omasta lapsestaan: hänen tavoistaan, kiinnostuksen kohteistaan, tarpeistaan ja osaamisestaan. Lapsiryhmän tasolla pedagogisen dokumentoinnin avulla lapsiryhmän mielenkiinnon kohteet ja yhteisen oppimis- ja tutkimisprosessien aiheet tulevat näkyväksi ja käsiteltäväksi. Henkilöstön tasolla kiinnitetään huomiota ammatilliseen kehittymiseen, joka edellyttää systemaattista pohdintaa sekä yksilöllisesti että ryhmässä.

Päiväkodissa on laadittu pedagogisen dokumentoinnin suunnitelma (liitteenä), jonka pohjalta lapsiryhmät käyvät läpi tiimisopimusta tehdessä tarkemmin uudelle toimintakaudelle dokumentoinnin tavat ja käytänteet yhteiseen suunnitelmaan perustuen. On tärkeää puhua asia tiimissä auki, jotta kaikille tulee yhteinen ymmärrys toteuttavasta suunnitelmasta ja jokainen sitoutuu asiaan. Pedagoginen dokumentointi kuuluu jokaiselle ja tähän työhön.

Toimintakauden alussa tiimeissä yhteisesti keskustellaan ja sovitaan→

1. Näkemys tiimin toteuttamasta pedagogisesta dokumentoinnista ja sovitaan yhteiset pelisäännöt
2. Miten vastuu jaetaan tiimissä, mihin keskitytään, mikä on tärkeintä
3. Mitä dokumentoinnin tapoja käytetään, mitkä tiimeille on luontevimmat tavat toteuttaa dokumentointia
4. Kuinka usein dokumenttien ääreen pysähdytään ja arvioidaan
5. Miten dokumentteja kerätään ja tallennetaan

Olennaisinta pedagogisessa dokumentoinnissa on kerättyjen dokumenttien säännöllinen arviointi. Mitä niistä voidaan oppia jokaisella tasolla sekä kehittää toimintaa. Dokumenteilla tehdään näkymätön näkyväksi ja säännöllisellä, suunnitelmallisella dokumenttien havainnoimisella ja arvioimisella toiminnasta tulee pedagogista dokumentointia.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Päiväkotiyhdistyksen yksiköiden tavoitteiden toteutumista ja toiminnan kehittymistä arvioidaan esimerkiksi viikoittain tiimipalavereissa ja henkilökunnan kokouksissa sekä koko päiväkodin arviointi- ja suunnittelupalavereissa. Tammikuussa pidetään väliarviointi, johon jokainen tiimi valmistelee oman arviointinsa pohjautuen erilliseen Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelman arviointilomakkeeseen. Arvioinnin tarkoituksena on kehittää päiväkodin kasvatustoimintaa ja henkilökunnan ammatillista kasvua. Päiväkodin varhaiskasvatuksen vuosi - ja esiopetussuunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti. Huoltajilla on mahdollisuus antaa palautetta päivittäin, vasu-keskusteluissa ja vanhempainilloissa sekä keväisin toteutettavassa arviointikyselyssä. Käytössä myös palautelaatikko. Huoltajien kohtaamisessa yhtenä tärkeänä osana on palautteen kuuleminen ja palautteen rakentava vastaanotto. Toimintakauden aikana lasta havainnoidaan eri tilanteissa ja havainnoista keskustellaan huoltajien kanssa. Havainnointi auttaa kehittämään toimintaa niin, että lapsen kasvu ja oppiminen edistyisivät parhaalla mahdollisella tavalla.

Myös lapset arvioivat päiväkodin toimintaa arkea eri tavoin, jotka sovitaan tarkemmin ryhmien tiimisopimuksissa huomioiden lasten ikä- ja kehitystason. Lasten arviointia ovat suulliset palautteet ja kyselyt, erilaiset itsearviointimateriaalit sekä muut arvointimentelmät kuten hymynaamat,

makaroonikupit ja muut henkilökunnan kehittämät lapsia kiinnostavat ja innostavat tavat. Syksyllä 2019 osallistuttiin Mikkelin kaupungin arviointityöryhmän laatimaan kyselyyn. Saatujen tulosten perusteella laadittu on myös kehittämiskohteet toiminnalle. Syksyllä 2021 toteuttiin oma kysely lapsille kaupungin laatimien kysymysten pohjalta ja myös tämän jälkeen sovittiin kehittämiskohteita toimintaan. Keväällä 2024 osallistuttuun Feelback-asiakaskyselyyn ja myös tämän kyselyn pohjalta on valittu kehitettäviä asioita arjen toimintaan. Jatkossa osallistutaan myös tuleviin kaupungin kyselelyihin, jos se meille yksityisille mahdollistetaan.

Röllissä henkilökunta voi vaikuttaa oman yksikkönsä asioihin talon sisäisten palaverikäytänteiden kautta. Yhteys työnantajaan tapahtuu kuukausittain hallituksen kokouksiin osallistumalla (johtaja + henkilökunnan edustaja). Röllissä toteutetaan laadun arviointia yhteistyössä Mikkelin kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden kanssa sekä omien laatukselyiden kautta. Käytössä varhaiskasvatuspalveluiden arviointisuunnitelma sekä osallisuuden arviointilomake.

Arvioinnissa on yhtenä osana jokaisen työntekijän oman työn ja toiminnan jatkuva reflektointi johon käytetään yhteistä arviointilomaketta. Kehityskeskusteluissa arvioidaan myös yksittäisen työntekijän tai/ja tiimin toimintaa.

Tiimit arvioivat toimintaansa käytössä olevan tiimin arviointilomakkeen avulla. Tiimivastaava tekee tiimin arvioinnista vielä yhteisen koonnin, joka palautetaan esimiehelle yhteisessä keskustelussa esimiehen ja tiimivastaavan kesken. Käytössä jokapäiväiseen työhön soveltuva toiminnan suunnittelulomake, jossa huomioidaan arviointi omana kohtanaan. Lomake löytyy tiimien sähköisestä työkalupakista.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 1.8.2025 ja käsitelty henkilöstön kanssa 14.8.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): 1.9.2023

selvitysmateriaalit / -tavat: OPH:n selvitystavat.- ja materiaalit

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 1.2.2024

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 1.3-31.12.2024

arviointivaihe 1.1.2025-30.6.2025 ja uusi selvittelyvaihe alkaa syksyllä 2025.

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke_paivakodissa.pdf](#) ([kierratyskeskus.fi](#)) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: 12.9.2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna 24-25 edistetään:
Välineiden, tilojen ja materiaalien yhteis- ja uusiokäyttö ja säästäväisyys sekä veden+ sähköön kulutuksen seuranta ja järkeistäminen arjen valinnoilla.

arviointi 31.3.2025 henkilökunta sekä huoltajille kysely → päivitys syksyllä 2025.
Kehittämiskohteet 2025-26:

1. Sosiaalinen kestävyys: Huoltajien tärkeäksi nostaman teeman sosiaalinen turvallisuus ja kaveritaidot tasalaatuinen käsittely jokaisessa lapsiryhmässä.
2. Lasten luontosuhteen vahvistaminen; Omakohtaisten luontokokemusten kautta opitaan ymmärtämään luonnon moninaisuutta ja ihmisen vastuuta monimuotoisuuden säilymiseen.

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu/päivitetty 1.8.2025 ja käsitelty henkilöstön kanssa 21.8.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi):	Sari Kokkonen ja Niina Saranki
Kieli- ja kulttuurivastaava:	Reija Suokas
Miniverso-mentorit:	Miia Mattsson
Liikuntavastaava:	Marjo Niskanen
Digitutor:	Outi Taskinen
Tiedekasvatusvastaava:	Heli Viljakainen
Kestävän kehityksen (Keke) vastaava:	Sanna Hyyryläinen
Lääkevastaavat:	Niina Saranki ja Niina Hytönen / Rölli Miia Hokkanen / Vilijonkka Taina Parkkinen / Naavametsä
Tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava:	Hanna Mäkisarka /ykisköiden vastaava ja lisäksi joka tiimin tiimisopimukseen kirjattu tiimin vastaavat

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv. vastaava suunnittelun opettelu tueksi): kirjattu tiimien tiimisopimuksiin tarvittavat muut vastaavat.

Mikkelissä 31.10.2025

Kirsi Väisänen, päiväkodin johtaja

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Sirius

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä: 1.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Pilke päiväkodit ovat sitoutuneet luomaan parasta pienelle. Yhdessä huoltajien kanssa kasvatamme osallistuvia ja itseensä luottavia tulevaisuuden rakentajia.

Sirius on luontopainotteinen päiväkotitoiminta. Luontopainotteisen varhaiskasvatuksen eli luontopäiväkotitoiminnassa korostuvat erilaisten luonnonilmiöiden tutkiminen ja ihmettely, säännöllinen retkeily ja luonnossa liikkuminen. Metsä on lapselle hyvä leikkipaikka, josta löytyy lähes rajattomasti ideoita ja keinoja leikkeihin, liikkumiseen ja luovuuteen. Luontopäiväkodissa ulkoillaan ja retkeillään paljon säästä riippumatta. Leikki, yhdessä tekeminen ja lasten ajatusten kuuleminen ohjaavat kaikkea toimintaa päiväkodissa. Lapsen arjessa kokemat ja havainnoimat asiat ovat oppimisen lähtökohtana. Siksi tärkeänä osana luontopäiväkodin arkea ovat kekseliäisyys, kierrätys ja luonnon omien antimien ja ilmiöiden hyödyntäminen oppimisessa, leikkivälineinä ja oppimisympäristön luomisessa.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Lasten myönteiset tunnekokemukset ja vuorovaikutussuhteet edistävät oppimista. Vertaisryhmä ja kokemus yhteisöön kuulumisesta ovat lapsen oppimisen ja osallisuuden kannalta keskeisiä. Siriuksessa kiinnitetään huomiota ryhmäytymiseen, jotta jokainen lapsi löytäisi oman paikkansa ryhmässä ja leikkiin osallistuminen tuntuisi luontevalla.

Leikki nähdään päivittäisenä oppimistapana, jolloin harjoitellaan vuorovaikutusta, niin sääntöleikkien, kuin lasten omien mielikuvitusleikkien avulla. Tärkeää on, että lapsi tuntee kuuluvansa johonkin ja hänet hyväksytään sellaisena kuin hän on. Ohjaavina menetelminä käytetään mm. leikkiä, leikkiparitoimintaa. Lapsia myös kannustetaan leikkimään kaikkien kanssa ja mahdollistetaan pitkäkestoinen leikki. Leikin avulla harjoitellaan hyväksymään erilaiset kaverit ja opetellaan toimimaan ristiriitatilanteissa.

Omien tunnetilojen harjoittelua vahvistetaan leikkien avulla ja lapsille mahdollistetaan myönteisiä kokemuksia leikeissä. Aikuinen huolehtii, että leikeissä kukaan ei jää yksin, kaikkien mielipiteet huomioidaan ym. Aikuinen on mahdollisuuksien mukaan läsnä leikissä osallisena tai läsnä fyysisesti

seuraamassa lasten leikkiä. Tällöin leikin kehittymistä tuetaan tavoitteellisesti. Leikin avulla lapsi oppii kuuntelemaan toisten mielipiteitä ja ajatuksia sekä harjoittelee etsimään ratkaisuja ongelmiin.

Roolileikin avulla voidaan käsitellä elämän vaikeita asioita, sekä tutustutaan arkipäivän mielenkiintoisiin asioihin, kuten kaupassa asiointiin. Työntekijät havainnoivat lasten vuorovaikutussuhteita leikin aikana. Lasten kanssa mietitään yhdessä, millaisia leikkejä on kiva leikkiä. Lasten mielipiteitä ja toiveita huomioidaan leikkejä suunnitellessa. Joskus aikuinen on lääkäri tai vauva, joskus pelkkä päiväkodin aikuinen, jonka on annettava mahdollisuus lapselle etsiä ratkaisuja leikeissä eteen tuleviin haastaviin tilanteisiin. Ratkaisuja etsitään myös yhdessä.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Osallisuutta on lapsen oma kokemus, että hän on riittävä juuri sellaisena kuin hän on. Lapsella on tunne, että hän kuuluu ryhmään ja hänen mielipiteillään on väliä. Lapsella on oma vastuunsa yksilönä ryhmässä.

Lapsella tulee olla mahdollisuus tulla kuulluksi ja osallistua päätöksentekoon häntä koskevissa asioissa. Esimerkiksi ruokailutilanteissa lapsi harjoittelee omatoimisesti ikätason mukaisesti ottamaan ruoan, voitelemaan leivän, viemään astiat ym. Lapselle tarjotaan mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Lasten toiveita ja kiinnostuksen kohteita havainnoivat aktiiviset aikuiset ja lapsille järjestetään myös lastenkokouksia, joissa he voivat ilmaista omia toiveita. Lapsille järjestetään myös omia toivepäiviä.

Aikuinen tarjoaa toiminnalle turvalliset raamit, mutta jokaiselle lapselle tarjotaan vaihtoehtoja, joista hän voi valita itselleen sopivan tavan toimia. On tärkeää, että jokainen lapsi pääsee ikätasonsa mukaisesti vaikuttamaan omiin päätöksiin. Lapsille tarjotaan kokemus siitä, että hän on riittävä juuri sellaisena kuin hän on. Lapsella on tunne, että hän kuuluu ryhmään, on tärkeä osa päiväkodin yhteisöä ja päivittäin toivottu ystävä.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Jokaisella lapsella on oikeus terveelliseen ja monipuoliseen ruokaan, joten päiväkodissa noudatetaan varhaiskasvatuksen ruokailusuosituksia. Ruokailu ja ruokakasvatus ovat tärkeä osa arjen pedagogiikkaamme. Ammattilaisten suunnittelema terveellinen ateria on maistuva, värikäs ja houkutteleva. Lapset saavat toimintakykynsä mukaisesti ottaa itse oman annoksen, jolloin aikuisen tehtävänä on tukea ja ohjata lasta ottamaan ruokaa terveellisen lautasmallin mukaisesti, sekä kannustaa lasta ottamaan myös sellaisia ruokia, mitkä eivät ole niin mieleisiä. Lapsia kannustetaan ja rohkaistaan maistelemaan uusia ja erilaisia makuja, mutta sensitiivisesti. Lapsille opetetaan ruokahävikin minimointia.

Ruokailusta on mukava ja rauhallinen yhteinen oppimisen kokemisen hetki. Positiivista ruokasuhdetta ja oppimisen iloa rakennetaan yhdessä perheiden kanssa. Perheitä rohkaistaan kokoontumaan arjen kiireistä huolimatta ruokailun merkeissä yhteen ja päiväkodissa opitut iloiset ruokailu kokemukset saivat jatkumoa, myös lasten kotona.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Lapsen kanssa harjoitellaan nimeämään ja tunnistamaan tunteita mm. kuvien avulla. Pohditaan yksilöllisesti, kuinka haastavista tunnetiloista voidaan selvitä. Ryhmässä käsitellään esiin tulevia erilaisia tunnetiloja yhdessä, jotta lapset oppivat ymmärtämään, miksi kaveria esim. suututtaa.

Lapsi on tervetullut joka päivä päiväkotiin ja lapsi kohdataan yksilönä. Aamupiirillä voidaan yhdessä miettiä, kuinka päivä alkoi tai onko lapsella elämässään mieltä painavia asioita. Lasten kanssa katsotaan aamuisin erilaisia tunne/ilmekuvia ja pohditaan millainen lapsen oma tunnetila on tällä hetkellä.

Kaikki tunteet ovat sallittuja ja tunteita sanoitetaan. Aikuinen osaa tarttua hetkeen ja on sensitiivinen ohjatessaan lasta tunnistamaan tunteensa. Yhdessä mietitään lapsen kanssa, onko esimerkiksi kotona jokin tilanne, mikä sai lapsella voimakkaita tunteita aikaan ja puhutaan asiasta myös huoltajan kanssa. Lapsen kanssa etsitään yhdessä tapa, jolla tunnetila saadaan käsiteltyä.

Tunnetaitokasvatusmateriaalina meillä on käytössä Molli, sekä Fanni.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Olemme kaikki samanarvoisia ja yhtä tärkeitä sekä kunnioitamme toisiamme. Ymmärrämme myös sen, että ryhmässä on tilaa erilaisuudelle eikä kaikkien tarvitse olla samanlaisia.

Lapsi saa tehdä valintoja ja osallistua toimintaan riippumatta lapsen sukupuolesta, syntyperästä, kulttuuritaustasta tai muista henkilöön liittyvistä syistä riippumatta. Ilmapiiriin tulee olla kunnioittava. Jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua toimintaan omien taitojensa mukaan.

Päiväkodin yhdenvertaisuus ja tasa-arvo suunnitelma on päivityksessä ja valmistuu 1.6.2027 mennessä

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Päiväkodissa tarjotaan lapsille mahdollisuus ilmaisun eri muotoihin. Taiteelliseen ilmaisuun tutustutaan viikoittain erilaisten työtapojen ja oppimisympäristöjen kautta. Monipuoliset välineet ja materiaalit tarjoavat erilaisia mahdollisuuksia ilmaista itseään. Taidekasvatuksessa kokeillaan ja tutkitaan erilaisia menetelmiä. Tärkeintä on yhdessä tekeminen, ei tulos. Lapsille annetaan mahdollisuus työskennellä yksilöllisten taitojen mukaan omaan tahtiin. Lapsille tarjotaan myös mahdollisuus kokea monipuolisesti taidetta ja kulttuuria mm. Kulttuurikameli.

Kuvallinen ilmaisu kehittää lapsen suhdetta kuvataiteeseen ja kulttuuriperintöön. Lapset saavat kokeilla erilaisia kuvan tekemisen tapoja mm. maalaamalla, piirtämällä, kuvaamalla ym. Lapset harjoittelevat kuvalukua itse tekemistään teoksista. Tunnetaidot, hahmottaminen, kerronta ovat läsnä kuvallisessa ilmaisussa ja näitä taitoja harjoitellaan ikätason mukaisesti. Suunnittelutaitoja vahvistetaan käsityötoiminnassa mm. monipuolinen rakentelu, muovailu, ompelu. Lapsille tarjotaan kokeilemisen ja tutkimisen mahdollisuus.

Musiikillinen ilmaisu tarjoaa lapselle musiikillisia kokemuksia. Lapsen kanssa lauletaan, tutustutaan erilaisiin soittimiin, liikutaan musiikin mukaan, kuunnellaan musiikkia ja soitetaan yhdessä. Lapset mm. tutustuvat rytmittämiseen kehon ja soittimien avulla, saavat harjoitella liikkumista musiikin tahdissa ym.

Varhaiskasvatuksessa huomioidaan lasten erilaiset kasvuympäristöt kielen oppimisen kannalta. Kielelliset ja kulttuuriset taustat huomioidaan päiväkodin arjessa. Kotien toimintatavat ja vuorovaikutuskulttuuri vaihtelevat, jolloin lapset voivat olla eritasolla kielenkehityksen kannalta. Selkeä ohjaus ja tuki, vuorovaikutus ja leikit vahvistavat lasten kielellisiä valmiuksia. Lapsen kielen ymmärtämistä tuetaan toiminnan sanallistamisella, jolloin myös kuvat, esineet ovat apuna mm. arjen strukturoinnissa. Ohjeet toistetaan, pilkotaan ja ohjeiden antoa selkeytetään tarpeen mukaan. Puheen tuottamista vahvistetaan rohkaisemalla lasta ilmaisemaan omat ajatuksensa ja mielipiteensä sekä osallistumaan keskusteluun. Äänenkäyttöä harjoitellaan ruokailutilanteissa, nukkumishetkellä, leikeissä ym. Lasten kanssa harjoitellaan kielen käyttötaitoja oman puheenvuoron odottamisella sekä vahvistetaan tilannetietoisuuden kielen käyttöä, mm. hyvät tavat.

Lasten kielellistä sanavarastoa vahvistetaan riittävästi, loruin ja laululeikein. Lukeminen, kerronta ja kuvanluku kuuluvat päivittäiseen toimintaan. Lapsia rohkaistaan tutustumaan kirjoihin. Aikuisen on läsnä lapsen kanssa keskusteltaessa. Lasten kertomuksia ja sanallisia viestejä dokumentoidaan, mm. sadutus. Lasten kanssa pohditaan eri sanojen merkityksiä.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lasten kanssa pohditaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä asioita päivittäisessä toiminnassa.

Lapsia ohjataan huolehtimaan terveydestä, hygieniasta, liikkumisen ja levon merkityksestä. Hyvät kaverisuhteet ja turvallisuuteen liittyvät asiat nousevat esiin päivittäin. Pukeutumistilanteet-, ruokailu-, leikki- sekä ulkoilutilanteet tarjoavat hyvän mahdollisuuden harjoitella arjessa selviytymisen taitoja erilaisissa ympäristöissä. Lapsella tulee olla turvallinen olo omassa oppimisympäristössään ja lasta ohjeistetaan pyytämään apua tarvittaessa. Lapsia ohjataan toimimaan arvoperustan mukaisesti ja heidän kanssaan keskustellaan arvoista ja ihanteista. Kiusaamista, rasismia tai väkivaltaa ei hyväksytä missään muodossa. Lasten kanssa pohditaan, kuinka toimitaan mm. kiusaamistilanteissa.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Oppimisympäristöt koostuvat päiväkodin sisätilasta, luonnosta, pihasta, leikkipuistoista ja muusta rakennetusta ympäristöstä. Oppimisympäristöinä käytetään kirjastoja, museoita, konserttisaleja, teatteria, läheistä palvelutaltoa ym. mahdollisuuksien mukaan. Lähiluonto on tärkeä oppimisympäristö tiedepainotteisessa päiväkodissa.

Päiväkodissa sisätilan oppimisympäristön ergonomia, viihtyisyys, esteettömyys sekä valaistus ja akustiikka on suunniteltu toimivaksi. Sisäilman laatu on hyvä. Siriuksen oppimisympäristöt on suunniteltu lasten tarpeita ajatellen. Lapsilla on käytössä monipuolisia ja turvallisia leikki- ja

toimintavälineitä omassa oppimisympäristössään. Ympäristö motivoi lasta toimintaan. Päiväkodissa on tutkimuspyötä, tabletit ym. tieto- ja viestintäteknologiaan käytettäviä laitteita.

Päiväkodin oppimisympäristöjä on kehitetty vuoden 2023 aikana oppimisympäristö projektin myötä. Oppimisympäristöt on muokattu ns. kasvatuskamujen mukaisiksi yhdessä lasten kanssa ja huomioiden lasten mielenkiinnonkohteet. Kasvatuskamut ovat varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen osa-alueista lähtöisin olevia Pilkkeen maskotteja esimerkiksi Riimi- Roope, Matikka-Mimmi, Luonto-Lissu, Sydän- Seppo, Paletti- Paula ja Liikunta-Leevi. Leikki- ja oppimisympäristöt on jaettu oppimiskamujen avulla esimerkiksi Riimi-Roopen toiminnan valitessaan lapsi voi paneutua kirjoihin tai lorutella aikuisen kanssa, ja Matikka- Mimmin toiminnan valitessaan lapsi voi esimerkiksi tehdä rakenteluleikkejä jne.

Lapsiryhmän havainnoinin pohjalta on rakennettu oppimisympäristöt, jotka toimivat tämänhetkisen lapsiryhmän tarpeita vastaavaksi. Lapsille on järjestetty leikkeihin sopivat selkeät jakotilat, jolloin lapsella on mahdollisuus pitkäkestoiseen leikkiin ja tarpeen mukaan myös hiljaiseen työskentelyyn. Oppimisympäristöt muuntuvat tarpeen mukaan ja lapsille on havainnollistettu mm. kuvien avulla eri oppimisympäristöihin siirtymistä, jotta he tietävät minne aamulla kokoonnutaan ja missä tapahtuu eri toiminnat. Lasten oman käden jälki näkyy oppimisympäristössä seinillä lasten tekeminä taideteoksina. Oman työn esillä oleminen kehittää lapsen sanavarastoa, kun lapsi saa kertoa omasta teoksestaan perheelle ja muille lapsille. Lapsen minäkuva vahvistuu, kun hän voi havainnoida omaa työtään ja osaamistaan omassa oppimisympäristössään. Taideteosten iloiset värit lisäävät oppimisympäristön esteettistä viihtyvyyttä. Lasten kanssa on keskusteltu oppimisympäristössä liikkumisesta ja yhteisistä säännöistä, jotta kaikilla on turvallinen olo. Pienryhmiin jakautuminen tarjoaa rauhallisen oppimistilanteen jokaiselle lapselle.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajille annetaan mahdollisuus tuoda esiin omia ajatuksiaan ja toiveitaan lapseen sekä toimintaan liittyen.

Vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön muotoja ovat muun muassa: Vanhempainillat, päiväkodin tapahtumat sekä juhlat Varhaiskasvatuskeskustelut ja päivittäinen kohtaaminen vanhempien kanssa Asiakaskyselyt Varhaiskasvatuksen aloituskeskustelut sekä kasvattajien tutustumiskäynnit perheiden kotona Daisy toiminnanohjausjärjestelmä Vanhempaintoimikunta Perheen ohjaaminen tarvittaessa oikeanlaisten palveluiden piiriin, jota teemme moniammatillisessa yhteistyössä neuvolan, perhetyön, sosiaalipäivystyksen sekä varhaiserityisopettajan kanssa Työntekijät osaavat ohjata perheitä oikeiden palvelujen piiriin tarvittaessa mm. neuvola, perhetyö, sosiaalipäivystys, veo.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Hoitopaikan varmistuttua, päiväkodin johtaja on yhteydessä perheeseen ja sopii tapaamisen päiväkodille. Tapaamisessa kirjoitetaan hoitosopimus, sekä keskustellaan päiväkotimme käytänteistä. Tämän jälkeen lapsen tulevan ryhmän henkilöstö on yhteydessä perheeseen ja sopii kotikäynnin. Kotikäynnillä kasvattaja tutustuu lapseen ja perheeseen sekä käy aloituskeskustelun Pilkkeen aloituskeskustelu -lomakkeen pohjalta. Käynnin yhteydessä sovitaan tutustumiskäynnit päiväkodille, jolloin lapsella on mahdollisuus tutustua tuleviin tiloihin sekä kavereihin. Jokaiselle

lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma ja se kirjataan Daisy käyttöjärjestelmään. Lapsen vasu päivitetään vähintään kaksi kertaa vuodessa ja samalla myös pysähdymme keskustelemaan vanhempien kanssa lapsesta. Lapsen lopettaessa hoito, siirretään tieto uuteen päiväkotiin tulostamalla aikaisemmat kirjaukset lapsesta sekä tarvittaessa pidämme siirtopalaverin. Pyrimme luomaan vanhemmille avoimen ja luottamuksellisen kohtaamisen päivittäin lasten asioissa. Huomioimme perheiden moninaisuuden sekä lapsen yksilöllisen tarpeet vasuissa sekä arjen toiminnan suunnittelussa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Käytössä on kokopäivä pedagogiikka: oppimista tapahtuu kaikissa tilanteissa, pitkin päivää. Arjen tilanteita hyödynnetään oppimisessa: leikkitilanteet, pukeminen, ruokailu. Kasvattaja on herkkänä tarttumaan oppimisen hetkiin näissä tilanteissa. Toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista. Toiminnanlähtökohtana on lapsen tarpeet, kehittyvät valmiudet ja kiinnostuksen kohteet, joista saadaan tietoa havainnoimalla lasta eri tavoin, dokumentoimalla ja arvioimalla lapsen ja ryhmän toimintaa sekä valittuja käytänteitä ja toimintatapoja. Dokumentoinnin menetelminä ovat varhaiskasvatussuunnitelmat, havaintojen kirjaaminen mm. viestivihko, valokuvat ja videointi, lasten työt ja kysely- ja arviointilomakkeet. Havainnointi ja dokumentointi toimii pohjana suunnittelulle, toiminnan järjestämiselle sekä kehittämiselle. Pienryhmätoiminnassa lapset jaetaan ryhmiin pedagogisin perustein. Pedagogisen toiminnan tavoitteena on arvioida tavoitteellista toimintaa ja muuttaa toimintatapoja tarvittaessa. Toimintatapoja arvioidaan säännöllisesti.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Organisaatiossa arviointi tapahtuu laaditun laadunhallintaprosessin mukaisesti, jossa lapset, huoltajat, henkilöstö ja hallinto arvioivat ja kehittävät toimintaa tavoitteiden suuntaisesti. Arvioinnin käytännöt: Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan tai tarkastetaan vuosittain huoltajan kanssa. Keskustelut aloitetaan syys-/lokakuussa. Lapsi osallistetaan prosessiin ikätason mukaisesti. Keväällä varhaiskasvatussuunnitelmat tarkastetaan ja pidetään vasukeskustelu huoltajien kanssa suunnitelman tarkastamiseksi. Lasten vasujen toteutumista seurataan tiimien viikkopalaverissa, joissa niistä nostetaan asioita tiimisuunnitelmiin. Yksikön toimintasuunnitelma on viikoittain mukana tiimipalaverissa ja koko talon viikkopalaverissa

Työyhteisön työhyvinvointia arvioidaan Pulssi kyselyiden avulla. Pulssi kyselyt toteutetaan kolmen kuukauden välein jokaisessa yksikössä.

Marraskuussa: tiimiarviointi

Joulukuussa arviointi-ilta: kyselyiden tulosten läpikäynti ja suunnitelmat niiden pohjalta

Helmikuussa arviointi-ilta: yksikön toimintasuunnitelman toteutumisen väliarviointi+pedagogisen toiminnan arviointi.

Helmikuu/maaliskuu: osaamiskeskustelut

Maaliskuu: asiakastyytyväisyyskysely ja Pulssi kysely

Huhtikuun loppu, arviointi-ilta: yksikön toimintasuunnitelman toteutuminen/ vuoden kokonaisarviointi, asiakas- ja johtajuuskyselyiden tulosten läpikäynti

Syksyn suunnittelupäivä: Vuoden kokonaisarvioinnissa nousseet kehittämiskohteet, toimenpiteet ja vastuualueet kehittämiseen seuraavalle toimikaudelle, uuden toimikauden suunnittelu

Käytössä TAK-arviointijärjestelmä (tutki, arvioi, kehitä) ja Muksun Kirja: asiakastyytyväisyyden, henkilöstön ammatillisen kehittymisen ja hyvinvoinnin sekä johtajuuden arvioinnissa

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu 1.9.2019/päivitetty 08/2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä

selvitys aloitettu: 15.5.2025

selvitysmateriaalit / -tavat:

Havainnointia tehty ja keskustelua aiheesta. Tarpeita on kartoitettu.

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 1.6.2027

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 08/2027

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma -

Pelastussuunnitelma päivitetty 08/202

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Vakamentori: Pirkko Sippola

Digitutor: Laura Santaharju

Luontopainotteisuus vastaava Karoliina Hasu

Kestävän kehityksen vastaava: Ulla Hurri

Askarteluvastaava: Sanna Tanttari- Lavonen

Työsuojeluvastaava: Pirkko Sippola

Turvallisuusvastaava: Turvallisuus vastaava

Somevastaava: Karoliina Hasu

Lääkehoitovastaava: Sanna Tanttari- Lavonen, Mia Autere, Susanna Parkkinen

Apulaisjohtaja: Katja Väisänen

Lelu- ja peli vastaava Rosabella Puumalainen

Kieku vastaava: Sanna Tanttari- Lavonen

Roolileikin avulla voidaan käsitellä elämän vaikeita asioita, sekä tutustutaan arkipäivän mielenkiintoisiin asioihin, kuten kaupassa asiointiin. Työntekijät havainnoivat lasten

vuorovaikutussuhteita leikin aikana. Lasten kanssa mietitään yhdessä, millaisia leikkejä on kiva leikkiä. Lasten mielipiteitä ja toiveita huomioidaan leikkejä suunnitellessa. Joskus aikuinen on lääkäri tai vauva, joskus pelkkä päiväkodin aikuinen, jonka on annettava mahdollisuus lapselle etsiä ratkaisuja leikeissä eteen tuleviin haastaviin tilanteisiin. Ratkaisuja etsitään myös yhdessä.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Osallisuutta on lapsen oma kokemus, että hän on riittävä juuri sellaisena kuin hän on. Lapsella on tunne, että hän kuuluu ryhmään ja hänen mielipiteillään on väliä. Lapsella on oma vastuunsa yksilönä ryhmässä.

Lapsella tulee olla mahdollisuus tulla kuulluksi ja osallistua päätöksentekoon häntä koskevissa asioissa. Esimerkiksi ruokailutilanteissa lapsi harjoittelee omatoimisesti ikätason mukaisesti ottamaan ruoan, voitelemaan leivän, viemään astiat ym. Lapselle tarjotaan mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Lasten toiveita ja kiinnostuksen kohteita havainnoivat aktiiviset aikuiset ja lapsille järjestetään myös lastenkokouksia, joissa he voivat ilmaista omia toiveita. Lapsille järjestetään myös omia toivepäiviä.

Aikuinen tarjoaa toiminnalle turvalliset raamit, mutta jokaiselle lapselle tarjotaan vaihtoehtoja, joista hän voi valita itselleen sopivan tavan toimia. On tärkeää, että jokainen lapsi pääsee ikätasonsa mukaisesti vaikuttamaan omiin päätöksiin. Lapsille tarjotaan kokemus siitä, että hän on riittävä juuri sellaisena kuin hän on. Lapsella on tunne, että hän kuuluu ryhmään, on tärkeä osa päiväkodin yhteisöä ja päivittäin toivottu ystävä.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Jokaisella lapsella on oikeus terveelliseen ja monipuoliseen ruokaan, joten päiväkodissa noudatetaan varhaiskasvatuksen ruokailusuosituksia. Ruokailu ja ruokakasvatus ovat tärkeä osa arjen pedagogiikkaamme. Ammattilaisten suunnittelema terveellinen ateria on maistuva, värikäs ja houkutteleva. Lapset saavat toimintakykynsä mukaisesti ottaa itse oman annoksen, jolloin aikuisen tehtävänä on tukea ja ohjata lasta ottamaan ruokaa terveellisen lautasmallin mukaisesti, sekä kannustaa lasta ottamaan myös sellaisia ruokia, mitkä eivät ole niin mieleisiä. Lapsia kannustetaan ja rohkaistaan maistelemaan uusia ja erilaisia makuja, mutta sensitiivisesti. Lapsille opetetaan ruokahävikin minimointia.

Ruokailusta on mukava ja rauhallinen yhteinen oppimisen kokemisen hetki. Positiivista ruokasuhdetta ja oppimisen iloa rakennetaan yhdessä perheiden kanssa. Perheitä rohkaistaan kokoontumaan arjen kiireistä huolimatta ruokailun merkeissä yhteen ja päiväkodissa opitut iloiset ruokailu kokemukset saivat jatkumoa, myös lasten kotona.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Lapsen kanssa harjoitellaan nimeämään ja tunnistamaan tunteita mm. kuvien avulla. Pohditaan yksilöllisesti, kuinka haastavista tunnetiloista voidaan selvitä. Ryhmässä käsitellään esiin tulevia erilaisia tunnetiloja yhdessä, jotta lapset oppivat ymmärtämään, miksi kaveria esim. suututtaa.

Lapsi on tervetullut joka päivä päiväkotiin ja lapsi kohdataan yksilönä. Aamupiirillä voidaan yhdessä miettiä, kuinka päivä alkoi tai onko lapsella elämässään mieltä painavia asioita. Lasten kanssa katsotaan aamuisin erilaisia tunne/ilmekuvia ja pohditaan millainen lapsen oma tunne tila on tällä hetkellä.

Kaikki tunteet ovat sallittuja ja tunteita sanoitetaan. Aikuinen osaa tarttua hetkeen ja on sensitiivinen ohjatessaan lasta tunnistamaan tunteensa. Yhdessä mietitään lapsen kanssa, onko esimerkiksi kotona jokin tilanne, mikä sai lapsella voimakkaita tunteita aikaan ja puhutaan asiasta myös huoltajan kanssa. Lapsen kanssa etsitään yhdessä tapa, jolla tunnetila saadaan käsiteltyä.

Tunnetaitokasvatusmateriaalina meillä on käytössä Molli ja Fanni.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Olemme kaikki samanarvoisia ja yhtä tärkeitä sekä kunnioitamme toisiamme. Ymmärrämme myös sen, että ryhmässä on tilaa erilaisuudelle eikä kaikkien tarvitse olla samanlaisia.

Lapsi saa tehdä valintoja ja osallistua toimintaan riippumatta lapsen sukupuolesta, syntyperästä, kulttuuritaustasta tai muista henkilöön liittyvistä syistä riippumatta. Ilmapiiriin tulee olla kunnioittava. Jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua toimintaan omien taitojensa mukaan.

Päiväkodin yhdenvertaisuus ja tasa-arvo suunnitelma on työnalla ja valmistuu 1.6.2025 mennessä

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Päiväkodissa tarjotaan lapsille mahdollisuus ilmaisun eri muotoihin. Taiteelliseen ilmaisuun tutustutaan viikoittain erilaisten työtapojen ja oppimisympäristöjen kautta. Monipuoliset välineet ja materiaalit tarjoavat erilaisia mahdollisuuksia ilmaista itseään. Taidekasvatuksessa kokeillaan ja tutkitaan erilaisia menetelmiä. Tärkeintä on yhdessä tekeminen, ei tulos. Lapsille annetaan mahdollisuus työskennellä yksilöllisten taitojen mukaan omaan tahtiin. Lapsille tarjotaan myös mahdollisuus kokea monipuolisesti taidetta ja kulttuuria mm. Kulttuurikameli.

Kuvallinen ilmaisu kehittää lapsen suhdetta kuvataiteeseen ja kulttuuriperintöön. Lapset saavat kokeilla erilaisia kuvan tekemisen tapoja mm. maalaamalla, piirtämällä, kuvaamalla ym. Lapset harjoittelevat kuvalukua itse tekemistään teoksista. Tunnetaidot, hahmottaminen, kerronta ovat läsnä kuvallisessa ilmaisussa ja näitä taitoja harjoitellaan ikätason mukaisesti. Suunnittelutaitoja vahvistetaan käsityötoiminnassa mm. monipuolinen rakentelu, muovailu, ompelu. Lapsille tarjotaan kokeilemisen ja tutkimisen mahdollisuus.

Musiikillinen ilmaisu tarjoaa lapselle musiikillisia kokemuksia. Lapsen kanssa lauletaan, tutustutaan erilaisiin soittimiin, liikutaan musiikin mukaan, kuunnellaan musiikkia ja soitetaan yhdessä. Lapset mm. tutustuvat rytmittämiseen kehon ja soittimien avulla, saavat harjoitella liikkumista musiikin tahdissa ym.

Varhaiskasvatuksessa huomioidaan lasten erilaiset kasvuympäristöt kielen oppimisen kannalta. Kielelliset ja kulttuuriset taustat huomioidaan päiväkodin arjessa. Kotien toimintatavat ja vuorovaikutuskulttuuri vaihtelevat, jolloin lapset voivat olla eritasolla kielenkehityksen kannalta. Selkeä ohjaus ja tuki, vuorovaikutus ja leikit vahvistavat lasten kielellisiä valmiuksia. Lapsen kielen ymmärtämistä tuetaan toiminnan sanallistamisella, jolloin myös kuvat, esineet ovat apuna mm. arjen strukturoinnissa. Ohjeet toistetaan, pilkotaan ja ohjeiden antoa selkeytetään tarpeen mukaan. Puheen tuottamista vahvistetaan rohkaisemalla lasta ilmaisemaan omat ajatuksensa ja mielipiteensä sekä osallistumaan keskusteluun. Äänenkäyttöä harjoitellaan ruokailutilanteissa, nukkumishetkellä, leikeissä ym. Lasten kanssa harjoitellaan kielen käyttötaitoja oman puheenvuoron odottamisella sekä vahvistetaan tilannetietoisien kielen käyttöä, mm. hyvät tavat.

Lasten kielellistä sanavarastoa vahvistetaan riittävästi, loruin ja laululeikein. Lukeminen, kerronta ja kuvanluku kuuluvat päivittäiseen toimintaan. Lapsia rohkaistaan tutustumaan kirjoihin. Aikuinen on läsnä lapsen kanssa keskusteltaessa. Lasten kertomuksia ja sanallisia viestejä dokumentoidaan, mm. sadutus. Lasten kanssa pohditaan eri sanojen merkityksiä.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lasten kanssa pohditaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä asioita päivittäisessä toiminnassa.

Lapsia ohjataan huolehtimaan terveydestä, hygieniasta, liikkumisen ja levon merkityksestä. Hyvät kaverisuhteet ja turvallisuuteen liittyvät asiat nousevat esiin päivittäin. Pukeutumistilanteet-, ruokailu-, leikki- sekä ulkoilutilanteet tarjoavat hyvän mahdollisuuden harjoitella arjessa selviytymisen taitoja erilaisissa ympäristöissä. Lapsella tulee olla turvallinen olo omassa oppimisympäristössään ja lasta ohjeistetaan pyytämään apua tarvittaessa. Lapsia ohjataan toimimaan arvoperustan mukaisesti ja heidän kanssaan keskustellaan arvoista ja ihanteista. Kiusaamista, rasismia tai väkivaltaa ei hyväksytä missään muodossa. Lasten kanssa pohditaan, kuinka toimitaan mm. kiusaamistilanteissa.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Oppimisympäristöt koostuvat päiväkodin sisätilasta, luonnosta, pihasta, leikkipuistoista ja muusta rakennetusta ympäristöstä. Oppimisympäristöinä käytetään kirjastoja, museoita, konserttisaleja, teatteria, läheistä palvelutaltoa ym. mahdollisuuksien mukaan. Lähiluonto on tärkeä oppimisympäristö tiedepainotteisessa päiväkodissa.

Päiväkodissa sisätilan oppimisympäristön ergonomia, viihtyisyys, esteettömyys sekä valaistus ja akustiikka on suunniteltu toimivaksi. Sisäilman laatu on hyvä. Siriuksen oppimisympäristöt on suunniteltu lasten tarpeita ajatellen. Lapsilla on käytössä monipuolisia ja turvallisia leikki- ja

toimintavälineitä omassa oppimisympäristössään. Ympäristö motivoi lasta toimintaan. Päiväkodissa on funtable, tutkimuspöytä, tabletit ym. tieto- ja viestintäteknologiaan käytettäviä laitteita.

Päiväkodin oppimisympäristöjä on kehitetty vuoden 2023 aikana oppimisympäristö projektin myötä. Oppimisympäristöt on muokattu ns. kasvatuskamujen mukaisiksi yhdessä lasten kanssa ja huomioiden lasten mielenkiinnonkohteet. Kasvatuskamut ovat varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen osa-alueista lähtöisin olevia Pilkkeen maskotteja esimerkiksi Riimi- Roope, Matikka-Mimmi, Luonto-Lissu, Sydän- Seppo, Paletti- Paula ja Liikunta-Leevi. Leikki- ja oppimisympäristöt on jaettu oppimiskamujen avulla esimerkiksi Riimi-Roopen toiminnan valitessaan lapsi voi paneutua kirjoihin tai lorutella aikuisen kanssa, ja Matikka- Mimmin toiminnan valitessaan lapsi voi esimerkiksi tehdä rakenteluleikkejä jne.

Lapsiryhmän havainnoinin pohjalta on rakennettu oppimisympäristöt, jotka toimivat tämänhetkisen lapsiryhmän tarpeita vastaavaksi. Lapsille on järjestetty leikkeihin sopivat selkeät jakotilat, jolloin lapsella on mahdollisuus pitkäkestoiseen leikkiin ja tarpeen mukaan myös hiljaiseen työskentelyyn. Oppimisympäristöt muuntuvat tarpeen mukaan ja lapsille on havainnollistettu mm. kuvien avulla eri oppimisympäristöihin siirtymistä, jotta he tietävät minne aamulla kokoonnutaan ja missä tapahtuu eri toiminnat. Lasten oman käden jälki näkyy oppimisympäristössä seinillä lasten tekeminä taideteoksina. Oman työn esillä oleminen kehittää lapsen sanavarastoa, kun lapsi saa kertoa omasta teoksestaan perheelle ja muille lapsille. Lapsen minäkuva vahvistuu, kun hän voi havainnoida omaa työtään ja osaamistaan omassa oppimisympäristössään. Taideteosten iloiset värit lisäävät oppimisympäristön esteettistä viihtyvyyttä. Lasten kanssa on keskusteltu oppimisympäristössä liikkumisesta ja yhteisistä säännöistä, jotta kaikilla on turvallinen olo. Pienryhmiin jakautuminen tarjoaa rauhallisen oppimistilanteen jokaiselle lapselle.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajille annetaan mahdollisuus tuoda esiin omia ajatuksiaan ja toiveitaan lapseen sekä toimintaan liittyen.

Vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön muotoja ovat muun muassa: Vanhempainillat, päiväkodin tapahtumat sekä juhlat Varhaiskasvatuskeskustelut ja päivittäinen kohtaaminen vanhempien kanssa Asiakaskyselyt Varhaiskasvatuksen aloituskeskustelut sekä kasvattajien tutustumiskäynnit perheiden kotona Daisy toiminnanohjausjärjestelmä Vanhempaintoimikunta Perheen ohjaaminen tarvittaessa oikeanlaisten palveluiden piiriin, jota teemme moniammatillisessa yhteistyössä neuvolan, perhetyön, sosiaalipäivystyksen sekä varhaiserityisopettajan kanssa Työntekijät osaavat ohjata perheitä oikeiden palvelujen piiriin tarvittaessa mm. neuvola, perhetyö, sosiaalipäivystys, veo.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Hoitopaikan varmistuttua, päiväkodin johtaja on yhteydessä perheeseen ja sopii tapaamisen päiväkodille. Tapaamisessa kirjoitetaan hoitosopimus, sekä keskustellaan päiväkotimme käytänteistä. Tämän jälkeen lapsen tulevan ryhmän henkilöstö on yhteydessä perheeseen ja sopii kotikäynnin. Kotikäynnillä kasvattaja tutustuu lapseen ja perheeseen sekä käy aloituskeskustelun Pilkkeen aloituskeskustelu -lomakkeen pohjalta. Käynnin yhteydessä sovitaan tutustumiskäynnit päiväkodille, jolloin lapsella on mahdollisuus tutustua tuleviin tiloihin sekä kavereihin. Jokaiselle

lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma ja se kirjataan Daisy käyttöjärjestelmään. Lapsen vasu päivitetään vähintään kaksi kertaa vuodessa ja samalla myös pysähdymme keskustelemaan vanhempien kanssa lapsesta. Lapsen lopettaessa hoito, siirretään tieto uuteen päiväkotiin tulostamalla aikaisemmat kirjaukset lapsesta sekä tarvittaessa pidämme siirtopalaverin. Pyrimme luomaan vanhemmille avoimen ja luottamuksellisen kohtaamisen päivittäin lasten asioissa. Huomioimme perheiden moninaisuuden sekä lapsen yksilöllisen tarpeet vasuissa sekä arjen toiminnan suunnittelussa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Käytössä on kokopäivä pedagogiikka: oppimista tapahtuu kaikissa tilanteissa, pitkin päivää. Arjen tilanteita hyödynnetään oppimisessa: leikkitilanteet, pukeminen, ruokailu. Kasvattaja on herkkänä tarttumaan oppimisen hetkiin näissä tilanteissa. Toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista. Toiminnanlähtökohtana on lapsen tarpeet, kehittyvät valmiudet ja kiinnostuksen kohteet, joista saadaan tietoa havainnoimalla lasta eri tavoin, dokumentoimalla ja arvioimalla lapsen ja ryhmän toimintaa sekä valittuja käytänteitä ja toimintatapoja. Dokumentoinnin menetelminä ovat varhaiskasvatussuunnitelmat, havaintojen kirjaaminen mm. viestivihko, valokuvat ja videointi, lasten työt ja kysely- ja arviointilomakkeet. Havainnointi ja dokumentointi toimii pohjana suunnittelulle, toiminnan järjestämiselle sekä kehittämiseksi. Pienryhmätoiminnassa lapset jaetaan ryhmiin pedagogisin perustein. Pedagogisen toiminnan tavoitteena on arvioida tavoitteellista toimintaa ja muuttaa toimintatapoja tarvittaessa. Toimintatapoja arvioidaan säännöllisesti.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Organisaatiossa arviointi tapahtuu laaditun laadunhallintaprosessin mukaisesti, jossa lapset, huoltajat, henkilöstö ja hallinto arvioivat ja kehittävät toimintaa tavoitteiden suuntaisesti. Arvioinnin käytännöt: Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan tai tarkastetaan vuosittain huoltajan kanssa. Keskustelut aloitetaan syys-/lokakuussa. Lapsi osallistetaan prosessiin ikätason mukaisesti. Keväällä varhaiskasvatussuunnitelmat tarkastetaan ja pidetään vasukeskustelu huoltajien kanssa suunnitelman tarkastamiseksi. Lasten vasujen toteutumista seurataan tiimien viikkopalaverissa, joissa niistä nostetaan asioita tiimisuunnitelmiin. Yksikön toimintasuunnitelma on viikoittain mukana tiimipalaverissa ja koko talon viikkopalaverissa

Lokakuussa: työyhteisökysely

Marraskuussa: tiimiarviointi

Joulukuussa arviointi-ilta: kyselyiden tulosten läpikäynti ja suunnitelmat niiden pohjalta

Tammikuun arviointi-ilta: yksikön toimintasuunnitelman toteutumisen väliarviointi+pedagogisen toiminnan arviointi.

Helmikuu/maaliskuu: osaamiskeskustelut

Maaliskuu: johtajuuskysely henkilöstölle, asiakaskysely

Huhtikuun loppu, arviointi-ilta: yksikön toimintasuunnitelman toteutuminen/ vuoden kokonaisarviointi, asiakas- ja johtajuuskyselyiden tulosten läpikäynti

Syksyn suunnittelupäivä: Vuoden kokonaisarvioinnissa nousseet kehittämiskohteet, toimenpiteet ja vastuualueet kehittämiseen seuraavalle toimikaudelle, uuden toimikauden suunnittelu

Käytössä TAK-arviointijärjestelmä (tutki, arvioi, kehitä) ja Muksun Kirja: asiakastyytyvyyden, henkilöstön ammatillisen kehittymisen ja hyvinvoinnin sekä johtajuuden arvioinnissa

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu 1.9.2019/päivitetty 08/2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu: 05/2025

selvitysmateriaalit / -tavat:

Havainnointia tehty ja keskustelua aiheesta. Tarpeita on kartoitettu.

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 09/2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 04/2026

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma -

Pelastussuunnitelma:

laadittu/päivitetty 08/2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Riikka Forsström, varalla Enna Summanen

Musiikkivastaava: Mira Valkonen, varalla Jasmin Tyrväinen

Kestävän kehityksen vastaava: Riitta Ylönen

Askarteluvastaava: Mira Valkonen

Tarvikevastaava: Riikka Forsström, Merin Kariniemi ja Riitta Ylönen

EA ja turvallisuusvastaava: Minna Ylitähti ja Riitta Ylönen (turvallisuus), Tiia Nevasalo (EA)

QMC- vastaava: Jasmin Tyrväinen

Somavastaava: Riikka Forsström

Lääkehoitovastaava: Riikka Forsström ja Mira Valkonen

Digitutor: Riikka Forsström ja varalla Enna Summanen

Kieli ja kulttuurivastaava: Enna Summanen

Ruokatilaukset: Riitta Ylönen, varalla Minna Ylönen, Tiia Nevasalo

Daisy vastaava: Meri Kariniemi

Palvelutalo yhteyshenkilö: Miia Kuokka

Apulaisjohtaja: Meri Manninen

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2025-2026

Yksikkö: Touhula Huusharju

Vuosisuunnitelma laaditaan ja tallennetaan varhaiskasvatusjohtajan hyväksyttäväksi [VK Esihenkilö-teamssiin](#) lokakuun loppuun mennessä. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan edellisen kauden arvioinneista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 27.10.2025

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Painopiste-alueitamme ovat a) leikin kehittäminen, b) hyvinvointi sekä tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä c) liikkumisen ilo arjessa. Pidämme leikin toimintamme keskiössä ja keskitymme aikuisen aktiiviseen rooliin lapsen leikin kehittämisessä, sekä havainnoijana ja aktiivisena oslistujana. Toimintamme perustuu leikin ja liikkumisen iloon ja iloitsemme yhdessä oppimisesta. Hyvinvointi sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen painotuksessa haluamme vahvistaa lasten empatiataitoja, tukea tunteiden tunnistamista sekä tunneilmaisua. Näin myös ryhmässä toimimisen taidot kehittyvät luonnollisesti. Hyvinvointiin liittyy suuresti myös turvallisen ja myönteisen oppimisympäristön luominen, jossa mm. leikki ja liikkuminen tukee lapsen kokonaisvaltaista oppimista, kasvua ja kehitystä. Liikkumisen ilo arjessa on meille liikuntapainotteisena päiväkotina tärkeää ja itsestään selvää. Tarjoamme lapsille mahdollisuuksia monipuoliseen liikkumiseen sisällä, ulkona ja lähiympäristössä. Liikunnalla tuemme lasten motoriikkaa sekä vahvistamme yhdessä tekemisen ja onnistumisen kokemuksia. Touhula Huusharjussa lapsi saa kasvaa ja oppia myös liikkeen kautta. Lapsia kannustetaan kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja sekä innostumaan liikkumisesta päivittäin. Liikkumisen ilo ja aktiivinen elämäntapa, joita meillä painotetaan, rakentavat hyvää pohjaa lapsen terveelle kasvuille.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Luomme ympäristön erilaisine leikkipisteineen niin, että se kannustaa lasta leikkiin. Valitsemme leikkiin sopivia materiaaleja, mutta tärkeää on myös jättää tilaa lasten luovuudelle ja mielikuvitukselle.

Aikuinen toimii leikissä lapsen tukena; havainnoi, ohjaa ja rikastuttaa leikkiä. On kuitenkin erittäin tärkeää tukea ja innostaa lasta oman mielikuvituksensa avulla rikastuttamaan itse leikkiä.

Aikuinen huolehtii siitä, että lapsilla on tarpeeksi aikaa leikkiin ja mahdollisuus pitkäkestoiseen leikkiin. Asenne leikkiä kohtaan on meille tärkeää. Haluamme, että leikkiä arvostetaan ja me puhumme siitä arvostavasti. Teemme leikin merkitystä myös vanhemmille näkyväksi, esim. vanhempainillassa.

Vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri on Touhula Huusharjussa sitä, että arkea rakennetaan niin, että perheet sekä päiväkodin kasvattajat voivat kohdata toisiaan luontevasti. Tähän panostetaan paljon. Mietimme, mitä on hyvä kohtaaminen ja tapamme on kohdata jokainen kunnioittavasti ja avoimesti. Haluamme, että jokainen kokee olevansa hyväksytty ja tärkeä osa kokonaisuutta. Hyväksymme jokaisen sellaisenaan, yksilöllisine ominaisuuksineen. Henkilökunta on tärkeä malli hyväksyvässä vuorovaikutuksessa, toista a kuunnellna ja kuullaan sekä osoitetaan aitoa kiinnostusta lapsen ja perheen asioihin. Lapsia rohkaistaan omien mielipiteiden julkittuomiseen ja heitä rohkaistaan kertomaan ajatuksiaan avoimesti. Kokopäiväpedagogiikkaa toteuttaessa jokainen hetki on hyvä vuorovaikutustaitojen harjoitteluun. Kasvattaja siirtyy pienryhmän mukana paikasta toiseen. Toimintamme pienryhmissä mahdollistaa lapsen kuulemisen ja keskustelun yhdessä. Lapsella on mahdollisuus kysellä ja kertoa itse myös asioista. Lapsen lisäkysymyksiin vastataan arvostavasti. Erimielisyyksien ratkomista harjoitellaan mm. tunnetuokioilla esim. draaman keinoin. Lapsia tuetaan opettelemaan erimielisyyksien ratkomista myös itsenäisesti, aikuisen tuella.

Lasten välisiä ystävyyssuhteita tuetaan, sekä autetaan niiden rakentumisessa. Huolehdimme, että jokaiselle löytyy ikätovereita.

Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu kaikkien kohtaan on luonnollinen osa toimintakulttuuriamme. Jokainen perhe ja lapsi on yhtä arvokas ja tärkeä, taustoistaan tai ajattelutavoistaan huolimatta.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa ks. ohje

Touhula Huusharjussa lapset saavat vaikuttaa omaan toimintaansa. Lapset tulevat kuulluiksi ja heitä kuunnellaan päätösten teossa, luonnollisesti ikätason ja kykyjen mukaan. Lapsen osallisuus ei jää siihen, että "kysytään lapsen mielipidettä", vaan lasten mielipiteiden täytyy oikeasti näkyä arjen toiminnoissa. Tämä edellyttää luonnollisesti lapsen aitoa kuuntelemista ja että esim. hänen leikkivalintojaan, askartelutoiveitaan ja retkikohde-toiveitaan toteutetaan. Lapsia kuunnellaan myös laadittaessa yhteisiä sopimuksia. Aikuinen tukee lapsen osallisuutta ja kuuntelee sekä mahdollistaa lasten toiveita mahdollisuuksien mukaan. Lapsen tulee kokea, että sopimukset ja päätökset tehdään häntä kuunnellen. Ilmapiiri luodaan niin turvalliseksi, että jokainen lapsi uskaltaa tuoda omat ideansa ja toiveensa esiin. Lapsen itsetunnon ja minäkuvan kehittymisen kannalta on tärkeää, että hänen mielipiteillään on merkitys. Samalla ohjaamme lasta ottamaan myös vastuuta.

Lasten kokouksissa aikuinen on kirjuri, joka kirjaa lasten ehdotuksia, ideoita ja sopimuksia muistiin. Näin voidaan palata asioihin, jotka on yhdessä päätetty ja joista on yhdessä keskusteltu.

Lapset osallistuvat päivittäin esim. pöydän kattamiseen ja ruoan jakoon. Lapset voivat valita luettavan kirjan tai pelattavan lautapelin jne.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt ks. ohje

Tiedostamme, että ruokakasvatuksen tärkeä tavoite on edistää lapsen hyvinvointia. Puhumme terveellisistä elämäntavoista ja ravinnon merkityksestä. On tärkeää suhtautua ruokaan luonnollisesti ja positiivisesti. Aikuiset ruokailevat lasten kanssa samassa pöydässä, jolloin havainnoiminen ja esim. ruokatapojen opettelu tapahtuu luontevasti. Lapsen oppiminen arjen tilanteissa on meille tärkeää.

Yhdessä totuttelemme maistelemaan erilaisia ruokia ja makuja. Ruokailuhetkillä ilmapiiri pyritään pitämään mahdollisimman myönteisenä ja rohkaisevana. Aikuinen toimii mallina ruokailussa ja koko ateriointi on oppimisen ja mukavan yhdessäolon hetki. Pyrimme tekemään ruokailuhetkestä kiireettömän. Lapset ovat mukana pöydän kattamisessa, ruoan jakamisessa, voileipien voitelussa ja jälkien siistimisessä. Lapsi saa itse ottaa ruoan (ikä huomioiden), näin myös annoskokoa tulee

mietittyä. Välillä lapset kertovat toiveruokia, joita viemme päiväkotiapulaiselle tiedoksi ruokalistojen suunnittelua varten.

Syyskussa vietimme sadnkorjuujuhlaa ja siellä lapset saivat nauttia kauniisti ja värikkäästi tarjolle asetelluista kasviksista ja juureksista. Jokainen sai maistella niitä oman mielensä mukaisesti.

Vanhemmille kerrotaan ruokalista ja he saavat tarkastettua jokaisen ruoan raaka-aineet nettisivuiltamme. Heille kerrotaan lasten osallisuudesta ruokailuissa sekä tavoitteista, jotka me ruokailuhetkille asetamme.

Touhula Huusharjussa tarjoillaan joka aamupalan sekä välipalan yhteydessä erillisiä tuorepaloja, näin lapsi saa totutella uusiin makuihin.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Touhula Huusharjussa käytetään erilaisia materiaaleja tunnetaitokasvatuksessa apuna. Kirjallisuus, tunnekortit sekä mm Feel&Play materiaali, jonka avulla opetellaan tunnetaitoja sen lisäksi, että tutustutaan suomalaisten säveltäjien musiikkiin (joka myös ilmentää tunnetiloja materiaalissa). Tähän materiaaliin kuuluu musiikki, kirjat sekä tableteille ladattava tunnepeli.

Tunnetaitokasvatus on luonnollisesti joka päiväistä, joka hetkessä tapahtuvaa. Mutta erillisiä tunnetuokioita järjestetään, joissa käydään läpi tunteiden tunnistamista, niiden kanavoimista sekä kuunnellaan lasten puhetta tunteista.

Tavoitteena meillä on tunnistaminen, nimeäminen sekä empaattinen toiminta. On tärkeää, että lapsi oppii em. asioita itsensä, mutta myös kaverin näkökulmasta. Tunnetaitojen avulla pyrimme tukemaan lapsen minäkuvaa ja sosiaalisia taitoja.

Laadimme ikätasoiset tavoitteet tunnekasvatukselle. Tiedostamme, että pienimmät reagoivat helposti aikuisten ilmeisiin ja ääniin. Aikuisten myönteinen reagointi tuo lapsille turvaa, samoin halaukset, sylittelyt ym. Hieman isompien kanssa opetellaan nimeämään arkisia tunteita ja harjoitellaan mm. erilaisia rauhoittumiskeinoja.

Isommat opettelevat kuvailemaan omia tunteitaan ja kertovat, missä ne tuntuvat omassa kehossa. Opettelemme ristiriitojen ratkaisemista, tuemme lasta siihen itsenäisesti ja olemme apuna tarvittaessa.

Käytössä on erillinen tunneseinä, josta lapset osoittavat omia tunnetilojaan ja opettelevat tunnistamaan ja sanoittamaan niitä yhdessä aikuisten kanssa. Aikuiset mallittavat tunteiden nimeämistä.

Aikuisen havainnointia tapahtuu jatkuvasti, myös tunnetaitojen osalta. Huomioiden jakaminen tiimiläisten kanssa on tärkeää. Koko toimintavuoden työstämme näitä tunnetaitoja. Yhteistyötä teemme vanhempien ja tarvittaessa varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa, myös tunneasioiden tukemiseen.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Kohtaamme jokaisen lapsen arvokkaana omana itsenään riippumatta sukupuolesta, taustoista, perhemuodosta tai mistään muustakaan hänen henkilökohtaisesta ominaisuudestaan. Huolehdimme siitä, että jokaisella lapsella on samat mahdollisuudet osallistua ja saada tukea.

Huolehdimme lelut ja muut varhaiskasvatuksen materiaalit niin, että ne sopivat kaikille ja ovat kaikkien käytössä. Erilaiset kulttuurit me koemme voimavaroina ja haluamme oppia niistä. Lasten yksilölliset tarpeet tunnustetaan mahdollisimman ajoissa ja niihin vastataan jokaisen tasa-arvoista kohtelua käyttäen.

Meidän henkilöstöllämme on suuri vastuu toimia esimerkkinä tasa-arvoisuudessa ja yhdenvertaisessa kohtelussa kaikkia kohtaan. Meidän vastuullamme on myös se, että jokainen lapsi tuntee itsensä arvostetuksi ja saa olla tasa-arvoinen ryhmän jäsen.

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden edistämisen käytännöt

Muistamme suunnitelmia laadittaessa, että kieli on hyvin keskeinen osa oppimista sekä ihmisten välistä vuorovaikutusta. Kiinnitämme tietoisesti huomiota kieleen oppimisessa ja vuorovaikutuksessa toistemme kanssa. Haluamme tukea lapsen identiteetin kasvua ja siinä kielitietoisuus on tärkeässä asemassa. Arvostamme lapsen kotikieltä. Opetamme lapselle, että kieltä tarvitaan hyvin monenlaisessa tilanteessa: tiedon hankkimisessa, tunteiden käsittelyssä, leikissä jne. Lapsen kielen kehitystä tuetaan mm. suujumpalla, satujen lukemisella, sadutuksilla, kerronnan harjoittelulla, kuvien nimeämisellä jne. Lapsen tarvitessa tukea kielen kehitykseen tai esim. suomen kielen tukemiseen, huolehdimme mahdollisuuden tukeen. Aikuinen nimeää lapsen apuna tunteita. Kuvatuki on vahvassa käytössä arjen tilanteissa, tunteiden tunnistamisessa ja lapsen ymmärtämisessä. Aikuisen oman kielenkäytön tulee olla esimerkillistä sekä sisällöltään sopivaa. Vanhempia tuetaan myös kotona lukemaan lapsilleen tiedostaen sen kehittävän kielen kehittymistä sekä sanavarastoa.

Kulttuuritietoisuutta ylläpidetään lasten kanssa, ikätasoisien mukaisesti. Oman kulttuurin lisäksi tutustutaan myös joihinkin vieraisiin kulttuureihin. Opetamme lapsia arvostamaan myös erilaisia kieliä ja elämäntapoja. Tunnistamme näiden asioiden liittyvän myös tasa-arvoisuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Tutustumalla muihinkin kulttuureihin luomme lapselle ajatusta jokaisen tärkeydestä. Tahdomme vaikuttaa myönteisesti lasten erilaisuuden hyväksymiseen sekä estää ennakkoluuloista suhtautumista erilaisiin kulttuureihin kohtaan. Lasten kanssa voidaan esim. laulaa eri muiden maiden lauluja ja kuunnella musiikkia eri kulttuureista. Voimme maistella tai keskustella erilaisista ruoista, jotka ovat tyypillisiä jossain toisessa kulttuurissa. Kulvien avulla tutustutaan myös muihin kulttuureihin. Keskustelemme avoimesti erilaisten perheiden toiveista, tavoista sekä kielestä. Teemme tämän luontevasti ja arvostaen.

Katsomustietoisuus näkyy meillä mm. niin, että arvostamme ja ymmärrämme perheiden moninaisuutta, esim. uskonto ja elämäntutkimus. Lasten kanssa, luonnollisesti ikätaso huomioiden, käsitellään myös aiheita, joiden avulla tutustutaan erilaisuuteen mm. eri asioiden suhteen. Huolehdimme, että lapsen/perheen identiteetin mukaista tapaa kunnioitetaan ja tuetaan.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lapsen hyvinvointi koostuu fyysisestä, psyykkisestä sekä sosiaalisesta turvallisuudesta. Huomioimme päiväkodin arjessa myös lapsen osallisuuden toteutumisen, jolla on lapsen hyvinvointia edistävä vaikutus.

Fyysistä hyvinvointia tuemme ravitsevalla ruoalla päiväkodissa sekä tietoisuudella ravinnon merkityksestä ihmisen hyvinvoinnissa. Lapselle tarjotaan monipuolista ravintoa päiväkodissa ja hänellä on mahdollisuus tutustua sekä maistella mm. erilaisia juureksia ja vihanneksia. Jokainen saa

ravintoa, joka sopii lapselle (eim. yliherkkyyksien huomiointi). Päivälepo ja kehon "rauhoittuminen" päivälevon ajaksi tukee lapsen fyysistä hyvinvointia. Meillä toimii sekä Torkkula että Virkkula lapsen levon turvaamiseksi. Torkkulassa ovat lapset, jotka säännöllisesti tarvitsevat päiväunta. Virkkulassa lapset lepäävät kuunnellen kasvattajan lukemaa satua. Panostamme liikuntaan ja lapsen luontaiseen liikkumiseen arjessa. Meillä on mahdollisuus kokeilla erilaisia liikunnan muotoja. Liikunta-iltapäivät pyörivät salissa, jolloin kaiken muun liikkumisen lisäksi kasvattaja pelaa lasten kanssa esim. erilaisia pallopelejä, sählyä tms. Kannustamme myös perheitä liikunnan ja ulkoilun pariin vapaa-aikana. Onnistumisen ja oppimisen ilo ovat vahvoja tekijöitä lapsen hyvinvoinnissa ja itsetunnon kehittämisessä. Tuemme erilaisia tapoja oppia ja kannustamme jokaista oppimaan omaan tahtiinsa. Huolehdimme myös tuen mahdollisuuden sitä tarvitsevalle.

Sosiaalisen hyvinvoinnin tukemiseksi huolehdimme siitä, että jokainen lapsi tuntee itsensä tärkeäksi osaksi ryhmää ja olevansa hyväksytty juuri omana itsenään. Autamme lasta kaverisuhteiden luomisessa ja erimielisyyksien ratkomisessa.

Kasvattajien tärkeä tehtävä on pyrkiä luomaan lämmin ja luottamuksellinen vuorovaikutussuhde sekä lapsen että lapsen vanhempien kanssa. On tärkeää, että aikuinen keskittyy kuulemaan lasta sekä suhtautuu sensitiivisesti lapsen asioihin. Struktuuri ja toistuva päivrytmi tukee lapsen hyvinvointia sekä jaksamista. Huolehdimme lapsen riittävästä leikkiajasta päivittäin sekä tuemme lasta leikkitaidoissa. Mietimme leikkipareja ja olemme tukena lapsen opetellessa leikkiä erilaisten lasten kanssa.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Havainnoimme lasten leikkejä; millä he haluaisivat leikkiä ja mihin suuntaan ohjaavat leikkejään. Aikuiset kuuntelevat lasten välisiä keskusteluja ja ovat avoimia niissä heränneille teemoille. Kasvattajat keksustelevat lasten kanssa ja hyödyntävät heidän kiinnostuksen kohteita, mitä näissä keskusteluissa tulee esille.

Leikkitiloja muunnellaan ja muokkaillaan lasten leikille sopiviksi. Hankimme uusia leikkivälineitä myös niihin toimintoihin, jotka kiinnostavat ja joihin tarvitsemme lisäystä, esim. rakennuspalikoita rakennusleikkiin. Mahdollisuuksien mukaan myös ympäristöä kuvitetaan leikkiin sopivaksi.

Lapsille tarjotaan materiaalia, jota he voivat hyödyntää leikin rakentamisessa, esim. kankaita ja pahvilaatikoita. Yhdessä etsimme ideoita rekvisiitaan esim. kirjoista tai netistä.

Käymme retkillä ja tutustumme erilaisiin paikkoihin, jotka saattavat innostaa lapsia leikkimään. Tästä esimerkkinä kirjasto -> kirjastoleikki.

Kannustamme myös ulkoilussa rakentamaan leikkiympäristöjä, jotka voivat jatkua toistekin. Esim. metsämaja, hiekasta tehty kaupunki, hiekkakakku-leipoma jne.

Kuuntelemme lasten palautteita. Kasvattajat tukevat ja auttavat leikin jatkamisessa ja leikkiympäristöjen kehittämisessä.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajien kanssa tavataan päivittäin, jolloin lapsen haku- ja tuontiajat hyädynnetään yhteistyöhön. Aamuisin vaihdetaan pikaisemmin kuulumiset mutta lapsen hakuhetkellä iltapäivällä on paremmin aikaa jutella; lapsen päivän kuulumisten ohella mietitään myös, miten lapsi on selviytynyt päivän

aikana esim. tehtävistä, omatoimisuutta vaativista asioista, ruokailusta, unista jne. Siinä voidaan tuodaan esille myös mahdolliset haasteet ja miettiä niihin yhteisiä toimintatapoja. Myös lasten onnistumiset - ja etenkin ne - tuodaan vanhemmille esille ja iloitaan niistä yhdessä.

Tougo-sovellus on merkittävä yhteydenpitoväline kasvattajien ja huoltajien kesken. Sitä kautta vanhemmat ilmoittavat mahdolliset allergiat, kuvausluvut sekä varaavat lastensa hoitoajat. Tougosta myös varataan ajat vasu-keskusteluihin ja sinne päivitetään mm. lapsen varahakijat.

Vanhempainillat, yhteiset aamupalat vanhemmille, isien- ja äitienillat isän- ja äitienpäivän lähellä ovat yhteistyömme tärkeitä hetkiä, samoin perheille järjestettävät juhlat.

Asiakaspalautteet keräämme keväisin ja syksyisin, jolloin saamme tärkeää palautetta ja toiveita toiminnastamme perheiltämme. Palautteista otamme opiksemme ja kehitämme toimintaamme niiden pohjalta. Muistutamme myös jatkuvasti vanhempia siitä, että otamme heiltä ilomielen vastaan heiltä ideoita ja ajatuksia toiminnastamme.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Touhula Huusharjussa tehdään yhdessä lasten huoltajien kanssa yhteistyötä lapsen kehityksen, kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Lapsen aloittaessa meillä varhaiskasvatuksessa perhe tulee tutustumaan päiväkotiin. Tarjoamme myös kotikäynnin mahdollisuutta. Käymme aloituskeskustelun perheen kanssa. Tähän meillä on lomake, joka auttaa/muistuttaa oleellisten asioiden puheeksi ottamisessa. Vanhempi voi olla mukana lapsen ensimmäisinä hoitopäivinä esim. osan päivästä tai lapsi voi olla lyhyempiä päiviä alkuun. Tärkeää on, että perhe kokee hoidon alun turvalliseksi.

Vuorovaikutus huoltajien kanssa päivittäisissä lapsen tuonti- ja hakutilanteissa on meille tärkeää ja tähän panostamme. Tougo on meidän yksi viestintäkanavana huoltajien kanssa. Touhula Huusharjussa kohtaamisesta puhutaan paljon ja perheet kohdataan arvostaen ja vanhempia kuunnellen oman lapsensa parhaina asiantuntijoina.

Henkilökohtaiset varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat laaditaan jokaiselle lapselle ja keskustelut käydään huoltajien kanssa. Näissä keskusteluissa on aikaa kuunnella vanhempia; he saavat kertoa omasta lapsestaan. Näissä myös arvioidaan lapsen kehitystä ja oppimista, vahvuuksia painottaen. Tarvittaessa ja yhteistuumin mietitään tukitoimia tai mahdollisia erityisammattilaisten tarjoamia palveluita.

Vanhempainilloissa ja muissa vanhemmille suunnatuissa tapahtumissa haluamme luoda yhteisöllisyyttä ja muistuttaa vanhempia osallisuuden mahdollisuudesta.

Kasvatusyhteistyössä korostamme kaiken toimintamme tähtäävän lapsen parhaaseen.

Keskustelemme vanhempien kanssa perheen arvoista kasvatukseen liittyen. Sovimme myös yhteisistä toimintatavoista esim. rajojen asettamisen/ruokailun suhteen. Kerromme vanhemmille, että kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyö ja nimenomaan johdonmukainen toiminta molemmissa paikoissa tuo lapselle turvallisuutta.

Yhteistyössä huomioimme perheiden erilaiset taustat ja kunnioitamme niitä. Emme ole asiakkaidemme arvostelijoita vaan toimimme perheen tukena.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Teemme lapsista muistiinpanoja jokapäiväisen toiminnan aikana. Ryhmässä on helposti saatavilla vihko, johon jokainen voi käydä vapaamuotoisesti lisäämässä havaintoja lapsen toiminnasta. Meillä on myös käytössä virallisemmat havainnointilomakkeet, joita täytetään ja käydään tiimissä yhteisesti läpi. Otamme myös valokuvia tai videopätkiä, jotka havainnollistavat lapsen oppimisprosessia. Samoin lapsen piirustukset, askartelut, tarinat ja leikit kertovat lapsen kehityksestä.

Kasvattaja osallistuu lapsen leikkiin ja tekee havaintoja osallistuessaan toimintaan mukaan. Tiimipalavereissa käydään havaintoja lapsista läpi ja mietitään yhteisiä keinoja lapsen tukemiseksi. Vanhemmille kerrotaan havainnoista avoimesti ja lasta kunnioittaen.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Arvioimme jokaista toimintavuotta ja osittain näiden arvioiden pohjalta aloittelempa suunnittelemaan uutta kautta. Tarkastelemme henkilökuntana, tiimeinä ja yksilöinä kehityskohteitamme ja onnistumisiamme. Laadimme (osittain päivitämme) toimintasuunnitelman uudelle kaudelle.

Lapsiryhmien tavoitteet laaditaan tiimeissä yhdessä pkjohtajan avustuksella. Jokaiselle lapselle laaditaan yksilölliset suunnitelmat (vasu/leops), joita arvioidaan toimintavuoden aikana useastikin.

Henkilökunnan palavereissa sekä tiimien omissa palavereissa arvioidaan viikoittain toimintaa.

Vähintään kaksi kertaa vuodessa kerätään palautetta asiakkailtamme sekä henkilöstöltä erikseen. Näiden palautteiden avulla mietimme tarkasti yksilikkömme kehityskohteita sekä vahvuuksiamme. Arvioinnin tulokset sekä suunnitelma toiminnan kehittämiseksi kirjataan Touhulan omaan järjestelmään, jossa niitä apunamme tarkastelevat esimiehet.

Asiakkailta tulee palautetta myös arjessa ja esim. vasu-keskusteluissa. Tähän "arjen palautteeseen" suhtaudumme kiitollisuudella ja niiden sisältöjen perusteella tarkastelemme toimintatapojamme.

Kehityskeskusteluissa arvioimme yksittäisen kasvattajan toimintaa, toimintakykyä, vahvuuksia ja motivaatiota suhteessa työ-yhteisöön. Yhdessä esihenkilön kanssa mietimme yksilökohtaisia tavoitteita työhön.

Toimintavuoden loppupuolella arvioidaan, miten olemme saavuttaneet asettamiemme tavoitteita. Arviointi tapahtuu myös itsearvioinnin osalta. Tarkastelemme saavuttamiemme tuloksia sekä mietimme, mitä olisimme voineet tehdä toisin.

Touhula Rytmi on yksi meidän pedagogisista työvälineistämme, jonka avulla arvioidaan kaksi kertaa vuodessa pedagogista toimintaamme. Tiimit täyttävät sen ja pääiväkodin johtaja tekee yhteenvedon, joka käsitellään yhteisesti työyhteisössä.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (suunnitelma liitteeksi)

laadittu / päivitetty: 2020

käsitelty henkilöstön kanssa 11.8.2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteeksi) ks. ohje

selvitys aloitettu: 1.9.2024

toimenpiteistä päättäminen: 1.1.2025

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 1.9.2025

Kestävän kehityksen suunnitelma ks. ohje

alkukartoitus / päivitys: 15.8.2025

valitut kehittämiskohteet (1–2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

kierrätys, retkikohteet luontoa kunnioittaen, luonnonmateriaalien hyödyntäminen

arviointi: 1.12.2025

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

laadittu / päivitetty: 1.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 15.9.2025

Audits riskien arviointi

laadittu / päivitetty: 10.9.2025

käsitelty henkilöstön kanssa: 15.9.2025

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Elina Purhonen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Saana Panuma

Kieli- ja kulttuurivastaava: Jani Luoma

Leikkimentori (ja -tiimi): Arttu Kaarna

Liikuntavastaava: Jani Luoma

Lääkehoitovastaavat: Piia Rötö

Miniverso-mentorit: Merja Purhonen

Tiedekasvatusvastaava: Roosa Martikainen

Tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava).

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: ryhmän varhaiskasvatuksen opettajat vastaavat tunnetaito-tuokioiden ja -menetelmien toteutumisesta.

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue
Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Touhula Lippulaiva, Touhula Hymy Oy

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä **14.10.2025**

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Yksikössämme varhaiskasvatus rakentuu vahvalle arvopohjalle, jossa korostuvat lapsen oikeudet, osallisuus, yhdenvertaisuus ja turvallinen kasvuympäristö. Toimintamme perustuu ajatukseen, että jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas oppija, jonka kehitystä ja oppimista tuetaan kokonaisvaltaisesti.

Oppimiskäsityksemme mukaan oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten kanssa, leikin, tutkimisen ja kokemusten kautta. Painotamme lapsilähtöisyyttä, toiminnallisuutta ja pedagogista sensitiivisyyttä arjen tilanteissa.

Painopistealueemme:

- Kulttuurinen osaaminen ja moninaisuuden arvostaminen: Lapsia ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan erilaisia kulttuureja, kieliä ja katsomuksia. Arjen pedagogiikassa huomioidaan lasten taustat ja tuetaan identiteetin rakentumista.
- Osallisuus ja yhteisöllisyys: Lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa omaan arkeensa ja oppimisympäristöönsä. Yhteisöllinen toimintakulttuuri vahvistaa lasten sosiaalisia taitoja ja hyvinvointia.
- Leikki oppimisen ytimenä: Leikkiä arvostetaan oppimisen ja kehityksen keskeisenä välineenä. Aikuiset tukevat leikkiä sensitiivisesti ja pedagogisesti suunnitellen.
- Luonto ja kestävä kehitys: Luonnossa oppiminen ja ympäristökasvatus ovat osa arkea. Lapsia ohjataan toimimaan kestävän tulevaisuuden puolesta.

Touhula Lippulaivassa varhaiskasvatuksen pedagogiikka on tietoista, suunnitelmallista sekä tavoitteellista ja sitä arvioidaan kirjallisesti kolmesti vuodessa jatkuvan arvioinnin lisäksi. Varhaiskasvatuksemme perustuu yhdessä tekemiselle ja monialaiselle yhteistyölle innostavassa ja kannustavassa ympäristössä.

Meillä Touhulassa tärkeää on:

*lapsen osallisuus ja lapsuus arvokkaana elämänvaiheena

*leikki, vuorovaikutustaidot ja myönteisen itsetunnon kehittyminen

*ilmiöpohjainen oppiminen

*arjen turvalliset rutiinit, kasvatusyhteistyö ja vanhempien osallisuus

*työskentelytapana pariryhmätoimintamalli ja pienryhmätoiminta

Päiväkodin arjen pedagoginen toiminta edistää kaikenikäisten lasten kehitystä ja oppimista. Tarjoamme varhaiskasvatuksessa oleville lapsille monipuolisia mahdollisuuksia kokeilla, harjoitella, opetella ja oppia uusia taitoja omaan tahtiinsa leikin kautta joka päivä.

Touhulan pedagoginen vuosisuunnitelma, Touhula Rytmi, on luotu kasvattajatiimin avuksi ja tueksi varmistamaan laadukas pedagoginen toiminta päiväkodeissamme. Päiväkodin johtajalla on vastuu yhdessä kasvattajien kanssa laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumisesta.

Touhula Rytmi pohjautuu seuraaviin asiakirjoihin:

- Varhaiskasvatus laki
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet
- Mikkelin varhaiskasvatussuunnitelma
- Esiopetussuunnitelman perusteet
- Mikkelin esiopetussuunnitelmat

Touhula Rytmin lisäksi apua ja tukea arjen toimintojen suunnitteluun ja toteuttamiseen löytyy Touhulan toimintavinkeistä. Toimintavinkeihin on listattu Touhulassa käytössä olevia menetelmiä ja välineitä.

Touhulan seikkailupäiväkodissa jokainen päivä on pieni suuri seikkailu. Liikunnalliset, musiikilliset tai luonnonhelmassa tapahtuvat leikit tekevät päivistä elämyksellisiä ja innostavat lapsia löytämään uusia tapoja ymmärtää ympäröivää maailmaa. Meillä jokainen lapsi on aarre.

Seikkailupäiväkodistamme kasvaakin elämänjanoisia seikkailijoita, jotka uskovat itseensä ja rohkeasti kurkottelevat kohti omia unelmiaan.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikki on varhaiskasvatuksen keskeinen pedagoginen menetelmä ja oppimisen ydin. Yksikössämme leikkiä arvostetaan lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin perustana. Lapsella on oikeus oppia leikkien ja iloita oppimastaan. Leikki on keskeinen toimintatapamme. Lasten leikkimistä on tuettava tietoisesti ja lapsille on taattava leikkirauha. Olemme aktiivisesti mukana havainnoimassa tai ohjaamassa leikkitilanteita, rikastuttamassa leikkiä ja leikkimässä lasten kanssa tukien samalla lapsia kaveri- ja tunnetaitojen sekä puheen ja kielen kehittämisessä.

Arvostamme Touhulassa pitkäkestoista leikkiä. Annamme leikille aikaa ja tilaa päivittäin. Pidämme tärkeänä lapsen luontaista tapaa oppia uusia asioita leikin kautta. Leikissä lapset harjoittelevat leikkiin liittymistä, jakamista, vaihtamista ja vuorottelua sekä yhdessä lelujen järjestelyä leikkien loputtua. Leikin avulla voimme käsitellä lasten kanssa oppimisen alueiden teemoja ja lisätä leikkillisyyttä päivän eri hetkiin. Leikki vahvistaa lapsen vuorovaikutustaitoja ja antaa mahdollisuuden monipuoliseen osallistumiseen ja mielikuvituksen rikastumiseen. Leikki ei ole kuitenkaan vain menetelmä erilaisten taitojen oppimiselle vaan arvokasta sellaisenaan – lapsille tärkeää mielihyvää ja iloa tuottavaa toimintaa.

Leikkipäivä on yksikössämme kerran kuukaudessa järjestettävä erityinen tapahtuma, jossa koko talon lapset ja kasvattajat kokoontuvat yhteen leikin merkeissä. Päivän tarkoituksena on vahvistaa lasten leikkitaitoja, edistää yhteisöllisyyttä ja luoda iloa koko yksikön kesken. Leikkipäivänä lapset ja kasvattajat jaetaan sekoitettuihin leikkiryhmiin, joissa eri ryhmien jäsenet pääsevät tutustumaan toisiinsa. Tämä tukee lasten sosiaalisten taitojen kehittymistä ja vahvistaa yhteishenkeä yli ryhmärajojen. Kasvattajat suunnittelevat leikkipäivän leikit etukäteen lasten aloitteista ja toiveista käsin. Leikkien suunnittelussa huomioidaan lasten kiinnostuksen kohteet, ideat ja tarpeet, jolloin leikki saa merkityksellistä sisältöä ja tukee lasten osallisuutta. Leikkipäivänä kasvattajat osallistuvat aktiivisesti leikkiin yhdessä lasten kanssa. He rikastuttavat leikkiä tuomalla siihen uusia näkökulmia, materiaaleja ja rooleja, sekä tukemalla lasten vuorovaikutusta ja leikin etenemistä sensitiivisesti.

On tärkeää, että lapset pääsevät leikeillään muokkaamaan omaa toimintaympäristöään. Toimintakauden aikana suunnittelemme lasten kanssa teeman mukaisia oppimis- ja leikkiympäristöjä ja luomme leikkipisteitä mm. yhdistelemällä pariryhmien tarvikkeita, kauppa-, kirjasto-, lääkärileikkiin jne. Kiinnitämme huomiota leikin jatkuvuuteen.

Touhulassa toimintakulttuuri muodostuu meidän tavastamme tehdä työtä ja siitä mitä on ympärillämme. Opimme toinen toisiltamme. Keskustelemme, kerromme rakentavasti mielipiteemme ja opettelemme ajattelemaan luovasti. Aikuiset toimivat avoimen sekä kunnioittavan vuorovaikutuksen malleina ja halumme opettaa sitä myös lapsille. Kuuntelemme lapsia aidosti ja rohkaisemme heitä ilmaisemaan ajatuksiaan ja tunteitaan.

Aikuiset antavat lapsille myönteisiä toimintamalleja ja kuuntelevat lapsia, kun heillä on kerrottavaa. Työyhteisössä tuetaan aikuisten välistä vuorovaikutusta. Päiväkodin henkilökunnan vuorovaikutussuhteet ovat osa lapsen oppimisympäristöä. Aikuinen puhuu lapselle ja työtoverille kauniisti. Lapsille opetetaan hyviä käytöstapoja.

Lapsi oppii kaikkialla ja kaikissa tilanteissa. Hän toimii aktiivisesti uutta tietoa valikoiden, muuttaen ja tulkiten. Oppiminen on myös yhteisöllistä ja vuorovaikutusta. Toiminnan on oltava mielekästä ja lapsen elämismaailmaa koskettavaa.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Lapsuus itsestään on arvokasta ja merkittävää. Lapsi on oman elämänsä sankari. Touhula Lippulaivassa lapsi kokee kuuluvansa yhteisöön, jossa hän tulee kuulluksi, nähdyksi, hyväksytyksi ja arvostetuksi omana itsenään. Haluamme, että jokainen lapsi saa päivittäin kokea olevansa ihana ja tärkeä.

Yksikössämme lasten osallisuus on olennainen osa arjen pedagogiikkaa. Osallisuus tarkoittaa sitä, että lapsi saa vaikuttaa omaan toimintaansa, tulla kuulluksi ja osallistua yhteisiin päätöksiin

ikätonsensa ja kehitysvaiheensa mukaisesti. Arjen rakenteet ja toimintatavat on suunniteltu tukemaan lasten aktiivista roolia oppijoina ja yhteisön jäseninä.

Kasvattajat kuuntelevat lasten ajatuksia, toiveita ja mielipiteitä herkällä korvalla, ja lasten aloitteet otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa. Lapset osallistuvat esimerkiksi viikkotoiminnan ideointiin, projektien suunnitteluun ja leikkipäivien sisällön rakentamiseen. Heille tarjotaan mahdollisuuksia valita ja vaikuttaa, mikä vahvistaa heidän kokemustaan omasta toimijuudestaan ja vastuustaan.

Osallisuutta tukevat rakenteet, kuten keskustelupiirit, ideaseinät tai lasten kokoukset, tarjoavat lapsille konkreettisia väyliä tuoda esiin näkemyksiään ja vaikuttaa yhteisiin asioihin. Pedagoginen dokumentointi toteutetaan yhdessä lasten kanssa, jolloin he voivat osallistua esimerkiksi valokuvien valintaan, tarinoiden kertomiseen ja näyttelyiden rakentamiseen.

Tavoitteena on vahvistaa lasten itsetuntoa, kykyä ilmaista itseään ja toimia ryhmän jäsenenä. Samalla rakennetaan yhteisöllistä ja demokraattista toimintakulttuuria, jossa jokaisen lapsen ääni on tärkeä ja arvostettu.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunteet ovat eri muodoissa jatkuvasti läsnä ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, niin myös päiväkodin arjessa. Tunteet vaikuttavat moniin kognitiivisiin toimintoihin sekä sosiaalisen elämämme sujuvuuteen. Hyvät tunnetaidot suojaavat monilta elämän riskitekijöiltä. Päivähoidolla on havaittu olevan vahva rooli näiden tunnetaitojen kehittämisessä.

Tunnetaitokasvatus on olennainen osa yksikköme varhaiskasvatusta, ja sen tavoitteena on tukea lasten kykyä tunnistaa, ilmaista ja säädellä omia tunteitaan sekä ymmärtää toisten tunteita. Tunnetaitojen harjoittelu vahvistaa lasten empatiakykyä, vuorovaikutustaitoja ja ryhmässä toimimista. Tunnetaitoja harjoitellaan joka päivä päiväkotimme arjen tilanteissa. Arjessa tunteita nimetään, opetellaan tunnistamaan ja käsittelemään niitä. Aamupiireissä voidaan keskustella päivän tunnelmista, leikeissä harjoitellaan toisten huomioon ottamista ja ruokailuhetkissä vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Kasvattajat luovat ilmapiirin, jossa tunteista puhuminen on sallittua ja turvallista, ja jokainen lapsi kokee tulevaisuuden hyväksytyksi omalla itsellään.

Menetelmällisesti tunnetaitokasvatus perustuu lapsilähtöisyyteen ja turvalliseen vuorovaikutukseen. Kasvattajat toimivat tunnetaitojen mallintajina, sanoittavat tunteita arjen tilanteissa ja ohjaavat lapsia tunnistamaan sekä käsittelemään omia ja toisten tunteita. Tunteita käsitellään myös spontaanisti arjen tilanteissa, kuten riitatilanteissa, ilon hetkissä ja pettymyksissä, jolloin kasvattajat tukevat lasta rauhallisesti ja empaattisesti.

Tunnetaitojen vahvistaminen tukee lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja luo perustan myönteiselle ryhmäilmapiirille, jossa jokainen lapsi voi kasvaa ja oppia turvallisesti. Tuemme lasten välistä positiivista vuorovaikutusta ja sosiaalisten taitojen kehittymistä kaveri- ja tunnetaitoja vahvistamalla niin leikeissä kuin arjen toistuvissa tilanteissa. Tärkeää kaveri- ja tunnetaitojen harjoittelussa on kasvattajan läsnäolo ja lämmin vuorovaikutus lasten kanssa sekä leikkitalanteiden ohjaaminen. Kaveri- ja tunnetaitoja harjoitellaan joka päivä pienryhmissä. Olemme lasten apuna ratkaisemassa leikissä ja muissa tilanteissa toisinaan syntyviä riitatilanteita.

Touhulan kaveritaitojen tukemisen suunnitelma vastaa varhaiskasvatuksen palveluntuottajan lakisääteiseen veloitteeseen suojata lasta väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Jokaisessa päiväkotiryhmässä laadittavaan ryhmäsuunnitelmaan asetetaan tavoitteet myös kaveri- ja

tunnetaitojen (sosioemotionaaliset taidot) harjoitteluun oman ryhmän näkökulmasta. Tavoitteita toteutumista arvioidaan säännöllisesti ja muokataan tarpeen mukaan. Touhulan kaveritaitojen suunnitelmaan on kerätty erilaisia menetelmiä ja toimintatapoja, joiden avulla voidaan tukea lasten kaveri- ja tunnetaitojen kehittymistä.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Yksikössämme yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen on osa jokapäiväistä toimintaa ja pedagogista ajattelua. Jokainen lapsi kohdataan yksilönä, arvostavasti ja kunnioittavasti, riippumatta hänen taustastaan, kielestään, kulttuuristaan, sukupuolestaan tai toimintakyvystään. Tavoitteena on luoda turvallinen ja hyväksyvä kasvuympäristö, jossa jokaisella lapsella on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua, oppia ja tulla kuulluksi.

Kasvattajat toimivat esimerkkeinä tasa-arvoisesta ja syrjimättömästä vuorovaikutuksesta. He tukevat lasten välistä myönteistä kanssakäymistä ja puuttuvat epäasialliseen käytökseen johdonmukaisesti ja rakentavasti. Arjen tilanteissa, kuten leikissä, ruokailussa ja siirtymissä, huolehditaan siitä, että kaikki lapset saavat osallistua tasapuolisesti ja että heidän tarpeensa huomioidaan yksilöllisesti. Lasten vuorovaikutus- ja ystävyyssuhteiden kehittymistä tuetaan ja havainnoidaan säännöllisesti. Ristiriitatilanteissa aikuiset auttavat, mikäli lapset eivät kykene selvittämään tilannetta keskenään. Aikuiset puuttuvat kiusaamistilanteisiin ja takaavat lasten psyykkisen ja fyysisen turvallisuuden. Touhula Lippulaivassa on käytössä tasa-arvosuunnitelma ja kiusaamisen ehkäisy-suunnitelma.

Toimintaa suunnitellaan niin, että se tukee moninaisuuden arvostamista ja antaa tilaa erilaisille näkökulmille ja kokemuksille. Materiaalivalinnoissa, satujen ja leikkien sisällöissä sekä juhlien ja teemojen toteutuksessa huomioidaan kulttuurinen ja katsomuksellinen moninaisuus. Lapsia ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan toisiaan sekä arvostamaan erilaisuutta.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen näkyy myös siinä, että lasten osallisuutta tuetaan aktiivisesti. Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi ja vaikuttaa omaan arkeensa. Kasvattajat varmistavat, että kaikki lapset saavat äänensä kuuluviin ja että heidän näkemyksensä otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Huomioimme myös perheiden mahdollisen monimuotoisuuden ja kunnioitamme jokaisen ajattelua. Kaikki (uskonnosta, kulttuurista, vammasta tms. huolimatta) saavat ja ansaitsevat saman kohtelun ja arvostavan huomioinnin Touhulassa.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Yksikössämme kulttuurinen moninaisuus, ilmaisun rikkaus ja kielitietoisuus nähdään voimavarana, joka rikastuttaa koko yhteisön toimintaa. Jokainen lapsi kohdataan omana ainutlaatuisena yksilönään, ja hänen kulttuurinen taustansa, kielensä ja ilmaisutapansa otetaan huomioon arjen vuorovaikutuksessa ja pedagogisessa suunnittelussa.

Kulttuurisen moninaisuuden huomioiminen näkyy arjessa esimerkiksi siinä, että eri kulttuureja tuodaan esiin satujen, musiikin, juhlien ja projektien kautta. Lapsille tarjotaan mahdollisuuksia jakaa omia kokemuksiaan ja perinteitään, ja heidän identiteettiään tuetaan arvostavalla ja avoimella

otteella. Kasvattajat huolehtivat siitä, että toimintaympäristö viestii moninaisuuden hyväksymisestä ja kunnioittamisesta.

Ilmaisun monimuotoisuutta tuetaan tarjoamalla lapsille erilaisia tapoja ilmaista itseään – puheen lisäksi käytössä ovat esimerkiksi leikki, liike, kuvataide, musiikki ja draama. Jokaisen lapsen ilmaisua arvostetaan, ja kasvattajat rohkaisevat lapsia löytämään itselleen luontevia tapoja osallistua ja kommunikoida.

Kielitietoisuus on osa koko yksikön toimintakulttuuria. Kasvattajat ovat tietoisia kielen merkityksestä oppimisessa ja osallisuudessa, ja he tukevat lasten kielen kehitystä suunnitelmallisesti ja sensitiivisesti. Monikieliset lapset saavat käyttää omaa äidinkieltään arjessa, ja heidän kielitaitonsa nähdään rikkautena. Kasvattajat sanoittavat arjen tilanteita, tukevat sanaston kehittymistä ja hyödyntävät visuaalisia ja toiminnallisia menetelmiä kielen oppimisen tukena.

Tavoitteena on luoda ilmapiiri, jossa jokainen lapsi kokee olevansa hyväksytty ja arvostettu omana itsenään, ja jossa moninaisuus nähdään yhteisön vahvuutena. Tämä tukee lasten identiteetin rakentumista, osallisuutta ja oppimista turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä.

Huomioimme katsomuskasvatuksen osana varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa. Ta-voitteenamme on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, ihmisten monimuotoisuuden ja eri-laisten katsomusten ymmärrystä sekä kulttuurista osaamista vuosittaisten juhlapäivien ja päi-väkodissa olevien lasten omien kieli- ja kulttuuritaustojen kautta.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lippulaivassa lasten hyvinvointi ja turvallisuus ovat kaiken toiminnan perusta. Tavoitteena on luoda ympäristö, jossa jokainen lapsi voi kasvaa, oppia ja kehittyä turvallisesti ja hyvinvoivana. Fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus huomioidaan arjen kaikissa tilanteissa suunnitelmallisesti ja sensitiivisesti.

Fyysisen turvallisuuden edistäminen näkyy turvallisissa tiloissa, selkeissä toimintakäytännöissä ja jatkuvassa riskien arvioinnissa. Kasvattajat huolehtivat siitä, että oppimisympäristöt ovat lapsille sopivia, siistejä ja turvallisia, ja että lapset oppivat toimimaan turvallisesti myös itse. Päivittäiset siirtymät, ulkoilu ja leikki toteutetaan niin, että lasten turvallisuus on aina etusijalla.

Psyykinen turvallisuus rakentuu luottamuksellisesta ja hyväksyvästä ilmapiiristä. Kasvattajat kohtaavat lapset yksilöllisesti, kuuntelevat heitä ja tukevat heidän emotionaalista kehitystään. Tunteiden käsittelyyn ja tunnetaitojen vahvistamiseen panostetaan, jotta lapset oppivat tunnistamaan ja säätämään omia tunteitaan sekä ymmärtämään toisten tunteita. Jokaiselle lapselle pyritään tarjoamaan kokemus siitä, että hän on arvostettu ja tärkeä osa ryhmää.

Sosiaalinen turvallisuus edistyy yhteisöllisyyden ja osallisuuden kautta. Lapset ohjataan toimimaan yhdessä, ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti ja kunnioittamaan toisiaan. Kasvattajat tukevat lasten vuorovaikutustaitoja ja puuttuvat epäasialliseen käytökseen johdonmukaisesti. Ryhmässä toimimista harjoitellaan leikin, keskustelujen ja yhteisten projektien kautta, jolloin lapset oppivat luottamaan toisiinsa ja rakentamaan myönteisiä suhteita.

Hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen on jatkuvaa, koko yksikön yhteistä työtä, jossa jokainen aikuinen toimii lapsen kasvun ja kehityksen tukena. Turvallinen ja hyvinvoiva arki luo perustan

oppimiselle, ilolle ja lapsen kokonaisvaltaiselle kasvulle. Havainnoimme lasten luontevahvuuksia ja kirjaamme niitä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Käytämme vahvuussanoja aktiivisesti ollessamme vuorovaikutuksessa lasten ja toisten kasvattajien kanssa sekä tuomme lasten vahvuuksia esille vahvistaen jokaisen lapsen kokemusta omista taidoistaan ja osaamisestaan. Näin tuemme lapsen itsetuntoa ja -luottamusta positiivisin keinoin. Keskustelemme vahvuuksista myös huoltajien kanssa.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Lippulaivassa oppimisympäristöjä kehitetään jatkuvasti vastaamaan lasten yksilöllisiä tarpeita, taitoja ja kiinnostuksen kohteita. Oppimisympäristöllä tarkoitamme sekä ilmapiiriä että niitä tiloja, paikkoja, yhteisöjä, käytäntöjä, välineitä ja tarvikkeita, jotka tukevat lasten kehitystä, oppimista ja vuorovaikutusta. Tavoitteena on luoda joustava, innostava ja osallistava ympäristö, joka tukee lasten kokonaisvaltaista kehitystä ja oppimista.

Oppimisympäristöjen suunnittelu perustuu lasten havainnointiin, kuuntelemiseen ja osallisuuteen. Kasvattajat seuraavat lasten leikkiä, keskusteluja ja toiminnan painopisteitä, ja muokkaavat tiloja, materiaaleja ja toiminnan sisältöjä sen mukaan, mikä lapsia kulloinkin kiinnostaa ja innostaa. Lasten ideat ja aloitteet otetaan aktiivisesti mukaan suunnitteluun, jolloin oppimisympäristöistä tulee merkityksellisiä ja motivoivia.

Tilat järjestetään niin, että ne tukevat monipuolista leikkiä, tutkimista ja vuorovaikutusta. Materiaalit ovat helposti saatavilla ja muunneltavissa, jotta lapset voivat käyttää niitä omien ideoidensa ja tarpeidensa mukaan. Erilaiset toimintapisteet, kuten rakentelu-, taide-, roolileikki- ja tutkimusalueet, tarjoavat mahdollisuuksia erilaisten taitojen harjoitteluun ja ilmaisun tapojen löytämiseen.

Oppimisympäristöjä kehitetään myös pedagogisten tavoitteiden mukaisesti. Kasvattajat suunnittelevat toimintaa niin, että se tukee lasten kielellistä, motorista, sosiaalista ja emotionaalista kehitystä. Ympäristöä muokataan tarvittaessa yksittäisten lasten erityistarpeiden mukaan, esimerkiksi tarjoamalla rauhoittumisen paikkoja, visuaalisia tukia tai vaihtoehtoisia ilmaisun keinoja.

Yhteistyö lasten kanssa oppimisympäristöjen kehittämisessä vahvistaa osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Lapset saavat vaikuttaa siihen, miltä heidän ympäristönsä näyttää ja miten siellä toimitaan. Tämä lisää motivaatiota, sitoutumista ja oppimisen iloa.

Lapset ulkoilevat erilaisissa ympäristöissä säällä kuin säällä. Piha mahdollistaa monipuolisen leikin ja toiminnan. Lähiympäristön mahdollisuudet on huomioitu ja niitä käytetään säännöllisesti. Lapsen touhukas päivä sisältää ulkoilua kaksi kertaa päivässä. Ulkoilu ja ulkona leikkiminen ovat tärkeä osa varhaiskasvatusta kaikkina vuodenaikoina, säällä kuin säällä. Ulkoilun pedagogiikka noudattaa varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteita ja oppimisalueiden laaja-alaisia kokonaisuuksia sekä innostaa lapset kokeilemaa, tutkimaan ja oppimaan. Monipuolinen ulkona liikkuminen opettaa lasta arvostamaan sekä rakennettua että luonnonympäristöä. Kokopäiväpedagogiikkaa korostaen esim. ulkoilutilat ovat monenlaisessa käytössä ympäri vuoden.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Lippulaivan henkilökunta arvostaa vanhempien asiantuntemusta omasta lapsestaan huomioimalla heidän mielipiteensä. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on keskeinen osa varhaiskasvatuksen laadukasta toteutusta. Tavoitteena on rakentaa luottamuksellinen ja avoin vuorovaikutussuhde, jossa huoltajat kokevat olevansa tärkeä osa lapsen kasvun ja oppimisen yhteisöä.

Jokaisella lapsella on oikeus tuntea olevansa ihana ja tärkeä ihan jokaikinen päivä. Tässä onnistumme yhteistyössä vanhempien kanssa. Yhteistyötä toteutetaan monipuolisin ja säännöllisin käytännöin. Päivittäinen kohtaaminen tuonti- ja hakutilanteissa tarjoaa mahdollisuuden lyhyisiin keskusteluihin ja kuulumisten vaihtoon. Lisäksi järjestetään suunniteltuja tapaamisia, kuten varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluja ja vanhempainiltoja, joissa huoltajat voivat tuoda esiin näkemyksiään ja toiveitaan lapsen arkeen liittyen.

Huoltajilla on mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin eri tavoin. Heitä kannustetaan jakamaan lapsen kiinnostuksen kohteita, vahvuuksia ja tarpeita, joita hyödynnetään pedagogisessa suunnittelussa. Vanhempainilloissa ja kyselyissä kerätään huoltajien näkemyksiä toiminnan sisällöistä ja kehittämiskohteista. Lisäksi huoltajat voivat osallistua arjen toimintaan esimerkiksi vierailijoina, retkikumppaneina tai tuomalla omaa osaamistaan ja kulttuuriaan yhteiseen käyttöön.

Yhteistyön tavoitteena on vahvistaa lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja oppimista, sekä luoda yhteisöllinen toimintakulttuuri, jossa huoltajien ääni kuuluu ja heidän asiantuntemustaan lapsen elämästä arvostetaan. Avoin ja kunnioittava vuorovaikutus huoltajien kanssa tukee lapsen kasvua turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä.

Lippulaivassa on käytössä viikoittain vanhemmille lähetettävä TouGo-tiedote, jossa kerrotaan ryhmien kuluneen viikon touhuista ja infotaan tulevista tapahtumista. Tougon viikoittaisessa viestinnässä avaamme myös toimintamme tavoitteita, eli miksi jotakin tehdään. Haluamme tietoisesti vahvistaa vanhempien tietoisuutta suunnitelmallisesta ja tavoitteisiin pyrkivästä varhaiskasvatuksesta. Lapsen hoitoajat/mahdolliset poissaolot ilmoitetaan TouGon kautta.

Päiväkodin johtaja lähettää myös viikoittain tiedotteen vanhemmille, jossa hän kertoo ajankohtaisista asioista päiväkodin arkeen liittyen.

Asiakaspalautetta keräämme vanhemmilta säännöllisesti. (Kts kohta yksikön arvioinnin käytänteet)

Kasvatusyhteistyön käytänteet (aik. kasvatuskumppanuus)

Lippulaivassa kasvatusyhteistyö perustuu luottamukseen, avoimuuteen ja molemminpuoliseen kunnioitukseen. Kasvatuskumppanuus tarkoittaa yhteistä vastuuta lapsen hyvinvoinnista, kasvusta ja oppimisesta, jossa huoltajien asiantuntemus omasta lapsestaan yhdistyy varhaiskasvatuksen ammattilaisten pedagogiseen osaamiseen.

Yksikössämme toteutamme valtakunnallista varhaiskasvatussuunnitelmaa. Ennen kuin lapsi aloittaa päivähoidossa, hänen on yhdessä huoltajansa kanssa mahdollisuus käydä tutustumassa päiväkotiin, lapsiryhmään ja ryhmänsä aikuisiin. Käyntien määrä on yksilöllinen lapsen tarpeiden mukaan sovittavissa. Käymme tutustumiskäynneillä läpi yhdessä huoltajan kanssa päivähoiton aloitukseen ja lapsen tapoihin ja kehitykseen liittyviä asioita. Vanhemmat ovat ennakkoon täyttäneet esitietolomakkeet lapsestaan. Esitietolomakkeen he saavat käydessään tutustumassa päiväkotiin ennen hoitopaikkapäätöksensä tekemistä. Mikkelin vasun mukaisesti sovimme myös tutustumiskäynnistä lapsen kotiin.

Lippulaivan päiväkodissa toimintaamme ohjaa myös Mikkelin varhaiskasvatussuunnitelma. Teemme varhaiskasvatussuunnitelmat yhdessä lapsen, vanhempien, henkilökunnan sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Se on työkalu, joka kohdistuu toiminnan, järjestelyjen ja pedagogiikan suunnitteluun ja arviointiin. Keskustelu käydään positiivisen pedagogiikan näkökulmasta. Jokainen tiimin jäsen sitoutuu toimimaan varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden mukaisesti. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmista nousevat tavoitteet huomioidaan lapsiryhmän toiminnan suunnittelussa sekä oppimisympäristöjen kehittämisessä. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmasta vastaa lastentarhanopettaja. Kokoyhteisä osallistuu suunnitelman laadintaan, toteutukseen ja arviointiin. Keskustelut käydään kaksi kertaa vuodessa.

Vanhempainillat, yhteiset tapahtumat ja retket tarjoavat tilaisuuksia vahvistaa yhteisöllisyyttä ja lisätä huoltajien osallisuutta yksikön toimintaan. Huoltajilla on mahdollisuus osallistua toiminnan arviointiin ja kehittämiseen esimerkiksi palautekyselyiden, keskustelujen ja avoimien tilaisuuksien kautta.

Talomme seikkailuryhmillä on omat nimetyt aikuiset toimimassa päivittäin lapsiryhmän kanssa. Sijaisissa pyrimme mahdollisuuksien mukaan samojen työntekijöiden käyttöön ja näin mahdollisimman pieneen henkilökunnan vaihtuvuuteen. Kiertävä kasvattaja toimii tarpeen mukaan molemmissa päiväkodeissamme.

Kasvatusyhteistyön tavoitteena on rakentaa yhteinen ymmärrys lapsen tarpeista ja vahvuuksista, tukea lapsen kokonaisvaltaista kehitystä sekä luoda turvallinen ja kannustava kasvuympäristö. Avoin vuorovaikutus huoltajien kanssa edistää lapsen hyvinvointia ja vahvistaa luottamusta varhaiskasvatuksen toimintaan.

Jokapäiväiset kohtaamiset lapsen haku- ja tulotilanteissa vanhempien kanssa ovat tärkeitä hetkiä kuulumisten vaihtoon. Ammatillinen, avoin ja kunnioittava suhtautuminen monimuotoisiin perheisiin ja heidän arvoihinsa luo hyvät edellytykset kasvatusyhteistyölle.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Suurin osa lapsen päivästä toteutuu pienryhmätöiminnoissa, joiden toiminta suunnitellaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmasta nousevien tavoitteiden ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteiden mukaisesti. Pienryhmissä lapsen yksilöllinen huomiointi on mahdollista, lapsen on turvallista harjoitella vuorovaikutus- ja sosiaalisia taitoja, lapsen omatoimisuus ja osallisuus lisääntyvät, kasvattajalla on mahdollisuus olla aidosti läsnä ja havainnoida lasta.

Lippulaivassa pedagoginen havainnointi ja dokumentointi ovat keskeisiä työvälineitä lapsen oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemisessa. Havainnointi perustuu jatkuvaan, suunnitelmalliseen ja sensitiiviseen läsnäoloon, jossa kasvattajat tarkastelevat lasten toimintaa, vuorovaikutusta, leikkiä ja oppimisprosessia arjen eri tilanteissa.

Havainnointia toteutetaan sekä yksittäisen lapsen että koko lapsiryhmän tasolla. Yksittäisen lapsen kohdalla havainnoinnin avulla tunnistetaan hänen vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan, oppimistarpeitaan ja kehityksellisiä tavoitteitaan. Ryhmätasolla havainnointi auttaa ymmärtämään ryhmän dynamiikkaa, yhteisiä ilmiöitä ja pedagogisten ratkaisujen vaikuttavuutta.

Dokumentointi toimii välineenä havainnoinnin jäsentämisessä ja näkyväksi tekemisessä. Kasvattajat kirjaavat havaintoja esimerkiksi pedagogisiin muistiinpanoihin, lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan, oppimiskulkuihin ja yhteisiin dokumentteihin. Dokumentointia

tehdään myös visuaalisesti esimerkiksi valokuvien, lasten tuotosten ja yhteisten projektien muodossa.

Kirjaamme ja kerromme lapsen päivästä päivittäin vanhemmille. Valokuvaamme ja talletamme erilaisia lapsen töitä kasvunkansioon koko lapsen hoitopolun ajan. Lisäksi viestimme aktiivisesti vanhempien kanssa TouGon kautta.

Dokumentointi ei ole vain ammatillisen arvioinnin väline, vaan se toimii myös osallisuuden ja vuorovaikutuksen tukena. Lapset osallistuvat dokumentointiin kertomalla omia kokemuksiaan, valitsemalla kuvia ja sanoittamalla oppimista. Dokumentteja hyödynnetään keskusteluissa lasten kanssa, huoltajien tapaamisissa sekä toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin tavoitteena on tukea lapsen yksilöllistä kasvua, tehdä oppimisprosessi näkyväksi ja kehittää toimintaa lapsilähtöisesti. Se mahdollistaa jatkuvan reflektiivisen työotteen, jossa kasvattajat arvioivat ja kehittävät pedagogisia ratkaisuja lasten tarpeiden ja kiinnostuksen kohteiden pohjalta.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Teemme Touhulassa laadunarviointia eri tasoilla. Toiminta perustuu jatkuvaan asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyden, osaamisen sekä toiminnan parantamiseen. Saatujen palautteiden, arviointien ja seurannan tavoitteena on löytää oikeat toiminnan kehittämiskohteet ja toiminnan tavoitteet. Meille on tärkeää, että lapset ja vanhemmat voivat osallistua toiminnan arviointiin.

Asiakastytyväisyyttä mitataan kaksi kertaa vuodessa. Arvioimme antamaamme varhaiskasvatusta lain edellyttämällä tavalla oma-aloitteisesti, suunnitelmallisesti ja säännöllisesti. Touhulassa on tällä hetkellä käytössä monipuolisesti erilaisia laatu ja arviointimittareita, mm. kaupungin ohjauskäynnit, henkilöstötytyväisyyskyselyt, asiakastytyväisyyskysely, Touhula Rytmien arviointi jne.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 29.9.2025

Pelastussuunnitelma

laadittu/päivitetty 20.8.2025

Kestävän kehityksen ohjelma

päivitetty 27.6.2025

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

laadittu/päivitetty 29.9.2025